BIBLIOTECA DE PSIHANALIZĂ

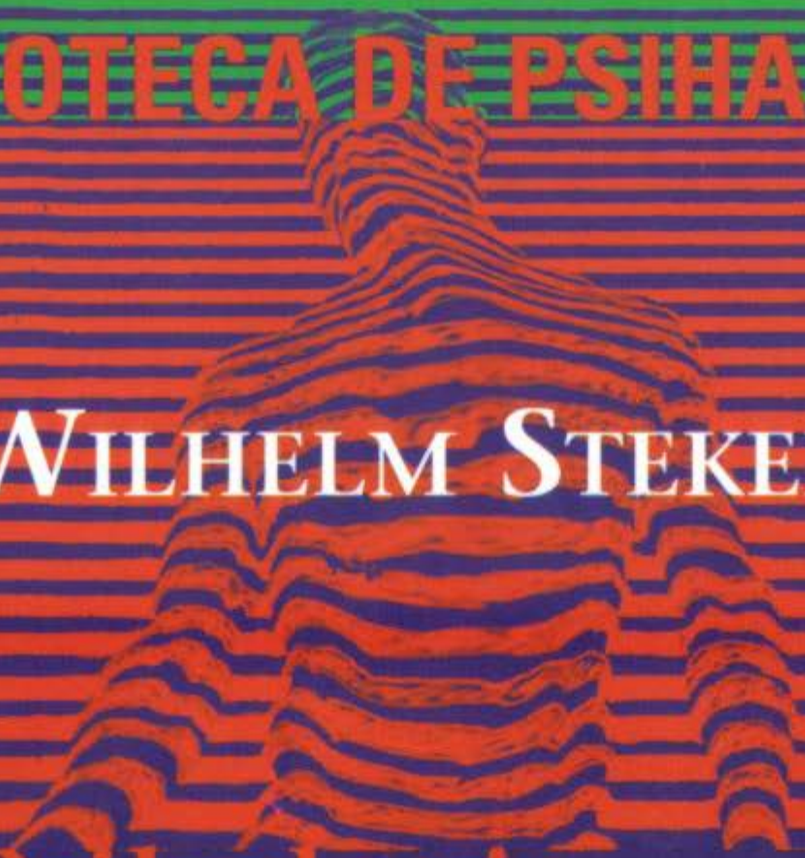

WILHELM STEKEL

Psihologia eroticii masculine

3

EDITURA TREI

Wilhelm Stekel

Psihologia eroticii masculine

Traducere din limba germană şi postfaţă
Georgeta Mitrea

EDITURA TREI

EDITORI
Marius Chivu
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

REDACTOR
Daniela A. Luca

COPERTA
Dan Stanciu

TEHNOREDACTOR
Cristian Claudiu Coban

© Copyright Editura Trei, 1999

ISBN 973-9419-14-3

Cuprins

Prefața 9

I. Bărbatul și femeia 11

Potență și cultură. Viața amoroasă a popoarelor primitive. Iubirea progresează. Intensificarea așteptării iubirii și ruinarea artei iubirii. Bărbatul are inhibiții mai mari decât femeia. Psihologia iubirii masculine. Schiller despre legătura dintre potență și forța creatoare. Diferența între iubirea masculină și cea feminină. Grillparzer despre aceste deosebiri. Semnificația potenței pentru viața sufletească a bărbatului. Havelock Ellis despre dezaprecierea socială a impotentului. Entuziasmul bărbatului potent. Incapacitatea de a iubi sufletește. Ola Hanson despre bărbații care analizează fiecare sentiment. Naturile problematice moderne. Lupta dintre creier și măduva spinării. Impotența ca boală socială.

II. Profesie și sexualitate 25

Erotism și alegerea profesiei. Richard Wagner despre primejdiile artei pentru erotism. Freud despre rădăcinile sexuale ale instinctului de cercetare. Multatuli despre matematică ca sexualitate reevaluată. Psihologia inventatorului. Cum a fost inventat un focos la distanță. Protecția împotriva hoților. Problema divizării. Primul ajutor. Periuțele de dinți igienice. Psihologia colecționarului. Kierkegaard achiziționează un birou. Deplasarea dorinței de la un obiect la un simbol. Criminalitatea și sexualitatea. Despre psihogeneza tuturor nevrozelor în opoziție cu Freud. Un nevrotic care luptă împotriva instinctului criminal. Infantilismul psihosexual. Criminalitatea copiilor. Copilul ca incendiator. Formele alegerii profesiei. Identificarea cu tatăl. Diferențierea în raport cu tatăl. Sublimarea instinctelor asociale. Profesia ca autoprotecție. Cauza morții la nevroticul obsesional. Judecătorul criminal. Alegerea profesiei din motive sexuale inconștiente. Fetișistul mâinilor, confecționar de

mănuşi. Masochişti şi sadici. Un medic cu erotism anal. Fabricantul de parfum. Chimistul. Circumcizorul. Omul este pansexual.

III. Onanie şi potenţă 51
Esenţa impotenţei psihice. Aşa numita rigiditate de apă, un nonsens fiziologic. Regresiunea in vis, cauză a erecţiei matinale. Lipsa erecţiei matinale. Lipsa erecţiei matinale nu este semn al unei impotenţe organice. Nu există anafrodizie congenitală. Prejudiciile tratamentului organic. Un caz de impotenţă care este urmare a autosugestiei. Lowenfeld despre onanie şi potenţă. Observaţie proprie. Urmări închipuite ale păcatelor din tinereţe. Psihogeneza autosugestiei. Victime ale literaturii dedicate onaniei. Un caz de onanie. Deşteptarea timpurie a sexualităţii, un semn favorabil pentru potenţă. Diverse concepţii. Observaţie proprie. Onania ascunde tendinţe de parafilie. Un caz clasic (observaţie proprie). Rezumat al ideilor expuse.

IV. Iubire inconştientă şi ură inconştientă 87
Un caz de dureri ale inimii cu caracter nervos şi de impotenţă. Inconştient sau preconştient? Iubire preconştientă. Observaţie proprie. Urmări închipuite ale excesului. Un caz de impotenţă în a treia căsnicie. Menajera, cauză a impotenţei. Rezistenţa pasivă a bărbatului ca urmare a urii inconştiente. Sadism reprimat. Complexul Oedip.

V. Asceţi, ipohondrii şi sclavi ai familiei 113
Sentimentul de inferioritate. Neîndemânaticii. Penisul mic şi penisul cu retracţie. Plângeri ipohondrice. Simptome de bază ale ipohondriei. Observaţie proprie. Un bărbat căsătorit cu mama sa. Fixaţia la soră. Ipohondrie şi iubirea faţă de soră. Verişoara. O impotenţă aranjată. Complexul castrării. Scopul vieţii.

VI. Impotenţă şi căsătorie 147
Amanta şi soţia. Infidelitate în noaptea nunţii. Tendinţa către inferior. Un telepat. Supraestimarea

purităţii femeii. Teama de propriul sadism. Criminalitate ascunsă. Analiza unui impotent „fermecat". Tot felul de superstiţii şi influenţa lor. Atotputernicia gândurilor.

VII. Psihologia ejaculării precoce 183
Concepţia lui Abraham. Oscilaţiile potenţei. Condiţiile ejaculării precoce. Ejaculatio praecox şi problema timpului. Un caz de priapism cu ejaculatio praecox concomitentă. Cum se transformă o ejaculatio praecox într-o potenţă normală. Din nou un caz de priapism nocturn. Veto-ul religios. Masajul prostatei, cauză a impotenţei. Un caz intructiv de ejaculaţio praecox. „Cei ce caută veşnic ". Ejaculatio praecox a mirelui. Observaţie proprie. Impotenţa ca protecţie. Sclavi ai familei. Impotenţa intenţionată. Disonanţe în căsnicie, cauze ale ejaculării precoce.

VIII. Tulburări ale orgasmului la bărbat 221
Descriere a tulburărilor. Dureri. Tânărul şi vârstnicul. Scopul sexual ascuns. Legământul, cauză a unei tulburări de orgasm. Lipsa senzaţiilor ca autoprotecţie. Dureri în cadrul coitului. Un pacient care se lasă tratat timp de şase ani din cauza lipsei orgasmului şi analiza sa. Jurământul. Jurământul fals, cauză a unei tulburări de orgasm.

Concluzii şi perspective 255
Impotenţa ca boală a epocii. Omul măduvei spinării şi omul creierului. Lupta între trecut şi prezent. Nietzsche despre originea conştiinţei rele. Reforma căsătoriei. Importanţa familiei în statul modern. Dezechilibrul omului cultural. Importanţa unei educaţii în spiritul libertăţii. Un caz tragic. Divorţul liber. Căsătoria realizată timpuriu, o cerinţă periculoasă. Căsătoriile din raţiune şi căsătoriile din interes. Coeducaţia. Tratamentul organoterapeutic al impotenţei. Influenţa sufletului asupra corpului. Hormonul sufletesc. Medicul ca ghid.

Postfaţă 269

Prefață

Buna primire editorială a făcut posibilă publicarea volumului de față din opera vieții mele la scurt timp după apariția volumului *Psihologia eroticii feminine*. M-am străduit să tratez în întregime tema de mare importanță a impotenței masculine, atât cât este vorba de rădăcini psihice. Impotența determinată organic nu aparține cadrului acestei lucrări. Cu toate acestea, în măsura în care a fost posibil, am abordat aici literatura mai veche. Încă de mulți ani, istoriile bolilor au fost, din motive didactice, astfel ordonate, încât tehnica terapiei, de la cazurile mai ușoare până la cele mai grele, să progreseze.

Nu există un alt domeniu al științei medicale în care să domnească atât de multe prejudecăți și concepții învechite. La începutul practicii mele medicale am simțit din greu lipsa unui îndrumar mai sigur în știința sexualității. Volumele încheiate despre *Tulburările* mele[1] vor fi nu numai o înfățișare a întregii psihoterapii moderne, a unei arte a vindecării sufletului modern, așa cum am conceput-o, liber de orice dogmă a unei anumite școli, ci și o prezentare completă a științei sexualității, indispensabile pentru orice medic.

Următorul volum (V) se va numi *Simbolismul erotic* și se va ocupa de domeniul infantilismului psihosexual, al exhibiționismului și al fetișismului.

Deoarece m-am ocupat de o nouă ediție și de refacerea primelor volume (*Stările de angoasă*[2] este complet refăcută pentru că sunt de luat în considerație multe cercetări noi și noi cunoștințe), aș putea face acum o pauză mai mare. Supărătoarea lipsă de hârtie și costurile de tipărire ridicate îngreunează rapida apariție a lucrării.

---

1 Lucrarea de față reprezintă al patrulea volum din opera lui W. Stekel, *Störungen des Trieb und Affektlebens* (Tulburări ale vieții instinctuale și afective). (N.t.)

2 Este vorba despre lucrarea lui Stekel *Nevröse Angstzustände und ihre Behandlung* (Stările de angoasă și tratamentul lor). (N.t.)

Noilor cititori, care nu cunosc volumele anterioare ale operei mele, trebuie să le recomand să studieze primele trei volume înaintea lecturii acestei cărți, chiar dacă ea reprezintă un întreg de sine stătător şi poate fi înțeleasă şi fără pregătire. Însă cel care vrea să-şi însuşească practica psihoterapeutică trebuie să se familiarizeze şi cu arta interpretării viselor, aşa cum este aceasta înfățişată în lucrarea mea *Die Sprache des Traumes*. (Limbajul visului)

O nouă carte, *Die Fortscritte der Traumdeutung* (Progresele în interpretarea viselor), completarea lucrărilor mai vechi despre vis, parțial depăşite, înfățişează realizările din ultimii ani şi rectifică greşelile şi lipsurile din prima lucrare.

Adesea sunt întrebat, în scris, de către colegi cum se poate învăța cel mai bine psihoterapia. Sunt suficient de lipsit de modestie pentru a recomanda cărțile mele ca îndrumare obiectivă. Pentru început, broşurile: *Ursachen der Nervosität* (Cauzele nervozității), *Keuscheit und Gesundheit* (Abstinență şi sănătate), *Das nervöse Herz* (Inima nervoasă), *Der nervöse Magen* (Stomacul nervos), şi *Der Wille zum Schlaf* (Voința de somn). Mai departe, culegerile: *Nervöse Leute* (Oamenii nervoşi), *Was im Grund der Seele ruht* (Ceea ce doarme în adâncul sufletului), *Das liebe Ich* (Iubitul eu) şi *Der Wille zum Leben* (Voința de viață). Apoi toate volumele din *Tulburări*: *Die Sprache des Träumes*, *Die Traume der Dichter* (Visele poeților).

Demn de a fi recomandat este studiul celor patru volume din *Zentralblatte für Psychoanalyse* (Verlag I.F. Bergmann) care conține mult material interesant şi multe lucrări didactice. Revista şi-a încetat apariția în 1916 şi apare acum din nou la New York, cu contribuția mea, a experimentatului coleg Tannenbaum, a cărui artă psihoterapeutică cititorul o poate cunoaşte din lucrarea de față (interesantul capitol despre poluții) şi a cunoscutului cercetător Herbert Silberer. Revista apare sub titlul *Eros und Psyche*.

Îmi mai rămâne să mulțumesc domnului doctor Walter Frischauf pentru sprijinul oferit pentru documentare şi mai multor colegi şi prieteni amabili pentru concursul pe care şi l-au dat cu conştiinciozitate la corectură.

Viena, aprilie 1920 *Autorul*

I. Bărbatul şi femeia

Iubirea bărbatului este lumea, lumea femeii este iubirea.

Peter Altenberg

Incapacitatea de a iubi a bărbatului creşte înspăimântător de mult. Impotența a devenit pur şi simplu boala culturală a vremurilor noastre. Această suferință atinge nu numai sexul masculin. Fiecare bărbat impotent este centrul unei tragedii amoroase. Impotența face căsătoria imposibilă sau este cauza unei căsnicii nefericite, distruge şi sănătatea femeii, afectează sufletește atât pe bărbat, cât şi pe femeie.

Nivelul bărbaților relativ impotenți nu poate fi considerat drept suficient de ridicat. Potrivit cercetărilor mele, doar jumătate din oamenii culți dispun de o potență normală. Ejaculatio praecox nu mai este astăzi o boală, ci fenomenul care însoțește întotdeauna cultura.

Este acest fenomen în corelație cu o scădere generală a forței sexuale şi a instinctului sexual? Oamenii din secolele trecute au fost mai potenți şi au avut o forță instinctuală mai mare?

Putem încerca să răspundem la această întrebare studiind viața sexuală a popoarelor primitive. Există o concepție greşită conform căreia popoarele primitive trăiesc mai din plin plăcerea sexuală şi sunt mai pline de dorință decât popoarele cultivate. Din contră! Cercetări amănunțite dovedesc[1] că sexualitatea popoarelor primitive este supusă unor restricții diverse şi trădează un carac-

1 A se vedea Freud, „Totem und Tabu" (*Einige Ubereinstimmungen im Seelenleben der Wilden und der Neurotiker – Unele concordanțe în viața psihică a primitivilor şi a nevroticilor*), Hugo Heller & Cie, Wien, 1913 şi Georg Puschan, *Die geschlechtlichen Auberungen der NaturVolker* (Manifestările sexuale ale popoarelor primitive), în Handbuch der Sexual wiessenschaften, editat de Dr. Albert Moll, Leipzig, 1912, F.C.W.Vogel.

ter de rut (periodic) mai pronunţat. Viaţa lor amoroasă este săracă în comparaţie cu extazele omului cultivat. Le lipseşte aproape complet iubirea sufletească. Unele popoare nu au în limba lor nici o expresie pentru iubire, la altele aceasta pare să fie restrânsă doar la femeie.

Omul cultivat a dat formă iubirii cu participarea sufletului. Deci iubirea a crescut şi creşte tot mai mult! Nu este adevărat că strămunii noştri au iubit mai bine şi au arătat o mai mare nevoie de iubire.

Tensiunea polară între bărbat şi femeie a devenit mai mare. Lupta dintre sexe devine vizibil mai puternică. Este necesar să se consume forţe tot mai mari pentru a concilia această opoziţie[1].

Dorinţa de iubire a oamenilor creşte, tragediile amoroase sporesc, iubirea devine tot mai puternică şi mai profundă.

De asemenea, nu cred că omul primitiv simte mai puternic. El poate fi mai brutal în manifestarea iubirii. Dar el nu posedă sistemul nervos perfecţionat al omului cultivat, care garantează o mai mare bogăţie de sentimente şi senzaţii.

Numai că desăvârşirea artei iubirii nu s-a realizat proporţional cu perfecţionarea iubirii sufleteşti. Din contră! Ea a decăzut. S-a degradat. Numai anumiţi indivizi foarte cultivaţi au atins acel nivel ridicat al artei iubirii care să poată fi nu o dată bănuit, nu mai puţin înţeles sau folosit de către oamenii simplii primitivi. Epoca noastră aduce în faţă chiar aceste contrarii: artistul iubirii şi opusul său, impotentul.

Importanţa iubirii pentru omul cultivat se exprimă în starea sa accentuată de aşteptare a iubirii. Nenumăraţi oameni se consumă în năzuinţa lor către satisfacere şi intră îm mormânt fără să fi găsit acestă împlinire.

Această diferenţă între mai marea aşteptare a iubirii, dintre bogata posibilitate de a simţi şi lipsa artei iubirii determină nefericirea omului cultivat. Sexualitatea sa nu-i stă la dispoziţie atât de des cât îi stă omului primitiv. Ea este supusă la tot felul de deformări şi inhibiţii. Aceste inhibiţii îl ating pe bărbat mai mult decât pe femeie. Lupta dintre creier şi măduva spinării este mult mai puternică la bărbat decât la femeie. Bărbatul este expus

1 Schiller caracteriza foarte potrivit acestă luptă şi învingerea opoziţiei în poezia sa *Die Geschlechter* (Sexele).

mai multor tentaţii. Femeia este încă legată de obicei şi de „teama de sarcină".[1]

Bărbatul trebuie să-şi înconjure instinctul sexual cu inhibiţii mai mari. Instinctul antisexual (James) este mult mai puternic dezvoltat la bărbat decât la femei. Dorinţa sa este mai puternic încorsetată de frâne religioase, etice şi estetice chiar dacă, la o privire superficială, lucrurile par să stea exact invers.

Atât instinctele, cât şi inhibiţiile sunt mai puternice la bărbat. De aceea, incapacitatea de a iubi a bărbatului se va manifesta complet altfel decât a femeii. Trăsăturile de bază ale vieţii amoroase se arată în alte contururi la bărbat decât la femeie.

Bărbatul este activ, stăruitor, cuceritor, răpitor, violent, provocator. Viaţa sa vizează lumea, iubirea rămâne întotdeauna un episod pentru el. Pe durata vieţii sale, iubirea ocupă anumite intervale. Pentru aceste intervale dorinţa sa se acumulează cu forţă. De aceea, viaţa amoroasă a bărbaţilor prezintă un ritm[2] clar, care în cazul femeilor nu este atât de evident. Möbius s-a referit la perioadele amoroase din viaţa lui Goethe care, la fiecare şapte ani, au apărut ca o reînnoită pubertate şi au însemnat concomitent o intensificare a forţei sale creatoare şi a bucuriei de a crea.

Omul simte perioadele de extaz amoros ca pe nişte puncte de vârf ale vieţii sale. Bărbatul se simte bărbat doar atunci când iubirea sufletească şi cea fizică sunt reunite. Îndrăgostitul impotent simte iubirea sa ca pe o ruşine şi o decădere[3]. Schiller descrie într-o manieră neîntrecută sentimentul înalt al virilităţii în legătură cu forţa de creaţie.

1 „Şi dacă vei întreba ambele sexe: bărbatul tinde către libertate, femeia către obicei". (Goethe)
Havelock Ellis (*Mann und Weib* – Bărbatul şi Femeia – Würzburg 1909) crede că: „În timp ce despre bărbat se poate spune că viaţa sa se desfăşoară de-a lungul unei câmpii, viaţa femeii se mişcă pe o suprafaţă care merge de la muntele de valuri către golul de undă." El atribuie femeii o periodicitate clară, ceea ce este în dezacord cu cercetările lui Möbius, Fließ şi Swoboda.

2 Femeia are doar caracterul periodic al menstruaţiei. Ei îi lipsesc în general marile perioade din viaţă, care sunt atât de evidente la bărbat. Ei îi lipsesc de asemenea îndrăgostirile multiple tipice, care se manifestă în mod clar la bărbat.

3 Un exemplu strălucitor îl oferă comportamentul lui Abelard după castrarea sa. Întreaga sa iubire se transformă în remuşcări şi sentiment de vinovăţie, scrisorile sale sunt tratate pioase şi dizertaţii savante, în timp ce Eloise arde şi mai tare, iubeşte mai aprins decât înainte.

„Sunt un bărbat! Cine este mai mult?/ Cel ce poate să o spună, să se arate/ Sub soarele ceresc/ Să sară în sus şi să cânte/ Pot să arăt pecetea/ Spre frumosul chip al lui Dumnezeu/ Pot să cobor/ La fântâna din care izvorăşte cerul.

Slavă mie că am voie şi pot/ Dacă trece fata prin apropiere/ Se aude tare-n mine: „Eşti un bărbat!"/ Şi o sărut cu atât de mult drag.

Şi mai tare se înroşeşte fata apoi/ Şi pieptarul îi devine mai strâns/ Fata ştie că eu sunt un bărbat/ De aceea o strânge pieptarul.

Cum va striga ea pentru-ndurare/ Dacă o surprind când sembăiază/ Sunt un bărbat, îi trece prin minte/ Altfel cum ar striga ea după îndurare.

Sunt un bărbat, cu-acest cuvânt/ Singură dacă o-întâlnesc/ Alung şi fiica de-mpărat/ Oricât de zdrenţăros aş apărea."[1]

În puntul de sus al curbei sale amoroase, bărbatul va fi mai pasionat decât femeia. După satisfacere, el se îndreaptă spre alte ţeluri. Şi pentru fazele amoroase separate ale zilei este valabilă acestă afirmaţie: bărbatul este mai înfocat înainte de act, iar femeia este mai înfocată după act (Havelock Ellis). Şi orgasmul său înfăţişează acelaşi tablou: crescendo rapid şi prăbuşindu-se ca o avalanşă (Otto Adler), pe când femeia poate savura plăcerea ore în şir după aceea. De aceea, iubirea nu poate să cuprindă niciodată întreaga fiinţă a unui bărbat. Ea rămâne întotdeauna episodică, ea merge întotdeauna alături de restul vieţii sale. Rareori face el o unitate din profesia sa şi din iubire, unitate care să-i permită o justificare a ambelor tendinţe, lumea şi iubirea. Întotdeauna, inima sa va fi legată de lume, întotdeuana el va fugi, la fel ca Tannhäuser, dinspre bucurie către durere, din lumea iubirii către iubirea de viaţă. („Dacă mă pot bucura de un asemenea Dumnezeu/ Sunt supus transformării". Căci ambiţia sa (voinţă de putere) cere, mai mult sau mai puţin furtunos, activitate.)[1]

1 Traduceres noastră, în lipsa unei traduceri literare. În limba germană, în original:
„Ich bin ein Mann! Wer ist es mehr?/ Wer's sagen kann, der springe/ Frei unter Gottes Sonn' einher/Und hüpfe hoch und singe
Zu Gottes schönem Ebenbild/ Kann ich den Stempel zeigen/ Zum Born, woraus der Himmel quillt,/ Darf ich hinunter steigen.
Und wohl mir, daß ich's darf und kann!/ Geht's Mädchen mir vorüber,/ Ruft's laut in mir: „Du bist ein Mann!"/ Und küsse sie so lieber.
Und röter wird das Mädchen dann,/ Und's Mieder wird ihr enge/ Das Mädchen weiß, ich bin ein Mann,/ D'rum wird ihr's Mieder enge.
Wie wird sie erst um Gnade schrei'n/ Ertapp' ich sie im Bade/ Ich bin ein Mann, das fällt ihr ein,/ Wie schrie sie sonst um Gnade?
Ich bin ein Mann, mit diesem Wort/ Begegn' ich ihr alleine,/ Jag' ich des Kaisers Tochter fort,/ So lumpicht ich erscheine."

Grillparzer descrie excelent deosebirea dintre iubirea masculină şi cea feminină în a sa *Sappfo*:

Cel ce cunoaşte viaţa şi pe oameni
Nu judecă iubirea bărbătească
După a femeii dragoste adâncă.
Bărbatul are sufletul adesea
Supus voinţei vieţii schimbătoare;
El intră în arena existenţei
Înconjurat de nimbul Aurorei,
Vigoarea şi curaju-l înarmează,
Ca scutul şi ca spada, pentru lupta
Cea mândră 'ncununată de victorii.
Prea mică i se pare lumea casei,
De aceea se avântă-n lumea largă
Şi de-ntâlneşte dragostea, se pleacă

1 „Veşnic ieşită din hotarele adevărului/ Hoinăreşte forţa sălbatică a bărbatului/ Nestatornic se mişcă gândurile/ Pe marea pasiunii/ Avid el tinde către depărtare/ Inima lui nu găseşte liniştea niciodată,/ Fără odihnă printre stele îndepărtate/ Urmăreşte imaginea visului său." Schiller (traducerea noastră; în limba germană: Ewig aus der Wahrheit Schranken/ Schweift des Mannes wilde Kraft;/ Unstet treiben die Gedanken/ Auf dem Meer der Leidenschaft/ Gierig greift er in die Ferne,/ Nimmer wird sein Herz gestillt./ Rastlos durch enteg'ne Sterne/ Jagt er seines Traumes Bild.[2]

2 Aceste versuri fac parte din poezia *Würde der Frauen* (Demnitatea femeilor), alcătuind a doua strofă. În prima strofă, Schiller caracterizează iubirea feminină:
„Cinste femeilor! Ele împletesc şi ţes/ Dezmierdări cereşti în viaţa pământească,/ Împletesc legătura fericită a iubirii/ Şi în graţia vălului cast/ Hrănesc atent cu mână sfântă/ Focul veşnic al simţămintelor frumoase," (traducerea noastră); în original:
Ehret die Frauen! Sie flechten und weben/ Himmlische Kosen ins irdische Leben/ Flechten der Liebe beglückendes Band,/ Und in der Gratie züchtigem Schleier/ Nähren sie wachsam das ewige Feuer/ Schöner Gefühle mit heiliger Hand.
Schillers Werke, Erster Teil, Gedichte, Deutsches Verlagshaus Bong & Co. (N.t.).

Şi floarea o ridică, o priveşte,
Se bucură şi-apoi cu nepăsare
O-nfige-n coiful său cu-alte trofee.
El nu cunoaşte para arzătoare
Ce dragostea trezeşte în femeie:
Nici cum întreaga-i fiinţă şi gândire
În jurul unui punct se mişcă;
Cum dorurile-i toate – ca şi puii
Ce flutură 'ngroziţi în jurul mamei –,
Păzesc iubirea, leagănu-i, mormântu-i,
Cu strângere de inimă sfioasă,
Punând la gâtul dragostei plăpânde
Întreaga viaţă, ca pe-o piatră scumpă.
Bărbatul? Da, iubeşte, dar în pieptu-i,
E loc şi pentru alte simţăminte,
Şi îşi permite – adesea drept o glumă
Tot ce femeii-i pare crimă mare.
O sărutare-oriunde-o 'ntâlneşte,
Se crede 'ndreptăţit să n-o refuze.
E rău că e aşa, dar este astfel![1]

Hipertrofierea voinţei de putere a făcut ca majoritatea oamenilor cultivaţi să nu mai aibă timp şi energie pentru iubire. Mercantilismul, această cea mai importantă formă a voinţei de putere prin goana după bani, lasă puţin spaţiu pentru iubire. Căci timpul înseamnă într-adevăr bani şi banii devin apoi mai importanţi decât iubirea. Se poate ca fuga după bani să smulgă libidoul iubirii ca atare şi să devină un simbolic înlocuitor pentru iubire, aşa cum ne dovedeşte întotdeuna psihologia avarului. Mercantilismul şi iubirea sunt opuse, ceea ce ne este arătat de către financiarul tipic în exemple evidente. Rămâne puţină energie pentru iubire şi, cu toate acestea, nevoia de iubire creşte. Există o mai mare dorinţă de beţie şi plăcere şi, cu toate acestea, forţe interioare inhibă descătuşarea pasiunilor. De acest conflict între voinţa sexuală şi puterea sexuală suferă astăzi jumătate dintre bărbaţi.

[1] Franz Grillparzer, *Sappho*, Tragedie în 5 acte, în versiune românească de Virgil Tempeanu, Editura Institutului de Arte Grafice „M. Saidman", Fălticeni, 1927, pp. 50-51. (N.t.)

Atletul sexual este o raritate printre oamenii cultivaţi. Debilul sexual, semiimpotentul – aproape că sunt regula.

Această impotenţă este simţită ca o puternică afectare a sentimentului personalităţii. Impotentul nu se simte ca un bărbat. În timp ce femeia nu consideră frigiditatea sa ca o înjosire, în ciuda acesteia, ea se simte ca o femeie, eventual este mândră de răceala ei, bărbatul suferă din cauza impotenţei sale. Impotenţa masculină este ţinta ironiilor în glume, este cea mai importantă temă erotică în piesele de teatru, cuvinte de spirit, obscenităţi şi proverbe. Femeia frigidă este sărăcăcios reprezentată în literatură. Concepţia generală ridică această lipsă chiar la valoare de virtute, îi acordă o aparenţă de eroism, în timp ce bărbatul impotent virtuos cade sub blestemul ridicolului.

Bărbatului impotent îi este răpită aprecierea socială. Foarte just observă Havelock Ellis:

> „O dovadă a inconsecventei supraestimări a funcţiilor sexuale într-o societate, care, în acelaşi timp, tinde să diminueze viaţa sexuală, o aflăm în scăzuta consideraţie pe care o primeşte bărbatul impotent. Deşi viaţa noastră culturală deschide cele mai largi domenii de acţiune bărbaţilor sexual impotenţi, un bărbat care suferă de o dispepsie[1] nervoasă care nu înseamnă nimic pentru poziţia sa, dacă, la fel de nevinovat, suferă de o anomalie a potenţei sexuale, este făcut să simtă aceasta ca pe o crimă. A fost frapant, se pare, că mult discutatele relaţii originale ale lui Carlyle cu soţia sa s-au putut explica cel mai bine prin presupunerea că el suferise cumva de o tulburare a potenţei sexuale. Deoarece s-au găsit imediat „admiratori" ai lui Carlyle care l-au apărat împotriva acestei „ruşinoase" învinuiri. Ei au fost mai şocaţi decât dacă s-ar fi susţinut că ar fi avut sifilis. Şi totuşi, la bărbaţii cu un temperament foarte sensibil se dezvoltă uşor o tulburare a echilibrului în foarte delicatul aparat sexual, tulburare a cărei apariţie este tot atât de puţin o ruşine ca în cazul unei dispepsii, cu care chiar poate fi legată. Mulţi bărbaţi geniali şi de cea mai ridicată valoare morală au suferit de aceasta, de exemplu, Cowper (ai cărui biografi, firesc, au tăinuit-o), Ruskin (a cărei căsnicie s-a sfârşit prin despărţire din această cauză) şi, desigur, Stuart Mill, a cărui dezvoltare sexuală se zice că ar fi rămas pe treapta infantilismului." (*Geschlecht und Gesellschaft* – Sex şi societate – vol I, Kurt Kabitsch, 1900, p. 170.)

[1] Digestie grea (N.t.)

Încă nu am auzit de sinuciderea unei femei din cauza anesteziei sexuale. Un mare număr de sinucigaşi bărbaţi se despart de viaţă din cauza presupusei impotenţe. O mare parte dintre pesimişti, mizantropi, solitari, sihaştri se recrutează dintre bărbaţii care suferă de impotenţă psihică.

Acest fapt poate fi explicat deja anatomic şi fiziologic. Femeia îi poate oferi satisfacere bărbatului chiar când rămâne frigidă, cel puţin o satisfacere parţială. Ea îi face posibilă detumescenţa. Ea este condamnată la pasivitate, chiar dacă, în mod just, pasivitatea ei este comparată cu pasivitatea încărcată de forţă a unui magnet. Doar prin vaginism este capabilă să exprime corporal acel nu interior al ei şi să împiedice coitul. În acest caz, orgoliul ei este ridicat. Ea îi dovedeşte bărbatului superioritatea ei fizică. (Nu poţi dacă eu nu vreau!) Adesea şi impotenţa bărbatului conduce înapoi către un „nu interior", aşa cum acestă carte o va dovedi. Dar acest nu interior produce o scădere a orgoliului, parţial dorită, parţial resimţită. Potenţa corporală presupune o puternică erecţie. Bărbatul nu-şi poate ascunde slăbiciunea, aşa cum femeia face adesea, mimând orgasmul care nu este prezent, pentru a-i procura bărbatului mulţumirea că a satisfăcut-o. Impotenţa imprimă pecetea pe întreaga fiinţă a bărbatului. El îşi pierde sentimentul valorii sale, energia, întreaga dragoste de muncă. El are amara certitudine: Nu eşti bărbat!

Comparaţi această cunoaştere umilitoare cu sentimentul înalt al conştiinţei virilităţii, pe care Schiller îl exprimă neîntrecut în deja menţionata poezie *Demnitatea masculină*. Cât de lamentabil stau aici, în schimb, impotentul şi ascetul:

„Ruşine pentru neamul Kombab[1]!/ Sărmanii şi-au bătut joc/ De prea buna lor virilitate,/ Darul cel mai de preţ al cerului.

Şi rătăcesc mizeri prin lume,/ Goliţi precum bostanii ştrengarilor/ Spre a deveni capete,/ Camere goale de scăfârlii.

Mânat ca vinul unui chimist/ În retortă la naiba-i dus spiritul,/ Flegma-i ce rămâne.

1 Kombabus, un sirian, s-a castrat când a primit de la regele Antioh Soter ordinul de a o însoţi pe regina într-o călătorie. Întrucât gurile rele îl acuzau de relaţii sexuale de neiertat cu regina, el a înmânat regelui o casetă în care se aflau organele sale genitale (Lucian).

Şi se tem de orice chip de femeie/ Şi tremură la vederea lui,/ Deşi au voie, ei nu pot/ Atunci şi-ar dori să piară.

De aceea se feresc din calea oricărui bărbat de onoare/ Căci vor fi tulburaţi de fericirea lui/ Cine nu este în stare să fie om/ Nu este în stare nici pe altul să iubească."[1]

Dar şi incapacitatea de a iubi sufleteşte este resimţită de bărbat ca o lipsă. Vom vedea, în analizele ce urmează, că această incapacitate este aparentă şi că, de cele mai multe ori, ea se explică prin fixaţii infantile. Dar ea există şi constituie boala de epocă a nevroticilor rafinaţi, a decadenţilor sau a oamenilor care se joacă de-a decadenţii în faţa propriei persoane şi faţă de ceilalţi. Naşterea sentimentului iubirii este supusă unei analize riguroase şi este anulată.[2] Iubirea sufletească este negată şi este considerată o raţionalizare a instinctului sexual. Astfel, orice sentiment născând devine ridicol şi, în acest mod, este preîntâmpinată o supraestimare a partenerului, supraestimare care pune bazele „îndrăgostirii".

Ola Hanson a descris foarte bine acest tip într-o exegeză a romanului lui Paul Bourget, *Une crime d'amour* (O crimă din iubire):

> „Prezentul se caracterizează printr-un ciudat amestec de natură, rafinament şi sinceritate. Suntem capabili să nu mai redeşteptăm ceea ce în limbaj cotidian se numeşte fiinţa noastră naturală, instinctivă şi să nu eliberăm creierul nostru de apăsarea îngrozitoare a tendinţelor moştenite şi a cunoştinţelor confuze şi suntem capabili să nu mai trăim în imediat. Copilul creşte cu cărţi care îl obişnuiesc cu o abordare conştientă a eului[3] său; când păşeşte în viaţă, sufletul său este subtil şi complicat. Modul său de

1 Traducerea noastră. În original:
Schmach dem Kombabischen Geshlecht!/ Die Elenden, sie haben/ Verscherzt ihr hohes Mannerrecht,/ Des Himmels beste Gaben.
Und schlendern elend durch die Welt,/ Wie Kürbiße von Buben/ Zu Menschenköpfen ausgehöhlt,/ Die Schädel leere Stuben.
Wie Wein, von einem chemikus/ Durch die Retort' getrieben,/ Zum Teufel ist der Spiritus,/ Das Phlegma ist geblieben.
Und fliehen jedes Weibgesicht/ Und zittern es sehen,/ Und dürfen sie und können nicht,/ Da möchten sie vergehen./ D'rum flieh'n sie jeden Ehremann,/Sein Glück wird sie betrüben./ Wer keinen Menschen machen kann,/ Der kann auch keinen lieben. (N.t.)

2 Stekel se referă la mecanismul de apărare a eului numit intelectualizare (N.t.)

3 Selbst în textul originar (N.t.)

a simți nu este simplu și nemijlocit. Învățăm să cunoaștem imaginile realității înainte de a cunoaște realitatea, imaginile simțirii și ale sentimentelor înainte de a cunoaște simțirea și sentimentele. În imaginație, anticipăm toate suferințele și bucuriile, le simțim intens, astfel încât descoperim o nepotrivire între ceea ce am sperat să trăim și ceea ce trăim cu adevărat și cădem în răceală sufletească sau deznădejde datorită neputinței vieții sufletești. Totul trece prin creierul nostru înainte de a trece prin inimă. Nu ne putem bucura de clipă, pentru că o analizăm cu gândurile în loc să o simțim cu inima și cel mai subtil parfum al desfătării se pierde. „Dar bobul măcinat pentru a deveni făină nu poate nici să încolțească, nici să crească." Întreaga viață se sprijină pe o bază inconștientă, care este sfărâmată de spiritul analizei. Mecanismul gândirii noastre s-a rafinat și s-a complicat în aceeași măsură în care viața sufletească s-a uscat și s-a sterilizat. Avem unelte extraordinare pentru disecarea gândurilor, dar trăim o viață de sentimente.

Bourget însuși numește „crimă din iubire" o „minuțioasă" diagnoză a unei boli sufletești. În *Armand* de Quernes Antlitz, o întreagă generație își recunoaște propriile trăsături. Esența acestui tip al epocii constă într-o alcătuire defectuoasă prin care o mișcare sufletească trebuie să treacă întotdeauna prin creier înainte ca ea să ajungă la inimă. Asemenea oameni nu pot trăi clipa pentru că au pierdut capacitatea de a simți pe deplin, fără mediere. Singura plăcere de care ei mai sunt capabili este plăcerea dureroasă a amintirii. Se îndrăgostesc de persoane care îi părăsesc și tânjesc după locuri în care s-au plictisit, simt doar dezgust față de prezent, în timp ce acesta capătă o putere magică deosebită și fierbinte îndată ce trece și tocmai pentru că s-a scurs. Înainte de toate, ei au pierdut capacitatea de a iubi pe deplin. (Ola Hanson, *Amăgirea iubirii*).

Incapacitatea de a iubi, care se exprimă prin mici încercări în iubire și niciodată nu conduce la o mare beție, nu exclude posibilitatea ca purtătorii acestei incapacități să se mistuie după iubire și să trăiască dorindu-și mereu marea iubire (pregătirea iubirii). Ulterior, ei învinuiesc obiectul pentru lipsa capacității lor de a iubi. Femeile sunt cele vinovate. Ei nu și-au găsit încă idealul. *Olandezul zburător* și *Ahasver, Faust* și, într-o anumită măsură, *Hamlet*, sunt întruchiparea căutării veșnice. Oswald din *Naturi problematice* scrisă de Spielhagen este același tip[1]. În cartea mea

1 De curând, Bruno Frank, în drama sa *Die Schwestern und der Fremde* (Surorile și străinul) a tratat incapacitatea sufletească de a iubi ca pe un conflict tragic.

Die Träume der Dichter[1] am explicat faptul că toți poeții suferă de o anume incapacitate de a iubi, care este supracompensată de o pregătire a iubirii foarte mare.

Dar nu se poate nega că, la o analiză precisă, cele mai multe cazuri de lipsă a capacității sufletești de a iubi pot fi explicate prin anumite condiții ale iubirii individuale dificile, așa cum am descris în volumul anterior din *Tulburări*. Am întâlnit cazuri în care chiar și naturile faustice și scepticii s-au învățat minte și, incapabilii de a iubi, mulți ani și-au căutat zadarnic idealul și s-au îndoit că-l vor atinge, astfel că au trebuit să se supună forței iubirii la vârste înaintate. Fericirea atingerii capacității de a iubi este apoi atât de mare, încât asemenea bărbați devin cu ușurință sclavi ai iubirii și cad în dependență sexuală.

O lipsă totală a capacității sufletești de a iubi poate fi dovedită doar în cazul psihopaților gravi care dispun tocmai de un instinct sexual violent și, corporal, se lasă târâți în tot felul de excese. Ei fac trecerea către cei clar egoiști, cei care suferă de o „moral insanity[2]", cei narcisici, veșnicii copii și, desigur, trebuie să se facă deosebirea între ei și sclavii familiei, care aparent nu pot iubi dar, în realitate, sunt fixați la un membru al familiei (tată, mamă, frate, soră, unchi, mătuși, bunici).

În foarte rare cazuri de impotență psihică incapacitatea sufletească merge mână în mână cu cea corporală. În cele mai multe cazuri, în ciuda iubirii sufletești, se anunță incapacitatea corporală, ceea ce-l conduce pe bolnav la medic. Aici se văd dezacordurile între diverse componente erotice, dezacorduri comune ambelor sexe. Senzualitatea și tandrețea nu se pot reuni într-un singur obiect. De aici rezultă diversele boli ale iubirii pentru a căror vindecare cei ce sunt incapabili de iubire apelează la psihoterapeuți.

Femeia merge la medic dacă suferă de tulburări ale orgasmului, dacă orgasmul apare prea târziu, sau este complet absent. Bărbatul apelează la ajutor dacă orgasmul apare prea devreme, este tulburat sau dacă erecția lipsește complet. Incapacitatea sufletească de a iubi, suferință mult mai grea, îl conduce rareori pe om la psihoterapeuți. El o maschează adesea față de el însuși și ea se exprimă apoi ca tulburare a iubirii fizice.

1 p.247

2 În limba engleză în text (N.t.)

Toate tulburările iubirii la oamenii cultivați – așa cum am arătat în volumele anterioare ale *Tulburărilor* – pot fi explicate printr-o luptă între creier și măduva spinării. Această luptă este mult mai puternică la bărbat și iese în relief în mod plastic. O ușoară inhibiție și erecția nu se produce. Un mic afect de angoasă, o nemulțumire interioară, un dezgust abia conștientizat și mecanismul fin al erecției și al plăcerii este tulburat.

Nici o altă suferință nu ne arată atât de clar lupta între oamenii instinctivi și cei cultivați.

A durat mult până când medicii au putut înțelege aceste fapte. Și astăzi la majoritatea medicilor domină o neînțelegere și concepții greșite care sunt apărate chiar și de către savanți eminenți, pentru că tendința epocii noastre este de a explica mecanic sau chimic, eventual biologic, toate tulburările și de a neglija cu încăpățânare legăturile sufletești.

În timp ce această carte se ocupă doar de tulburările psihice și dovedește că aproape toate cazurile de impotență pot fi explicate prin inhibiții sufletești și pot fi vindecate printr-o psihoterapie rațională.[1]

Pentru medicul practician și pentru psihoterapeuți nu există o misiune mai recunoscătoare decât vindecarea impotenței. Rezultatul este vizibil și nu poate fi negat. Metoda corectă duce rareori la eșec terapeutic.

Pot susține liniștit că am vindecat aproape toți impotenții care mi-au fost încredințați și nu mi-am pierdut răbdarea. A vindeca un om de impotență înseamnă a-l reda vieții! Gyurkovechky exprimă excelent aceste fapte:

> Întreaga putere de acțiune a bărbatului, curajul său, plăcerea de a munci și plăcerea de a trăi sunt, aproape fără excepție, în legătură cu forța sa sexuală. Aici trebuie să-mi iau privirea de la diverse jurăminte de castitate care sunt depuse de acei oameni ce așteaptă în lumea de dincolo răsplata pentru suferința din lumea aceasta. De aceea, acești oameni, în această oprire în lumea de aici, par să facă orice altceva decât să se bucure, pentru că ei numesc lumea o vale a plângerii. Lumea nu este o vale a plângerii, dar dacă oamenilor care muncesc de dimineață până seara și trebuie să muncească, care iau zilnic de la capăt lupta pentru existență, li se ia această puțină iubire, valea plângerii este desigur prezentă.

[1] O remarcabilă abordare a fiziologiei instinctului sexual și a cauzelor fizice ale impotenței se găsește în binecunoscta lucrare a lui Fürbringer, *Die Impotenz des Mannes* (Impotența bărbatului), Verlag Alfred Hölder, Wien.

Cât de mulți oameni au lăsat să se distrugă capacitatea de a iubi sau chiar au distrus-o! Psihanaliza diverselor forme de impotență ne va aduce clar în fața ochilor în primul rând întregul tablou jalnic al omului cultivat modern, dezechilibrul său interior, lupta sa istovitoare între instinct și inhibiție. Femeia frigidă și bărbatul impotent sunt produse ale unei epoci bolnave. Impotența este o boală socială. Ea poate fi înțeleasă numai din epoca noastră și numai prin epoca noastră.

II. Profesie şi sexualitate

Pentru proprietarul său, orice bun este bine ascuns; dintre toate gropile cu comori, cea proprie este dezgropată ultima.

Nietzsche

Dacă întrebăm diverşi oameni despre motivul alegerii profesiei, aflăm cu mirare că cei mai mulţi au ajuns întâmplător la profesia lor. Adesea, tatăl este cel care a hotărât; altădată a hotărât întâmplarea. Dar dacă avem ocazia să-i analizăm pe cei care şi-au ales profesia din înclinaţia pentru ea, vom găsi întotdeauna legături între această alegere şi erotism. De altfel, oamenii care şi-au ales o profesie din întâmplare, de cele mai multe ori au o profesie secundară sau un „sport" care reprezintă, de fapt, profesia aleasă. Nefericirea epocii noastre constă în faptul că bucuria în profesie devine tot mai rară. Însă profesia trebuie să reprezinte întotdeauna acea muncă pentru care omul se simte chemat. Numai această muncă ne va aduce bucurie şi împlinire.

Rolul eroticii în alegerea profesiei este doar o parte din rolul important al eroticii în viaţă. Sexualitatea seamănă cu arborele ale cărui rădăcini sunt adânc înfipte în pământ şi în forţa instinctuală şi ale cărui flori se întind spre cer. Prin fiecare celulă a acestui copac curge sevă care tinde dinspre rădăcini către înălţime, dinspre pământ către cer. Fiecare om este un asemenea arbore, care rămâne veşnic legat de forţele instinctuale şi cele pământeşti.

Este un fapt vechi că orice artă este o erotică revalorizată. Artistul îşi creează operele ca pe copiii săi. O parte din erotica sa este pierdută pentru viaţă. Wagner a ştiut acest lucru când a spus: «Arta începe exact acolo unde încetează viaţa; acolo unde

nimic nu mai este actual, acolo strigăm, în artă „am dorit". Nu înțeleg cum un om cu adevărat fericit ajunge la gândul de „a face artă"; numai în viață el poate fi fericit. Prin urmare, nu este „arta" noastră o mărturisire a impotenței?». Dar, în artă, artistul consumă sexualitatea sa foarte puternică. Întreaga forță pe care Wagner a pus-o în al său *Tristan* a fost pierdută pentru Wesendonk. Prin Tristan el a putut să se elibereze, la fel ca Goethe care, prin Werther, s-a salvat din subjugarea iubirii în libertatea creației.

Filosofii golesc același izvor. Freud, în incitantul său studiu despre Leonardo da Vinci, a afirmat că orice instinct de cercetare poate fi explicat prin dorința de cunoaștere sexuală a copilului.

> Dacă perioada cercetărilor sexuale infantile se încheie cu o puternică refulare sexuală, pentru destinul ulterior al instinctului de cercetare se întrevăd trei posibilități diferite, ce provin din relația permanentă a acestuia cu interesele sexuale. În primul caz, cercetarea împărtășește soarta sexualității, setea de cunoaștere rămânând de acum încolo inhibată, iar libera manifestare a inteligenței restrânsă pe viață, mai cu seamă că, la scurt timp după aceea, datorită educației, va fi instaurată inhibarea gândirii prin religie. Acesta este tipul de inhibare nevrotică. Știm prea bine că o atare slăbiciune a gândirii favorizează declanșarea îmbolnăvirii nevrotice.
>
> În cel de-al doilea tip, dezvoltarea intelectuală este destul de puternică pentru a rezista refulării sexuale ce o asaltează. După un timp de la încetarea cercetării sexuale infantile, când inteligența este cristalizată, aceasta – în amintirea vechii legături – își oferă ajutorul pentru evitarea refulării sexuale, iar cercetarea sexuală reprimată se reîntoarce din inconștient sub forma unei obsesii, fără îndoială denaturată și controlată, dar destul de puternică pentru a sexualiza însăși gândirea și pentru a asocia activităților intelectuale plăcerea și angoasa proceselor sexuale propriu-zise. Cercetarea devine aici manifestare sexuală, deseori exclusivă, sentimentul rezolvării în planul gândirii, al clarificării va fi pus în locul satisfacerii sexuale; faptul că cercetarea infantilă nu poate fi finalizată, se întrevede în această frământare fără sfârșit și în aceea că sentimentul intelectual al rezolvării devine tot mai inaccesibil.
>
> Al treilea tip, ce este rarisim și perfect, nu este marcat, în virtutea aptitudinilor deosebite, nici de inhibarea gândirii și nici de gândirea obsesivă nevrotică. E adevărat că refularea sexuală intervine și aici, dar nu reușește să alunge în inconștient un instinct parțial al plăcerii sexuale, ci libidoul se sustrage refulării, subli-

> mându-se la început în sete de cunoaștere și trecând apoi la partea puternicului instinct de cercetare. Și aici cercetarea devine într-o oarecare măsură obsesie și substitut al manifestării sexuale, dar în urma deplinei diferențieri a proceselor psihice care stau la bază (sublimare în loc de revenire din inconștient), lipsește caracterul de nevroză, legătura cu complexul inițial al cercetării infantile dispare, iar instinctul poate acționa liber în slujba intereselor intelectuale. Refulării sexuale, care l-a întărit considerabil prin adaosul de libido sublimat, el îi plătește tribut, evitând abordarea temelor sexuale.

Faptul că impulsul de cercetare în matematică este sexualitate reevaluată, ar putea fi dovedit printr-o scrisoare a lui Multatuli adresată unui prieten.

Paragraful (Multatuli – *Scrisori către Max Roest*, editate de Wilhelm Spohr și urm., vol. 2, p.72 ;i urm.) sună astfel:

> „... Sper, sper să găsesc o metodă simplificată pentru trigonometrie. Toți elevii îmi vor fi recunoscători, mai am încă de cercetat multe lucruri de acest fel. Este poezie minunată, este suprimarea veșmântului cast al naturii, căutarea formelor ei, cercetarea raporturilor ei, pipăirea configurației ei, pătrunderea în uterul adevărului. Vezi aici desfătarea matematicii! Și – sunt nebun – eu sunt prietenul ei! Într-adevăr, ea nu mă respinge, nu cedează imediat, fără efort. Are suficient mister pentru a rămâne dorită și adorată. Nu suficient cât să-l facă pe adoratorul furtunos să-și piardă curajul. I-am văzut gleznele, genunchii, șoldurile din când în când... dar apoi ea mă împinge la o parte și zboară încolo ca o Daphnis, ca o Sylphe. Luminiță rătăcitoare, curtezană, fecioară... pe lângă toate astea, marea, puternica Isis, femeia lui Jehova, ce este, a fost și va fi neschimbată, intangibilă, de nedistrus: ființa, adevărul!"

Diversele sisteme filosofice indică relații clare cu sexualitatea. el, un filosof mi-a explicat concepția sa despre lume, care tre să dovedească că tot ce există se explică prin frecare. Cercemai apropiată a sistemului trădează în mod clar originea sa ală.

Poate că Newton nu ar fi descoperit legea gravitației dacă nu r fi aflat sub influența unei forțe de atracție materne.

Eine Kindheitserinnerung des Leonardo da Vinci de Sigm. Freud, în Wien. În traducere românească, „O amintire din copilărie a lui Leonardo da Vinci", în *Psihanaliză și artă*, Editura Trei, 1996, pp.95-96.

Deosebit de interesante sunt relaţiile pe care inventatorul le are cu viaţa sa sexuală.

Am putut constata la toţi inventatorii pe care i-am putut analiza că este vorba despre nevrotici care încercă să rezolve conflictele lor sufleteşti prin deplasare în domeniul mecanicii. Deci, orice invenţie este o încercare de învingere a unui conflict, o eliberare într-un fals domeniu. Poate mă voi face mai bine înţeles prin câteva exemple. Propoziţia care trebuie dovedită este următoarea: *Invenţiile reprezită traduceri ale problemelor sufleteşti, de cele mai multe ori sexuale, în limbajul tehnicii.*

Telegrafia fără fir nu a fost oare inventată de un om care vroia să trimită salutări unei iubite aflate departe? Cântecul popular o spune: „Un vântişor îţi sărută obrăjorii şi mâinile. Gândeşte-te că sunt suspinele pe care ţi le trimit eu. Mii de suspine îţi trimit în fiecare zi, mii de suspine zboară în jurul casei tale..."

Câteva exemple ne vor duce mai aproape de rezolvarea problemei.

Un pacient mă consultă din cauza insomniei. În fiecare noapte se răsuceşte în pat fără să adoarmă. De fapt, el ar trebui să fie recunoscător acestei suferinţe, căci l-a ajutat deja să facă unele invenţii. Mai întâi, în aceste nopţi de insomnie a construit un focar la distanţă, care este deja brevetat.

„Ce fel de invenţie este aceasta?"

„Să vedeţi. Stau în camera mea şi pot, dintr-o dată, să aprind flăcări de gaz în a treia cameră, în care doarme verişoara mea."

Discuţia care a rezultat a relevat următoarea stare de lucruri: bărbatul era îndrăgostit, fără să o ştie, de verişoara sa căsătorită sau, mai bine spus, „fără să vrea să ştie". El vroia să-i pună inima pe jar şi spera că gândurile lui, cărora le atribuia atotputernicie, s-ar ocupa de acest lucru. Inhibiţii puternice se opuneau acestei iubiri. Vărul său era prietenul său patern, care îl crescuse ţinându-i loc de tată, avea casa deschisă pentru el, îi asigurase un cămin şi o situaţie frumoasă. Tânăra soţie a vărului era o soţie credincioasă, iubitoare, care-şi iubea mult soţul. Iubirea lui era fără speranţă. Dar există bariere pentru o inimă care iubeşte? În timpul nopţii dorinţele sale zburau către patul frumoasei verişoare.

El vroia să o facă să se aprindă şi vroia neapărat să o supună cu forţa iubirii sale. Acesta era obiectul invenţiei. Focosul era descoperit. El putea să treacă neîncetat prin toate camerele, dincolo de orice oprelişte, să ajungă la iubirea sa, pentru a se uni cu

ea. Invenţia a avut şi alte urmări binefăcătoare. El a trebuit să părăsească afacerea vărului său şi a devenit un bărbat bogat. Astfel, invenţia a fost din toate punctele de vedere o rezolvare a unui grav conflict.

Un alt nevrotic vine la mine într-o zi radiind de bucurie. Făcuse o descoperire grandioasă. De acum înainte, spaimele oamenilor vor lua sfârşit. Invenţia sa este un „ou al lui Columb". El conduce un curent electric prin clanţa uşii. Acest curent este scos din circuit în timpul zilei şi contactul este stabilit doar când persoana pleacă de acasă sau, ceea ce ar fi şi mai important, în timpul nopţii. Dar şi covorul din faţa uşii este întreţesut cu fire subţiri şi este încărcat electric. Trecerea unui hoţ sau a unui spărgător pe preşul destinat ştergerii picioarelor şi care se află în faţa uşii (astfel fixat încât persoana nu se poate îndepărta şi trebuie să-l atingă) produce un scurtcircuit, spărgătorul primeşte o lovitură puternică, ce îl face aproape să leşine, îl înspăimântă şi, pe deasupra, începe să sune un ceasornic trezind întreaga casă...

Dezlegarea: bărbatul este preocupat de gândul de a face „o spargere" la un membru al familiei sale. Atingerea cu această fiinţă feminină i-ar produce în mod sigur o „puternică lovitură electrică". El ar putea însă să devină cunoscut şi să fie spânzurat de „ceasornicul cel mare". Acest aparat este un fel de asigurare. El trebuie să apere şi obiectul iubirii. Căci un alt membru al familiei înconjoară aceeaşi fiinţă feminină cu priviri pline de dorinţă. El ar trebui să vegheze zi şi noapte să nu se producă nici o nenorocire. În loc de realizarea invenţiei, se produce o despărţire de femeia dorită. Reprezentarea că el ar putea să ajungă în timpul nopţii în camera ei, că altcineva ar putea să facă acelaşi lucru, a fost forţa care a dus la această „descoperire grandioasă".

Domnul N. crease un aparat cu ajutorul căruia o linie să poată fi împărţită în oricâte părţi mici. Acest aparat a fost brevetat şi pare să fi făcut impresie. Cauza: în familia sa erau şapte fraţi care aşteptau o mare avere. O soră era bolnavă, la fel un frate mai puţin apt de muncă. Atunci, tatăl a luat hotărârea să-i înzestreze pe copiii incapabili de muncă cu o rentă mai mare. Domnul N. era de acord cu acest lucru, dar curând a izbucnit o nevroză care l-a făcut şi pe el incapabil de a munci. Vroia şi el o parte mai mare. Gândea mereu la împărţirea moştenirii. Cât va ajunge partea ta? Vroia mereu mai mult. Dar nu ştia dacă nevroza sa va fi în stare să schimbe judecata tatălui. Cel puţin urmau să primească toţi părţi egale. În această situaţie, şi-a realizat invenţia. Toate fazele care au urmat au fost trăite cu cele mai puternice

afecte. Predarea invenției, brevetarea ei, tratativele etc. A avut nopți de insomnie și a fost foarte mirat când a înțeles că, de fapt, împarte mereu moștenirea tatălui său, că el se joacă cu gândul de a o împărți în mai puține părți mici, dacă ar muri unul dintre frații săi. Deci, în șase, în cinci părți ș.a.m.d.

Întregul conflict de iubire (lupta în același timp pentru iubirea tatălui!) și întregul conflict legat de bani, care era penibil pentru el și apăsător din punct de vedere etic, era trăit într-un plan tehnic, matematic.

Acum, despre inventatorul care vroia să creeze un institut pentru primul ajutor. Fiecărui bolnav sau rănit trebuia să-i stea imediat la dispoziție un medic. Acest bărbat foarte elevat din punct de vedere spiritual, un sadic, suferea de un impuls ucigaș împotriva superiorului său, care de fapt îl chinuia și îl trata în mod nedrept. În fantasma sa, îi despica acestuia țeasta pleșuvă cu o secure. Apoi venea remușcarea... și fantasma dispărea. Curând după aceasta, a apărut invenția, constând într-un aparat electric care să existe în fiecare locuință și care să cheme imediat un medic ce stă pregătit într-o anume centrală.

O altă invenție: un medic descoperă că actualele periuțe de dinți sunt neigienice. În părul de porc există microorganisme. El a inventat o periuță de dinți igienică, la care omul să poată schimba zilnic suprafața de frecare. Acest bărbat era căsătorit și îi invidia pe turcii ale căror paisprezece soții erau mereu fecioare. El era un Don Juan tipic, care își simțea căsătoria ca pe o piedică. Invenția rezolva problema femeii substituibile printr-o periuță substituibilă.

Destul cu exemplele! Aș putea mări această colecție. Dar ceea ce se întâmplă de cele mai multe ori este că invențiile sunt o încercare de rezolvare a problemelor individuale. Prin invenție, ele sunt transformate în probleme sociale. Este același impuls cu cel pe care l-am descris în micul meu articol *Zur Psychologie der Alkoholfestigkeit und der entschuldigungstendenzen* (Psihologia durității alcoolice și tendințele de scuză) (Caietele IV/V, Z.f. P.A.B.III). În realitate, fiecare nevrotic încearcă să realizeze această proiecție în social. Scriitorul nevrotic se plânge de pesimism, ceea ce nu este decât mâhnire personală. „Din marile mele suferințe fac micile cântece", spune Heine. Se pare că orice progres al omenirii provine din aceste „mari suferințe". Nevroticul suferă pentru întreaga omenire, asemenea Mântuitorului. S-ar

putea scrie cândva o istorie a invențiilor omenești din această perspectivă. Ea ar fi istoria suferințelor și a mântuirilor omenești.

Cât de mulți nevrotici am cunoscut deja, care au vrut să împlinească fantasma limbii universale! Întotdeauna iese la iveală că ei nu se pot înțelege cu cei din jurul lor și vorbesc o limbă străină. Când unii oameni locuiesc într-un spațiu restrâns, la fel ca și constructorii Turnului Babel, ajung să-și vorbească unii altora în limbi străine și se iau la ceartă. Și poate că acesta este sensul basmului grandios despre Turnul Babel. Planurile noastre se sfărâmă din cauza neînțelegerii celor din jur. Am dori să vorbim toți același limbaj, am putea astfel să depășim cele mai mari distanțe.

Forța noastră se macină în lupta împotriva sexualității. Suntem obligați să ne ascundem de noi înșine? Cei din afara psihanalizei nu bănuiesc cât de multe dintre fenomenele vieții reprezintă o sexualitate revalorificată. Aș dori să evidențiez acum doar un tip: colecționarul.

El apare în nenumărate forme. Nu există obiect care, dacă împrejurările o permit, să nu poată deveni obiect al furiei sale de a colecționa. Dacă are relații cu arta, colecționează tablouri, gravuri, antichități, porțelanuri, prime ediții; dacă este colecționar în domeniul științei, concepe un ierbar, prinde fluturi, adună minerale, monezi, bacterii, monștri; sau colecționează cu pasiune monezi, ceasornice, bastoane de promenadă, umbrele, călimări, năsturi, pălării, mobilă, lămpi, paravane. Sau colecția se împletește cu interese erotice. Atunci se ajunge la achiziția de corsete, încălțăminte, batiste, șorțuri, jupoane, cordoane, ciorapi, jartiere, cosițe, bucle, mănuși, bretele, pile de unghii, centuri abdominale, cârje, proteze dentare vechi, irigatoare. Toate aceste cazuri sunt extrase din viață...

Furia colecționării și afectul sunt împreună, afectul se leagă de achiziționarea de obiecte. Compulsia de a poseda obiectul o dată dorit este atât de mare, încât, în cazurile patologice, duce la crimă. Cel care chiar nu a colecționat nu cunoaște chinurile și plăcerile achiziționării unui nou obiect: cântărirea, cumpănirea, anticiparea, dorința, lupta împotriva pasiunii care crește tot mai mult, faptul de a fi învins, de a tremura că obiectul dorit ar putea fi achiziționat de altcineva, febra posesiunii, mângâierea, atingerea obiectului, cuprinderea cu privirea, adâncirea, extazul primelor zile, dezamăgirea care apare încet, înlocuirea printr-un nou favorit. Fiecărui colecționar îi este proprie supraestimarea afec-

tivă a obiectului său. Colecționarii de tablouri au, bineînțeles, un Rembrandt autentic, un Van Dyk, un Dürer, un Schindler, un Pettenkofen sau orice altă pânză care li se pare foarte valoroasă. Unii se feresc să lase să fie întreprinsă o verificare a tabloului, pentru a nu cădea din cer. Ei au nevoie de iluzia care aparține colecționării, la fel ca și iubirii. Așa cum îndrăgostitul supraestimează obiectul său, la care nu vede nici o greșeală, ci numai calitățile, la fel se întâmplă cu colecționarul. El are obiectul cel mai frumos care este unicul de acest fel. Nimeni altcineva nu posedă ceva asemănător. Această mândrie a rarității este proprie tuturor colecționarilor. Prin aceasta ei se aseamănă cu bărbatul care vrea să aibă cea mai frumoasă femeie.

Se observă că accentuez relațiile erotice ale colecționării. Nu trec cu vederea alte semnificații. Desigur, colecționarul de mărci, de exemplu, călătorește în jurul lumii cu mărcile sale, trăiește intens istoria prin ele, detronează regi și sărbătorește evenimentele istorice memorabile prin posesiunea mărcilor caracteristice. Dar de fapt este vorba despre un harem pe care se sprijină orice colecționar.

Poeții au descris amănunțit acest fel de a fi al colecționării. Aleg din mulțimea de descrieri una foarte trădătoare pe care ne-o furnizează Kierkegaard. Este foarte semnificativ că acest poet filosof, fanaticul adorator al Don Juan-ului mozartian, filosoful donjuanismului, care a scris *Tagebuches eines Verführers* (Jurnalul unui seducător), în mărturisirile sale se dovedește a fi un colecționar. El descrie achiziționarea unui vechi birou:

> Cu circa șapte ani în urmă, am văzut la un negustor, aici în oraș, un birou care mi-a atras atenția imediat. Nu era o execuție modernă, era destul de uzat și totuși mă interesa. Mi-e imposibil să explic această impresie, totuși cei mai mulți oameni au trăit probabil ceva asemănător. Drumul meu trecea zilnic pe la negustor și biroul lui și niciodată nu am neglijat să-l privesc cu plăcere în trecerea mea. Cu timpul, interesul pentru acest birou a devenit un eveniment; a devenit o necesitate faptul de a-l vedea și nu țineam cont foarte mult că din cauza lui mai făceam un ocol. Cu cât îl vedeam mai des, cu atât mai mult se întărea dorința de a-l avea în posesie. Eram pe deplin conștient că era o dorință ciudată, căci mobila nu-mi era de nici un folos și trebuia să recunosc că ar fi fost o risipă să o comand. Dar, după cum se știe, lăcomia este foarte sofisticată. Am intrat într-o zi la negustor și l-am întrebat despre fel de fel de alte lucruri; îndată ce m-am întors să plec, am făcut, între altele o ofertă foarte scăzută pentru birou. Mi se părea posibil ca negustorul să consimtă bătând mâna și aceasta să fi fost apoi întâmplarea prin care să-mi parvină obiectul. Faptul că m-am apucat astfel de treabă s-a întâmplat nu din cauza banilor, ci pentru a-mi liniști conștiința. Dar încercarea nu a reușit; negustorul era neobișnuit de hotărât. Atunci, după un timp, am început să merg din nou zilnic acolo și să arunc priviri de îndrăgostit spre birou. Trebuie să te hotărăști, mă gândeam eu, căci, dacă va fi vândut, va fi prea târziu. Și chiar dacă ai ajunge să faci din nou rost de el, nu ți-ar lăsa aceeași impresie. Îmi bătea inima când am intrat iarăși la negustor. Biroul a fost vândut și plătit. Aceasta trebuie să fie ultima oară, gândeam eu, când ești atât de risipitor; este de-a dreptul o fericire că l-ai cumpărat; căci, ori de câte ori îl vei vedea, te vei gândi cât de risipitor ești; cu biroul, trebuie să înceapă un nou capitol în viața ta. Ah! Plăcerea cea rea este atât de calomniată și drumul spre iad este pavat cu bune intenții.
>
> Biroul a fost dus în camera mea și, cum în *perioada primei îndrăgostiri* aveam bucuria de a-l privi de pe stradă, mă plimbam prin fața casei în lung și în lat. Apoi am învățat să-i cunosc interiorul, nenumăratele sertare și nișe și, în toate privințele, eram fericit cu biroul meu.

Nu am nimic de adăugat la această descriere, nu este nevoie să accentuez și să explic nimic. Nu pot fi mai pregnant descrise diversele stadii ale îndrăgostirii. Firește, ar fi de explicat de ce poetul s-a îndrăgostit tocmai de o „mobilă veche". Întotdeauna descoprim această plăcere pentru lucrurile vechi la oamenii care nu și-au învins copilăria. Ei se lipesc de trecut, se afundă în lucrurile vechi din viața lor. Rămân mereu copii. Toți colecționarii sunt copii, așa cum toți copiii sunt colecționari. Ei suferă de un „infantilism psihosexual". La copii se vede clar bucuria de a colecționa. Cine nu a colecționat în copilărie pietre, scoici, gândaci, mărci sau monezi? Cât de puțin se păstrează în viața matură acest instinct de colecționare. Această bucurie a pluralității de obiecte este curând înlocuită de plăcerea monopolului. Vrem un singur lucru de valoare care să ne aparțină întreaga viață. Este vechea luptă între poligamie și monogamie. Într-un caz, căsătoria cu mai multe persoane, haremul, în celălalt, căsătoria cu o singură persoană, credința veșnică. Colecționarul este un Don Juan al fantasmei. În viața reală poate fi ascet, poate fi cel mai fidel

soţ. Se despăgubeşte apoi prin haremul său, transferând afectele sale poligamice asupra unor obiecte nevinovate, inofensive. Ceea ce devine clar mai ales în cazul colecţionarului conştient erotic, fetişistul. El trăieşte cast, poate să renunţe la femeie dacă are la dispoziţie fetişul său. El colecţionează, de exemplu, pantofii femeilor, trăieşte cu aceşti pantofi toate extazele celui îndrăgostit, este înfiorat de sentimentele fierbinţi pe care le încearcă, de parcă ar fi vorba de viaţa reală şi nu de un joc.

Vedem aici un exemplu clar de deplasare a afectului, în legătură cu care pot da şi alte exemple în această carte. *Dorinţa, care la început era pur erotică, se deplasează de la obiectul întreg asupra unui simbol.* Toţi colecţionarii sunt, pentru a spune astfel, victime ale „simbolismului erotic". Ei îşi hrănesc foamea de iubire cu o fantomă vaporoasă. Situaţie care are şi efectul că colecţionarul nu-şi găseşte niciodată liniştea. El nu încetează să colecţioneze. Dacă îşi vinde colecţia, plănuieşte o alta; sau se apucă de schimburi, îmbunătăţiri, transformări. El colecţionează până la moarte. Este de înţeles că şi printre impotenţi se află colecţionari.

Colecţionarul prezintă clar instinctele criminale caracteristice „infantilismului psihosexual". Fetişistul care colecţionează şorturi, mănuşi, ghete – o analiză amănunţită a acestei situaţii va conţine volumul următor al *Tulburărilor* – devine hoţ dacă este cuprins de pasiunea sa. În multe cazuri se poate constata că acestui colecţionar îi produc bucurie doar obiectele achiziţionate ilegal, ba chiar acestea îi produc cea mai mare bucurie. Colecţionarii de tablouri sunt fericiţi când înşeală un negustor şi au achiziţionat un tablou la un preţ cu mult sub valoarea sa. Dacă împrejurările o permit, ei nu se dau înapoi de la o spargere. Hoffmann şi Otto Ludwig ne-au oferit un foarte semnificativ exemplu de furie a colecţionării în descrierea bijutierului din lucrarea *Fräulein von Scuderi*. Un bijutier îşi colecţionează propriile bijuterii. El este îndrăgostit de capodoperele sale. Îl ucide pe cumpărător, indiferent cu ce prilej, în scopul de a pune din nou stăpânire pe „copiii" săi.

Ceea ce ne conduce la relaţiile dintre „profesie şi criminalitate". Nu este posibil să se separe „criminalitatea şi sexualitatea" atunci când se discută despre tendinţele refulate. Ar fi complet greşit de a lua orice tendinţă criminală ca expresie a sadismului, deci ca sexuală, aşa cum fac Krafft-Ebing şi, mai ales, Wulffen. În psihogeneza impotenţei, criminalitatea joacă un mare rol, este

adevărat că de cele mai multe ori ca sadism. Oricum, există tendinţe criminale – cum ar fi hoţia – care ar putea fi doar în mod forţat legate de sadism. Un Don Juan poate fi un hoţ sexual în anumite situaţii. Femeile capătă valoare afectivă doar atunci când aparţin altcuiva. Pe lângă motivul homosexualităţii, pe care l-am descris amănunţit în volumul II al acestei opere, în psihanaliza lui Don Juan (p.150-161), ar interveni şi motivul hoţiei. Toate aceste motive au fost dezvăluite pentru prima oară prin psihanaliză.

Părerile despre valoarea psihanalizei sunt împărţite. Dar un lucru trebuie recunoscut chiar de către adversari: preocuparea intimă şi de lungă durată faţă de viaţa sufletească a unui om procură cercetătorului idei care i-au scăpat anterior. Viaţa interioară ascunsă este cunoscută cu uimire; se deschid adâncimi ale sufletului care din teamă şi timiditate, au fost acoperite faţă de orice străin şi chiar faţă de propria persoană. Nu ne vine să credem cât de neîncrezători şi reţinuţi sunt bolnavii în general. Dacă stăm de vorbă cu ei câteva săptămâni şi le câştigăm încrederea, încep, abia atunci, să povestească despre suferinţele şi durerile lor ascunse. Totuşi, câteodată trec luni până când autocunoaşterea şi educaţia spre deschidere au făcut asemenea paşi, încât poate fi cuprinsă cu privirea întreaga adâncime a unui psihic nevrotic. De aceea sunt emise pripit atât de multe judecăţi despre participarea sexualităţii la apariţia nevrozei. Nu putem crede tot ceea ce spun bolnavii. In sexualibus aproape toţi oamenii mint.

Fiecare nevrotic luptă cu gânduri criminale „refulate". El este un criminal lipsit de curajul de a comite crima.

Concepţia mea se îndepărtează de cea a lui Freud, în măsura în care, după mulţi ani de cercetare în acest domeniu, am ajuns la ideea că, în general, fără participarea psihicului nu se poate naşte nici o nevroză; ceea ce înseamnă că fiecare nevroză este o boală psihică sau, pentru a folosi terminologia şcolii franceze moderne, orice neurastenic este pentru mine o psihastenie şi orice psihastenie se explică printr-un conflict psihic.[1] Acest conflict psihic îşi are rădăcinile fie în viaţa sexuală, fie în criminalitate. Întrucât criminalitatea îmi pare a fi o noţiune mai extinsă, cuprinzând tot ce este interzis sau păcatul, m-aş hotărâ pentru următoarea formulare: „Nevroticul se îmbolnăveşte pentru că îşi nimi-

1 Astfel, pentru mine dispar graniţele dintre nevrozele actuale şi psihonevroze. Deci cunosc doar psihonevrozele.

ceşte energia psihică în lupta dintre criminalitatea sa şi reprezentările inhibatoare cu caracter etic."

Ideea nu este nouă pentru mine. Încă din broşura *Die Ursachen der Nervosität*,[1] (Cauzele nervozităţii), care a apărut în 1907, am descris un caz de agorafobie în care cauza bolii era dorinţa secretă de a comite un delict. Era vorba despre un casier care zilnic avea de numărat milioane. Agorafobia s-a dovedit a fi echivalentul psihic sau, pentru a spune astfel, expresia simbolică a planului de a fugi în America cu o sumă imensă. La sfatul meu, pacientul a renunţat la postul de casier şi a trecut în domeniul contabilităţii. Din acea zi toate reprezentările angoasante au fost brusc înlăturate.[2]

> Un funcţionar suferă de insomnie, incapacitate de a munci, impotenţă deplină şi o grea depresie psihică. El are o funcţie de răspundere importantă, căreia simte că nu-i mai face faţă. În consecinţă, îl chinuie grija că îşi va pierde curând postul; în acest caz, soţia şi copilul ar rămâne fără pâine etc. Îi este imposibil să scrie până la capăt o scrisoare de afaceri, să adune o coloană de cifre. De câteva săptămâni acasă nu scoate nici un cuvânt, este foarte prost dispus şi este cufundat în apatie ore în şir; este foarte irascibil, este cuprins de furie fără nici un motiv, se lasă atras de acte de violenţă împotriva soţiei sale, iar apoi regretă şi plânge excesiv, aşa cum plânge şi în alte ocazii, oricât de mărunte ar fi ele. Nu doresc să comunic aici întreaga evoluţie a psihanalizei, care nu a durat mult. În paisprezece zile am ajuns la fundamentul bolii. Munca de ani de zile cu asemenea bolnavi duce la o anumită tehnică de pătrundere care, în acest caz, a întâmpinat nu o dată dificultăţi. Pacientul s-a căsătorit cu o verişoară (care fusese iubita sa câţiva ani înaintea căsătoriei) pentru că ea era însărcinată. Ca bărbat de onoare, s-a simţit obligat să facă acest pas. Fata era săracă şi nu a adus cu sine în căsnicie decât datorii apăsătoare pentru mobilier şi pentru zestre. El este ambiţios şi şi-a făurit mereu planuri pentru a deveni independent. Acum a trebuit să renunţe la toate aceste planuri. Imediat după nuntă, a avut cu soţia sa scene dure, în care s-a lăsat atras în acte de violenţă. De trei luni suferă de o grea depresie care îl face incapabil de muncă. Un vis stereotip pe care l-a repetat de câteva ori în perioada bolii m-a condus spre fundamentul depresiei sale. Visa mereu că soţia şi copilul său erau intoxicaţi cu gaz; în vis uitase să închidă robinetul de gaz. Se trezea apoi (în vis[1]) şi îşi găsea soţia şi copilul horcăind fără cunoştinţă; la care ţipa şi se trezea, de această dată cu adevărat, cu palpitaţii şi stări depresive apăsătoare. Nu era greu de recunoscut că gândurile sale criminale urmăreau ca el să se elibereze de soţia sa printr-o intoxicare cu gaz. Ei nu aveau gaze în locuinţă, dar, aşa cum îmi povestise soţia sa anterior, el se hrănise luni în şir cu ideea de a introduce gaze şi discuta cu ea în mod repetat „pro şi contra". Gândul de a-şi redobândi pe această cale libertatea pierdută era, desigur, o reprezentare compulsivă. (Asemenea reprezentări compulsive irump adesea în conştiinţă ca vise stereotipe). Pe scurt, bolnavul mi-a mărturisit deschis că s-a gândit că dacă soţia şi copilul ar muri, el ar fi un bărbat liber, ar putea să-şi schimbe situaţia de care era nemulţumit. Intoxicaţia cu gaz îl putea ajuta în acest sens şi, pentru că l-am făcut atent că probabil are asemenea fantasme criminale, mi-a mărturisit după o şovăială că, într-adevăr, chiar conştient are asemenea fantasme şi că s-a apărat cu putere împotriva lor. Fantasmele sale criminale merg până la otrăvirea familiei, dar ele ajunseseră fulgerător în conştiinţă, fiind complet refulate[2]. Nu mai era conştient de ele. Rezultatul conştientizării acestor planuri criminale a fost de-a dreptul uimitor. A putut din nou să doarmă, să muncească, iar remuşcarea pentru gândurile sale rele a avut urmări binefăcătoare în măsura în care comportarea faţă de familie s-a schimbat complet. Plăcerea sexuală şi potenţa au revenit.
>
> A devenit tandru şi atent; soţia sa, care după săptămâni a venit la mine să-mi mulţumească, a afirmat că nu ar fi crezut că s-ar putea produce o asemenea transformare cu un om.

Aici s-a produs scoaterea la iveală a diverselor fantasme criminale, dintre care am menţionat doar una, şi discuţia completă,

1 Verlag Paul Knepler, Wien.

2 Şi în cazul poeţilor criminalitatea joacă un mare rol, aşa cum am dovedit printr-o cercetare comparativă a forţelor inconştiente la poeţi, nevrotici şi criminali, în cărţile mele *Dichtung und Neurose* (Poezie şi nevroză) (Probleme de frontieră între viaţa nervoasă şi cea sufletească) şi *Die Träume der Dichter* (ambele lucrări au fost editate de J.F. Bergmann, Wiesbaden).

1 Explicaţia interesantului fenomen psihic de a visa că te trezeşti, precum şi detalii despre aşa numitul „vis în vis" se găsesc în lucrarea mea *Die Sprache des Traumes* (J.F.Bergmann, Wiesbaden, 1911).

2 Dorinţa criminală iniţială este refulată şi este înlocuită printr-o reprezentare compulsivă mai inofensivă sau printr-o îndoială. Aici înlocuitorul a fost întrebarea aparent neimportantă: Să-mi introduc sau nu gaze? Amănunte în plus, în articolul meu *Zwangszustände, ihre psychischen Wurzeln und ihre Heilung* (Stările compulsive, rădăcinile lor psihice şi vindecarea lor) (Med. Klinik 1910, nr. 5-7).

ceea ce a avut un rezultat atât de bun. Aş putea adăuga şi alte exemple. Căci am spus deja: după părerea mea, toţi nevroticii sunt într-un anume sens criminali care nu au curajul de a ucide.

O altă consideraţie ne duce mult mai adânc în problema nevrozei. Toţi nevroticii dovedesc o caracteristică specială pe care o numesc „infantilism psihic". Gândurile, simţirea şi acţiunea lor sunt infantile. Ei fac impresia de infantil. Aş merge prea departe dacă aş intra în amănunte aici în legătură cu temeiurile acestui infantilism psihic. Orice dezamăgire în viaţă, orice nenorocire care îl cuprinde pe nevrotic, slujeşte la aceea că el se întoarce la perioada fericită în care nu era răspunzător pentru acţiunile sale şi era înconjurat de multă iubire. Toţi nevroticii tânjesc după paradisul copilăriei.

Totuşi, cum se împacă afirmaţia de mai sus despre criminalitatea secretă a tuturor nevroticilor cu infantilismul lor? Poate că nu trebuie să acceptăm a priori că bolnavii, întrucât gândesc infantil, trebuie să gândească curat şi nevinovat? Această presupunere ar fi desigur îndreptăţită dacă am înţelege copilul ca pe o foaie de hârtie nescrisă, ca în maxima: „Acest copil, nici un înger nu este atât de pur". Cercetările noastre au dus la rezultate uimitoare în ce priveşte psihicul copilului. Freud, pe baza experienţei sale, a putut comunica ideea că copilul este un „pervers polimof". Aş putea extinde această judecată cu o afirmaţie care, după cum se ştie, la început a fost primită din multe părţi cu opoziţie şi indignare: copilul este şi criminal, şi anume în cel mai larg sens al cuvântului.

S-ar ajunge prea departe dacă aş aprofunda întregul material pe care îl am la dispoziţie. Mă situez pe deplin de partea concepţiei lui Lombroso conform căreia copilul reprezintă un tip primitiv al omenirii. Noţiunea de constituţie biogenetică formulată de Haeckel are îndreptăţirea deplină şi în cazul sufletului uman. Şi psihicul omului participă la o dezvoltare pe linie ascendentă. El se dezvoltă de la omul primitiv, cu tendinţele sale primitive criminale, până la omul cultivat... cu frânele sale etice şi cerinţele sale ideale. Copilul reprezintă pentru noi acea treaptă a umanităţii în care crima nu era încă crimă, ci o formă de instinct de autoconservare.

În toate psihanalizele, copilul mi se arată complet egoist şi plin de planuri criminale. Unele mici exemple ar putea confirma aceste idei. Jung comunică că o fetiţă de patru ani, la întrebarea tatălui: „Ce ai spune dacă în noaptea asta ai căpăta un frăţior?", răspunsul prompt a fost: „L-aş omorî." Am auzit şi eu, în mod repetat, asemenea afirmaţii. Astfel, un pacient îmi povestea că nepotul său de trei ani şi-a ameninţat fratele abia născut şi a explicat în mod clar că vrea să-i taie capul cu toporul. Asemenea afirmaţii sunt apreciate de către Stadelmann[1] drept greşeli ale copiilor şi predispoziţie către epilepsie. Nu pot confirma aceste declaraţii. Mult din ceea ce numim epilepsie este doar isterie, aşa cum am arătat amănunţit în primul volum al tulburărilor, în capitolul Die psychiche Behandlung der Epilepsie (Tratamentul psihic al epilepsiei).

Toţi aceşti pseudoepileptici suferă de grave impulsuri criminale, care apoi se manifestă violent în accese. Accesul pseudoepileptic este un surogat de crimă. Criminalitatea epilepticilor, atât a celor autentici, cât şi a pseudoepileticilor, este de multă vreme cunoscută şi am merge prea departe insistând pe această temă. În ce priveşte puternica criminalitate a copilului, care izbucneşte atât de des ca o cruzime, în sensul dat de Stadelmann[2], poate fi înţeleasă ca sursă a unei nevroze. Cu cât izbucnesc mai puternic instinctele criminale, cu atât trebuie depusă o muncă de refulare mai mare, cu atât trebuie construite mai multe metereze împotriva acestor instincte criminale. Multe, dacă nu cele mai multe, dintre simptomele nevrotice sunt doar măsuri de apărare împotriva instinctelor criminale. Casierul din exemplul de mai sus, care suferea de agorafobie, se apără de fraudă prin această angoasă. Căci cum ar putea să fugă în America un om care nu poate niciodată să traverseze un loc deschis?

---

1 Kinderfeller în *Schule und Hans als Fruhzeichen der constitutionellen Epilepsie* (Greşelile copiilor în şcoală şi acasă ca semne timpurii ale epilepsiei constituţionale) (Med. Klinik 1910, nr. 52)

2 Stadelmann povesteşte despre un copil de cinci ani care călca raţele în picioare cu mare plăcere. Acest mic sadic scotea ochii câinilor, pisicilor, cailor şi strivea peştii de aur din acvariu. Un băiat în vârstă de zece ani sugruma o capră şi se delecta cu chinurile ei. Şi plăcerile obscene sunt utilizate de acest autor ca diagnostic timpuriu al epilepsiei „constituţionale". Copilului isteric îi este atribuită o imagine crudă, dar nu i se atribuie agresiune. Experienţa îmi arată că aici se manifestă diferenţa dintre acţiunile şi fantasmele oamenilor. Criminalul este omul de acţiune. Nevroticul este un criminal cu inhibiţii, de aceea un om al fantasmelor.

Totuşi să ne întoarcem la copil. În afară de intenţiile agresive sângeroase menţionate (moarte produsă de instrumente ascuţite) îndreptate împotriva fraţilor, copilul are şi alte fantasme. Şi otrava joacă un rol mare în viaţa fantasmatică a copilului. Mult mai mare decât vrem să credem noi, cei care suntem ancoraţi în vechi prejudecăţi.

Aş menţiona doar următorul caz: un chimist în vârstă de douăzeci şi opt de ani, suferind de nevroză obsesională, mi-a comunicat că, atunci când era copil mic, a fost avertizat de mama lui să nu ia în gură bani de aramă pentru că ar fi otrăvitori; s-ar putea otrăvi cu „cocleală". Când avea şase ani, îi ura pe cei patru fraţi ai săi pentru că nevoia sa de tandreţe era nesfârşit de mare şi pentru că suferea trebuind să împartă cu ei această tandreţe, precum şi diverse delicatese şi cadouri. Şi atunci a turnat o monedă de aramă în cana cu lapte (la vârsta de şase ani!) cu intenţia deschisă de a-şi otrăvi fraţii. La scurt timp, a simţit o angoasă înfricoşătoare; căci nu vroia să bea din laptele otrăvit şi se temea că va fi găsită moneda în bucătărie şi astfel, fapta sa crudă ar putea fi descoperită de mama. „Nici o secundă, mărturiseşte el, nu am avut remuşcări, nu m-am temut că fraţii mei ar putea suferi. Din contră, chiar doream acest lucru." (Nu este ciudat că acest om a devenit apoi chimist care întotdeauna avea de-a face cu otrăvuri?)

În afară de idei de otrăvire, copiii au plăcerea reprezentărilor despre împuşcare. Cred că binecunoscutele cercetări ale lui Groos asupra „jocurilor copiilor" necesită o dezvoltare prin intermediul experienţei psihanalitice. Multe jocuri ale copiilor au la bază fantasme criminale. Ei se joacă de-a soldaţii pentru că le produc o mare bucurie uniforma, săbiile şi puştile; dar o fac şi pentru că soldatul poartă o armă criminală şi poate împuşca.[1]

Să ne gândim că copilul se simte asuprit şi reprimat în lumea adulţilor. Dorinţele sale egoiste se opun forţelor educaţionale. Cum se poate apăra el împotriva puternicilor săi adversari? În afară de fantasma otrăvirii, îl ajută în acest sens fantasma împuşcării. Ştim că de fapt copilul îi iubeşte pe cei din jur, dar îi iubeşte numai din motive egoiste. Cel ce se opune egoismului său

1 Am observat un copil care se plimba prin cameră cu o puşcă jucărie şi striga fiecăruia: „Te împuşc!" Ameninţare care era adresată inclusiv tatălui. (Cu câtva timp în urmă, în Italia, un băiat de şase ani şi-a ucis fratele de trei ani din gelozie! Întrebat dacă a fost un accident, băiatul a accentuat cu înverşunare că *a vrut să-şi ucidă fratele din ură*)

îi este duşman. Iar educatorii trebuie să poată să nu ţină seama de voinţa copilului dacă vor să facă din micul om primitiv un om cultivat de mare valoare. Orice educaţie pare să implice o singură problemă: aceea de a transforma ura în iubire. Aceasta este, o spunem în mod firesc, sarcina culturală a iubirii de copii: copilul trebuie să înveţe să-şi schimbe, să-şi reprime voinţa din iubire. De aceea, orice educaţie prin teamă este greşită. Toate aceste amestecuri în dorinţele sale îi tulbură şi el reacţionează cu fantasme criminale. Aceste fantasme criminale pot fi active sau pasive. Cele pasive privesc marile influenţe din afară (boală, lovitură de trăsnet, accident produs de maşină etc.) Toate aceste fantasme (de exemplu că fratele este călcat de maşină, casa profesorului ia foc etc.) joacă un rol important şi apoi, în construirea simptomelor nevrotice, sunt transformate în angoasă. Fantasmelor criminale active le aparţine jocul de-a soldaţii. Cât de des vedem copii ridicând puşca de lemn şi spunând, în glumă, acum te ucid, sau ceva asemănător. Ar trebui să luăm mai mult în serios asemenea modalităţi de exprimare şi, mai ales, de cercetarea psihicului infantil mai intens decât am făcut-o până acum. Aici se află rezolvarea multor enigme. În psihogeneza impotenţei, criminalităţii latente îi revine o mare importanţă.

O şi mai mare rezistenţă aş putea să întâmpin dacă susţin că şi alte jocuri ale copiilor, şi anume cele mai îndrăgite şi inofensive, dovedesc o clară coloratură criminală. Copilul se joacă de-a trenul pentru că vârstei copilăriei îi este proprie bucuria produsă de fiecare mişcare. Desigur! Dar trenul este şi un instrument ucigător, el poate să şi „calce". Pot aduce aici multe exemple. Un copil de cinci ani ţipă la bona sa: „Dă-te la o parte din drum, altfel te calc!" Mai târziu, îi povesteşte tatălui triumfând: „Astăzi am călcat-o pe Anna, este ruptă în două şi este moartă de-a binelea."

Jocul de-a pompierii se află în legătură cu fantasma incendierii. Se ştie dintotdeauna că copiii dau foc cu plăcere şi poate nu spun ceva nou dacă accentuez în mod special că, *în cazul incendiilor enigmatice, este întotdeauna de urmărit dacă cel care a dat foc nu a fost un copil.* Foarte des pot fi observate la un copii aceste fantasme care apoi, în cadrul deformării nevrotice, se exprimă ca teamă de incendiu.[1] Toate aceste fantasme ne preocupă în formă inversată. Un nevrotic se plânge de teamă de

1 Un copil aflat în observaţia mea striga în timpul accesului de „pavor nocturnus": „Ard!" În timpul zilei, el fantasma întotdeauna în legătură cu jocul şi, când era singur, aprindea hârtie cu plăcere.

infecții și otrăviri; analiza relevă că în copilărie se ocupa cu animație de idei de otrăvire. Un altul are o înspăimântătoare teamă de furtună; ca băiat, el a avut dorința criminală ca o lovitură de trăsnet să îl atingă pe tatăl său mult prea sever. Un al treilea nu poate vedea obiecte ascuțite; analiza dovedește că el a avut diverse idei de moarte prin cuțit și andrele.

Un al patrulea vroia să-l castreze pe tatăl său din invidie sexuală; ulterior, se castrează singur și devine impotent. Mulți impotenți, în copilărie, au vrut să-i priveze pe alții de potența lor. Astfel, fantasmele criminale se răzbună după principiul talionului; ulterior, angoasa este pusă în serviciul inhibării acestor fantasme. *Ea este în același timp apărare și pedeapsă.*

După aceste amănunte necesare, aș dori să trec la tema mea mai restrânsă, alegerea profesiei și criminalitatea. Exclud acele cazuri de alegere a profesiei în care cel în cauză nu și-a ales profesia *în mod liber*. Căci vom găsi întotdeauna un mare număr de oameni care au fost îndreptați spre profesia lor parțial de către împrejurări, parțial de către educatorii lor. Cercetările mele sunt valabile doar pentru acele cazuri în care profesia este aleasă în mod liber. Dar și cei cărora profesia le-a fost impusă pot fi ușor incluși în a doua categorie, dacă li se pune întrebarea: Ce profesie ați prefera și preferați cel mai mult? Aflăm că el ar fi ales o profesie sau alte dacă i s-ar fi oferit posibilitatea. Vom reveni la aceste chestiuni. Acum aș dori să arăt doar că putem stabili cinci forme de alegere a profesiei.

Prima: identificarea cu tatăl. Este destul de frecventă. De exemplu: fiul unui medic vrea să devină tot medic pentru că îl admiră și îl iubește pe tatăl său. Hebbel spune: „a iubi înseamnă a se cuceri pe sine în altul". Iubirea este un proces de identificare. Totuși, câteodată, această identificare este acompaniată de curentul opus, de a se distinge mai mult decât tatăl.

Mult mai intersantă este *a doua* grupă, a diferențierii de tată. Ea ne explică un număr de fenomene ciudate. Este vorba despre tendința de a alege o profesie opusă față de cea a tatălui. Astfel, putem observa foarte des că fii de negustori, deci ai unor oameni care au o profesie mai idealistă, devin poeți, pictori sau filosofi. Tații arizi și pedanți au adesea copii artiști, cum am dovedit în cartea mea, *Dichtung und Neurose* (Poezie și nevroză). Și în domeniul politic se manifestă același fenomen. Fiii aleg un partid care este opus față de cel al tatălui. Dacă tatăl este conservator, ei

devin liberali. Dacă tatăl este un social-democrat, ei devin conservatori. După părearea mea, schimbarea periodică la nivelul concepțiilor politice ale unui popor (*wighs* și *torys*!) atinge în mare parte asemenea procese de diferențiere între tați și fii. Aceste prime două forme nu au relații speciale cu criminalitatea, dar au relații intime cu sexualul. Cei mai mulți fii sunt fixați erotic de tată și reacționează prin ascultare sau încăpățânare, identificare sau diferențiere, iubire sau ură.

A treia grupă ne conduce înapoi, către tema noastră mai restrânsă. Ea exprimă încercarea de a sublima instinctul erotic și cel criminal; aceasta înseamnă că instinctele străine culturii sunt reprimate și puse în serviciul culturii (Ca un torent mai furtunos, mai distrugător, care este îndiguit și apoi el pune în mișcare o uzină electrică). Cel mai simplu exemplu pentru această sublimare a instinctului criminal este cel al chirurgului. În mod sigur, la origine, chirurgul este adesea un sadic care a savurat fantasme sângeroase. Acest sadism este apoi folosit pentru a pune în mișcare morile umanității. Astfel, cunosc un medic orelist care mă asigură că el simte cea mai mare plăcere atunci când, la o operație la nas, îi curge sângele pe mâini. Un chirurg îmi povestea că în copilărie se delecta cu fantasme sângeroase. Un asemenea „Jack spintecătorul" infantil poate să devină apoi ginecolog și să activeze zi și noapte pentru binele omenirii. Această transformare în contrariu ne este bine cunoscută nouă, psihanaliștilor. Remarcăm întotdeauna cu uimire că oamenii care sunt cunoscuți ca filantropi, în analiză se dovedesc a fi foarte sadici. Într-un sens asemănător, un incendiator devine un pompier voluntar sau chiar un om care este preocupat de inventarea unui mijloc de stingere rapidă a focului. Fac trimitere la chimistul meu care în copilărie avusese pronunțate fantasme de otrăvire. Nici farmacistul nu mi se pare a fi departe de această categorie. Copiii criminali devin adesea oameni ai apărării, polițiști.

Cea mai importantă mi se pare a fi grupa *a patra*, în care profesia este aleasă ca protecție împotriva tendințelor inconștiente. Pentru această grupă pot oferi cele mai multe exemple. Cea mai mare uimire am trăit-o odată, când am avut ocazia să analizez un detectiv. S-a dovedit că era un criminal pronunțat și că eminenta înțelegere a criminalului pe care o avea provenea din asemănarea tendințelor acestuia cu tendințele sale interioare. Întotdeauna mi s-a părut frapant că printre avocați și judecători se găseau atât de

multe cazuri de nevroză obsesională. Nevroza obsesională este în mod special potrivită pentru a dovedi legătura dintre criminalitate şi nevroză. Toţi nevroticii obsesionali au din plin fantasme criminale. Acţiunile lor obsesionale conţin de obicei aşa numita „clauză a morţii"; ceea ce înseamnă că reprezentarea lor obsesivă sună astfel: „Dacă nu fac cutare sau cutare lucru, cutare sau cutare persoană va muri". Nevroza obsesională construieşte un sistem ingenios de asigurări împotriva instinctelor criminale.

Un judecător de instrucţie se plânge deja de câtiva ani că şi-a pierdut interesul faţă de tot ceea ce nu priveşte domeniul său. Citeşte doar cărţi juridice, nu merge la teatru, citeşte în ziar doar ceea ce îl interesează pentru profesia sa; de asemenea, şi-a pierdut interesul pentru familia sa. Instinctul său sexual pare să fi pălit complet. Se simte ca un impotent. Cu timpul, apar acţiuni obsesionale şi îndoieli. După o audiere cu un vinovat, îi apare întrebarea: Ai procedat drept? Nu i-ai pus respectivului nici o întrebare care sugerează răspunsul? Asemenea îndoieli îl chinuie zile în şir. Este exagerat de scrupulos, de conştiincios în funcţia sa şi studiază cu o mare minuţiozitate toate hotărârile tribunalului suprem. Nu vorbeşte niciodată cu un martor când este singur, din teama de a nu fi bănuit că se lasă influenţat. Totuşi, psihanaliza scoate la iveală şi alte tendinţe de asigurare. Este neplăcut pentru el când, aflat într-o călătorie, este singur cu cineva într-un compartiment. Tocmai el ca judecător are într-adevăr prilejul să observe cât de uşor se poate ca cineva care este nevinovat să se facă bănuit că a jefuit sau chiar a ucis pe altcineva. În acest caz, părăseşte compartimentul. Acestea sunt, în mare, doar câteva trăsături din tabloul bolii. Cercetarea mai profundă a descoperit rădăcinile. Este vorba despre instincte criminale extraordinar de puternice care tocmai în ultimii ani, din motive personale, au cunoscut o reînsufleţire. Prin procedeul lipsit de scrupule al unei rude, a fost păgubit de o moştenire în legătură cu care făcuse anumite speranţe. Fantasmele de răzbunare împotriva acestei rude au jucat un rol în viaţa sa sufletească o lungă perioadă de timp, până când ele au fost respinse de conştiinţă şi s-au constituit apoi gravele simptome de nevroză obsesională. Acest ultim eveniment a fost doar ultima piatră dintr-un întreg edificiu. Căci o nevroză obsesională merge înapoi până în prima copilărie şi îşi trădează cele mai adânci rădăcini la nivelul unui sentiment de vinovăţie datorat fantasmelor criminale ale copilăriei, sentiment continuu şi chinuitor. Acest bolnav a mers din proprie voinţă către studiul dreptului pentru ca, prin cunoaşterea legislaţiei, să se protejeze de drumul său greşit.

Să nu fiu greşit înţeles! În nici un caz nu vreau să susţin că întotdeauna aşa decurg lucrurile. Bucuria pronunţării sentinţei sau a studierii dreptului poate să izvorască şi dintr-o stăpânire de sine victorioasă, deci dintr-o sublimare reuşită a epocii criminale infantile. Ea poate fi o bucurie pozitivă pentru progresul cultural al omenirii. Dar în multe cazuri pe care le-am observat am găsit tocmai mecanismul sufletesc descris al asigurării personale împotriva criminalităţii. Aş dori să mai adaug o idee. Toţi nevroticii, interior sunt de fapt oameni evlavioşi, aşa cum voi dovedi mai amănunţit ulterior. Câteodată ei se dau drept necredincioşi. Dar au învins credinţa numai aparent, în intelect. Cu afectul ei stau adânc înfipţi în credinţele copilăriei. În faţa cunoscătorilor, credinţa lor se trădează ca superstiţie, misticism, spiritism, budism etc. Din această credinţă izvorăşte un adânc sentiment de vinovăţie care reprezintă forţa motoare a tuturor nevrozelor. Angoasa lor este angoasă în faţa represaliilor, deci în faţa pedepsei divine.

A cincea grupă este alcătuită din acei oameni care şi-au ales o profesie dintr-un motiv sexual de cele mai multe ori inconştient. Aici se grupează şi mulţi indivizi pe care i-am descris la grupa a treia, căci criminalitatea şi sadismul se află în cele mai strânse legături şi adesea nu pot fi stabilite graniţele de la care criminalitatea trece în sadism şi invers. Dar în discutarea acestei a cincea grupe, elimin cazurile care sunt de adăugat la sadismul inconştient.

Gustul sexual se orientează după propriile zone erogene. Aşa numita atracţie parţială, micul fetişism, nu se abat de la această regulă. Dacă cineva este fetişist al picioarelor, propriul picior va fi zonă erogenă.

Fetişiştii picioarelor devin cizmari, se ocupă de pedichiură, devin pedichiurişti. Fetişiştii mâinilor devin confecţionari de mănuşi, se ocupă de manichiură, ca pictori vor acorda mâinilor o atenţie specială.

Am avut în tratament un fabricant de mănuşi care mi-a mărturisit că pe el nu-l pot excita decât mâinile mici şi frumoase. Un sărut al mâinii declanşează la el orgasmul, în timp ce la coit a

renunțat bucuros. Căsnicia sa a relevat o viață sexuală ciudată. Putea realiza coitul foarte rar, doar de câteva ori pe an. În schimb, el avea un cult pentru mâinile soției sale pe care le denumise, pe dreapta, Fritzi, iar pe cea stângă Mitzi. Când intra în casă, prima sa întrebare era: „Ce face Fritzerl? Ce face dulcea mea Mizzerl?" Apoi vorbea cu mâinile în limbajul copiilor, le mângâia, le săruta îndelung, până când ajungea la detumescență și orgasm. Nu-i permitea soției sale să facă nici o treabă grea, ea trebuia să facă totul cu mănuși.

Este cunoscut că maseurii și băieșii sunt adesea homosexuali. Ei își fac loc în meserii care le permit să vadă mulți bărbați dezbrăcați. Mulți sunt doar homosexuali latenți și nu-și dau seama de rădăcinile plăcerii lor profesionale. Și printre chelneri se află mulți homosexuali și masochiști. Bucuria de a servi trădează întotdeauna componenta masochistă, care se exprimă prin „voință de supunere". Printre servitorii buni, care își fac meseria cu plăcere, devotați, se află adesea masochiști. Servitorii care sunt devotați cu pasiune stăpânilor lor stau sub dominația unui instinct inconștient bărbătesc. Firește se ajunge și la situații evidente; un servitor este bărbatul de plăceri al stăpânului său și rămâne astfel și după căsătoria sa, așa cum îmi confirmă mai multe exemple din experiența mea.

Relația dintre sexualitate și alegerea profesiei poate fi recunoscută foarte clar în cazul profesiei medicale. Un băiat de 8 ani, care se află în tratamentul meu din cauza bâlbâielii, a spus la un moment dat: „Voi deveni medic!" La întrebarea mea, de ce vrea să devină tocmai medic, a răspuns: „Atunci poți vedea toți oamenii goi! Și voi lăsa să se dezbrace pe toate fetițele și pe toți băieții." Firește, se pot vedea mulți voieuriști printre medici, care și-au transformat curiozitatea sexuală inițială în artă a diagnosticului. Un specialist al nasului îmi povestea că în copilărie era încântat de nasurile frumoase. Faptul că printre medicii neurologi se află aproape numai nevrotici este o veche experiență. Chirurgii, așa cum am menționat deja, sunt la origine sadici care și-au pus sadismul în serviciul umanității, la fel ca mezelarii și măcelarii. Medicii stomatologi dau dovadă de un erotism oral pronunțat.

Observația următoare este de un interes special.

A trebuit să tratez un medic în vârstă de 52 de ani din cauza unei nevroze de angoasă, medic caracterizat de un „erotism anal"

evident. El prezenta triadă de simptome prezentată de Freud: încăpățânare, avariție și spirit de ordine. Analiza a furnizat o relație remarcabilă între încăpățânare și erotica anală, care în mod vizibil i-a scăpat lui Freud. Pacientul meu folosea întotdeauna formule din Götz von Berlichinger, spunea despre orice că „mă poate avea cu ușurință". Să fim întotdeauna atenți la limbajul bolnavilor. El trădează fără voie comportamentul lor. Un sadic va vorbi întotdeauna despre cuvinte de spirit usturătoare, despre oamenii curajoși, despre povești fioroase și inițiatori sângeroși. În cazul bolnavului meu, a reieșit că suferea de o perversiune în prezent inconștientă, anilingus. Dacă simțea o atracție față de un bărbat, simțea impulsul de a-i face anilingus. Vroia să-i arate că într-adevăr îl poate avea cu ușurință. Desigur, acest mod de alintare fusese odată dovada celei mai mari iubiri. Voința de supunere se exprima cel mai clar în acest act.[1]

Este interesant că acest coleg s-a ocupat mai ales de bolile de anus, opera cu plăcere hemoroizi și fisuri. El însuși s-a îmbolnăvit de două ori de periproctită[2] și a murit de un carcinom al rectului.[3]

În alegerea profesiei se exprimă și deviațiile sexuale. Un bărbat m-a consultat din cauza pasiunii sale nestăpânite pentru copii. El a înființat un magazin de rechizite școlare în apropierea unei școli, ceea ce-i înlesnea contactul permanent cu copiii.

Este cunoscut faptul că preocuparea pentru o profesie caracteristică sexului opus poate fi un semn al homosexualității.

---

1 În cunoscutul roman al lui Claude Tillier, *Mein Onkel Benjamin* (Unchiul meu Benjamin), cearta dintre medic și mosier culminează cu două scene de anilingus.

2 Inflamație difuză perirectală (N.t.)

3 Și mai ciudat este că numele său prezenta relații cu erotismul anal, el se numea ceva de genul Hinterberger (în spatele munților) sau Hinterstosser. Aceasta ne conduce la relațiile dintre nume și profesie. Am numit acest fenomen „Obligația numelui". (*Zeitschrift fur Psychoterpie und med. Psychologie*, Bd.III, Heft 2, 1911). Numele prezintă relații ciudate cu viața sexuală. Din păcate, din motive de discreție, nu pot comunica cel mai interesant material al meu. Dar am găsit sadici care se numeau Schneider (croitor), Stecher (luptător cu lancea), Bohrer (burghiu), Fleischer (măcelar), Metzger (măcelar), Hacker (tăietor de lemne), Klopfer (ciocan), Sehlager (ciocan sau bătăus) și masochiști care se numeau Diener (servitor), Untersberger (printre munți), Freundlich (prietenos), Dulder (martir) și Trager (hamal). Abraham care a confirmat cercetările mele, a numit acest fenomen „Forța determinată a numelui" și Herbert Silberer a publicat exemple frumoase pentru legătura dintre profesie și nume.

Menționez, pe baza experienței mele, pe unii croitori de damă, un bărbat care conduce cu mare succes un magazin de modă (pălării de damă), bucătari, proprietarul unui magazin de broderii și care, el însuși, poate broda strălucit. În multe cazuri se ajunge la sublimarea tendințelor de parafilie. Dar, de multe ori, sunt menținute ambele componente, cum dovedesc observațiile următoare.

> Un producător de parfumuri, foarte interesat de profesia sa, considerat un maestru în domeniul său, suferă de misofilie. El caută cu plăcere WC-uri publice dacă un alt bărbat a folosit acel closet imediat înaintea lui. Mirosul scaunului străin produce tendințe libidinale puternice, mai mult, erecții care duc la onanie și orgasm.

> Un bărbat de 35 de ani este un chimist care se ocupă în mod special de analize de scaun și de urină. El bea urina femeilor iubite, o parafilie cu care luptă de ani de zile și care îl domină mereu. Deja i s-a întâmplat să guste urina trimisă la examinare, dacă a bănuit că era vorba despre urina unei fete. În fața urinei unei femei vârstnice are un dezgust puternic. Sângele menstrual în urină intensifică libidoul.

> În Polonia rusească și în Galiția rămâne cunoscut obiceiul ca cel ce îndeplinește ritualul circumciziei să ia în gură membrul sângerând și să sugă sângele până când sângerarea încetează (Chiar aici în Viena, ca medic practician, am văzut odată 2 cazuri de sifilis la sugari, care fusese transmis pe o asemenea cale. În prezent, circumcizia este realizată de obicei de către medici). Am tratat un cantor care în același timp a fost în serviciul unui circumcizor într-un sat mic din nordul Ungariei. În analiză, s-a dovedit a fi un bărbat cu instincte canibalice. El reprezenta tipul nu rar întâlnit al vampirului nevrotic, pe care îl voi descrie amănunțit în volumul despre sadism. El mi-a mărturisit că practica circumciziei îi producea cea mai mare bucurie și că, în timp ce sugea sângele, ajungea adesea la ejaculare.

Sunt suficiente aceste exemple. Fiecare poate găsi în jurul său destule confirmări dacă cercetează mai exact. Toate aceste exemple îmi dovedesc doar ceea ce ne-au învățat cunoștințele noastre analitice și experiența vieții. Fiecare om este pătruns de sexualitatea sa din creștet până în călcâie. El nu poate să facă nici o mișcare, nu poate să pronunțe nici o propoziție, nu poate să realizeze nici un gest care să nu reprezinte o trădare sufletească.

Omul sexual se exprimă inconștient în scris, în mers, în fapte, în ținută, prin privire, prin întreaga comportare. Și în mod special omul sexual „reprimat". Dacă avem darul de a trage concluzii corespunzătoare din aceste mici semne, deja am descifrat în întregime acest „limbaj fără cuvinte" (Kleinpaul) erotic, iar omul va sta sufletește descoperit în fața noastră.[1] De aceea, nu este de mirare că relațiile dintre profesie și sexualitate sunt atât de strânse. Am dat doar câteva indicii despre bogăția acestor relații, atât cât sunt necesare pentru înțelegerea expunerii pe care urmează să o fac.

Ne-am obișnuit să descoperim între potență și profesie relații care nu există, așa cum voi arăta în mod clar ulterior. Pot doar să constat că printre critici se află foarte mulți impotenți. Spiritele creatoare sunt și bărbați potenți, chiar dacă nu-și utilizează potența. Se ajunge doar la sentimentul virilității, la capacitate. Impotenții sunt principalii susținători ai diverselor mișcări de abstinență, care ne înconjoară din belșug, în timp ce bărbatul cu adevărat mare, nu poate gândi și simți decât măreț, inclusiv în ce privește sexualitatea sa. De aici, se poate trage concluzia următoare: bărbatul este la fel ca penisul său. Penisul este portretul bărbatului ca întreg, ceea ce se confirmă în multe cazuri prin experiență practică.

---

1 Am învățat aceasta printr-un exercițiu, și anume să descifrez prin intermediul scrisului condițiile individuale ale iubirii, precum și tendințele către parafilie.

III. Onanie şi potenţă

Printre cele mai importante sarcini ale psihoterapeuţilor este şi cea de tratare a impotenţei psihice a bărbatului. Dar, din păcate, este aproape imposibil să se trateze această temă unitar pentru că fiecare caz luat în parte solicită mereu perspicacitatea medicului şi în producerea impotenţei se amestecă diverse motive. Dacă este valabilă undeva, atunci tocmai aceste suferinţe i se potriveşte afirmaţia: Fiecare caz este un novum! Şi atunci, cum să descriem terapia?

Dacă totuşi îmi asum acest risc, atunci o fac pentru că nici o altă suferinţă nu ilustrează atât de clar forţa terapiei prin opoziţie cu alte metode de tratament. Dar numai o terapie conştientă, raţională! O terapie individualizatoare! Căci tocmai în cazul impotenţei psihice, o falsă psihoterapie, în anumite condiţii orice terapie, poate dăuna, pentru că ea cultivă un „sentiment al bolii", convingerea bolii, care în cazul impotenţei este deja boală.

Esenţa impotenţei psihice constă în aceea că îşi fac loc reprezentările inhibitoare care, prin influenţă cerebrală, tulbură, inhibă, slăbesc sau anulează actul reflex al măduvei spinării. Aceste inhibiţii pot avea natură diferită şi în cazurile uşoare pot fi vindecate doar prin simpla sugestie. Toate intervenţiile mecanice, tratamentul prin sonde de răcire, procedurile electrice, hidroterapia, curele de întărire şi toate afrodisiacele acţionează prin sugestie, prin instalarea unei reprezentări („Acum va merge sigur!") care învinge reprezentările inhibitoare. Înainte de a deveni psihoterapeut, am vindecat nenumărate cazuri pe această cale, adesea cu un succes răsunător, dar trebuie să recunosc că mi-au fost plasate şi cazuri în care nu am putut să fac nimic. Multă vreme am avut convingerea şcolărească că ar exista la tinereţe o impotenţă organic condiţionată. Astăzi sunt de altă părere. Cred că nu există impotenţă condiţionată organic la vârsta tinereţii şi a viri-

lității, dacă se dovedește că nu este vorba despre nici o îmbolnăvire de sistem a măduvei spinării, diabet sau orice altă suferință de bază. Eu, cel puțin, nu am văzut un asemenea caz. Pot exista cazuri de malformații, defecte ale testiculelor, hermafroditism etc.Dar putem să ne întoarcem liniștiți privirea de la aceste excepții.

Nu există impotență înnăscută organică în cazul unor organe genitale normal constituite, există doar impotență psihică a bărbatului; orice tratament local este superfluu, câteodată este periculos și în general dăunător.

Totuși am văzut nu rareori că *cistite* și chiar, o dată, o *gonoree*, au fost produse, pe această cale! Impotența psihică este domeniul în care ignoranța medicală sărbătorește cele mai nebune orgii, întotdeauna într-un veșmânt științific și bona fide. Dar in sexualibus medicii se numără printre cei mai ignoranți. Ceea ce nu se întâmplă din vina lor. Pentru că în școală învățăm un număr de formule chimice inutile, dar catedre pentru știința sexualității nu au fost încă create.

De asemenea, cred că multe impotențe la vârsta *înaintată* sunt doar psihice și se explică prin inhibiții sufletești. Nici pentru această afirmație nu voi rămâne dator cu dovada. Vom cunoaște bărbați care, după o perioadă de impotență de zece ani (!) au recăpătat potența la o vârstă înaintată. Repet: potența rămâne conservată fiziologic până la moarte.

O potență dispărută prea timpuriu – când nu este vorba despre o stingere aparentă – lasă să se tragă concluzia unui prea timpuriu senium. Dacă ne informăm cu exactitate, auzim că acești bărbați închipuit impotenți au erecții mai mult sau mai puțin puternice încă de dimineață, în vis, sau la trezirea din somn. Apoi, aceste erecții sunt denumite „rigiditate la apă" și sunt considerate un act reflex al vezicii prea pline.

Nu cunosc o prostie fiziologică mai mare decât așa-numita rigiditate de apă! Dacă o erecție s-ar putea obține prin umplerea vezicii, ar fi suficientă simpla retenție a urinei și în acest caz am avea un mijloc simplu pentru vindecarea impotenței. Nu ar fi nevoie decât de a sfătui bărbatul să aștepte umplerea vezicii și apoi el ar folosi doar erecția fiziologică.[1]

[1] Orlowski atenționează chiar asupra erecției matinale afirmând: „Influența vârstei asupra impotenței este complet variabilă. Un bărbat cu o hipertrofie a prostatei, în vârstă de 78 de ani, care de-a lungul vieții sale a slujit din plin

Știu că urologii apără această „rigiditate de apă" ca o leoaică ce își apără puiul. Dar aceasta arată lipsa de înțelegere psihologică și fiziologică. În cazul impotenței, nu se poate produce nici o erecție, în ciuda excitației de caput gallinaginis, în timp ce priapismul, starea de permanentă erecție, nu derivă niciodată dintr-o umplere exagerată a vezicii. Altfel, ar trebui ca suferinzii de prostată, care adesea prezintă o cantitate uimitoare de urină reziduală, să dispună de o potență la fel de uimitoare, ceea ce în nici un caz nu corespunde unei reguli, ci reprezintă mai degrabă o excepție.

Erecția matinală sau în ultimele ore de somn – căci la aceasta se ajunge – are complet alte cauze. (Am cunoscut un brutar care nu putea dormi decât ziua și era chipurile impotent. Întotdeauna avea o erecție cu puțin înaintea trezirii. Ceea ce înseamnă că el se trezea pentru că visul provocator de erecție nu putea deveni conștient). *Toți acești oameni care suferă de impotență psihică sunt dominați de inhibiție.* Dar abia către dimineață travaliul visului ajunge atât de departe, încât este găsită acea situație în care cel ce visează își poate trăi din plin sexualitatea. Este fenomenul pe care Freud l-a numit „regresiune". Visul se leagă în general de evenimente din timpul zilei[1] și țese firul mai departe, dar întotdeauna înapoi, în infantil, el realizează o regresiune către copilărie și către acele rădăcini ale *sexualității* a căror liberă revărsare în timpul zilei este supusă unei cenzuri morale.

Inhibițiile au fost învinse abia atunci când cel ce visează se află într-o situație infantilă în care nu existau inhibiții pentru el. Sau

și cu iubire Venerei și lui Bahus, era căsătorit pentru a doua oară; el cateteriza de două ori pe zi și a întrebat în momentul în care a ieșit din tratament cât de des poate să aibă coit. La observația că abstinența nu ar fi necesară, că nu ar fi sfătuit să se folosească doar de erecția matinală, el a răspuns că și seara ajunge la declanșarea erecției prin atingerile soției sale. Era obișnuit să aibă coit de două-trei ori pe săptămână. Cel mai în vârstă pacient care a considerat că trebuia să mă consulte din cauza impotenței avea 64 de ani, un negustor înțelept, cultivat, care s-a gândit la acest lucru pentru că tatăl său la vârsta de 87 de ani încă mai era capabil sexual. Totuși, el nu era capabil de tratament pentru că nu se puteau găsi puncte de sprijin. Pe de altă parte, numărul invalizilor sexuali tineri pare a fi foarte mare. Am temeiuri să presupun că doar o mică parte încearcă într-adevăr indiferent ce, cu atât mai puțin vin în tratament medical. „Die Impotenz des Mannes" (Ipotența bărbatului). Material prezentat pentru medici de dr. P. Orlowski, medic specialist în Berlin. Wurzburg, Kurt Kabitzsh (A. Stubers Verlag), 1908, p.19.

[1] Nu întotdeauna, așa cum au dovedit cercetările mele.

învinge piedicile actuale pe măsură ce, în vis, se îndepărtează de zi şi de realitate. În final a învins realitatea şi în faţa ochilor săi spirituali se înalţă cu claritate acel scop sexual secret care este capabil să stârnească dorinţele sale sexuale. Visele care se leagă de erecţii şi care ar putea trăda scopul sexual secret sunt curând uitate. Cel ce se trezeşte nu-şi mai aminteşte nimic sau doar ceva foarte general. Astfel, de exemplu, am cunoscut un bărbat aparent impotent al cărui scop sexual erau bărbaţii pentru că cea mai puternică tendinţă sexuală a sa era cea homosexuală. El nu putea recunoaşte faţă de sine această tendinţă instinctuală şi femeile nu-l ademeneau. Visa des, avea erecţii şi poluţii, dar nu cunoştea conţinutul viselor sale. Învăţat de mine să-şi noteze visele imediat după trezire (fără ca mai înainte să fi vorbit ceva cu el despre tendinţele sale homosexuale) şi-a notat un vis homosexual foarte ciudat, care l-a uimit foarte mult chiar pe el însuşi. Este doar un exemplu dintre miile pe care le pot da. Deci, erecţia sa matinală urma după învingerea tuturor inhibiţiilor care stăteau între el şi homosexualitatea sa. Dar întrucât el avusese în copilărie o relaţie homosexuală cu un prieten (fellatio reciproc!) visul de dimineaţă aducea reproducerea acestui eveniment şi o puternică erecţie.

Erecţia matinală este cel mai sigur semn de recunoaştere a impotenţei psihice şi permite deja o prognoză favorabilă a psihoterapiei.

Aşa încât, prima noastră întrebare s-a referit la erecţia matinală. Auzim adesea că erecţiile există noaptea sau numai spre dimineaţă, că, de câtva timp, ele apar mai des sau mai rar, ceea ce permite importante concluzii în legătura cu forţa suferinţei. Căci mulţi impotenţi sunt de o asemenea factură, încât posibilitatea erecţiei există la ei întotdeauna, ea le stă la dispoziţie în cazul onaniei şi dă greş doar în cazul relaţiei cu femeia. *În concluzie, dacă există erecţii fie în timpul zilei, fie numai spre dimineaţă, trebuie să fie exclus un temei organic al impotenţei şi trebuie evitat orice tratament local.* Ştiu ca Freud lasă multe din cazurile sale să fie concomitent îngrijite de un urolog. O iau ca pe o mare greşeală şi avertizez în această privinţă, căci astfel se îngreunează posibilitatea vindecării şi se încâlceşte imaginea bolii. Orice impotenţă psihică trebuie vindecată doar psihic.

O altă întrebare este importantă. *Este lipsa erecţiilor matinale şi a erecţiilor, în general, un semn sigur că nu avem de-a face cu impotenţă psihică?* Pot răspunde cu un „nu" hotărât la această întrebare. Există nevrotici la care reprezentările inhibitoare pătrund chiar şi în visele de dimineaţă, astfel încât tendinţele ascetice devin mai puternice decât instinctul. Cunosc cazuri în care timp de mai mulţi ani nu a apărut nici o erecţie, iar sexualitatea părea stinsă. Spun părea, pentru că ea se exprima prin nenumărate acţiuni simptomatice şi exprimarea conştientă şi inconştientă în vis era reprimată. După înlăturarea inhibiţiilor ca urmare a analizei, instinctul sexual a apărut cu vechea intensitate, ba chiar atât de tumultos, încât bolnavii se speriau şi se pregăteau să pună capăt acestor tendinţe satiriazice. „Pot să-mi reprim pe deplin erecţiile", îmi spunea un asemenea pacient, „aceasta depinde doar de voinţa mea!"

Nu există „anafrodizie congenitală" (*Eulenburg*). Obsevaţiile communicate de Krafft-Ebing, Hammond, Rohleder, Forel şi Löwenfeld nu sunt doveditoare pentru că în aceste cazuri lipseşte cercetarea psihanalitică. Nici în cazul infantilismului psihosexual nu lipseşte instinctul sexual. Şi cum ar fi acest lucru posibil? Copilul este fiinţă sexuală în mai mare măsură decât adultul!

Vedem deci că lipsa erecţiei la bărbaţii până în 50 de ani şi peste această vârstă nu permite încă diagnosticul de impotenţă organic condiţionată. Vom afla mai târziu de unele asemenea istorii ale bolii. Am putut deja să vindec un impotent aflat în jurul vârstei de şaptezeci de ani. Capacitatea de erecţie s-a pierdut chipurile timp de 14 (!) ani. Tratamentul a fost urmat din cauza reprezentărilor obsesionale chinuitoare. Brusc au apărut din nou în timpul nopţii erecţii de lungă durată. Aproape că nu există al doilea proces fiziologic care să fie atât de uşor perturbat de reprezentări inhibitoare, aşa cum sunt erecţiile. În foarte rare cazuri aceste reprezentări sunt conştiente. Inhibiţiile conştiente nu sunt atât de dăunătoare şi duc mai rar la o impotenţă deplină. De exemplu, există bărbaţi care simt dezgust faţă de prostituate şi întotdeauna sunt impotenţi cu prostituate. Ei ştiu acest lucru şi au convingerea că în faţa altor obiecte lucrurile vor merge fără tulburare. Dar această inhibiţie poate să nu fie conştientă şi să devină originea unei impotenţe psihice. Reprezentarea „sunt impotent" acţionează deja ca autosugestie dăunătoare. La următoarea încercare va apărea înainte de act. Bărbatul se întreabă: „De data aceasta voi fi potent?" El se îndoieşte, se teme să nu se facă de

râs şi această îndoială şi teamă acţionează automat ca inhibiţii şi mai puternice.[1] Ca urmare, atât teama, cât şi îndoiala devin tot mai puternice şi astfel se construieşte tabloul clasic al unei impotenţe psihice sau bărbatul respectiv întâlneşte un obiect care excită atât de mult libidoul său, încât sunt învinse toate inhibiţiile, teama şi îndoiala în faţa forţei instinctului dispar şi el este aproape vindecat.

Cele mai uşoare cazuri de impotenţă psihică sunt cele noi, care ajung la medic după unul sau mai multe eşecuri. Aici o explicaţie simplă face minuni şi o intervenţie prin tratament, aşa cum ar fi o analiză psihologică, este pur şi simplu o greşeală profesională. Căci – aşa cum am accentuat o dată deja – fiecare tratament întăreşte sentimentul bolii şi acţionează ca inhibiţie asupra pacienţilor. Reprezentarea „sunt impotent" devine tot mai puternică, orice încercare devine probă pentru terapie şi pentru medic şi pacient când ne punem întrebări în legătură cu succesul terapeutic. Bolnavul poate deveni şi poate rămâne bolnav pentru a-l umili pe medic, pentru a-l devaloriza şi a nu-i da triumful vindecării; mulţi bolnavi vin să continue tratamentul pentru că acesta a produs un „transfer" (iubirea faţă de medic) care face mai importantă apropierea de el decât succesul la femei.[2]

În cazul impotenţei psihice este valabil principiul: cu cât poţi obţine succesele mai repede, cu atât mai sigure sunt acestea. Firesţe nu putem vorbi despre succese efemere ca cele obţinute

1 A se vedea incitanta lucrare a dr. Rene Cornelius: *Die Autosuggestion in ihren Beziehungen zu den depressiven Neurosen* (Autosugestia în relaţiile ei cu nevrozele depresive)(Die post-paroxistische Autosuggestion). *Zentralblatt f. Psychoanalyse*, IV Band, Heft III/IV, p. 131

2 Stekel nu gândeşte şi nu acţionează corect din punct de vedere psihanalitic în măsura în care se ocupă direct de simptom şi nu de cauzele acestuia. În acest mod, el nu înţelege că la originea atât a dorinţei de vindecare a bolnavului, cât şi a celei opuse, de a-şi menţine boala, acţionează transferul. Deci, relaţia transferenţială cu analistul este cea care explică şi situaţiile de vindecare rapidă cu care se mândreşte Stekel (pacientul se vindecă pentru a-i face plăcere analistului). Dezavantajul în acest caz este acela că, furat de dispariţia simptomului şi terminând terapia brusc, analistul îl priveză pe pacient de posibilitatea de a-şi analiza transferul şi de a-l conştientiza, pentru ca, în viitor, acest simptom sau altele să nu mai apară (acţionând asupra cauzei, face să dispară efectul). Stekel are dorinţa narcisică foarte puternică de a triumfa prin vindecarea pacientului şi nu vorbeşte de transfer decât în cazul rezistenţei acestuia la vindecare. (N.t).

de psihoterapeuţii care obligă pacienţii să meargă la prostituate şi iau ca valoare definitivă un succes trecător cu o prostituată După câteva săptămâni vechea suferinţă reapare. În fiecare caz, trebuie să existe o examinare precisă, o reflectare asupra temeiurilor care vorbesc pro şi contra unei analize. Iscusinţa şi perspicacitatea psihoterapeuţilor se dovedeşte tocmai prin recunoaşterea şi diferenţierea cazurilor uşoare de cele grele.

Ne vom ocupa acum de câteva exemple de impotenţă trecătoare căreia îi lipseşte suprastructura nevrotică. Căci acest lucru este hotărâtor. Dacă se produce un aşa-numit „eşec" la un om normal, el îl depăşeşte uşor, în timp ce pentru un nevrotic acest eşec devine traumă. Ştim că de fapt nu există oameni normali. Dar forţa dispoziţiei nevrotice este hotărâtoare în asemenea cazuri.

Am spus deja că cele mai simple sunt cazurile în care o reprezentare inhibitoare trecătoare produce sugestia: „Eşti impotent!" Un exemplu clar oferă următorul caz:

> Domnul J.B., în vârstă de 32 de ani, comis voiajor, căsătorit de patru ani, până acum câteva luni a fost pe deplin potent şi nu s-a plâns niciodată de tulburări şi capricii ale potenţei. În timpul unei călătorii mai lungi a suportat foarte greu abstinenţa. S-a hotărât să meargă la un lupanar. Înainte de căsătorie a avut fără dificultate relaţii cu prostituate şi nu numai cu ele. În timpul căsătoriei a rămas fidel soţiei sale şi în timpul călătoriilor a opus rezistenţă tentaţiilor şi şi-a stăpânit întotdeauna instinctul, care de această dată a fost mai puternic. A băut câteva pahare de vin şi a mers la un bordel, unde şi-a ales o prostituată tânără, care i-a fost foarte simpatică. Numai că lucrurile au decurs altfel decât îşi imaginase. A rămas complet impotent şi a trebuit să plece fără rezultat. În seara următoare a repetat încercarea, dar cu o altă prostituată. Eşecul s-a repetat. Atunci a început să se neliniştească şi şi-a spus: „În cele din urmă ai devenit impotent." A reflectat asupra trecutului său şi şi-a amintit că s-a masturbat timp de câţiva ani. Pe atunci un medic îi spusese: „Dacă nu încetaţi cu onania, veţi deveni impotent!" Acum profeţia s-a adeverit. Era într-adevăr impotent! A căutat un medic care a explicat suferinţa sa realmente prin onanie şi i-a dat un preparat care să-l ajute sigur. Era vorba despre iohimbin. A luat medicamentul conform cu prescripţia, dar, din nou, a eşuat complet. Medicul i-a recomandat un tratament electric. Dar, întrucât nu putea rămâne în nici un oraş mai mult de câteva zile, tratamentul nu avea nici un rost. A hotărât să facă tratamentul în Viena şi abia aştepta

sfârşitul călătoriei pentru a se convinge cu soţia sa dacă era într-adevăr impotent.

Era atât de agitat, încât soţia sa i-a spus: „Nu ştiu ce ai. Îmi apari complet schimbat!" Aceste cuvinte i-au sporit agitaţia. S-a aşezat tremurând în pat pentru a îndeplini actul sexual conjugal. Dar s-a produs din nou nenorocirea. A ratat complet şi a bolborosit în faţa soţiei sale câteva scuze neiscusite. Ea nu a luat lucrurile în tragic: „Ah, nu lua în seamă!"[1]

Cu toate acestea, el avea convingerea că trebuie să ispăşească acum pentru onania din trecut. După câteva încercări cu soţia sa, care au dat greş, a venit la mine. După tot ce mi-a povestit tot ce se întâmplase, i-am pus următoarele întrebări:

„V-aţi gândit la ceva când aţi mers la bordel?"

„Nu m-am gândit la nimic, am mers pur şi simplu pentru că nevoia mea era atât de puternică..."

„Nu v-aţi făcut reproşuri interioare?"

„Doar un moment...: De fapt eşti un tip rău. Soţia ta, acasă, îţi poartă grija atât de mult, iar tu o înşeli fără multă ezitare.

„Vedeţi, aceste gânduri acţionează deja ca o frână morală puternică. Poate aţi avut şi teamă de infecţii?"

„Da...Îmi amintiţi de acest lucru. M-am gândit: Ce faci dacă... iei... o boală? Am un prieten care a trăit o istorie neplăcută."

„Mi-aţi putea povesti această istorie?"

„Nu-şi are locul aici."

„Din contră! Îşi are locul.V-aş ruga să-mi povestiţi."

„Prietenul meu a venit acasă la câteva zile după ce a avut relaţii cu o fată la bordel. Era suficient de frivol încât să poată avea des relaţii sexuale şi cu soţia sa. Nu bănuia că deja fusese contaminat. Atunci s-a petrecut faptul înspăimântător: soţia sa s-a îmbolnăvit, iar medicul i-a arătat că şi el trebuie să fie bolnav. A fost îngrozitor."

„Vedeţi, la acest incident v-aţi gândit când aţi mers la prostituate. Întotdeauna au acţionat puternic în dvs. aceste gânduri, reproşurile morale şi teama de infecţii. Aparent nu v-aţi gândit la aceste lucruri. Indiferent unde, toate aceste inhibiţii stau pregătite şi se concentrează către imperativul: De fapt nu ai voie să faci nimic cu aceste prostituate! Iar creierul dvs. a fost mai puternic decât măduva spinării, decât instinctul dvs. Frânele morale au înlăturat capacitatea dvs. de erecţie."

1 Îmi amintesc o maximă subtilă a neuitatului meu profesor Albert: „În cazul impotenţei psihice, diplomaţia unei femei frumoase îşi serbează cel mai mare triumf al ei."

„Este posibil să fie aşa. Recunosc şi aş confirma bucuros, căci mi-a trecut prin cap, după ce s-a întâmplat prima oară, m-am gândit: De fapt ar trebui să te bucuri că nu poţi face nimic. Cine ştie dacă nu ai fi luat vreo boală? Dar de ce nu am putut să am relaţii cu soţia mea?

„Din cauza că, prin diverse încercări nereuşite, s-a fixat în dvs. reprezentarea: Eşti impotent! Această reprezentare a produs angoasa şi îndoiala dvs. V-aţi întrebat mereu: Va merge astăzi sau nu? Asemenea reprezentări sunt foarte periculoase în cazul unui act reflex atât de sensibil cum este coitul. Aceste acte trebuie să se desfăşoare întotdeauna fără ajutor şi fără influenţa intelectului. Omul nu trebuie să se gândească la ele, nu trebuie să se teamă, nu trebuie să se îndoiască. El trebuie să fie impulsionat către ele şi să nu le îndeplinească în mod artificial."

„Acum înţeleg totul. Dar nu credeţi că au ieşit acum la iveală urmările onaniei?"

„Nu, nu cred în caracterul dăunător al onaniei. Cât timp v-aţi masturbat?"

„De la 12 la 16 ani."

„Cât de des?"

„O dată – de două ori pe săptămână."

„Nu! Tulburarea dvs. nu provine de aici. Căci nu ar fi de înţeles de ce timp de şaisprezece ani, deci începând cu vârsta de 16 ani, coitul dvs. s-a putut îndeplini fără nici o tulburare şi de ce această tulburare s-a declanşat tocmai când aţi mers la prostituate. Această tulburare a apărut numai prin forţa conştiinţei dv. şi va dispărea aşa cum a apărut."

„Ce trebuie să fac, domnule doctor?"

„Nimic. Mergeţi liniştit la îndatoririle dv. Vă asigur că potenţa dv. va reveni. Dar renunţaţi la încercarea de a acţiona în afara căsătoriei. Aveţi o conştiinţă prea sensibilă faţă de acest lucru..."

„Aş dori să vă mărturisesc ceva, domnule doctor. Noi, comisvoiajorii, alcătuim o lume neserioasă. Rar se va găsi un comisvoiajor care să fie fidel soţiei sale. Am fost astfel timp de patru ani şi am fost tachinat puternic de către colegii mei. Atunci m-am gândit: „Faci la fel ca ceilalţi". Şi era împotriva convingerii mele interioare."

„Omul nu trebuie să acţioneze împotriva convingerii sale interioare. Această suferinţă trecătoare a fost pedeapsa dv. pentru că aţi procedat astfel. O pedeapsă pe care v-aţi dictat-o singur."

Încă din zilele următoare pacientul a venit la mine strălucind de bucurie. Tulburarea a fost înlăturată şi efectul a fost de durată. Din această istorie a bolii putem învăţa cum a acţionat inhibitoriu reprezentarea preconştientă „Eşti de fapt un tip rău" şi „Poţi să iei un sifilis"; apoi, cum eşecul a scos în faţă gândul: „Eşti impotent!" Afirmaţia medicului care învinovăţea onania a întărit aceste gânduri, astfel încât reprezentarea „Eşti impotent", de fiecare dată ca inhibiţie, a împiedicat apariţia erecţiei. Este foarte interesantă întoarcerea impotenţei la onanie. Întotdeauna vom găsi la impotenţi aceste învinuiri şi autoînvinuiri. Onania este, aşa cum am explicat, rezervorul de vinovăţie pentru toate învinovăţirile posibile.

Într-un articol, *Über larvierte onanie*[1] (Despre onania ascunsă) pe care l-am reluat în cartea mea *Onanie und Homosexualität* (vezi explicaţiile de la p. 40) am atras atenţia asupra acestei teme importante şi am accentuat caracterul inofensiv al onaniei. Löwenfeld[2] a replicat foarte iritat şi a atacat în mod special afirmaţia mea că onania şi potenţa nu au nimic de-a face una cu cealaltă.

Cazurile publicate de mine ~~de mine~~ ar fi excepţii. „Şi în ce priveşte în mod special potenţa – spune Löwenfeld – există cazuri în care ea este sensibil păgubită şi chiar complet distrusă prin masturbare, cazuri atât de numeroase, încât trebuie să mă mir cum poate cineva să ajungă la afirmaţia că masturbarea şi potenţa nu au nimic de-a face una cu cealaltă." Şi mai departe: prin masturbare, nu numai că se poate pierde capacitatea de erecţie existentă, dar se poate produce şi împiedicarea dezvoltării normale a acestei capacităţi."

Löwenfeld vede numai onania şi nu vede forţa care stă în spatele ei. Eu nu mi-am bazat afirmaţia pe cercetarea superficială a unui singur cap. O observare consecventă şi neobosită a unui material foarte extins m-a condus către această convingere. Dacă cineva se masturbează pentru că este ucigaş, violator sau necrofil, după onanie, se poate ajunge la o impotenţă deplină, ca expresie a inhibării fantasmelor sadice sau necrofile ce însoţeau actul onanist.

Nu sunt prieten al discuţiilor ştiinţifice. O convingere se ridică împotriva altei convingeri şi opozanţii vorbesc despre lucruri

1 *Sexual probleme*, I Jahrgang, 1913

2 Ibidem şi în excelenta sa lucrare *Sexualleben und Nervenleiden* (Viaţa sexuală şi suferinţa nervoasă), V. Aufl). F. Bergamann, 1914

diferite. Dacă mă întorc la instructivul articol al lui Löwenfeld, *Über Onanie*, nu o fac pentru a accentua şi a dovedi şi mai mult ceea ce a fost explicat deja, ceea ce nu ar corespunde modului meu de a fi.

Astăzi, Löwenfeld este pentru mine reprezentantul tuturor medicilor care cred în relaţia impotenţei cu onania şi poluţiile. Ei sunt încă numeroşi. În fiecare manual se găsesc aceste învăţături greşite. Nu pot pretinde ca un neurolog cu experienţă, cum este Löwenfeld, să renunţe la toate convingerile sale în urma lecturii unui articol scris de mine în care se arată că onania este inofensivă. Dar aş dori să arăt că totul depinde de modul în care omul priveşte lucrurile şi, în acest scop tema „onanie şi potenţă"[1] mi se pare extraordinar de potrivită. Am arătat în diverse locuri că onania nu are nici o influenţă asupra potenţei. Löwenfeld are convingerea contrară şi spune: „Autorul crede, la fel ca şi Guttzeit,

1 În lucrarea lui Fürbringer am găsit următorul pasaj caracteristic despre legătura dintre onanie şi potenţă: „Faptul că un grad mai ridicat al viciului decurge la onanişti complet fără urme este o excepţie, dar neîndoielnic observată. Amintim de tânărul scriitor citat de Curschmann care, în ciuda onaniei de care s-a bucurat timp de unsprezece ani la modul cel mai intensiv, a rămas proaspăt corporal şi spiritual şi a fost activ din punct de vedere literar, având un succes important. Un conferenţiar de vârstă mijlocie care ne-a mărturisit exact acelaşi lucru şi pe care nici chiar căsătoria nu l-a apărat de nenumărate recidive, şi-a menţinut neslăbită constituţia sa corporală robustă şi a manifestat o capacitate rară la cursuri şi în cercetările sale ştiinţifice. Un negustor în vârstă de 30 ani, care ne-a mărturisit că ani de zile s-a masturbat aproape zilnic, nu mai rar de trei sau patru ori pe zi, având capacitatea cea mai ridicată, binecunoscută nouă, obţinuse de fapt semne de spermatoree la defecaţie şi ceva neurastenie cerebrală (ameţeli şi slăbire a forţei gândirii) totuşi, după întreaga sa înfăţişare, manifesta nimic mai puţin decât o constituţie ruinată. Era de mirare *că potenţa sa rămăsese conservată*! Nu mă miră de loc. Mult mai potrivit este să spunem că omul construieşte forţat toate nocivităţile onaniei şi, pentru toate îmbolnăvirile sistemului nervos, învinuieşte onania care, totuşi, este expresia unei tulburări sufleteşti mai adânci... Mă bucur că şi marele cunoscător englez al sexualităţii Havelock Ellis s-a ţinut departe de aceste exagerări şi a recunoscut necesitatea şi influenţa binefăcătoare a onaniei în perioadele de abstinenţă. Forel (*Die sexuelle Frage* – Problema sexuală – München, Ernst Reinhardt) spune: „Onaniştii excesivi, care adesea provoacă evacuări de spermă de mai multe ori pe zi, aparţin categoriei hiperesteticienilor şi au grijă să nu corespundă nicidecum reprezentării populare despre onanie ca imagine jalnică. În plus, ei devin nu rareori Don Juani impertinenţi, pot chiar să fie oameni la fel de curajoşi şi sprinteni din punct de vedere corporal ca şi ceilalţi şi pot fi gata de orice nebunie. Astfel încât nu este adevărat că „oricărui om care se masturbează i se vede acest lucru pe faţă şi în comportament", cum se susţine adesea.

că onania nu are nimic de-a face cu potența, căci cunoaște bărbați care se masturbează de cincizeci de ani și sunt încă foarte potenți. Dacă apar asemenea bărbați, este vorba, fără îndoială, despre excepții interesante, care arată între ce granițe largi variază capacitatea de rezistență. În ce privește urmările sanitare ale exceselor onaniste la individul mediu, asemenea întâmplări nu dovedesc nimic."

Și autorul adaugă într-o notă: „Prin masturbare se poate nu numai să fie anulată capacitatea de erecție existentă, dar se poate și ca dezvoltarea normală a acestei capacități să fie împiedicată, așa cum dovedește un caz comunicat de mine în această revistă".

Acum vom lua cunoștință cu un șir de impotențe dintre cele mai grele la bărbați care, chipurile, nu s-au masturbat niciodată. Pe de altă parte, cunoaștem nenumărate cazuri de onaniști care se bucură de o potență extraordinară, deși se masturbează zilnic și câteodată de mai multe ori pe zi. Aș dori ca, pe baza experienței pe care o am, să mă refer la următoarele cazuri:

> Domnul L.N., în vârstă de 54 de ani, povestește că s-a masturbat încă din prima copilărie. Masturbarea se producea aproape zilnic și câteodată de mai multe ori pe zi. La vârsta de 14 ani a avut primul coit cu o servitoare care l-a sedus. În noaptea seducției, actul sexual s-a repetat de șase ori. Întors în patul său, avea insomnie și nu a putut adormi până când nu s-a masturbat. Începând cu vârsta de 14 ani, a avut foarte des relații sexuale cu servitoare și prostituate, întotdeauna după coit având neliniște și compulsie la onanie. S-a căsătorit la vârsta de 28 ani. Este foarte fericit în căsnicie, este tatăl a trei copii sănătoși. Potența este minunată. Poate amâna ejacularea până la jumătate de oră. Până în prezent, s-a produs mereu un act onanist o dată, de două ori pe săptămână. Onania se produce într-o stare de obnubilație, astfel încât nu este conștient de fantasma asociată. Printr-un vis, ajunge la fantasma lui specifică. Când avea vârsta de șapte ani, a fost o dată martor la o scenă în care doi bărbați au folosit în același timp o mulgătoare de vaci într-un grajd. Actul a fost realizat în picioare, cei doi bărbați l-au realizat unul prin față, celălalt prin spate (desigur prin anus[1]). Această scenă l-a excitat foarte mult. Se dovedește că s-a gândit mereu la ea și că în fantasmele sale onaniste a trăit mereu doar acestă scenă.

1 Acest mod de parafilie este foarte apreciat de bărbații mondeni. El este o mască transparentă a homosexualității. Femeia este doar un medium general

Această fixație la o impresie infantilă se întâlnește foarte des la onaniști și la impotenți. Capacitatea de erecție și imaginea traumatică rămân în mod durabil asociate, sunt, pentru a spune astfel, lipite. Cu cât situația reală se apropie mai mult de ceea ce este ascuns, infantil sau juvenil, cu atât sunt mai mari libidoul și capacitatea de erecție. Am descris un caz asemănător în cartea mea *Onanie und Homosexualität* (Nr. 9, p.36). Un onanist foarte potent, care o dată a simțit o excitație sexuală puternică când un domn a sărutat foarte galant mâna unei doamne; de atunci el se masturbează întotdeauna cu fantasma acestui sărutat de mână. În ciuda onaniei zilnice, continuată până la o vârstă înaintată, nici o tulburare a potenței.

Și următoarea observație este foarte interesantă.

> Domnul sublocotenent G.W. este complet impotent de doi ani. El provine din părinți pe deplin sănătoși și are doi frați sănătoși. El povestește: „Îmi explic impotența prin onania nemăsurată. Am început să mă masturbez la 10 ani și mă masturbam zilnic o dată sau chiar de două trei ori până la vârsta de 21 de ani. Începând cu vârsta de 17 ani, am avut relații sexuale cu femeile. Potența mea era foarte bună. Puteam să am contact sexual de cinci ori într-o oră și nu eram obosit.
>
> La vârsta de 21 de ani mi-a căzut în mână cartea *Metodele de vindecare naturală ale lui Platen*. Acolo am citit cu spaimă cât este de dăunătoare onania. Nu știusem acest lucru înainte, nu vorbisem cu nimeni despre viciul meu. Mai târziu, m-am masturbat doar când nu aveam la dispoziție o cameristă. Căci onania îmi era doar un ajutor, relația normală mă excita mult mai mult și îmi procura o plăcere mult mai mare decât onania. Până la vârsta de 25 de ani nu am simțit nimic din daunele produse de onanie. Atunci brusc mi s-a întâmplat că am eșuat cu iubita mea. Am știut că urmările dăunătoare ale onaniei despre care vorbește Platen au apărut deja la mine și că acum trebuie să ispășesc pentru păcatele din tinerețe. Eram atât de deprimat, încât viața nu mă bucura. Am fost atunci de multe ori în luptă și am căutat moartea, dar nu am găsit-o."
>
> Analiza scoate la iveală următoarele relații. Cu doi ani înainte, avusese o relație cu o femeie căsătorită. În acea zi critică erau singuri în locuință. Femeia vorbea mult despre mustrările de conștiință și despre faptul că nu ar putea să-l privească în ochi pe bunul ei soț. Aceste vorbe au atins și conștiința sa, fără ca el să

și se pierde în fantasmă. Expresia folosită în bordeluri este : a face un sandwich.

observe. În acea zi a fost impotent, cu atât mai mult cu cât şi un coleg îi povestise că în urmă cu câteva luni, un bărbat căsătorit înşelat snopise în bătaie un ofiţer şi îi rupsese spada, astfel încât ofiţerul a trebuit să-şi ia rămas bun. Aceste inhibiţii erau suficient de puternice, încât să pună piedici erecţiei. În continuare a intervenit sentimentul de vinovăţie care a utilizat onania ca reprezentant al vinovăţiei... O explicaţie corespunzătoare a fost suficientă pentru a-l face pe bărbat din nou pe deplin potent. Şi-a recâştigat încrederea şi chiar la încercarea următoare a putut să realizeze coitul fără tulburare cu o prostituată Dăduse vina pe onanie, în timp ce conştiinţa îi jucase o festă. În schimb, a renunţat definitiv la relaţia sa.

Cât de uşor poate fi interpretat un asemenea caz ca o consecinţă a onaniei excesive în lipsa înţelegerii psihologice!

În cazul impotenţei psihice vedem următorul tablou: *Ca urmare a unei inhibiţii întâmplătoare, erecţia este împiedicată. Acţiunea reprezentării inhibitoare nu este recunoscută şi impotentul (condiţionat) temporar este luat drept impotent permanent. Ca urmare a autosugestiei şi a angoasei, ulterior potenţa este afectată permanent. Cauza impotenţei este apoi reprezentarea: Eşti impotent! Dar bolnavul, retroactiv, ia onania drept cauză a impotenţei, deşi nu este explicabil de ce afectarea produsă de onanie se manifestă abia după zece sau doisprezece ani.*

Firesţe, se întrepătrund cei mai diferiţi factori. Analiza unei impotenţe face clară o ţesătură fină de diverse forţe psihice, a căror rezultantă o reprezintă impotenţa.

Să mai rămânem, totuşi, la această cazuistică. Următorul caz tratează tot despre prejudiciile onaniei.

Din păcate, există cărţi ştiinţifice şi de popularizare care ajută la extinderea învăţăturii greşite că onania timpurie produce impotenţa. Aş putea cita sute de asemenea lucrări. Un imperativ al igienei sociale ar fi ca aceste cărţi-sperietori să fie interzise. Văd aproape în fiecare săptămână câte o victimă a literaturii dedicate onaniei. Un exemplu dintre multe altele:

Domnul Z.R., inginer, declară că a început să fie impotent încă de la vârsta de 20 de ani. S-a masturbat încă din copilărie. Primul coit s-a produs la 17 ani, fără o tulburare specială a potenţei. Până la vârsta de 20 de ani, nici un fel de tulburare. Concomitent, onanie de câteva ori pe săptămână. La vârsta de 20 de ani i-a căzut în mână cartea lui Montegazza „Hygiene der Liebe", în care se găseşte următoarea descriere a unui onanist, descriere

a cărei copie îngrijită o poartă mereu în geanta sa ca avertisment permanent:

„Isteric, leneş, adesea ipohondru, digeră prost şi de cele mai multe ori suferă de constipaţie. Plictisit de viaţă, adesea până la dezgust, nu are curajul să arunce deoparte această atitudine. Se lasă târât prin viaţă de către oameni pe care nu ştie să-i înfrunte şi de către lucruri pe care nu înţelege să le stăpânească. Ajuns bătrân înainte de a fi fost tânăr, este aproape întotdeauna sensibil, ursuz, se dă drept sceptic, pentru a crea aparenţa unui gânditor. El a încercat să se apropie de femeie, dar fie că are parte de batjocură, fie că posesiunea poate fi facilitată doar prin mijloace de întărire ruşinoase, un plasture sau o alifie încântătoare. Ruşinat, se întoarce la mâna ascultătoare şi secretă care tace şi nu costă nimic: ca fiu al întunericului, s-a întors la formele sale cetoase şi reci. Nu va reîncepe niciodată lupta cu carnea vie, scânteietoare, va muri fără să ştie ce fiinţă minunată este adorata femeie în perioada virginităţii ei, fiinţă ce procură o desfătare divină. Onanistul bătrân, incorigibil este aproape întotdeauna impotent, el este bărbat pe jumătate sau pe sfert. Ruptura este cu atât mai mică, cu cât viciul este mai vechi şi cu cât anii au coborât mai mult pe panta fatală a prăbuşirii." (*Die Hygiene der Liebe*, a doua ediţie, Jena, Hermann Costenoble, pp.76-77)

Din această perioadă, o înrăutăţire progresivă a potenţei şi, în final, impotenţă totală cu o prostituată după un ospăţ. Începând cu acest eşec, toate încercările au fost zadarnice. scurtă însănătoşire după explicaţie simplă şi lectura cărţii mele *Onanie und Homosexualität*.

Domnul F.C., un inginer în vârstă de 32 de ani, de 2 ani este relativ impotent. Cu multe femei nu are nici o erecţie, cu altele – doar erecţie slabă, pe jumătate. Povesteşte următoarele despre viaţa sa sexuală:

„Cred că suferinţa mea s-a produs din cauza onaniei excesive. Am început să mă masturbez foarte timpuriu şi acest viciu înspăimântător a continuat până la vârsta de 30 de ani. Firesţe, în ultimul timp foarte moderat, în timp ce în perioada primei tinereţi m-am masturbat zilnic şi chiar de 3 ori pe noapte. Începând cu vârsta de 21 de ani, am vrut sa mă dezobişnuiesc şi am mers într-un bordel. Aici am fost complet impotent şi prostituata, în ciuda tuturor manipulărilor, nu a reuşit să producă o erecţie. Totuşi, curând am avut ocazia să devin intim cu o cameristă şi lucrurile au mers fără dificultate. Mai târziu am cunoscut diverse femei şi fete care mi-au plăcut. Am avut mereu o potenţă minunată, nu am suferit ca alţi bărbaţi de o epuizare tim-

purie. Dacă îmi plăcea partenera, puteam realiza coitul şi de 5 ori într-o noapte. Apoi am fost pe deplin potent şi în bordeluri şi le vizitam relativ sârguincios, dacă nu găseam alte prilejuri. Aceasta pentru că la începutul practicării meseriei eram adesea transferat şi din această cauză, trebuia să caut mereu ocazii noi. Acest lucru a devenit nefericirea mea. Căci cu 2 ani în urmă, într-un bordel am căpătat o grea blenoragie care se vindeca foarte greu. Mi-am propus să nu mai am relaţii sexuale cu prostituate. După ce m-am vindecat, am cunoscut o profesoară care îmi plăcea foarte mult şi care era foarte binevoitoare cu mine. Într-o excursie, am fost amândoi foarte înfierbântaţi. Aveam o erecţie puternică. Dar îndată ce am învis rezistenţa ei şi am vrut să o deflorez – era virgo – penisul meu s-a prăbuşit şi nu am putut să fac nimic. Această impotenţă nu mai vroia să dispară. O a doua încercare într-un bordel a eşuat complet şi nici astăzi nu pot face nimic într-un asemenea loc. Dimpotrivă, o încercare într-un hotel dubios din Ungaria a reuşit întrucâtva; aici, una din cameriste stătea cu plăcere la dispoziţia mea pentru bani şi cuvinte plăcute. Nu puteam vorbi despre un succes. Din păcate era un lucru doar pe jumătate. Am început să mă încredinţez medicilor şi am căutat vindecarea. Dar toate curele au fost zadarnice. Am fost tratat electric, cu sonde, am fost chiar hipnotizat. Doar un mijloc m-a ajutat şi acela momentan. Aveam trecător erecţii puternice la johimbin. Muiracetinul a rămas fără nici un efect. În ultimele luni am cunoscut o femeie care îmi convine foarte mult şi are multă răbdare cu mine. Ştie să se joace cu mine şi prin manifestările ei ajung să pot folosi o slabă erecţie la un coit. În mod special, dacă aştept o jumătate de oră, pot apoi să realizez un al doilea coit care este în ordine şi dovedeşte o erecţie normală puternică. Totuşi nu mă voi putea căsători niciodată, pentru că am mereu gândul că sunt impotent. Dorm foarte prost. De cele mai multe ori doar 3-4 ore."

„La ce vă gândiţi când staţi fără somn?"

„Întotdeauna numai la impotenţa mea şi la cât de trist este acest lucru. Câteodată, noaptea încep să plâng. De când sunt impotent, plâng adesea cu uşurinţă. Am fost la Berlin într-un local de noapte unde au sosit cântăreţii. Brusc, la un cântec, am început să bocesc, încât a trebuit să părăsesc localul. "

„Aveţi gânduri de sinucidere?"

„(După o pauză) Sincer, da. M-am gândit că dacă nu mă restabilesc, îmi iau viaţa..."

Ascultând această povestire, va trebui să punem imediat diagnosticul de impotenţă psihică. Aflăm şi că dimineaţa sunt prezente erecţii puternice, care dispar imediat dacă pacientul urinează. Şi alţi factori confirmă că el reacţionează foarte uşor la inhibiţii. Astfel, el descrie următoarea întâmplare. A găsit o fată care îi era pe plac. S-au întins pe pat, el avea o erecţie foarte puternică şi se bucura că nu va da înapoi. Atunci a observat că patul scârţâia îngrozitor şi că s-ar putea auzi în camera de alături. Au părăsit patul şi au vrut să-şi ducă intenţia la îndeplinire, pe jos. În acel moment erecţia a luat sfârşit şi nici chiar arta femeii, plină de dorinţă, nu a reuşit să trezească o nouă capacitate la băiatul încăpăţânat. Deci, gândul că cineva poate auzi este suficient pentru a împiedica erecţia.

Şi împrejurarea că a doua erecţie este mai bună decât prima apare numai în cazul impotenţei psihice. Cel ce este impotent din debilitate se epuizează după primul act şi a doua realizare – dacă se produce – rămâne în urma celei dintâi. Pe când, în primul caz, inhibiţiile sunt învinse şi o dată învinse, calea este liberă. Dar de unde provine inhibiţia în acest caz? Am remarcat că prima oară el a fost impotent cu profesoara şi că apoi boala s-a dezvoltat prin autosugestie. Depresia, crizele de plâns, ideile sinucigaşe arată că este vorba despre un om foarte nefericit. Nu poate fi cazul unei iubiri nefericite? Aceasta presupune o cercetare precaută pentru a nu pricinui durere pacientului...

„Spuneţi că prima oară aţi fost impotent cu profesoara. Cum s-a întâmplat?"

„Mergem să ne plimbăm...în pădure...suntem foarte tandri. O sărut de multe ori, mă sărută şi ea. Devin mai îndrăzneţ. Ea abia se opune. Simt cum excitaţia mea creşte. Erecţia este aproape dureroasă. Ne culcăm în iarbă. Mă aplec peste ea, o îmbrăţişez, o strâng lângă mine. Dispare orice rezistenţă. Mi se dă cu totul. Simt că îmi aparţine şi în acel moment – ce nenoroc! – nu mai sunt bărbat şi atunci îmi ascund impotenţa printr-un pretext oarecare."

„Mai ştiţi la ce v-aţi gândit?"

„Numai la faptul că acum apar urmările onaniei mele şi că acum sunt impotent. Aceasta mi-au confirmat toţi medicii, şi anume, că sunt bolnav de impotenţă ca urmare a onaniei."

„Nu v-aţi gândit de ce urmările dăunătoare ale onaniei s-au exprimat pentru prima oară abia acum? De ce înainte de acest moment aţi beneficiat de o potenţă excelentă?"

„Nu...a trebuit să mă masturbez şi în timp ce aveam gonoreea pentru că nu puteam merge la nici o femeie."

„Pentru că profesoara nu v-a fost simpatică şi v-aţi constrâns să fiţi tandru?"

(vioi) „Nu...îmi era foarte simpatică. A fost singura fată pe care am iubit-o cu adevărat! Cel puțin în vremea aceea. Aveam chiar de gând să mă căsătoresc cu ea."

„De ce nu ați făcut-o?"

„Pentru că eram impotent și..."

„Și... pentru că aveam o îndoială. Părinții mei erau împotriva căsătoriei, pentru că ea era săracă. Tata îmi spunea: Ai grijă să te căsătorești cu o fată bogată. Profesoara nu este pentru tine. Rămâi toată viața drac sărac..."

„O vedeți în continuare pe fată?"

„Nu. Am rupt complet relația. Ea s-a logodit cu altcineva la puțin timp după aceea și se va căsători în această lună."

„V-ați putea aminti ce cântec se cânta în Berlin când ați plâns?"

„Da. Era o melodie populară. Se cânta o veche melodie populară. Da, exact! Ah, cum e posibil să te părăsesc! Dar nu avea nici o legătură. Pângeam pentru că eram atât de nervos!"

Acum impotența și suferința sa îmi erau pe deplin clare. O iubea pe fată și totuși, în același timp, stătea sub influența tatălui și a lăcomiei de bani. Era fiu de oameni săraci și voia să se ridice. În timpul scenei critice din pădure a ajuns la gândul: „Dacă o deflorezi, trebuie să te căsătorești cu ea. Va rămâne însărcinată și apoi, ca bărbat căsătorit, nu vei mai avea de ales!"

Lăcomia de bani și imperativul tatălui au învins. Atunci s-a pecetluit nefericirea sa. Nu dormea deloc noaptea pentru că era un îndrăgostit nefericit.[1]

Gândul impotenței a camuflat gândul mult mai important: „Acum iubirea s-a dus pentru totdeauna!" De aceea vroia să se sinucidă și de aceea plângea la Berlin. Nu o putea uita și ea luase pe altul...

Această suferință nu are nici o legătură cu onania. Onania s-a dovedit a fi rezervorul de vinovăție care trebuia să primească și să acopere marea sa vină. Produsese o ruptură în el și în fată. Din lăcomie de bani rupsese toate jurămintele și sacrificase unica sa iubire. Jucase teatru în fața ei și se refugiase într-o slăbiciune fizică, în timp ce suferința sa era o slăbiciune a caracterului. Dar această lașitate s-a răzbunat. În fața privirii sale interioare stătea veșnic imaginea fetei și refula imaginea tuturor celorlalte femei...

1 În legătură cu această iubire „neștiută" a se vedea broșura mea *Das nervöse Herz* (Inima nervoasă) (Verlag Wallishauser, Wien 1913)

Cea părăsită s-a răzbunat furându-i virilitatea și bucuria de a trăi. Îngerul răzbunării stătea în fața paradisului iubirii și îl împiedica să intre.

Foarte semnificativ este cazul următor:

M-am masturbat atât de mult cât pot să-mi amintesc. În copilărie eram îngrozitor de chinuit pentru că nu mă puteam dezobișnui de onanie. Noaptea eram aprovizionat cu tot felul de instrumente de tortură, ziua eram supravegheat atât de strict, încât și la closet mergeam însoțit. Am primit pantaloni de castitate, astfel încât să nu-mi pot atinge membrul. Mă masturbam prin pantaloni. Apoi mi-au fost legate mâinile, astfel încât să nu pot ajunge la organele genitale.

Mă masturbam prin presarea coapselor și prin tot felul de mișcări ale bazinului. Am trecut peste toate piedicile și mă masturbam de mai multe ori pe zi. Apoi am început să disimulez și i-am mințit pe părinți că am învins pe deplin onania. Curând, ei au încetat să mă supravegheze pentru că arătam proaspăt, aveam poftă de mâncare și mă dezvoltam foarte bine. Eram în stare să îndeplinesc actul masturbator timp de o oră și chiar mai mult. Dacă ajungeam la ejaculare, libidoul nu scădea, erecția continua și câteodată trebuia să provoc orgasmul o dată sau de două ori. Acum am 20 de ani și aș renunța bucuros la onanie. Dar nu pot să dorm, nici să studiez dacă nu mă masturbez cel puțin o dată pe zi...

La sfatul meu, pacientul a încercat să cunoască fete pentru că există motiv de teamă că va rămâne la onanie și nu va putea realiza trecerea spre femeie. La început a căutat o prostituată și a trăit ceva tipic pentru asemenea oameni. S-a îndrăgostit de ea, vroia să o salveze și să o ia de soție. Curând a depășit această trăire, a devenit un Don Juan care nu se putea sătura iubind. Doi ani mai târziu, la vârsta de 22 de ani, s-a căsătorit și a realizat o căsătorie extrem de fericită. Soția sa a avut doar o plângere să-mi facă, aceea că el pretinde prea mult de la ea. Potența sa era în orice privință fără cusur...

Cele mai grele cazuri de impotență se găsesc la bărbații care, chipurile, nu s-au masturbat niciodată. Există bărbați care au învins timpuriu onania infantilă și au practicat o formă mascată de onanie, așa cum am arătat amănunțit în volumul al doilea al acestei lucrări. Cu cât instinctul sexual se manifestă mai furtunos în copilărie, cu atât continuă el mai mult spre bătrânețe.

Există o minciună larg răspândită că forța sexuală se epuizează dacă se începe devreme. Exact contrariul este adevărat.

Cel ce dovedește de timpuriu o sexualitate puternică o va conserva până la adânci bătrâneți în ciuda onaniei și așa-numitelor excese sexuale. Am dori să vorbim mai târziu despre daunele așa-numitelor excese în venere. Experiența mi-a arătat întotdeauna că bărbații foarte potenți au început viața sexuală foarte devreme. Firește, sentimentul de vinovăție îi face impotenți pe mulți onaniști. Și falsele concepții care pot fi găsite mereu prin manualele examinate provoacă impotența. Niciodată autosugestia nu acționează mai dăunător decât în privința erecției. Nu există un alt reflex atât de sensibil ca cel al erecției și al orgasmului. Medicii cu experiență (de exemplu: Gottzeit) s-au referit mereu la inversarea lucrurilor. Foarte just remarcă Gyurkovechky:

> Forța sexuală se pierde cel mai devreme la acei indivizi la care nu s-a manifestat niciodată furtunos și care chiar din cauza cerințelor lor scăzute au ajuns foarte ieftin la reputația de virtuoși; dar cel mai târziu la cei care uneori au dat frâu liber dorințelor furtunos exprimate și totuși nu au savurat iubirea dincolo de o măsură permisă, care, într-un cuvânt, întotdeauna au cedat numai atât cât să poată renunța ușor. Numai un observator superficial se poate mira când vede un individ care întreaga sa viața și-a cruțat temător forța sa sexuală, acum, la bătrânețe, este complet impotent, în timp ce individul cunoscut ca om de viață, în ciuda vârstei înaintate, posedă forța sexuală într-un anumit grad (loc.cit., pp. 178-179).

Același lucru este valabil în cazul poluțiilor. Nu este adevărat că poluțiile reduc forța sexuală. Poluțiile sunt aproape întotdeauna semnul unei sexualități furtunoase nesatisfăcute. Repet ceea ce am tratat amănunțit în alte locuri: poluțiile sunt de fapt acte onaniste cu eliminarea conștiinței. Plecând de aici, ceea ce am spus despre onanie este valabil și pentru poluții. Onanistul s-a întors de la realitate. Pericolul onaniei constă doar în dificultatea de a găsi calea de la lumea reprezentărilor către realitate. Între dorință și realizare nu sunt de învins decât inhibițiile interioare și ele, adesea, sunt destul de mici.[1] Poate că întregul sentiment

[1] Paul Franck a descris această influență a onaniei într-un fragment încă neînțeles de critici, *Der Mandarin*. Un tânăr primește un mandarin cu putere magică, ce îi îndeplinește imediat orice dorință sexuală. Acest mandarin, așa cum mi-a mărturisit personal autorul, simbolizează onania.

de vinovăție care agravează onania este doar o rezistență abilă. Pentru ca plăcerea să fie o plăcere înalt valorizată, este întotdeauna necesar să fie depășită o interdicție. Să ne gândim la cuvântul de spirit just pe care l-a formulat o dată Simplizissimus[1]: „Ce bună ar fi înghețata dacă ar fi interzisă!" Onania este o asemenea plăcere interzisă.

O bănuială asupra acestor fapte deja se întrevedea la vechii observatori. Astfel, Hammond, pe care îl citez ca pe un reprezentant al medicilor ce explică impotența prin onanie, spune:

> În ce privește întrebarea: ce duce mai ușor la impotență, excesiva onanie sau coabitarea, cred totuși că, neîndoielnic, prima provoacă mai repede această boală. În acest sens, ea nu este mai dezavantajoasă din cauza pierderii de spermă, ci din alte motive, pe care aș dori să le descriu în continuare pe scurt. Mai întâi, ocazia pentru masturbare există întotdeauna și, de aceea, ea este practicată mai des decât relațiile sexuale naturale. Onanistul este întotdeauna pregătit, el are nevoie doar să se retragă pentru câteva minute și actul este înfăptuit. Dacă vrea, el poate să se satisfacă de o sută de ori pe zi, dar își epuizează forța într-o măsură mult mai mare decât într-o relație normală. Dacă femeia i-ar sta permanent la dispoziție și ar putea îndeplini coitul tot atât de des ca și onania, nu s-ar manifesta nici o deosebire în ce privește orgasmul și ejacularea; totuși, întrucât actul sexual cere o risipă de forță musculară mai mare decât în cazul onaniei, el ar fi mai dăunător. Astfel vorbind, pentru pierderea de spermă și orgasm este indiferent unde este depusă sperma, în vaginul femeii sau indiferent în ce alt receptacul. Numai prin repetare frecventă masturbarea are o influență la fel de dăunătoare ca și copulația naturală.
>
> Astfel, un tânăr care la vârsta de 22 de ani era deja impotent îmi povestea că practicase onania încă de la vârsta de 9 ani și aceasta continuase câteodată luni în șir, de zece-douăsprezece ori pe zi. În nici o țară civilizată oamenii nu se pot deda atât de des plăcerii sexuale naturale. Poate că acest lucru se întâmplă în Turcia sau în alte țări orientale, unde sunt menținute mari haremuri. Dar desigur nu în Londra, Paris sau New-York, deși în aceste locuri există realmente prilejuri multiple pentru plăcerea simțurilor.

[1] Formularea în germană a latinescului Simplissimus, se referă la personajul ce dă titlul unui roman al lui Grimmelshausen, în traducere „Cel mai mare nărod" (der Einfältigste) (N.t.).

De aceea, cele mai multe cazuri de impotență care ajung în tratament medical provin din onanie practicată excesiv și timpuriu și nu din relații sexuale practicate pe o scară prea extinsă. Din acest motiv, masturbarea dă naștere la impotență mai ușor decât coabitarea naturală, pentru că în cazul ei spiritul poate ajuta mult mai mult în delanșarea orgasmului. Simpla fricțiune nu este suficientă pentru a provoca la onanist gradul de excitație necesar. În timp ce îndeplinește actul, imaginația face să-i apară prin fața ochilor, ca prin minune, cele mai plăcute imagini. Urmarea este că, după un timp, atingerea cu organele genitale ale femeii nu mai este capabilă să producă orgasmul. Realitatea rămâne mult în urma imaginilor de vis pe care și le-a figurat singur în timpul masturbării. El descoperă curând acest lucru și se dedă în întregime acestui viciu care – cel puțin o perioadă de timp și, dacă este practicat cu măsură, poate chiar o perioadă îndelungată – îi asigură senzațiile pline de plăcere dorite. (loc. cit., pp. 65-67).

Hammond nu recunoaște încă că fantasmele onaniștilor creează în mod clar situații care nu reușesc în realitate. De aceea, nu „viciul onaniei" este dăunător, ci fantasma care barează onanistului calea spre realitate. Foarte aproape de adevăr este și Casper, care expune următoarele:

Există în general printre profani concepția că excesele sexuale duc la o pierdere timpurie a potenței sexuale. Concepție care prezintă un avantaj, căci altfel excesele ar fi și mai răspândite; dar așa, mulți se abțin de la distracții dezordonate către care îi împinge natura lor, din teamă de urmări.

Dar alții sunt naturi frivole sau libidoul obține o victorie asupra acelei chibzuințe. Apoi, dacă se întâmplă o dată ca ei să aibă dificultăți cu coitul, cu erecția, în momentul folosirii ei să nu apară sau să se piardă prea repede; dacă se întâmplă că aceste persoane folosesc un timp extraordinar și un efort extraordinar care le epuizează forțele, pe scurt, pacienții observă că actul decurge de la început altfel decât înainte. Nu trebuie ca el să fie o urmare a excesele, căci există alte cauze, ocazionale, suficiente pentru a-l explica. Poate că persoanele respective sunt epuizate fizic sau din punct de vedere intelectual gândurile lor sunt abătute. Poate că anterior ei au băut sau că simpatia față de ființa feminină respectivă era foarte mică; ea a trezit în el dezgustul sau aversiunea fie prin murdărie, miros neplăcut sau comportare generală. Unul dintre acești factori a fost suficient pentru a face de înțeles de ce contactul nu a mai mers atât de bine de la început, ca înainte.

Dar pacienții raportează aceasta, așa cum pare firesc, la excesele lor sexuale, ei spun: vine pedeapsa. Vom vedea mai târziu, prin considerarea formei atonice de impotență, că ei au adesea dreptate, dar de cele mai multe ori era vorba doar despre unul dintre acei factori întâmplători care a produs eșecul în legătură cu o slăbiciune pasageră. Dacă i s-a întâmplat o dată acest lucru, apare apoi teama, așa cum am descris amănunțit și acest gând, mai mult decât altele, împiedică apariția unei erecții veritabile.

Aș dori să alătur un caz din practica mea care, prin anamneză și evoluție, confirmă această expunere.

Cu aproximativ patru ani în urmă, m-a consultat un tânăr student din cauza impotenței. Mi-a povestit suferința sa amănunțit și corespunzător realității. A început să se masturbeze încă de la vârsta de 13 ani și la început a continuat acest desfrâu aproape în fiecare seară. Nu mergea suficient de devreme în pat pentru a-și procura plăcerea dorită. Orgasmul era produs prin fricțiunea membrului. După ani de zile, s-a deșteptat în el conștiința că practică nepermisul. Acum lupta cu mare energie împotriva acestei practici și parțial cu succes. Era capabil să se îndepărteze de viciul său săptămâni în șir și uneori chiar mai mult, dar întotdeauna recidiva. Călătoriile nu aveau influență favorabilă decât trecător. Îmi mărturisea că nu există loc în care s-a aflat și în care să nu se fi masturbat. Deși își regreta sincer greșeala, se temea de urmări și trăia într-o adevărată luptă sufletească, totuși noaptea îl dobora ceva de genul unei forțe covârșitoare. Zile în șir după aceea era învins, ostenit, din cauza unei dispoziții ipohondrice, simțea dispreț și înverșunare față de el însuși. A încercat să-și impună pedepse, a evocat amintirea părinților săi decedați gândindu-se că ea l-ar proteja și l-ar putea feri de viciu, dar totul a fost zadarnic.

Rușinea nu l-a lăsat să vorbească cu cineva despre aceste lucruri până când, în sfârșit, a decis să facă o mărturisire vechiului medic al familiei și să-i ceară acestuia un sfat. A primit doar răspunsul, pe care-l primise atât de des, că ar trebui să fie în stare să învingă cu energie acest viciu. Firește, nu l-a ajutat cu nimic. Sărmanul, un bărbat tânăr, inteligent, și-a dat examenul de bacalaureat fără ca în viața sa sexuală să se fi schimbat cu ceva; se masturba ca și mai înainte, dacă nu cumva mai des decât înainte.

Întrucât toate acestea nu au ajutat la nimic, a luat hotărârea să încerce să aibă relații sexuale cu femei, în speranța că l-ar putea ajuta. Fiind timid, un prieten i-a creat prilejul unei coabitări pe care a realizat-o cu succes. O perioadă de timp a încetat cu masturbarea, pentru a recădea în curând în vechea greșeală. Timp de două luni a îndeplinit coitul în mod continuu ca pe un

mijloc ajutător pentru că a observat că după un asemenea coit se masturba mai rar. În sfârşit, într-o noapte, după ce băuse mai înainte şampanie, a încercat coitul cu o puella publica în condiţii exterioare foarte nefavorabile şi atunci membrul său s-a destins, după ce abia ajunsese în erecţie. L-au copleşit ruşinea, furia, înverşunarea faţă de propria sa persoană. Condiţiile nefavorabile constau în aceea că locul în care se afla cu fata era o mică anexă a unei mari săli de bal în care pătrundea zgomotul puternic al balului. Fata era o prostituată neglijentă şi urâtă care, într-o manieră comercială, îl soma să se grăbească pentru că nu avea prea mult timp pentru el.

Încercările ulterioare cu alte fete au eşuat în mod asemănător, dar îl cuprinsese deja teama că ar putea să nu reuşească şi, astfel, bolnavul în vârstă de 29 de ani, în supărarea sa, a venit la mine.

În concepţia mea, aici era vorba despre o impotenţă psihică pură, pe baza unei lipse de încredere în propria persoană, aceasta, la rândul ei, explicându-se prin onanie şi acele eşecuri descrise. În ciuda masturbării, care dura de la vârsta de 10 ani, nu putea fi dovedită nici o tulburare a aparatului sexual, testiculele şi penisul erau normal dezvoltate, bolnavul avea înfăţişarea unui tânăr bărbat înfloritor.

Ca urmare a celor de mai sus, am considerat că sarcina mea principală era să redau pacientului încrederea în sine. Înainte de orice, l-am asigurat că dacă urmează instrucţiunile mele, îşi va recăpăta negreşit sănătatea. El a promis să facă tot ce-i stă în puteri pentru a nu se mai masturba, dar eu nu am omis să-i spun că, dacă aceasta s-ar întâmpla o dată pe lună, nu ar costa nimic vindecarea.

De aceea, am procedat astfel încât, în caz de cădere, care totuşi sigur era de aşteptat, pacientul să nu-şi piardă din nou încrederea. El trebuia să respecte trei luni de abstinenţă şi în această perioadă, să facă duş rece la coloana vertebrală de două ori pe săptămână. Regiunea perineală şi penisul erau supuse tratamentului electric cu un curent faradic; de trei ori pe săptămână, intern, pacientul lua un amestec mare de sare bromată. Şi-a pus mari speranţe în cură, ceea ce am considerat că era o şansă esenţială pentru vindecare.

După scurgerea perioadei precizate, l-am declarat vindecat şi i-am spus că poate coabita oricât de curând simte dorinţa să o facă, dar în nici un caz mai devreme, nu trebuie să o facă forţat. A procedat întocmai şi, după un timp, mi-a relatat că a reuşit în mod strălucitor. În acest caz este interesant că pacientul şi astăzi, după trei ani – deja om cu situaţia –, nu a putut renunţa la masturbare; coitul şi masturbarea alternează la el (*Impotentia et sterilitas virilis* von Dr. Leopold Caspar in Berlin – München 1890, Jos. Ant. Finsterlin)

Fără îndoială că mulţi onanişti sunt impotenţi. *Dar impotenţa nu provine din onanie, ci pentru că ei sunt perverşi mascaţi, oameni al căror scop sexual nu este femeia.* Sau care caută indiferent ce formă de satisfacere ce este înfrântă de un veto (masochişti, sadici, criminali sadici, homosexuali etc.) Pentru aceşti oameni, onania este singura formă adevărată de satisfacere, pentru că întotdeauna de actul onanist se leagă o *„fantasmă generatoare de plăcere specifică"*. Apoi ei se plâng de onanie ca de o cauză a impotenţei lor. Vedem cu o îndreptăţire sigură. Onania a adus şi a făcut să se întoarcă, iar şi iar, fantasma specifică. Dar actul onanist nu a produs impotenţa. El este, luat în sine şi pentru sine, inofensiv[1]. Aceasta se leagă de enigma produsă de faptul că unii se dezobişnuiesc atât de uşor de onanie, iar alţii nu pot să o facă. Unul are nevoie de onanie ca înlocuitor al normalului. Dacă apoi are normalul, onania nu mai poate să-i ofere această plăcere la fel ca actul normal. Altul nu găseşte în actul normal acelaşi libidou ca în cazul onaniei şi, în anumite condiţii, nu-l găseşte deloc. El se va întoarce mereu la onanie pentru că ea, în acelaşi timp, îl apără de parafilie.

---

1 Gyurkovechky, ca reprezentant al concepţiei opuse, false şi atât de dăunătoare, ajunge să spună:

„O impotenţă pur psihică, la care atât organele sexuale şi relaţiile lor cu organul central, cât şi sistemul nervos de ansamblu al individului ar fi complet intacte, poate fi observată foarte rar. Există probabil indivizi foarte impresionabili, care aparent sunt sănătoşi în orice privinţă şi, totuşi, uneori pot să devină impotenţi datorită gândului unic că sunt impotenţi sau prin teama de a nu se face de râs, într-un caz sau altul. În mod sigur, asemenea indivizi sunt doar aparent sănătoşi, dar aşa cum fiecare ipohondru suferă exagerat doar de o suferinţă faptic existentă, tot astfel, la fiecare aşa numit impotent psihic există neurastenici care suferă de aşa numita impotenţă psihică, de cele mai multe ori bărbaţi care prin oananie sau o repetată proastă utilizare a forţei sexuale ce le-a fost dăruită, pe de o parte, şi-au slăbit organele sexuale, pe de altă parte, şi-au împovărat conştiinţa. Există indivizi care pentru o erecţie capabilă de a îndeplini actul sexual au nevoie de o excitaţie intensă şi ai căror centri inhibitori sunt foarte sensibili; atunci, adesea, un gând este suficient pentru a o stimula pe prima şi a-i paraliza pe ceilalţi (loc. cit. p.167-168).

Următorul caz, pe care îl voi descrie amănunțit, ne oferă o clasică descriere a apariției impotenței printr-o reprezentare inhibitoare și a vindecării ei spontane.

Domnul N.M., medic, în vârstă de 40 de ani, oferă următoarea anamneză: „Sexualitatea mea s-a trezit foarte devreme. Aproape mai devreme decât poate cuprinde amintirea mea. Știu sigur că la vârsta de trei ani mă jucam cu o fetiță care avea în jur de un an. La început, jucam jocuri inofensive, apoi ne-am jucat „de-a căsătoria". La început și acest joc era complet copilăresc. Soseam acasă și întrebam ce mai e nou. Apoi, noi pregăteam un dejun abundent pe care eu îl lăudam extraordinar. Apoi se produceau ceartă și supărări cu copiii. Apoi ne strecuram amândoi într-un hambar și nu pot să-mi explic, era instinct sau învățare, prin intermediul fetei căutam organele ei genitale și încercam un coit. Nu știu cât dura jocul, dar văd totul în fața mea: hambarul, muncitorul care trecea și din cauza căruia ne trăgeam și mai tare în întuneric, mă văd pe mine, văd fata; știu că deja aveam o puternică erecție. Este exclus să mă înșel, pentru că încă din copilărie aceasta era cea mai puternică amintire a vieții mele. Apoi auzeam strigătul mamei fetei și aveam un sentiment de rușine. Știam că făcuserăm ceva despre care nu era voie să vorbim în fața adulților... Nu-mi amintesc dacă am repetat acest joc cu fata. Cred că a fost doar pentru o zi, în timpul unei vizite la bunica ce locuia la țară și trebuia să mă întorc acasă, în oraș, în zilele următoare. Amintirea se amestecă cu o a doua, pe care o iau drept o amintire ecran. Am primit de la bunica mea un fluier ciobănesc ieftin, care mi-a căzut din mașină în timp ce ne îndreptam într-un tempo rapid spre oraș. Mașina s-a oprit, fluierul a fost căutat în zadar și eu plângeam amarnic. Flautul pierdut! Nu putea fi acesta un simbol pentru părăsirea frumoasei fetițe, prima cu care am început lungul șir al aventurilor amoroase? Căci, întorcându-mă în oraș, ardeam de dorința de a repeta noul joc cu alte camarade de joacă. Am găsit câteva care erau binevoitoare și curând am devenit un mic Don Juan, tendință care mi-a rămas întreaga viață.

În mod special am găsit o prietenă cu care am înnodat o relație ce a durat până la vârsta de șase ani. Eram singuri mult timp și puteam să facem netulburați tot ce doream. În fiecare zi, așteptam plin de impetuozitate să merg la prietena mea, ceea ce mi se dădea voie să fac, deși ea locuia ceva mai departe. În timp ce la început eram însoțit, ulterior am mers singur și câteodată veneam noaptea înapoi pe întuneric... treceam fără teamă prin

fața cimitirului, ceea ce mi-a adus nu puțină laudă și admirație. Vedem că numai iubirea și, de fapt, iubirea satisfăcută îl face pe om independent și curajos.

Despre natura relației cu prietena mea, relație care a durat câțiva ani în perioada mea preșcolară, ar trebui să fac câteva precizări, atât cât îmi amintesc. Ele permit o privire adâncă asupra psihicului infantil.

Prietena mea vroia întotdeauna să fie mai întâi excitată. Să ne gândim la faptul că, pe atunci, eu aveam între trei și patru ani, iar ea abia împlinise trei ani. Trebuia să-i povestesc diverse istorii. Îmi amintesc că aceste istorii erau foarte vesele și fantastice și culminau cu descrierea unui falus excesiv de lung. Falusul meu se plimba înăuntrul unei deschideri corporale (vagina), ieșea prin gură, era răsucit în jurul corpului de câteva ori[1] și se întorcea în corp prin anus. Mica mea prietenă râdea și apoi mă lăsa să fac cu ea ce vroiam. Dar nu am făcut niciodată altceva decât coitul obișnuit. Numai atunci când mă jucam cu băieți, am fost învățat de un băiat să realizez un immissio penis in anum, ceea ce am realizat de câteva ori în mod activ, dar niciodată nu am lăsat să mi se facă mie. Am propus micii mele prietene să realizăm *pädikatio*, ceea ce a consimțit, dar apoi nu a mai admis „pentru că nu este prea bine"... Îmi mai amintesc că o dată servitoarea ne-a spionat și a râs de noi, ceea ce m-a rușinat foarte mult, dar nu ne-a împiedicat să ne continuăm jocurile.

Într-o zi, aceste distracții care îmi umpleau toate gândurile de copil au trebuit să ia sfârșit. Prietena mea mi-a explicat solemn că s-a înscris la școală și că acest joc nu se mai potrivește pentru o școlăriță. Întreaga ma artă persuasivă a fost zadarnică. Ea a rămas neclintită în hotărârea ei și nu s-a lăsat abătută. Aș dori să completez că pe lângă ea am mai avut și alte tovarășe de joacă și camarade și că uneori organizam o orgie. Grădina era mare, spațioasă și la țară, precum și în micul oraș, nu se ocupa nimeni de copii. Adesea mărșăluiam până la pășune și în parcul mare care în părțile sale sălbăticite ne oferea suficient prilej pentru a face tot felul de prostii.

Dar cu fiecare scenă de despărțire lua sfârșit întregul joc. O singură dată aproape am reușit să seduc o fetiță cu nenumărate cadouri. I-am dat tot ce aveam, un briceag, un mic portmoneu,

1 Această fantasmă nu este atât de rară. Este frapant că este utilizată chiar și de către un copil mic. Ea ce găsește într-un vis al lui Baudelaire pe care l-am analizat amănunțit în cartea mea *Die Träume der Dichter* (p.187).

averea mea constând din câtiva bani, dar ea a luat toate aceste lucruri şi a început să plângă când a devenit serios...

Astfel, nu mi-a mai rămas nimic altceva decât onania, la care m-am dedat fără măsură. Îmi amintesc clar că în clasa întâi mă masturbam permanent. Aveam mereu buzunarele rupte şi ţineam mâna la penis. Îmi mai amintesc că în clasa mea toţi copiii se masturbau. Foloseam orice prilej pentru a ieşi afară şi a ne masturba reciproc. În acest domeniu nu se făcea nici o deosebire între băieţii mai mari şi cei mai mici. Eram toţi solidari. Ştiu, de asemenea, că în casa veche şi mare în care locuiam pe atunci se afla un impresionant grup de copii. Cel mai mare avea deja 13 ani, ceilalţi între 5 şi 10 ani. Stăteam toţi pe treptele care duceau către podul de fân şi ne masturbam la ordinul celui mai mare băiat faţă de care aveam mare respect şi care era şeful nostru.

Eram un copil sălbatic şi nestăpânit, dar progresam oarecum. Mă masturbam unde şi când puteam. De-abia la 11 ani, când eram deja în gimnaziu, am putut să cuceresc din nou o fată şi să realizez coitul cu ea. Era un copil izbitor de frumos, care apoi a devenit o frumuseţe minunată şi a jucat un mare rol în viaţă. (Multe femei află de la medic sau în noaptea nunţii că nu aveau himen şi nu erau virgine. Apoi ele sunt complet indignate şi, profund ofensate, refuză orice bănuială. Ele au uitat aceste mici istorii de copii şi păşesc nevinovate în căsătorie pentru că le lipseşte amintirea vieţii lor sexuale infantile). Până la vârsta de 13 ani mă masturbam fără ejaculare. O ardere puternică, intensă, în gland şi în locul cel mai din faţă al uretrei declanşa orgasmul. Ne masturbam întotdeauna împreună şi eu îi invidiam pe colegii mai mari şi mai puternici pentru că la ei deja se producea o ejaculatio seminis. La vârsta de 13 ani pentru prima oară orgasmul a apărut împreună cu o mică ejaculare a unei mici picături. Bucuria mea a fost foarte mare, iar orgasmul a fost mult mai puternic decât simţisem vreodată. Mă masturbam mult mai des, în mod repetat, ne masturbam reciproc toţi colegii, fără excepţie.

Dar, într-o zi, am primit un avertisment neplăcut. Când eram în clasa a treia de gimnaziu, un coleg mai mare ne-a adus o carte a dr. Retau, *Autoconservarea*. Pasajele cele mai înspăimântătoare ne-au fost citite de la catedră de către un coleg, în pauzele dintre ore. Acolo am citit cu spaimă că onania este un viciu şi unul atât de dăunător, încât el poate ruina pentru întreaga viaţă. Nebunia, idioţenia, tabes dorsalis şi tuberculoza ameninţau victimele sleite ale acestei patimi.

Atât de nefericit nu mai fusesem niciodată. Am jurat că nu mă voi mai atinge niciodată de propriul meu corp. Mă legam prin tot felul de jurăminte ridicole şi serioase. Dar deja după câteva

zile am cedat viciului. În timp ce înainte nu simţisem niciodată ceva în legătură cu urmările dăunătoare ale onaniei, acum eram deprimat şi îmi spuneam de mii de ori că mă voi ruina. Eram obosit, mă uitam mereu în oglindă pentru a constata cearcănele vineţii pe care le descrisese Retau. Nu puteam fi atent, nu ştiam nimic din ce expunea profesorul şi eram în pericolul de a deveni un elev slab. Jocul se repeta în fiecare săptămână. Întotdeauna, după o recidivă eram mort de nefericit şi mereu îmi repetam că de data asta, era sigur, complet sigur, ultima oară. Am devenit ipohondru şi am început să-mi descopăr tot felul de boli. Am vrut să compensez slăbirea prin onanie. Am început să mă hrănesc mai bine, am făcut gimnastică, am practicat orice fel de sport şi m-am călit în exterior. În cele din urmă, am scăpat câteva luni fără onanie. Eram nespus de fericit, dar s-au instalat poluţiile şi cu o asemenea frecvenţă, încât eram complet speriat. În fiecare noapte, câteodată de trei ori, de patru ori pe noapte. Dar toate mijloacele au fost fără folos. Dormeam pe duşumea tare, mâncam puţin seara, mă mortificam prin posturi în orice formă, luam medicamentele pe care mi le prescrisese medicul. Medicii erau de părere că aceasta era consecinţa onaniei. Aşa cum mi-a explicat mai târziu dr. Stekel, erau doar consecinţele abandonării onaniei; pur şi simplu mă masturbam în continuare în somn. Vindecarea a venit mult mai târziu, la vârsta de 23 de ani, când am avut grijă să am relaţii sexuale regulate. Atunci au dispărut poluţiile şi nu au mai revenit niciodată. Prin relaţii sexuale regulate înţeleg o satisfacere de mai multe ori pe săptămână, căci o relaţie rară avusesem deja mult mai devreme şi despre ea aş dori să povestesc acum. Am fost abătut de la tema mea pentru că am a vrut să vorbesc despre experienţele mele cu poluţiile.

La 14 ani am mers pentru prima oară la o prostituată. În clasa mea, cei mai mulţi fuseseră deja acolo, eu am fost printre ultimii şi, după câteva luni, nu a mai rămas nici unul fără vină. Întotdeauna întreaga clasă ştia imediat când un novice îşi pierduse nevinovăţia. El era salutat în mod solemn şi purtat în triumf. Cu această ocazie aş dori să accentuez că în clasa noastră erau reuniţi băieţi talentaţi care au ajuns, toţi, foarte departe. Unii sunt celebrităţi, alţii milionari, alţii sunt iscusiţi şi foarte bine văzuţi. În ciuda acestor obiceiuri, nici unul dintre noi nu este ratat. Fac această menţiune doar pentru moraliştii care strâmbă din nas când aud de asemenea obiceiuri. Unii dintre colegi sunt poeţi, unul este un liric de o sensibilitate specială... În tinereţe cad asemenea lucruri. Ipocrizia morală acţionează poate mai dăunător decât această concepţie sănătoasă naturală a celui mai puternic dintre instincte.

Deci, am început să merg la prostituate la 14 ani. Aproximativ la două săptămâni căutam lupanarul. Întotdeauna, câteva zile după aceea eram liniştit în privinţa poluţiilor... Şi s-a produs încă o transformare ciudată cu mine. Brusc, am devenit dintr-un visător un şcolar strălucit şi unul dintre cei mai buni din clasă. Fără să învăţ mult, ştiam tot, probabil doar pentru că fantasmele chinuitoare anterioare luaseră sfârşit. Anterior, îmi reprezentam mereu cum se desfăşoară un coit, cum este alcătuită femeia etc.... Toate aceste reflecţii şi-au găsit un sfârşit rapid, energia mea s-a eliberat şi eu am devenit un complet alt om. În acelaşi timp, am devenit un caracter mai blând şi mai bun. Etica mea în ansamblu s-a elevat, am început să fac versuri, mi-am dorit o iubire curată, care să mă elibereze de tot ce este murdar. Am început şi micile cuceriri firești printre cameriste şi alte femei uşoare. Poluţile au devenit mai rare pe măsură ce am putut îndeplini actul sexual normal.

Atunci s-a produs o întâmplare care a trebuit să umbrească existenţa mea timp de doi ani. Aveam pe atunci aproximativ 18 ani şi eram un tânăr puternic şi chipeş. Eram unul dintre cei mai buni gimnaşti din clasă, cu sănătate de nezdruncinat, cu rezistenţă de fier. Meditam fiul unei familii cu care mă împrietenisem şi care mă aprecia foarte mult. Acolo lucra ca menajeră o fată izbitor de frumoasă, cu ochi negri, de jăratic, foarte robustă, o walkirie. O dată m-am dus să-mi iau apă de la bucătărie şi am găsit-o pe fată complet singură. M-a privit cu o privire cochetă, provocatoare. Am întrebat-o: „Când pot să vin la tine?" „În noaptea asta..." „La ce oră?" „După zece. Poate la zece şi jumătate. Las uşa deschisă. " „Vin sigur." „Te aştept!"

Aceasta a fost toată discuţia. Eram într-o mare agitaţie şi atât de fericit, încât nu vroiam să cred că este adevărat. Toate cuceririle mele anterioare au pălit în faţa acesteia. Era vorba despre o frumuseţe recunoscută, iar uşurinţa cuceririi mă măgulea şi nu puţin. Abia aşteptam noaptea. Număram minutele, am mers cu colegii la o popicărie, iar persoana mea agitată şi distrată atrăgea atenţia. Explic aceste lucruri amănunţit pentru că au însemnat un moment de cotitură în viaţa mea...

În sfârşit, se făcuse zece şi un sfert. Mi-am luat rămas bun de la prieteni şi hoinăream încet, dar cuprins de febră, spre ţelul meu. La zece şi jumătate am tras de clopoţelul de la poarta casei. Vă puteţi imagina spaima mea! Era închisă.

Ce să fac? Dacă băteam, aş fi trezit probabil pe stăpânii casei şi aş fi atras atenţia celor din jur asupra mea. Am încercat să deschid uşa cu forţa. Strădanie zadarnică! În disperarea mea,

mi-am amintit că grădina acestei case se învecina cu grădina casei alăturate. Am fugit spre acea casă. Poarta era deschisă. M-am strecurat uşor prin curte în acea grădină. Am sărit peste un gard înalt. Acolo se afla un câine care s-a agăţat de mine cu un lătrat furios. Abia am scăpat de el aruncând câteva pietre, am alergat spre o altă parte a grădinii, câinele se afla mereu în spatele meu. Atunci m-am căţărat sprinten pe o înălţime, am coborât în fugă pe o altă latură şi eram în grădina dorită. Câinele lătra, lătra tot timpul cu furie. Dar în mod sigur oamenii erau obişnuiţi cu acest lucru şi nimeni nu i-a acordat atenţie. Dar mie îmi bătea inima aproape să-mi plesnească. Atunci am observat că nu puteam ajunge la uşa bucătăriei, pentru că holul era blocat şi clopoţelul trezise întreaga casă. Am trecut în revistă rapid întreaga situaţie. Am remarcat că fereastra bucătăriei dădea spre o căsuţă în care locuia îngrijitorul casei. Cu ajutorul artei mele de gimnast m-am ridicat pe acoperişul alăturat, m-am furişat, m-am târât uşor, foarte uşor spre fereastra bucătăriei şi am bătut la geam, la început, încet, apoi ceva mai insolent. Atunci s-a deschis fereastra şi o mână moale de femeie m-a tras în întunericul unei încăperi...

Eram fără respiraţie, inima încă îmi bătea năvalnic. Nu puteam scoate un cuvânt şi am avut nevoie de câteva minute pentru a-mi explica întreaga întâmplare. Am auzit că astăzi stăpânul casei sosise ceva mai târziu acasă şi în mod excepţional închisese toate porţile pentru că şi aşa nu mai venea nimeni...

Ceea ce a urmat, a fost foarte ruşinos pentru mine. Întotdeauna dispusesem de potenţa mea fără cusur şi niciodată nu avusesem nici cel mai mic dubiu în legătură cu capacitatea mea sexuală. Dar abia mai târziu am înţeles că impresia pericolului prin care trecusem tremura în continuare în mine, cu gândul că stăpânul casei mă putea prinde, mă putea găsi la servitori, pe mine, care eram în relaţii de prietenie cu fiica lui.

Am fost absolut asexual şi complet impotent. Fata s-a străduit un timp, era vizibil excitată, dar apoi a spus revoltată: „De ce veniţi la mine dacă sunteţi un asemenea cârpaci!?" Am dorit să plec imediat. Dacă ar fi fost răbdătoare şi amabilă, m-aş fi restabilit rapid şi totul ar fi fost în ordine. Mi-a deschis uşor uşa şi m-am strecurat ca un câine plouat din casă. Îmi vâjâia în urechi şi repetam mecanic doar o idee: „Eşti impotent!" Simţeam că au apărut consecinţele înspăimântătoare ale onaniei. În acea noapte nu am dormit nici o secundă... Mi-a fost ruşine să merg la elevii mei în dimineaţa următoare, pretextând dureri de cap. După două zile am mers acolo. Spre mirarea şi bucuria mea, fata fusese concediată. Ea începuse şi cu elevul meu de 14 ani, iar mama

observase ceva. Din fericire, nu întregul adevăr. Dar a concediat-o pe fată pe neașteptate.

Eram convins că eram impotent. După trei zile am mers într-un lupanar și mi-am încercat norocul din nou. Tremuram din tot corpul chiar înainte de a ajunge și îmi făceam curaj. Dar nu am reușit să-mi dobândesc calmul și am eșuat complet. Atunci am fost sigur, în mod irevocabil, că sunt impotent nevindecabil și că trebuie să ispășesc viciul onaniei. Alte încercări au eșuat complet. A durat un an. Apărea câte un început de ameliorare, dar dispărea repede. Nu îndrăzneam să încep cu fetele și să cuceresc. Evitam să merg la prostituate, căci eram sigur de insucces. Când și când, beam câteva pahare de vin și vroiam să-mi amețesc îndoiala, realizând un coit. Erecția apărea în sfârșit, dar o ejaculatio praecox punea repede capăt încercărilor mele. Astfel, am ajuns să sufăr din nou de poluții și am devenit ipohondru.

Eram sigur că nu voi trăi mult și că vor apărea și alte urmări înspăimântătoare ale onaniei. O anumită bucurie de a trăi și un optimism de neînvins au barat calea acestor temeri. O voce interioară îmi spunea: „Totuși vei învinge toate aceste piedici și te vei însănătoși complet."

Așa am ajuns în metropolă. Noi tentații și impresii mă abăteau de la boala mea. Unele încercări cu prostituatele au eșuat total sau pe jumătate. Nu îndrăzneam să acostez o fată mai bună și să încheg o relație, așa cum făceau nenumărați colegi.

Atunci s-a produs o întâmplare căreia îi datorez vindecarea mea deplină. Trecuseră deja doi ani de când eram impotent și aparent nu mă gândeam la posibilitatea vindecării. Am intrat în relație cu o familie la care lucra o menajeră extraordinar de frumoasă. Ea i-a spus stăpânei casei că, dintre toți tinerii care îi frecventează casa, eu îi plac cel mai mult. Eu știam și eram de două ori nefericit de suferința mea pentru că mulți colegi și domni mai în vârstă se străduiau zadarnic să obțină favoruri din partea fetei, care se bucura de cea mai bună reputație și era considerată castă și nevinovată. Relațiile mele cu Cilli – așa se numea – constau într-o pereche de cuvinte prietenoase și priviri foarte calde, care îi dădeau de înțeles că îmi plăcea foarte mult. S-au scurs astfel câteva luni și eu nu am avansat nici măcar cu un pas.

Atunci s-a întâmplat că într-o noapte am putut să dorm în casa în care era angajată fata. Am rămas treji mult timp stând de vorbă și făcând muzică. Doamna casei care avea un singur fiu și care spera la o influență pozitivă asupra studentului cam ușuratic prin relațiile mele cu el – eram, firește un băiat model – a fost de părere că pot înnopta la ei fiind deja prea târziu, iar eu având un drum atât de lung până acasă. Ea închiriase o cameră unui student care tocmai era plecat în vacanță. Nu m-am lăsat rugat și am înnoptat în această cameră.

Abia dimineață devreme fata a venit în cameră pentru a-mi aduce hainele. Eu am auzit și eram într-un fel de atipeală. Ea s-a aplecat asupra mea crezând că dorm adânc și privindu-mi fața. Eu am întins mâna și am tras-o cu putere spre mine. Ea credea că era în somn pentru că aveam ochii închiși. Am murmurat tandru „Cilli" și am tras-o mai aproape, astfel încât fața mea o atingea pe a ei. Atunci ne-am sărutat îndelung și foarte intim. În acele momente simțeam o puternică erecție, așa cum nu mai trăisem de la prăbușirea mea.[1] Simțeam că Cilli m-ar putea vindeca și ar putea învinge toate inhibițiile. Numai că nu am îndrăznit să merg mai departe, fata nu mi-ar fi permis...

Încă din aceea dimineață s-a trezit în mine speranța. Iubeam copilul acela frumos și drag și simțeam că iubirea mea este împărtășită.

Veneam adesea la ea când știam că este singură. Puteam să o fac fără să bat la ochi, pentru că eram atât de intim acestei case, încât încă dinainte eram un oaspete zilnic. Numai că, deși simțeam că-mi stăpânesc pe deplin potența, nu am făcut nici un pas înainte. Cilli explica că ea este fată decentă și m-a rugat să mă stăpânesc și să nu-i cer „imposibilul". Cred că această rezistență a contribuit nu puțin la vindecarea mea deplină. Căci dorința mea devenea tot mai puternică, astfel încât sufeream fizic din cauza abstinenței. Nu am mai făcut nici o încercare pentru că imaginea lui Cilli mă stăpânea atât de mult, încât mi-ar fi imposibil să sărut pe o alta. Astfel au trecut multe săptămâni. O dată m-am dus acolo pentru a cânta la pian, ceea ce mi se permitea întotdeauna. Cântam foarte frumos și Cilli era entuziasmată. Iubirea ei făcea binecunoscutul drum prin artă. Muzica este o codoașă periculoasă!...

Eram foarte excitat și o îmbrățișam furtunos. Dar, când am devenit ceva mai îndrăzneț, ea m-a respins și a fugit din cameră. Mi-am luat pălăria și mi-am propus să nu mai stau în prezența femeii, atât de mult mă enervau aceste excitații frustrante. Am ieșit pe stradă și vroiam să hoinăresc aiurea. Abia am depășit câteva case, când am auzit pe cineva fugind în spatele meu și strigându-mi numele. Era Cilli, care mă ruga să mă întorc și să nu fiu supărat. I-am explicat că este mai bine să plec, pentru că nu mai suportam această tensiune înfricoșătoare. Atunci a spus

1 Débâcle (în franceză) în original (N.t.).

înroşindu-se uşor: „Vino sus... Nu vreau să suferi. Dar să nu faci prostii..."

„Şi dacă trebuie să fac prostii?"

„Te iubesc! Poţi să-mi faci ce vrei..."

Am luat cu asalt treptele. Era complet a mea şi am putut să realizez coitul de câteva ori, fără să mă întrerup. Acum ştiam că nu fusesem niciodată impotent şi că Cilli mă vindecase pe deplin.

Apoi am cântat o fantezie la pian. Dacă am reţinut bine, cred că aceasta era cea mai triumfătoare bucată pe care o compusese vreodată un muzician. Nu cunosc un sentiment asemănător şi era cea mai frumoasă zi din viaţa mea! Mă simţeam sănătos şi un tânăr bărbat puternic! Puteam să privesc fetele în faţă cu îndrăzneală şi nu eram bolnav de urmările onaniei! Am înţeles imediat că toate suferinţele mele fuseseră închipuite... Acest sentiment de fericire s-a intensificat şi mai mult când, după câteva zile, am avut prilejul să petrec o noapte întreagă cu Cilli. Aveam nevoia să recuperez ceea ce pierdusem. Am îndeplinit actul de şapte ori fără să obosesc şi a trebuit să mă reţin de la a-l realiza de mai multe ori. Acum ştiam pentru prima oară că toată impotenţa mea fusese una închipuită şi din acea noapte datează însănătoşirea mea deplină.

Dar aş dori să mai adaug că de atunci am învăţat cât de capricioasă este potenţa bărbatului şi cât este de important să se cunoască inhibiţiile sale. Ulterior, când mi se întâmpla un nenoroc asemănător cu cel pe care l-am descris, mă întrebam întotdeauna: „Care a fost inhibiţia ta interioară?" Şi întotdeauna puteam să găsesc inhibiţia care de cele mai multe ori era de natură morală. Nu puteam niciodată să posed femei ale prietenilor mei sau o fată căreia îi spusesem o minciună. Cred că faptul că nefăcându-i lui Cilli promisiuni în legătură cu viitorul nostru comun a favorizat mult potenţa mea atât de bună. Trebuie să fiu de acord cu conştiinţa mea, apoi ating cea mai ridicată potenţă. Într-o zi, am avut un noroc pentru că era vorba despre o femeie căsătorită, care îmi spusese: „Dacă ar şti bărbatul meu!" Încă din zilele următoare am fost foarte potent pentru că a fost vorba despre o femeie despărţită, care mă provocase şi nu aveam de dat socoteală nici unui om. Inhibiţii asemănătoare erau prezente în tinereţea mea, pe lângă teama şi enervarea mea în caz de eşec! Sunt un spirit liber, ateist convins şi complet amoral. Ceea ce înseamnă că mă aflu la nivelul ridicat al unui Nietzsche, după care fiecare om are propria sa morală. Dar morala mea interioară (inconştientă) este mai puternică decât intelectul meu. Cu timpul, am învăţat să ascult de această voce interioară şi de atunci, dacă fac astfel, ştiu că nu voi fi niciodată impotent.

Am descris atât de amănunţit istoria bolii mele pentru că aş dori să o citească mulţi nefericiţi şi să ţină seama de ea. Dacă mi-ar fi căzut în mână o asemenea scriere clarificatoare, aş fi fost cruţat de multă supărare şi multe umiliri...

Întrerupem aici interesanta istorie a bolii, pe care o iau drept un important „document uman"[1]. Avem extraordinar de mult de învăţat din ea. În primul rând: ajută la distrugerea legendei despre caracterul dăunător al onaniei. Cunosc descendenţa acestui bărbat. Sunt copii splendizi, plesnind de sănătate şi mai bine dezvoltaţi decât tovarăşii de joacă de aceeaşi vârstă. În ciuda debutului timpuriu al onaniei, se ajunge la dezvăţ complet, fiindcă onania a fost doar un surogat pentru femeia care lipsea, iar bărbatul nu dovedea nici o înclinaţie către parafilie[2]. În al doilea rând: în ciuda onaniei practicate încă din copilărie, deci în ciuda „onanismului" temut, el are capacitatea de a realiza coitul de şapte ori şi mai târziu de zece ori într-un timp scurt, aşa cum mi-a confirmat soţia lui. Şi aceasta fără ejaculatio praecox, decât numai dacă bărbatul realiza coitul cu rezistenţă interioară.

În mod repetat am găsit această rădăcină psihică a fenomenului de ejaculatio praecox. Ceea ce pledează pentru punctul slab nu al bărbatului, ci al obiectului sexual şi pentru forţa inhibiţiilor interioare. Căci se poate observa deseori că aceiaşi bărbaţi, cu anumite femei şi în anumite condiţii, pot dezvolta o potenţă solidă.

În al treilea rând, acest caz este un exemplu model despre modul în care poate să apară o impotenţă. Dacă acest bărbat nu ar fi avut o construcţie admirabilă, o înţelegere atât de fină şi un dar extraordinar al autoobservaţiei, o „constituţie sexuală" atât de sănătoasă, nu ar fi găsit în perioada critică fata salvatoare care să fie cel mai bun medic al său, suferinţa s-ar fi agravat şi, în anumite condiţii, ar fi devenit nevindecabilă, aşa cum va dovedi unul dintre cazurile următoare. Vedem aici un eşec şi o autosugestie legată de el. Aici îşi face loc reprezentarea: eşti impotent. Ceea ce urmează este lupta împotriva acestei reprezentări şi destinul omului. În acest stadiu, încurajarea din partea unui medic înţelegător are efect miraculos. Dacă pacientul nostru ar fi ajuns la un coleg cu experienţă, acesta i-ar fi spus: „Nu vă faceţi griji şi nu vă stoar-

1 Document humain (în franceză) în original (N.t.)

2 În terminologia lui Stekel, perversitate (N.t.).

ceți creierii în legătură cu eșecul dvs. Este vorba doar despre o tulburare trecătoare. Stați liniștit și nu vă imaginați că sunteți impotent. Faptul s-a produs în cutare sau cutare mod. Bolnavul trebuie făcut să înțeleagă apariția suferinței sale, teama sa trebuie distrusă, el trebuie să fie liniștit în privința urmărilor dăunătoare ale onaniei. Trebuie să i se dea asigurarea că suferința sa este doar ceva trecător, că această tulburare trecătoare merge înapoi către o inhibiție momentană, că apariția potenței a fost împiedicată de rezistențe interioare.

Să sintetizăm rezultatele obținute din observarea cazurilor relatate:

1. *Onania nu este niciodată cauza impotenței.*
2. *Mulți onaniști sunt impotenți pentru că nu pot găsi satisfacere în coitul normal. Onania, ca urmare a fantasmelor care o însoțesc, înlocuiește un act pervers.*
3. *Reprezentarea impotenței este cea mai puternică inhibiție.* Psihoterapeutul trebuie să lupte împotriva acestei reprezentări și să-l convingă pe bolnav că angoasa îl face impotent. De asemenea, sunt de combătut reprezentările că și-ar ruina potența prin coit exagerat, poluții, păcate de tinerețe, onanie, onanism.
4. În cazurile ușoare se ajunge la vindecare fără a se merge către motive mai adânci, prin simplă sugestie[1]. Cazurile mai grele cer o investigare psihologică.

1 Stekel eludează din nou transferul care se manifestă și în cazul sugestiei, mai mult, poate explica eficiența ei. În plus, sugestia, nefiind orientată către analiza inconștientului (necesară întotdeauna când este vorba despre sexualitate, ceea ce este recunoscut și de către Stekel) nu poate avea influență profundă și de durată. (N.t.)

IV. Iubire inconștientă și ură inconștientă

Fiecare inimă are
secretele sale pe care
le ascunde de ea în-
săși cu teamă.

Grillparzer

Cititorii cărții mele *Frigiditatea femeii*[1] cunosc deja natura cabotină a nevroticului și știu că există oameni care își ascund de ei înșiși iubirea și ura. În fiecare caz de impotență trebuie să se pună întrebarea: „Este vorba doar despre un caz simplu de autosugestie periculoasă sau despre un scop sexual secret, despre una din acele condiții speciale ale potenței pe care am descris-o amănunțit într-un alt capitol?" Dar acest scop sexual secret poate fi un obiect al iubirii pe care persoana în cauză nu vrea să-l recunoască față de sine.

Ajungem acum la această a doua formă de tulburare a potenței masculine care este foarte răspândită și, cu toate acestea, este foarte puțin cunoscută de medici. Ea este acea formă care apare la oameni mai vârstnici sau mai tineri, dacă sunt fixați la un anume obiect fără a o ști. Adică, există o formă de iubire care poate fi numită iubire inconștientă. Am descris-o amănunțit în broșura mea *Das nervöse Herz*[2] (Inima nervoasă). Prezint aici doar acele pasaje care sunt necesare pentru înțelegerea acestui fenomen ciudat.

În fața noastră se află un tânăr cu privire cam melancolică și se plânge de tot felul de neplăceri de ordin nervos. De câteva luni nu poate studia și se află în fața unui examen. Nu poate înțelege

1 În românește *Psihologia eroticii feminine*, Editura Trei, 1997 (N.t.).
2 *Hygienische Zeitfragen* Nr.9 Verlag Paul Knepler 1913.

nimic, gândurile nu rămân la subiectul pe care trebuie să şi-l însuşească. Este atât de împrăştiat şi uituc, încât îl neliniştește acest fapt, crede că suferă de o slăbire a memoriei. În plus, nu poate dormi decât foarte puţin. Aceasta înseamnă că adoarme foarte târziu pentru că este smuls din somn cu o smucitură bruscă, ca şi cum ar fi auzit o împuşcătură, ca şi cum ar cădea în jos pe o pantă, inima îi bate gata-gata să îi plesnească şi adesea este târziu, după miezul nopţii, fără ca el să fi putut adormi. Apoi i se întâmplă că doarme până dimineaţa târziu, cu unele întreruperi neplăcute (atacurile descrise). Când se trezeşte nu este înviorat, ci ca şi tras pe roată, sfărâmat. Trebuie să caşte mereu şi ar dori mai degrabă să adoarmă din nou. Apoi nu poate să se ridice din pat. Îşi spune: Trebuie să te scoli imediat, să mergi la cursuri şi să studiezi. Dar lenea este mai puternică decât voinţa şi intenţia. Întreaga lume îi apare schimbată, străină. Câteodată are sentimentul că toate luminile sunt stinse, chiar şi soarele este înconjurat de voaluri.

Cel mai tare îl sperie că nu-l interesează sexul frumos. Nu s-ar împotrivi nici chiar unei aventuri uşoare. Se simte obosit, lipsit de energie şi nenorocit, are sentimentul că se întâmplă ceva cu el. Suferă chiar de teama de nebunie. Câteodată are o apăsare în cap ca şi cum ceva ar vrea să iasă afară, dar un cerc de fier ţine gândurile sale împreunate, apoi începe să se încurce puţin şi i se face tare frică...

Şi în fiecare noapte îl chinuie în asalturi o puternică palpitaţie. Dar şi ziua este asaltat de această palpitaţie nemotivată, îl stăpâneşte senzaţia că i s-ar putea întâmpla ceva înspăimântător, ca şi cum ar pierde ceva scump...Mai demult, medicii au numit aceste stări „neurastenie" şi există şi astăzi medici tineri care spun bărbatului tânăr: „V-aţi surmenat. Trebuie să vă destindeţi. Plecaţi pentru câteva săptămâni, în funcţie de mijloacele dvs., la Semmering, la Abbazia, sau mergeţi într-un sanatoriu." Numai că tânărul nostru vine deja dintr-un sanatoriu situat într-o zonă frumoasă în Sud. Acolo i-a mers mai rău decât acasă. Era stăpânit de o neliniște chinuitoare, avea mereu gândul compulsiv că acasă ar putea să i se întâmple ceva înspăimântător la care nu ar supravieţui...

M-am interesat dacă a trecut printr-o emoţie specială, dacă o întâmplare grea în consecinţe tremură încă în sufletul său. Neagă şi susţine că nu se poate arăta nici un motiv de nemulţumire. Cel ce se declară mulţumit cu acest răspuns trebuie să revină la vechea recuzită a „surmenajului", sau chiar a „încărcăturii ereditare".

Învăţăm greu că oamenii nu ştiu ce vor şi ce le lipseşte. Că sunt cabotini care joacă o comedie în faţa propriei persoane şi a

celorlalţi şi vor să se creadă că ar fi o tragedie. Şi câteodată este o tragedie în care unii oameni mor. Atunci ce se petrecea în sufletul bolnavului nostru? Juca sau era adevărul? Am putea să-i credem tragedia şi boala. Căci ne-a povestit un fapt ciudat din care putem deduce multe, şi anume că şi-a pierdut interesul pentru feminitate. Ceea ce trebuie să ne dea de gândit.

Experienţa şi simpla cugetare ne spun că bărbaţii care au în faţa ochilor o anumită fiinţă feminină apreciază atât de puţin valoarea altor femei, încât ei creează impresia că şi-ar fi pierdut preocuparea pentru orice femeie. El neagă acest lucru şi crede că, în privinţa iubirii, ar fi vorba despre o problemă veche, peste care a trecut cu bine de multă vreme. Vrând să cunoaştem „problema veche peste care a trecut cu bine de multă vreme", aflăm următoarele: de mulţi ani iubea o verişoară. Întotdeauna visa că atunci când va fi medic (este student la medicină) va merge la ea şi o va cere în căsătorie. Dar în această vară a fost oaspetele tatălui ei şi s-a produs brusc o schimbare minunată. El a remarcat că s-a înşelat în privinţa sentimentului său şi a ajuns la convingerea că nu o iubeşte. Acum urmează un lung excurs despre însuşirile ei rele, greşelile, obiceiurile şi infirmităţile ei...

Bolnavul încă se păcăleşte şi ne păcăleşte. Nu cunoaştem încă miezul conflictului său psihic fără de care, în concepţia mea, nu poate să apară nici o nevroză. Nu vreau să descriu aici cum am ajuns la adevăr. Dar vreau să comunic faptele pentru că ele ne permit să pătrundem adânc la jocul de forţe secret dintr-un suflet. Acest tânăr provine din părinţi săraci şi a trecut greu prin viaţă, ducându-şi zilele parţial prin lecţii, parţial prin stipendii sărăcăcioase. Era o existenţă jalnică. Acum i-a făcut cu mâna un destin mai prietenos. Un bărbat bogat l-a îndrăgit şi a comunicat părinţilor săi că îi place foarte mult studentul silitor şi ambiţios şi l-ar dori ca ginere. El s-a angajat să suporte costurile formării sale şi, după doctorat, să-i ofere şi posibilitatea unei formări de bază în clinică. Părinţii au comunicat acest plan fiului lor. Ei s-au referit cu îndreptăţire la cheltuielile mari care le stau în faţă, taxe severe, cursuri scumpe; au accentuat asupra imposibilităţii de a da lecţii când va fi în ultimul an şi multe alte asemenea lucruri „raţionale". Tânărul era de părere că vrea să se căsătorească numai din dragoste, că nu poate să se vândă etc. Părinţii au răspuns că şi fata cea bogată despre care era vorba este drăguţă, modestă, bine crescută şi demnă de a fi iubită. Ei au accentuat utilitatea legăturii cu o asemenea familie distinsă, ai cărei membri ar putea întreţine un medic şi i-au atras atenţia în special asupra marii influenţe a tatălui socru. Fiul, zguduit din temelii, a cerut timp de gândire şi a mers la tatăl iubitei sale, la unchiul său

care ducea la țară o existență sigură dar modestă și putea oferi fiicei sale o zestre ce abia putea fi luată în considerație.

Acum ne putem imagina lupta din sufletul tânărului. Pe de o parte, îl ademenea iubirea, dar amenințau lipsurile, luptele, poate nevoia, perspectiva ca întreaga viață să-și câștige existența ca medic de țară; pe de altă parte, îi făceau semn strălucirea, bogăția, cariera și lipsa de griji. Ca toți copiii de oameni săraci, era nesfârșit de ambițios și vroia să ajungă departe. În toate casele în care dădea lecții (inclusiv în casa viitorului tată socru bogat care l-a apreciat cu acest prilej) a fost silit să simtă tot timpul invidia subterană a studentului sărac față de stăpânul său bogat, această invidie mistuitoare, străpungătoare, corozivă, chinuitoare, nemărturisită, care din subalternul cu cel mai bun comportament face un opozant ascuns și răutăcios și care este cauza oricărui conflict social. Îl consolau imagini fantasmatice despre viitor. Vroia să le arate mai târziu cât de departe va ajunge studentul sărac.

Să sacrifice toate aceste speranțe pentru o iubire, o fată neînsemnată, iubită, pe care, poate, alții nu o consideră demnă de acest sacrificiu? Dar el, față de el însuși, o făcea mereu pe idealistul care disprețuiește banii. Aceasta era concepția sa oficială despre lume, născută din aderarea la situația sa. Pentru a nu pierde stima față de el însuși, el trebuia să scuze procedeul său cu înțelegere. Dar cum să pună capăt iubirii? Cum să smulgă un sentiment puternic din inima sa?

Era un om cu o voință de fier. Putea să întrebuințeze și să realizeze o autostăpânire dusă la extrem, dacă acest lucru era necesar. Și astfel, într-un sfert de oră și-a spus: „Nu ai voie să te căsătorești cu verișoara ta! Te faci nefericit pe viață!" Și din acel moment iubirea a fost ștearsă din inima sa. Deodată ea i-a devenit indiferentă, el s-a comportat aparent rece, a întrerupt șederea la unchiul său sub un pretext oarecare. Verișoara i-a devenit străină...

Acum înțelegem deodată întreaga sa boală și nevroză. Căci încă o iubea și nu încetase nici un moment să o iubească. Doar se păcălise că pentru el chestiunea se rezolvase favorabil. Se prefăcea față de el însuși că nu mai iubește, se comporta ca și cum nu ar mai iubi... Dar a trebuit să recunoască că visează încă la verișoara sa și că visele sale sunt acaparate doar de ea și de nici o altă ființă feminină. În fiecare noapte, după toate scenele înspăimântătoare cu împușcături și povârnișuri, o îmbrățișa în fine pe verișoara sa, el, care în timpul zilei nu simțea nici o excitație la vederea frumoasei fete. Este uituc și împrăștiat deoarece trebuie să-și folosească întreaga energie pentru a nu se gândi la fata

iubită; nu doarme pentru că dorul nu-l lasă să doarmă; și vrea mereu să doarmă pentru că în vis este cu iubita sa. Suferă de palpitații pentru că are angoasa că o pierde pe fată și pentru că o secundă i-a trecut prin cap gândul: înainte de a o lăsa altuia, împușcă-te și împușc-o și pe ea! De atunci apar palpitațiile și împușcătura în visele sale. Luminile lumii sunt stinse pentru că iubirea sa și perspectiva de a o cuceri pe cea mai iubită sunt scufundate în haosul gândurilor sale aflate în luptă. Alte fete frumoase nu-l interesează pentru că toate simțurile și aspirațiile sale sunt legate doar de cea unică, de neatins și veșnic pierdută.

Este un exemplu clar pentru o asemenea iubire „inconștientă". Dar este ea cu adevărat „inconștientă"? Ne amintim că el știa exact și la întrebările noastre insistente a trebuit să recunoască că într-o zi s-a constrâns să nu iubească. Apoi, după acest act eroic de voință puternică, s-a instalat slăbiciunea voinței. Toată voința sa este acum destinată pentru a nu o vrea. La care a trebuit să-și facă rost de un plus de energie care să fie folosită la împiedicarea apariției iubirii.

În plus, mi se pare că acest caz arată că trebuie să fim prudenți cu formularea de inconștient. Seduși de ideile lui Freud, suntem tentați să numim inconștient o serie de acțiuni și gânduri. De fapt, în acest caz iubirea nu era inconștientă. Bolnavul era tot timpul conștient, dar el se străduia permanent să reprime această conștiință printr-un act de voință. Și cu un slab rezultat. Căci în final a izbucnit în plâns și și-a recunoscut mizeria și conflictul. Se poate *afirma* cel mult *că pentru el iubirea era preconștientă*. Câmpul principal al conștiinței era ocupat de gândul: „Trebuie să devii bogat, trebuie să-ți îmbunătățești poziția socială, nu o mai poți iubi pe fata cea săracă!"

Asemenea cazuri de iubire preconștientă care se exprimă ca „palpitații" sunt numeroase. Să le enumăr pe toate? Șeful îndrăgostit de dactilografa sa, secretara îndrăgostită de șeful ei, chipurile fără să știe? O nervozitate insuportabilă în relație este semnul inconfundabil că relația este plină de afecte care poartă un incognito. Să menționez și pe tutorele „bolnav de inimă" care este îndrăgostit de atrăgătoarea sa pupilă fără să știe și care refuză pe orice pretendent cu argumente cusute cu ață albă și ieftine? Unul este funcționar și, în zilele noastre, toți funcționarii ar fi muritori de foame; altul este comis voiajor și, în zilele noastre, toți comișii voiajori ar fi ușuratici; al treilea este negustor, iar poziția negus-

torilor este în prezent într-o situație critică; al patrulea are o pată în viața sa anterioară etc... Aici este de menționat și bărbatul nervos care, „preconștient", este îndrăgostit de soția celui mai bun prieten. El este un bărbat de onoare și doar împrejurarea că nu vrea să-și vadă iubirea îi permite să frecventeze în continuare casa prietenului său. Dar, când se plânge de atacuri de palpitații, la fel ca tânărul menționat, el recunoaște că o dată și-a spus: „Pentru Dumnezeu, nu cumva ești îndrăgostit de soția propriului tău prieten! Asta nu trebuie să fie nicicum!" Și nu a mai fost. A dat iubirea deoparte. La fel în ceea ce privește gândurile criminale de a-și omorî prietenul, de a-l arunca de pe un povârniș, de a-l otrăvi... S-a îmbolnăvit de puternice stări de angoasă. Nu mai putea privi strada de la nici o fereastră, bănuia că ar fi otravă peste tot și față în față cu angoasa pură, nu-și găsea liniștea. De fapt, el avea angoasă în fața propriilor sale gânduri rele.

În legătură cu cele expuse, aprofundate în broșura menționată, aș dori să mai prezint câteva cazuri cu o asemenea atitudine amoroasă „preconștientă". În cazuistică ne vom întâlni cu ele în mod repetat.

Domnul S.A., un negustor în vârstă de 34 de ani, mă caută pentru că brusc i s-a întâmplat o mare nenorocire. De zece ani are o căsnicie foarte fericită și în căsnicie a fost întotdeauna potent. A fost plecat în Franța și a îndeplinit serviciul militar în timp de război. A primit concediu pentru câteva săptămâni pentru că a fost distins cu crucea de fier. Întreaga perioadă (patru luni!) fusese abstinent și o dorise extraordinar de mult pe soția sa. În prima noapte a putut să realizeze coitul de patru ori. În a doua l-a realizat doar o singură dată și în a treia, pentru prima dată în viață, a fost impotent.

Bănuiesc că îi place o altă femeie și întreb cu prudență despre întâmplările sale erotice din război. Povestește că într-un mic oraș în Franța a întâlnit fiica unei hangițe care cocheta mult cu el și nu era chiar inaccesibilă. A sărutat-o de câteva ori și apoi nimic... El nu este la fel cu colegii săi care dădeau târcoale peste tot. Unii luaseră o boală și fuseseră trimiși acasă în mod rușinos. Rezistase cu curaj la toate tentațiile și de aceea se mira de două ori mai mult de eșecul său. Vindecasem un prieten de această boală atât de repede, încât a venit și el la mine.

Mă informez dacă este îndrăgostit de fată și rămân cu încăpățânare la acest subiect, deși el asigură că nu a fost nimic. „În această privință, sigur nu." „Spuneți că în această privință nu. Poate este vorba despre altceva despre care nu ați vorbit?"

„Firește. Dacă mă întrebați despre o altă iubire există o femeie la care s-ar potrivi."

Povestește următoarele fapte. În vara trecută, a fost în relații cu o pereche care se chinuiau reciproc cu gelozia într-un mod îngrozitor. Adesea el trebuia să mijlocească, să aplaneze, să concilieze între ei, cu care între timp devenise prieten intim. Era datoria sa, acum îi erau prieteni foarte apropiați. După o asemenea ceartă, el și soția sa și-au propus să-i readucă pe drumul cel bun o dată pentru totdeauna. Soția sa l-a interogat în mod sever pe bărbat, iar el a mers cu femeia în spate. Era în pădure.

A luat-o de braț și i-a vorbit și atunci a remarcat, spre supărarea sa, că era puternic excitat și avea o erecție atât de puternică, încât se rușina că ar putea fi văzut. S-a îndepărtat sub un pretext oarecare pentru a nu bate la ochi și nu s-a întors decât după ce s-a liniștit. Cele întâmplate l-au supărat foarte mult. A plecat și și-a iubit soția și mai mult decât înainte.

Când era în Franța, avea des polurii. Atunci l-a surprins că o visa pe prietenă și niciodată pe soția sa. Acum soția sa i-a comunicat că prietena lor se află la Viena întrucât soțul ei a fost concentrat. Vine zilnic pe la ei, sărmana femeie nu trebuie lăsată singură acum. În prima seară el nu a văzut-o. Dar în a doua au fost toți trei, iar într-a treia au mers împreună la teatru și au rămas mai mult de trei ore împreună. Abia după aceea i s-a întâmplat nenorocirea, căci în prima din primele două zile soția sa fusese încă imediat după menstruație.

Acum înțelege imediat că o dorește pe cealaltă femeie și mărturisește că în noaptea critică, a mai avut o erecție când și-a amintit de prietenă. Aceasta era spre dimineață și a fost deșteptat dintr-un vis în care o vedea pe prietenă dezbrăcată. A vrut să folosească erecția și să meargă imediat la soția sa. Atunci s-a gândit că ar fi imoral, ar fi o minciună...

L-am sfătuit să rupă relațiile cu prietena înainte de a se destrăma căsătoria. El i-a mărturisit soției sale faptele și ea le-a comunicat prietenei, rugând-o să nu mai vină pe la ei. Au rupt prietenia. Desigur, un caz mai rar de sinceritate și de cea mai bună terapie. Impotența a dispărut complet.

Dar ce s-ar fi întâmplat dacă bărbatul nu ar fi venit la mine? Ar fi putut să se creeze la el o impotență psihică grea sau suferința ar fi fost extrem de puternică și ar fi existat încă o tragedie conjugală...

Căci o asemenea iubire, care nu este clar conştientă pentru cel în cauză, poate deveni izvorul celor mai grave tulburări de potenţă. La apariţia primelor tulburări ale potenţei, se ajunge la fenomenele descrise. Mai întâi pătrunde gândul: eşti impotent. Apoi sunt căutate pentru aceste fenomene cauze din trecut. Sunt găsite onania, poluţiile, deja menţionatele „excese în venere".

Un bărbat de 46 de ani, domnul P.U., putea îndeplini datoria conjugală întotdeauna ireproşabil. Potenţa îi stătea totdeauna la dispoziţie, chiar şi atunci când nu era dispus pentru coit. O mică excitaţie era suficientă şi nu dădea înapoi. Este foarte poligam, are o mare nevoie sexuală, pentru care soţia sa nu putea fi de ajuns. A avut întotdeauna una sau mai multe relaţii în plus, astfel încât avea coit aproape în fiecare zi şi, uneori, de mai multe ori pe zi. Se simţea minunat şi nu s-a plâns niciodată de boli sau tulburări. La vârsta de 44 de ani i s-a întâmplat pentru prima oară că nu a putut să aibă erecţie cu soţia sa.

Aş dori să explic cum a apărut această tulburare. Soţia sa îi comunicase că avea o suferinţă ginecologică şi că medicul i-a recomandat o mică operaţie. În plus, ea se plânge de un fluor neplăcut. Pentru el a fost penibil să audă aceste lucruri, dar ele se întâmplaseră şi în trecut şi nu-l tulburaseră. Se pare că, de această dată, o asemenea ştire l-a influenţat mai mult. Pe scurt, nu a putut îndeplini coitul şi s-a ruşinat faţă de soţia sa. Prin creier îi trecea gândul : ai îmbătrânit şi te-ai consumat din cauza excesele. Acum soseşte pedeapsa pentru păcatele tale din tinereţe şi pentru viaţa ta de desfrâu. Ulciorul nu merge de multe ori la apă... În aceeaşi după-amiază a căutat o prostituată pentru a-şi proba potenţa. S-a produs doar o erecţie jalnică. Acum îi era clar că devenise impotent şi a căutat un medic.

Medicul a constatat că testiculele sale sunt izbitor de atrofiate şi i-a recomandat johimbin (pe cale orală). Extern i s-a făcut o faradizaţie a organului sexual. A fost supus tratamentului electric timp de patru săptămâni fără să se producă o ameliorare. Atunci a fost chinuit cu psicroforul încă vreo câteva luni fără nici un rezultat...

Domnul P.U. a început să aibă o grea criză sufletească. Acum trăia „vârsta critică", ceea ce, după părerea mea, se poate explica prin asemenea forţe sufleteşti[1]. A început să se privească în oglindă şi a descoperit păr cărunt, s-a îndoit de capacitatea sa de

1 A se vedea articolul meu „Vârsta critică a bărbatului" în cartea mea „Nervöse Leute" (Oameni nervoşi), Verlag Paul Knepler, Wien.

a plăcea femeilor şi a evitat toate prilejurile pe care altădată le căuta. După diverse căutări greşite, după ce a suferit timp de doi ani, a ajuns la mine la consultaţie.

M-am intersat dacă avea erecţii matinale, ceea ce el a negat. De luni de zile, nu a mai avut nici o erecţie. În prezent el ia tablete de lidimiu pe care un medic i le-a recomandat cu căldură. După tot felul de întrebări puse în toate direcţiile, am ajuns la bănuiala că el iubeşte o altă femeie.

Dar cum se produc aceste lucruri? Oamenii într-adevăr se amăgesc şi nu-şi cunosc propriile secrete. Din nou, un vis a fost cel care m-a adus pe drumul cel drept.

„Ce aţi visat noaptea trecută? Ce visaţi de obicei? Aveţi vise animate? Aveţi vise care se repetă?"

„Visez foarte agitat şi mă tem încă înainte de a adormi. Văd mereu morţi şi înmormântări."

„Noaptea trecută aţi visat o înmormântare?"

„Noaptea trecută? Nu... Dar parcă... Aşteptaţi ... acum îmi amintesc. Am visat că soţia mea a murit şi m-am recăsătorit."

„Cu cine v-aţi căsătorit în vis?"

„Este pur şi simplu ilar! O persoană la care mă gândesc nu o dată în vis..."

„În mod clar v-aţi gândit la ea în vis."

„Cine este?"

„Agentul nostru."

„Vă place?"

„Ea? O fiinţă slabă, urâtă, neînsemnată!"

„V-aţi ocupat de ea?"

„Ar trebui să căutăm pe altcineva, domule doctor. Sunteţi pe o pistă falsă ..."

Nu trebuie să se cedeze niciodată la aceste cuvinte. Bărbatul minte sau nu se cunoaşte. Faptul că în vis o lasă pe soţia sa să moară dovedeşte că doreşte să se elibereze pentru a se căsători cu o alta. Mă interesez de cât timp durează tulburarea potenţei sale.

„De doi ani deja..."

„De când o cunoaşteţi pe agenţă?"

„De ceva mai mult timp. Ea este de peste doi ani în magazin."

„Nu v-a făcut imediat o impresie favorabilă?"

„Confidenţial spus, domnule doctor, cu predecesoarea acestei femei am avut o relaţie. Ea s-a căsătorit şi m-am bucurat, căci nu-mi mai plăcea. Când a intrat cea nouă, m-a frapat că era atât de slabă. De fapt, eu ador femeile slabe şi am nenorocul că-şi găsesc adăpostul la mine numai femei puternice. Când le cunosc sunt slabe, apoi ele devin grase şi voluminoase. Soţia mea era

subțire ca o nuia, acum este un butoi diform. Sincer spus, trebuie să învinș un dezgust de fiecare dată când merg la ea..."

„V-a plăcut agenta la prima vedere?"

„De fapt, da... M-am întrebat: vei avea o relație cu ea, la fel ca și cu predecesoarea? Apoi mi-am spus: nu, este imposibil și gândul s-a dus o dată pentru totdeauna..."

Deja puteam să-mi fac o imagine despre apariția impotenței sale. Soția sa îl excita în mică măsură, dorința sa, fără ca el să vrea să-și dea socoteală pentru aceasta, era îndreptată spre agentă. De aceea, cu alte femei el era aparent impotent... acum, prin reprezentarea angoasantă „Ești impotent!", a apărut o tulburare trecătoare.

Totuși, cum să se producă însănătoșirea într-un asemenea caz? Cum să i se înlesnească acestui bărbat faptul de a fi potent cu soția sa?

După mai multe discuții, am căpătat mai mult convingerea că o iubea pe agenta sa. Visele și diverse acțiuni dovedeau acest lucru. Intra în magazin întotdeauna foarte devreme, în timp ce anterior întârzia adesea, era foarte îngrijorat pentru sănătatea acestei femei, o invitase la dejun pentru că în casa de oaspeți își stricase stomacul. Soția sa, având instinctul feminin fin care înșeală atât de rar, a fost foarte geloasă pe agentă, dar era prea mândră pentru a o arăta. Întreaga lui dispoziție s-a schimbat, afirmă ea, când a apărut agenta.

L-am sfătuit să o concedieze pe această femeie ...

„Nu pot. Imposibil! Îmi este indispensabilă în magazin! " A fost îngrozitor de agitat și a încercat să îmi explice că aceasta ar fi ruina sa... Agenta îi este complet indiferentă ca „femeie", dar are nevoie de ea în magazin ca „forță de muncă" ...

În continuare, lucrurile au evoluat astfel: el a rămas impotent, până când a făcut o excursie cu agenta luând cu el câteva sticle de vin. Atunci alcoolul a învins inhibițiile și a sărutat-o pe fată exprimându-i iubirea sa ...

S-a născut în el o adevărată furie amoroasă. Potența sa a devenit mai puternică decât fusese vreodată și părea de nepotolit. Vroia să se despartă de soția sa și să se căsătorească cu fata. Soția sa s-a opus și, pentru că aveau trei copii, a învins. Agenta a trebuit să plece de la magazin, dar a rămas iubita sa. După câțiva ani în care i-a rămas fidel, s-a trezit instinctul său poligamic și, pe lângă ea, a avut și alte mici afaceri amoroase.

Faptul ciudat în acest caz este tulburarea potenței ca urmare a fixației libidoului la un anumit obiect, fără a-i fi clară dorința sa...

Asemenea cazuri sunt extraordinar de frecvente și pot povesti unele foarte caracteristice.

Psihogeneza nu este întotdeauna atât de simplă și adesea este greu de cunoscut, pentru că cei mai buni cunoscători ai sufletului pot rămâne orbi în ce privește propriul suflet. În mod repetat am avut prilejul să tratez analiști și nu o dată am putut să mă mir de faptul că putem fi atât de orbi în ce privește propriul complex. Ură și iubire, gelozie și dorință rămân ascunse conștiinței și se exprimă prin simptome nevrotice.

A.S., medic în vârstă de 48 de ani, mă consultă din cauza impotenței care s-a instalat de doi ani. Uneori se produce o cădere bruscă a membrului când realizează penetrarea. A remarcat că membrul său nu avea rigiditatea obișnuită. Anterior, nu i s-a întâmplat niciodată ca membrul să se prăbușească în timpul coitului. Crede că a sosit timpul impotenței și își spune: „Ai trăit destul! Acum ai ratat!" A încercat tot felul de mijloace interne, a luat tot felul de preparate organoterapeutice, testogan și tabloid testis și a făcut injecții pe bază de spermin. Toate fără rezultat. Și-a creat un falus artificial și a știut să o păcălească pe soția sa, astfel încât ea nu a observat nimic și s-a bucurat foarte mult de potența sa deșteptată. Lucrul acesta a fost posibil pentru că ei aveau dormitoare separate și, în plus, in sexualibus, soția sa era foarte castă și reținută și nu a putut niciodată să-l atingă în partea de jos. El era un muzician pasionat. Printre pacientele sale se afla o doamnă cu care, de câțiva ani, făcea deseori muzică. O dată cântau o sonată de Beethoven și amândoi erau foarte excitați. Frumoasa tânără s-a aruncat de gâtul său și l-a sărutat cu pasiune. El a reactionat imediat cu o erecție puternică. Imediat i-a fost clar că o iubea cu pasiune pe această femeie și o iubea încă de acum doi ani, fără să îndrăznească să își dea socoteală. Imaginea frumoasei femei a devalorizat complet farmecul soției sale.

Ține de o mare perspicacitate și un mare talent psihologic faptul de a descoperi rădăcina tulburării în diverse cazuri.

Domnul T.Z. are acum 56 de ani și s-a căsătorit pentru a treia oară. Este căsătorit de unsprezece luni și în căsnicie este complet impotent. Îmi trimite o interesantă și amănunțită istorie a bolii și întreabă dacă ar mai fi posibilă vindecarea. Are erecții matinale când și când – foarte rare și nu foarte puternice – astfel încât admit posibilitatea unei vindecări. Vine în tratament la

mine timp de paisprezece zile, tratament care s-a desfăşurat în Ischl numai în timpul plimbărilor de dimineaţă.

Aş dori să extrag din anamneză: este tatăl a unsprezece copii şi are şapte nepoţi... Istoria sa sexuală este extraordinar de interesantă şi ne dezvăluie un om evlavios, dintr-o familie evlavioasă, în luptă cu sexualitatea sa, luptă care s-a exprimat foarte furtunos încă din primii ani de copilărie. Pacientul se masturba încă de mic copil şi a avut un şir lung de întâmplări erotice. Foarte devreme (la 13 ani) a început să aibă relaţii sexuale cu servitoarea, dar avea perioade de remuşcare profundă, perioade în care încerca să fie cast şi să-şi reprime instinctul sexual. S-a căsătorit foarte devreme şi cu prima sa soţie a avut o perioadă de impotenţă de trei săptămâni. Această perioadă se explică prin reprezentarea: „Un asemenea porc nu este demn de o femeie atât de curată. Nu ai voie să o murdăreşti ..." Curând, tulburarea a dispărut şi actul sexual s-a desfăşurat fără probleme, potenţa era minunată. După moartea primei soţii, care s-a produs după cinci ani, s-a masturbat din nou şi s-a obişnuit să aibă relaţii sexuale cu prostituate. După trei ani, s-a căsătorit a doua oară. De data aceasta, perioada de impotenţă a fost de şase săptămâni şi apoi a dispărut din nou fără urmă. La vârsta de 50 de ani a devenit din nou văduv. În ultimii ani înainte de căsătorie a încercat să se dezobişnuiască de relaţiile cu prostituatele cu care periodic era impotent (Această impotenţă se explică prin reprezentarea inhibitoare: Un bărbat atât de vârstnic, care deja este bunic, ar trebui să se ruşineze să facă asemenea lucruri!...) Acum, într-o călătorie a făcut cunoştinţă cu o fată mai tânără, foarte fină, de care s-a îndrăgostit şi cu care, având acordul întregii familii, s-a căsătorit...

Tânăra femeie avea un destin tipic. I-au făcut curte mulţi bărbaţi tineri pe care i-a refuzat pe rând pentru că erau prea senzuali, iar ea vroia o căsătorie curată. De aceea a acceptat cererea în căsătorie a bărbatului mai vârstnic, foarte inteligent, care, în mod evident, i-ar fi putut fi tată. Din păcate, bărbatul a observat că tânăra sa soţie a devenit nervoasă şi aştepta îndeplinirea dorinţei ei secrete. Nu a vorbit nimic despre aceasta şi, când bărbatul s-a plâns de impotenţa sa, ea a fost de părere că nu trebuie să-şi facă probleme, ea nu ţine deloc la aceste lucruri, ba chiar el îi este atât de drag ... Dar el a observat clar că ei îi lipsea ceva, când şi când le făcea o remarcă din care se deducea că şi-ar dori un copil. El avea câteodată o urmă de erecţie, sentimentul că s-ar produce o erecţie, dar îndată ce se apropia de soţia sa, devenea lipsit de simţire ca o piatră, dispărea întreaga sa senzualitate.

În psihanaliză a ieşit la iveală mai întâi o înclinaţie mare, profundă, faţă de soţia sa. Nu putea preţui destul cumpătarea ei, virtuţile ei, tandreţea şi eleganţa. Ca o rădăcină a impotenţei sale, a ieşit la iveală un sentiment de vinovăţie pe care l-a avut întreaga sa viaţă. Avea tot felul de lucruri pe conştiinţă, era un clerical pios şi un om extrem de senzual, astfel încât devenea perceptibil un imperativ secret care suna astfel: Nu meriţi o asemenea femeie! Aceasta era pedeapsa divină pe care şi-o dicta singur[1] pentru a se pedepsi în modul cel mai serios pentru viciul său. Numai că această explicaţie nu mi se pare a lămuri pe deplin nevroza. Căci el a avut deja de două ori în viaţă asemenea perioade şi întotdeauna instinctul său învinsese inhibiţiile. De data aceasta, desigur, inhibiţia a fost în mod semnificativ întărită printr-un alt factor. Ceea ce însemna căutarea factorului respectiv ...

Am găsit tot felul de perversiuni, diverse deviaţii şi ocoluri ale libidoului, dar nu cea mai adâncă rădăcină a tulburării. În ziua a paisprezecea a tratamentului, un vis m-a condus la cea mai mare inhibiţie. Tabloul visului era următorul:

Am sosit acasă seara târziu şi am vrut să vorbesc cu soţia mea. Menajera mi-a spus că a ieşit şi nu se mai întoarce. Avea o faţă răutăcioasă şi vroia să mă consoleze.

Din acest vis am dedus că menajera trebuie să aibă o legătură cu tulburarea potenţei şi am întrebat în ce relaţii era cu ea. El a răspuns, la început evaziv, că ea nu ar avea nimic de-a face cu tulburarea sa, că i-ar fi complet indiferentă. Dar am observat că aceste afirmaţii nu corespundeau adevărului. Pacientul a făcut câteva acte ratate spunând: este complet nevinovată şi am o legătură cu ea ... pardon, am vrut să spun că nu am nici o legătură cu ea ...[2]

Apoi a mărturisit deschis: am relaţii cu această fată deja de doi ani. Este vorba dspre o făptură de 26 de ani, foarte frumoasă, înfloritoare, faţă de care am o înclinaţie profundă. Această înclinaţie a fost împărtăşită de fată. Am ajuns atât de departe, încât stăteam în pat şi făceam tot felul de lucruri. Atunci aveam cele mai puternice erecţii. Dar nu vroiam să-i fur nevinovăţia acestei persoane cinstite, nu ar fi acceptat acest lucru.

Nu era o fată obişnuită. Avea calităţi sufleteşti mai rare decât cea mai profundă instruire. De altfel, nu era necultivată ...

„Nu aţi vrut să vă căsătoriţi cu ea?"

---

[1] A se vedea capitolul Talionul în *Das liebe Ich* (Otto Salle – Berlin)

[2] În limba germană, „o legătură" se spune: eine Beziehung, iar „nici o legătură": keine Beziehung (n.t.).

„Bineînțeles că am vrut. Dar mi-a fost rușine de copiii și de unchii mei. Ce ar fi spus ei dacă aș fi mers la altar cu menajera mea?"

„Fata ce spunea?"

„Știa că țin foarte mult la ea și a lăsat decizia complet în sea ma mea. Dar eu am preferat să fac o călătorie mai lungă în Germania pentru a o uita pe fată, pe care o iubeam și o doream mai mult decât pe oricare altă ființă pe lume."

„În această călătorie ați cunoscut-o pe actuala soție?"

„Desigur. Eram împreună cu fiica și ginerele meu; într-o peregrinare în Tirol, am întâlnit-o întâmplător de mai multe ori la același hotel. Ne-a plăcut la toți foarte mult. Ne-am întâlnit și pe vârful unui munte. Pentru că întâmplarea ne-a adus împreună de mai multe ori, am luat aceasta ca pe un semn divin. I-am promis să o vizităm în orașul ei natal. Ceea ce am și făcut, eu și fiica mea. I-am vorbit de intențiile mele serioase și fiica mea a invitat-o să ne viziteze în Rusia, la țară. Ea a venit cu sora ei și a plăcut întregii mele familii. A găsit amabilitate la noi și, curând, a acceptat să devină soția mea. "

„Și ce a spus menajera dvs. despre acest lucru?"

„Este o ființă atât de fină, încât m-a sprijinit în această hotărâre. Mi-a cerut doar permisiunea de a putea rămâne în continuare în serviciul meu. Ea vede că am nevoie de o femeie din alte cercuri. A fost foarte plăcut pentru mine că a rămas, căci soția mea nu știa rosturile la moșia noastră. Fata a îndrăgit-o pe soția mea și a sprijinit-o în orice privință ..."

Acum era clară cea mai mare inhibiție. Acest pacient o iubea pe menajera sa la fel de arzător ca și înainte. El se forțase să aibă o altă iubire. Această altă iubire era doar o iubire intelectuală ... în timp ce fata era o iubire instinctuală. Fata îl dorea mereu pentru că nu i se dăruise. Asemenea dorințe neîmplinite sunt cauza a nenumărate tulburări și ele de fapt nu mor niciodată ... Când mergea la soția sa, inconștient îi apărea imaginea fetei care era mult mai frumoasă și mai dezirabilă decât ea. Nu trebuie să fie întotdeauna așa. Căci am văzut bărbați care aveau soții foarte frumoase și deveneau impotenți pentru că doreau o altă femeie, urâtă. Gustul sexual este foarte diferit și se schimbă; ca urmare, idealul de frumusețe al individului se modifică. Pe scurt, acestui bolnav, fata îi apărea mult mai frumoasă și mai dezirabilă. Marea lui eroare de calcul a fost că a menținut fata în casă. Căci întotdeauna îi apărea imaginea ei și vederea zilnică a frumoasei făpturi îl îndepărta mereu de soția sa.

I-am făcut clar că potența sa va reveni abia când o va îndepărta pe fată din casă. Am primit un răspuns care este foarte caracteristic pentru acest tip de oameni și se dovedește cât de autoamăgitoare poate fi autocunoașterea la cei mai inteligenți oameni când vorbesc despre problemele lor sentimentale.

„Fata îmi este complet indiferentă. Nu mă mai gândesc la ea. O iubesc și o doresc doar pe soția mea. "

„Credeți acest lucru numai pentru că nu vreți să vedeți adevărul. Dar insist să îndepărtați fata din casă dacă vreți să fiți sănătos. "

„Este imposibil!"

„De ce imposibil? (Menține mereu acest răspuns care trădează iubirea. Aduce doar un șir de raționalizări pentru această imposibilitate. În realitate el știe că este imposibil pentru că nu poate trăi fără ea).

„Este imposibil pentru că ... avem nevoie de ea la copii... De la a doua soție am încă doi copii mai mici pe care ea îi crește. Soția mea nu se poate lipsi de ea pentru că o inițiază în toate și o ajută la gospodărie. În plus, este o perlă și nu mai găsim o asemenea fată."

„Dar nu vedeți că trebuie să renunțați la fată dacă vă preocupă în mod serios căsnicia dvs.? În casa dvs. trăiește o ființă pe care cândva ați dorit-o atât de aprins, cu care ați vrut să vă căsătoriți, cu care luni în șir ați stat în pat, cu care ați fost atât de intim ... și vreți, dvs., bărbatul religios, să puteți avea relații sexuale cu soția dvs. fără inhibiții? Și nu v-ați gândit cât trebuie să sufere fata? Că poate ea îndură un adevărat martiriu ...?

„Nu, ea suportă foarte răbdătoare. Are încredere în mine și crede că trebuie doar să am răbdare și va fi mai bine ..."

„Cum, vorbiți cu fata despre impotența dvs.?"

„De ce nu? Am avut cândva atât de multă încredere unul în celălalt?!"

„Știți ce înseamnă acest lucru? Îi spuneți mereu: îți sunt credincios, te iubesc doar pe tine, nu pot iubi pe altcineva. Nu ... Trebuie să îndepărtați fata din casă dacă vreți cu adevărat să deveniți sănătos."

Pacientul a luptat încă o vreme cu tot felul de argumente aparente. În următoarele zile, a venit la mine plin de regrete. A stat pe gânduri, totul este așa cum i-am explicat. Vrea să o îndepărteze pe fată, dar doar după câteva luni, trebuie să caute un pretext și să explice fetei că trebuie să o concedieze ...

Cu aceasta, tratamentul a ajuns la sfârșit. După aproximativ trei luni, am primit o scrisoare care mă informa despre cele petrecute în casă. Fata se resemnase să plece. El îi dăruise o sumă mai mare de bani, astfel încât ea să-și poată alege o meserie mai bună. La două săptămâni după plecarea ei s-a produs primul

coit. Femeia a fost complet anestezică. Ulterior, o altă scrisoare mi-a adus la cunoştinţă că anestezia femeii dispăruse şi că este deja însărcinată ...

În orice caz de impotenţă care apare la un bărbat căsătorit la o vârstă mai înaintată, să nu evităm să căutăm o iubire secretă. Menajera este un obiect iubit la acei bărbaţi ale căror soţii şi-au pierdut orice farmec şi care evită timizi compania oricărei femei. Menajera nu este apreciată ca femeie, atracţia nu este recunoscută faţă de propria persoană. Se ajunge la tot felul de tulburări nervoase, acte compulsive etc.

Domnul doctor N.G., un medic practician, în vârstă de 53 de ani, se plânge de câteva luni de impotenţă şi acte compulsive ciudate. Nu are copii şi de douăzeci şi şase de ani trăieşte fericit cu soţia sa. Dar era foarte poligam, dotat şi, pe lângă soţia sa, avea nevoie întotdeauna şi de diverse alte femei. De patru ani este complet fidel soţiei sale. Şi-a propus să pună capăt vieţii de păcat şi să nu îndeplinească decât datoria sa conjugală. De jumătate de an este impotent şi explică acest lucru prin vârsta sa. Dar are reprezentări compulsive dintre cele mai neplăcute. Brusc a devenit gelos pe soţia sa vârstnică deşi ea nu i-a dat nici un prilej de gelozie. Se afla la o plimbare, brusc i-a trecut prin cap că, acasă, soţia sa face ceva interzis, a alergat acasă cu palpitaţii, era agitat şi a reuşit cu greu să se liniştească. Şi în practică, cu pacienţii, i se întâmplă la fel, astfel încât nu-şi găseşte liniştea dacă soţia sa nu este prin preajmă mereu. Ea trebuie să-l însoţească la toţi pacienţii, noaptea îi ţine strâns mâinile şi dacă ea se desprinde, îl chinuie un sentiment de angoasă insuportabilă. Mărturiseşte următoarele fapte ciudate ca pe o cauză importantă a impotenţei sale: multă vreme nu am putut să am relaţii sexuale cu soţia mea pentru că bucătăreasa dormea alături şi se auzea fiecare zgomot.

„Nu puteţi să o culcaţi pe fată într-o altă cameră?"

„Nu. Locuinţa este concepută în aşa fel încât nu merge altfel. Anterior, ea dormea în bucătărie. Dar acest lucru este foarte neigienic. Atunci i-am propus soţiei mele să o culcăm lângă dormitorul nostru, într-un mic cabinet. De atunci am avut o inhibiţie când mă apropiam de soţia mea. Mă gândeam mereu că fata aude toate zgomotele şi, astfel, este în pericol de a fi dusă în final pe o cale greşită."

Conştiinţa omenească iubeşte astfel de şiretlicuri. El nu-şi mărturiseşte că se gândeşte mereu la tânăra menajeră când se apropie de femeia mai în vârstă. Dar găseşte o cale ocolită de a se gândi mereu la fată şi de a nu-şi face reproşuri pentru acest lucru. Astfel, acţiunea de a o adăposti pe fată lângă camera sa se arată a fi supradeterminată. Ea este un compromis între două curente. Poate avea aproape fiinţa dorită ... şi se teme să o lase să doarmă în bucătărie, căci se teme de el însuşi. Are nevoie de un paznic al virtuţii sale, care trebuie să fie soţia sa. De aceea trebuie să o aibă tot timpul în preajmă. El trebuie să se protejeze! Gelozia faţă de soţia sa are mai multe motive. Este proiecţia propriei insuficienţe[1] şi, în acelaşi timp, expresia unei fantasme a revanşei. Cât de des auzim femei zicând: dacă îl prind pe soţul meu că este infidel, îmi iau revanşa imediat. Cu alte cuvinte: în spatele geloziei se află o dorinţă abia perceptibilă de a se elibera de datoria fidelităţii prin propria infidelitate.

Dar el mărturiseşte că gelozia sa se extinde şi asupra câinelui şi asupra prietenilor. Şi aceasta doar în ultima vreme. În spate se află ascuns încă un mecanism ciudat pe care l-am numit *„Mascarea prin generalizare."* Cineva urăşte o anume persoană. El nu vrea să-i mărturisească ura faţă de această persoană. Începe să-i urască pe toţi oamenii sau pe toate rudele acestei persoane. Dacă ea este cehă, el poate să devină un duşman fanatic al cehilor. Aceasta este extinderea conflictului individual la social. Similar, gelozia bolnavului nostru faţă de soţia şi prietenii săi slujeşte doar la mascarea geloziei faţă de menajeră. De fapt, ea se leagă doar de fată şi de aici provin cele mai puternice afecte. El este nefericit când ea iese o dată la două duminici. Sunt zilele sale cele mai rele... În mod repetat a deschis scrisori adresate fetei, chipurile din zăpăceală, în realitate din gelozie. Au avut loc scenele pe care le cunoaştem din cazurile anterioare.

„Ce să fac, colega?"

„Căutaţi un pretext oarecare pentru a concedia fata."

„Este imposibil!" (Îşi schimbă culoarea şi devine complet palid).

„De ce imposibil? Nu puteţi provoca o ceartă sau nu puteţi să-i spuneţi bucătăresei să plece pentru că vă place prea mult?"

„Nu! Este imposibil! Ar surprinde-o pe soţia mea. În plus, este atât de greu în ziua de astăzi să găseşti o servitoare bună...Nu, trebuie să găsiţi o altă soluţie."

---

1 A se vedea capitolul „Gelozia" în cartea mea *Was im Grund der Seele ruth ...* (Ceea ce doarme în adâncul sufletului) Verlag Wallishauser, Wien, II Aufl., 1920.

L-am sfătuit pe coleg să o lase pe fată să doarmă din nou în cămăruța ei, lângă bucătărie. Rezultatul a fost foarte promt. Imediat au apărut în aceea noapte puternice erecții și impulsul de a merge la fată!... A venit complet disperat la mine și totuși fericit că starea jenantă a impotenței dispăruse. Căci el a folosit erecția pentru a se apropia de soția sa. Firește, orgasmul a apărut abia când și-a imaginat-o pe fată. Acum vroia însănătoșirea cu orice preț și mi-a spus:

„Știu care este singura soluție. O trimit pe soția mea la dv. și îi explicați că fata trebuie să plece din casă." M-am împotrivit o vreme, dar în final a trebuit să răspund rugăminții colegului. Soția sa a apărut și eu i-am comunicat cu grijă adevărata stare de lucruri.

„Nu-mi spuneți nici o noutate! Am concediat-o pe fată încă de acum o săptămână pentru că m-a izbit de multă vreme că privirea soțului meu se schimba când fata intra în cameră. De asemenea, el vorbea mereu despre ea. Am știut acest lucru înainte să vin la dv."

Fata a fost concediată. Nefericitul coleg a trecut printr-o grea depresie câteva săptămâni, a avut gânduri sinucigașe etc. Era un medic care se retrăsese din activitate și acum vroia să își sfârșească viața în liniște, în metropolă. L-am sfătuit să aibă din nou o ocupație intensă. A intrat ca medic secundar într-un institut public, a reînceput să meargă la conferințe, studia silitor acasă. Căsnicia sa a devenit din nou fericită, potența sa fără cusur. Cât a durat însănătoșirea, nu știu. L-am pierdut din vedere.

Nu numai „iubirea preconștientă", ci și ura preconștientă poate fi cauza unei impotențe brusc sau treptat apărute. Toți factorii pe care i-am descris în volumul anterior ca „luptă între sexe"[1] și care sunt atât de importanți pentru psihogeneza dispareuniei, intră în discuție și în cazul psihogenezei impotenței. În special impotența care apare în cadrul casniciei poate fi urmarea unei atitudini de ură împotriva soției. Această atitudine de ură este ținută ascunsă în fața conștiinței și este mascată printr-o tandrețe exagerată cu care impotența psihică contrastează izbitor. Femei care au mereu ceva de reproșat soțului lor, care scot la lumina zilei superioritatea lor spirituală, își bat joc de soțul lor sau nu-i recunosc capacitățile profesionale, femei care își laudă foarte mult familia

1 A se vedea *Psihologia eroticii feminine*, Editura Trei, 1997, capitolul VI, intitulat „Lupta între sexe". (N. t.)

borând-o pe cea a soțului lor, ajung adesea ca în situația acestei întîietăți, să plătească cu impotența bărbatului. În acest caz, impotența corespunde nevoii de a pedepsi, ea reprezintă un fel de „rezistență pasivă în căsnicie." Adesea, această impotență o ia înaintea disonanțelor și certurilor și, apoi, desfacerea căsătoriei sau legăturii amoroase este pusă pe seama impotenței, în timp ce impotența înseamnă deja primul simptom al rupturii.

De asemenea, o gelozie nemărturisită care apare mult mai des decât se poate bănui, se poate exprima printr-o potență scăzută. Următorul caz ne oferă un asemnea exemplu:

Domnul T.G., scriitor în vârstă de 36 de ani, pe deplin sănătos, a observat de câteva luni o scădere a potenței, neplăcut resimțită. În timp ce înainte putea avea relații sexuale cu soția sa aproape în fiecare noapte, apar acum perioade de indiferență absolută, care pot dura săptămâni. De cele mai multe ori ajunge doar la o semierecție, adesea membrul său se prăbușește când vrea să penetreze. Acest fapt este cu atât mai enigmatic pentru el, cu cât acum își iubește soția mai profund ca niciodată. Nu-și poate imagina viața fără ea și se teme că acum trebuie să ispășească păcatele tinereții (onanie și excese)

La întrebarea despre visele sale, este puțin încurcat și mărturisește în sfârșit: „Nu știu cum se întâmplă. Visez adesea că soția mea moare și că eu sunt complet neconsolat. Apoi plâng în somn atât de puternic, încât soția mea mă trezește." În sfârșit, mărturisește că visează o scenă din Othello în care este ucisă o femeie care seamănă foarte mult cu soția sa. Dar el nu este gelos și nu-și poate explica acest vis. După câteva săptămâni de analiză dificilă, iese la iveală următoarea stare de fapt. El compusese o dramă și fusese foarte tensionat la judecata soției sale care nu fusese la fel de entuziastă ca la lucrările sale anterioare. Un prieten căsătorit care fusese prezent la conferință avea critici de adus. Îl indispunea faptul că soția sa era de acord cu prietenul. El stăruia că aceasta este cea mai bună dintre lucrările lui și o înaintase la un teatru care deja pusese în scenă cu succes mai multe lucrări ale sale. Lucrarea i-a fost trimisă înapoi și, în scrisoarea de răspuns, pe lângă cuvintele de răspuns obișnuite, apăreau referiri la greutățile legate de distribuție și repertoriu care, din păcate, făceau imposibilă punerea în scenă a valoroasei lucrări. El s-a bucurat că a fost recunoscută valoarea lucrării sale, în timp ce soția sa îl făcea atent asupra greșelilor sale și îl îndemna să urmeze sfatul prietenului său, să refacă lucrarea. Nenorocul a făcut ca un roman al prietenului său să aibă mare succes și

romanul să placă extraordinar de mult soției sale. El crede că din acea perioadă s-au iubit mai puțin. S-a creat o atitudine de ură față de soția sa, ură pe care nu vroia să și-o mărturisească.. Din contră! O lăuda exagerat de mult pe soția sa și s-a apucat de refacerea lucrării care, însă, nu vroia să iasă bine de sub condeiul său. Căuta ceartă cu prietenul său, a încetat să-l viziteze, era iritat când venea vorba despre el. Nu vroia să-și mărturisească gelozia și invidia la adresa prietenului. Dar a învățat să se cunoască. După analiză, rapidă vindecare a impotenței trecătoare.

Se întâmplă ca bărbații, care o perioadă mai mare de timp au avut o relație intimă cu o femeie, să trebuiască să se căsătorească cu ea. Ei își fac datoria și se căsătoresc dar, interior, o forță se răzvrătește împotriva acestei forțări a eului și devin impotenți înainte de cununie sau în așa numita „noapte a nunții legale". Adesea, ei folosesc această impotență pentru a scăpa de căsătorie și de constrângerea ei. Și în această impotență trebuie să vedem expresia tendințelor negative care însoțesc orice iubire. Legea bipolarității presupune că fiecărei iubiri îi este proprie o componentă bipolară a urii. Prima expresie a urii poate fi o impotență temporară (La sadici este adesea invers. Ei devin potenți în ură și, uneori, impotența și-a găsit un sfârșit rapid prin aprinderea urii).

Următoarea observație ne prilejuiește o privire adâncă asupra psihogenezei unei impotențe de ură:

Domnul I.W., un bărbat în vârstă de 49 de ani, crede că a devenit impotent ca urmare a vârstei și a unei grele nevroze. Sunt deja 8 luni de când nu mai poate avea relații sexuale cu soția sa. A încercat zadarnic toate curele posibile. Potența s-a dus, astfel încât el deja s-a resemnat complet și, în această privință, nu așteaptă nici o îmbunătățire de la tratamentul meu. Suferă de o anumită reprezentare care îi face viața un chin. Crede că va cădea brusc pe stradă și, fără nici o pregătire, va muri. Atacurile se produc fără nici un motiv, crede el. Brusc simte că pantalonii îi sunt prea strâmți, sentimentul de tensiune devine insuportabil; își pierde respirația și pulsul începe să alerge. Acum își spune: vei muri. În acest moment, mâna devine rece, picioarele se răcesc și apare o sudoare rece pe față. Începe să tremure și-și pierde cunoștința. Apoi trebuie să vomite sau începe să râgâie continuu. Starea durează mai multe ore și este deosebit de chinuitoare. Pentru a se proteja în fața acestor atacuri, poartă cu sine o carte

care conține judecățile a 21 de medici și 6 profesori în legătură cu suferința sa. Este mânios pe unii medici pentru că au spus: „Fiecare om trebuie să moară odată. Gândiți-vă la acest lucru!" Nu citește nici un ziar, pentru că în ziare apar anunțuri mortuare și sunt relatate cazuri nefericite. Dacă aude că o cunoștință a fost lovită de un atac de cord, este nefericit pentru ca apoi, timp de câteva zile are atacurile sale. În tramvai și întotdeauna când nu este ocupat cu lucrul său, își citește cărticica sa de încredere, pe care de fapt o știe deja pe de rost de multă vreme.

Această cărticică este cu adevărat cea mai ciudată lectură pe care și-o poate permite un medic. Ea conține numai maxime bune și asigurări. Să citim doar câteva rânduri ale talismanului care, din păcate, și-a pierdut eficiența, deși în fiecare lună au fost cooptați noi colaboratori:

„Dr. B. ți-a spus: ai o inimă de fier. Asemenea oameni ating vârsta de o sută de ani. Dr. B. este un medic vestit. El nu a spus nici o exactitate. Dr. B. crede, de asemenea, că plămânii sunt normali și nu ar exista nici o predispoziție către moarte subită. Dr. B. este o autoritate. Trebuie să-i acorzi încredere necondiționată... Apoi gândește-te la unchiul tău, Heinrich. El este gras și are peste o sută de kilograme. Are deja 74 de ani. Nu se teme de un atac de cord și fumează zilnic cinci țigări Virginia. Fumează doar zece țigări pe zi, pe care toți medicii ți le-au permis... Gândește-te la mătușa Hermine. Ea este bolnavă de diabet și a avut deja corpi cetonici, are 65 de ani și încă trăiește. Gândește-te la domnul Schrenzel, la domnul Meier, la domnul Wögerer. Toți au peste șaizeci de ani și nu se tem... Și ce ți-a spus profesorul Heitler? Inima ta este sănătoasă tun. O inimă sănătoasă tun nu poate totuși să cedeze brusc! Dr. N. ți-a explicat timp de o oră, firește a fost plătit cu 20 de coroane, dar e de neprețuit. Ce spunea el? Nu am văzut încă o inimă atât de sănătoasă. Veți trăi peste o sută de ani! Ai urmat un tratament de hidroterapie cu dr. F. și el ți-a examinat inima zilnic. Aveți bătăi regulate, sonore și pure. Cu adevărat pure și regulate! Deci, de ce te temi prostănacule? Ești cel mai prost om pe care l-a văzut lumea. Dobitoc! Dobitoc! Dobitoc! Dr. N. ți-a examinat urina. Dr. G. ți-a examinat inima cu raze Röntgen. Te-a costat cincizeci de coroane (Dar este de neprețuit!). Nici unul, nici altul nu a găsit ceva la tine. Dr. X. a spus că inima ta este atât de normală, încât ar putea fi luată ca inimă model. Atunci de ce te temi?..."

Cartea continuă, astfel încât el o poate citi timp de câteva ore. Cu toate acestea, starea nu este mai bună. Pacientul este un caz tipic de aerofagie. Mănâncă aer, își pompează aer continuu. Suflă

ca o maşină cu aburi şi la următoarea inspiraţie oftează şi îşi adună aer necesar pentru simptomele sale.

Acum despre psihogeneza impotenţei sale. S-a masturbat doar trecător timp de un an, nu a fost niciodată exagerat, dar totuşi foarte apt în venere. Susţine că îşi stimează, îşi apreciază, îşi iubeşte soţia. Nu s-a căsătorit cu ea din dragoste, dar, cu toate acestea, i-a plăcut foarte mult. Este o femeie frumoasă, elegantă şi întotdeauna pe gustul său. În cei zece ani de căsătorie în care i-a născut patru copii, el i-a rămas fidel.

Anamneza sa scoate la iveală relaţii familiale ciudate. De asemenea, este foarte interesant că îi trece prin minte că mama l-ar fi tratat întotdeauna ca pe un fiu vitreg. El era preferatul tatălui şi foarte asemănător cu tatăl. Ca urmare, a fost răsfăţat de tată, în timp ce mama l-a tratat foarte prost toată viaţa. De aceea, a fost foarte gelos pe toţi ceilalţi fraţi şi s-a certat cu ei în mod repetat. O dată, s-a năpustit cu un revolver asupra unui frate, altă dată, s-a năpustit un frate asupra lui şi propria mamă a strigat atunci: „Împuşcă-l ca pe un câine!"

Tatăl trăia rău cu mama şi proceda după cum îl tăia capul. Dar când părinţii săi au îmbătrânit, a trebuit să-i întreţină pe amândoi şi a făcut aceasta atât de mărinimos, încât mama sa, o dată, chiar i-a cerut iertare pentru toate nedreptăţile îndurate. Plăteşte din bunătate, din milă şi nu plăteşte destul. Nu poate să vadă sânge, nu poate să facă pe cineva să sufere, nu poate să omoare nici măcar o muscă. În copilărie, trebuie să recunoască, era foarte crud, chinuia animale, jupuise un viţel de viu la unchiul său care era măcelar. „Inima foarte miloasă" pe care o avea acum era o supracompensare a unui puternic sadism. Avea fantasme de moarte împotriva tuturor celor pe care îi ura, chiar şi împotriva fraţilor săi...

Acum l-am întrebat despre data primului atac. Era în 5 decembrie, cu doi ani în urmă.

„Cine a murit la această dată?"

„Nimeni."

„Răspundeţi prea repede. Mai gândiţi-vă! Cine a murit la această dată?"

„Adevărat! Fratele meu mai mare a fost călcat de tren la această dată. A fost o zi nefericită pentru mine..."

„Amintirea acestei zile a declanşat inconştient atacul. Aţi putut plânge la mormântul lui?"

„Nu. Nu am plâns. El era fratele pe care o dată am vrut să-l împuşc. Dar este o întâmplare. Următorul atac a fost pe 17 februarie. Aceasta este...sau totuşi. În această zi a murit mama mea..."

„De ce?"

„A avut *un abdomen mare şi umflat*, mâini şi picioare reci."

„Ca dv. acum, în timpul atacului?"

„Ca mine. Exact ca mine. Am spus adesea că am aceeaşi suferinţă ca şi mama. De altfel, am uitat să vă povestesc că văd adesea faţa mamei aşa cum era aşezată pe catafalc. A fost singurul mort pe care l-am văzut. Nici la moartea şi înmormântarea ei nu am putut să plâng. O să spuneţi că eram bucuros pentru că nu mai trebuia să o întreţin...Nu este aşa. Nu am putut niciodată să o suport, dar în ultimii ani mi-a fost milă de ea. "

Analiza ulterioară arată că se identifică cu mama bolnavă, muribundă şi scena morţii ei joacă rolul de pedeapsă pentru că a găsit o anumită satisfacţie în moartea ei. Suferinţa sa este legea răzbunării. Îşi dictează singur şi se produce asupra sa poena talionis...

Acum pot analiza şi relaţia cu soţia sa, întrucât vorbeşte şi despre alte lucruri decât despre atacurile sale. El arată că o iubeşte pe ea, dar îi urăşte familia. El provine dintr-o familie fină, cultivată, soţia sa este fiica unui parvenit bogat şi s-a căsătorit cu ea din cauza banilor. De aici au apărut şi există, desigur, multe conflicte cu familia ei.

„În cele din urmă, continuă el, le-am interzis să mai vină în casă la mine."

„Soţia dv. s-a supus acestei interdicţii?"

„Fără discuţie. Au existat scene serioase, până când, o dată, eu personal am dat-o afară pe mătuşa ei. De atunci, nimeni din familia ei nu a mai venit în casa noastră."

„Soţia dv. nu s-a supărat din cauza dispoziţii?"

„Desigur. S-a răzbunat în felul ei. Am primit mâncare rea, îmi arunca mereu că aş fi om brutal şi...*o perioadă de timp mi-a refuzat obligaţiile conjugale*. Mă rog. Însă am fost prea onorabil pentru a o forţa. Ulterior, ne-am împăcat... dar eu eram deja impotent...

Am întrerupt aici analiza. Au trecut zece zile până când să fie cunoscute cauzele impotenţei conjugale. Ura faţă de soţia sa a fost cea care a determinat major întreaga sa nevroză. Asemenea atitudini de ură inconştiente, care adesea se exprimă prin ură faţă de familia soţiei, sunt adesea cauza impotenţei în căsnicie. Vindecare rapidă după analiză.

Toate aceste cazuri la care ne-am referit aici ne arată o structură psihică foarte simplă. Ele, pentru a spune astfel, nu sunt construite pe mai multe diviziuni. Desigur, au importanţă şi alte forţe decât cele descrise aici. Dar pe lângă cele mai importante,

ele abia dacă intră în discuție. Există cazuri în care, în anumite condiții, și simpla sugestie poate obține un succes strălucitor, cazuri în care, înainte de tratamentul analitic, uneori am obținut însănătoșirea cu mare îndemânare, prin indiferent ce terapie (psicrofor)[1].

Mecanismul este simplu: din indiferent ce motiv se ajunge la o inhibiție psihică a potenței. La naștere reprezentarea impotenței și, în același timp, teama că se face de rușine. Această impotență este recunoscută ca una îndreptățită prin sentimentul de vinovăție ce are diverse rădăcini și prin slăbiciunea produsă de păcatele trecutului.

Aceste cazuri nu au nimic de-a face cu „complexul Oedip" (iubirea fiului pentru mamă), care joacă un rol atât de mare în psihanaliză. Dar dacă citim broșura dr. Maximilian Steiner, *Die psychischen Störungen der männlichen Potenz und ihre Behandlung* (Tulburările potenței masculine și tratamentul lor) (Franz Deuticke, II Aufl. 1919), căpătăm ideea că psihogeneza impotenței poate fi explicată complet prin acțiunea complexului Oedip (cartea primește un „placet" din partea psihanalizei ortodoxe printr-un Cuvânt Înainte al lui Freud).

Autorul deosebește trei forme de impotență: cea înnăscută, cea dobândită în copilărie și cea căpătată la intrarea în pubertate. Această clasificare este arbitrară și nu corespunde vieții și faptelor observate de mine. Primele cazuri (chipurile de potență înnăscută), după acest autor, au de câștigat doar „șansa unei potențe absolute dacă dau peste o ființă pricepută." Dar ce înseamnă acest lucru? Că nici în aceste cazuri tulburarea nu este înnăscută, ci este prezentă doar o condiție specială a potenței, condiție care se explică prin factori psihici („dobândiți"). Cum pot fi recunoscute, după Steiner, aceste cazuri înspăimântătoare, înnăscute? „Dacă psihanaliza nu obține nici un succes prin tehnica cea mai completă și cu scop conștient, putem fi convinși că eșecul se datorează unor factori constituționali la care este greu de ajuns. O rezolvare foarte comodă și ușoară a acestei probleme. Cel ce nu devine sănătos prin analiză este incurabil. Și ce înseamnă „tehnica cea mai competentă și cu scop conștient"? Dacă psihanaliza și boala se ciocnesc și rezultatul nu este sănătos, întotdeauna este vinovată boala. Și cât de mulți analiști există la care,

1 Psicroterapie: tratament prin aplicații reci. (N.t.)

ținând cont de caracterul atât de complicat al acestei suferințe, să se poată presupune că există conduita „cea mai competentă"? Nu! Eșecurile terapeutice nu sunt mijloace sigure de diagnoză și în special în psihanaliză unde nu sunt niciodată; aici, între medic și pacient se instalează intermezzo-uri subtile care de fiecare dată pun în primejdie succesul și cer deplina stăpânire a unei tehnici superioare, precum și o extraordinară finețe din partea medicului.[1]

Ar mai fi de menționat și alte afirmații false ale lui Steiner. În concepția sa, greșeala unei surori pare să fie fatală băiatului. Aflăm de la alți analiști că existența unei surori duce la o fixație, deci la gânduri incestuoase, și ar trasa destinul bolnavului.

Ce contraste incredibile! Acest lucru provine din faptul că sunt trase concluzii unilaterale din presupuneri arbitrare.

Ar mai fi de spus multe despre concepțiile terapeutice ale lui Steiner. Aș dori să pun în evidență doar un factor. Consider că este o greșeală să-l determinăm pe un nevrotic să meargă la prostituate și să ne creăm un succes atât de ieftin. Un succes de moment. Căci cunosc asemenea cazuri care după un astfel de succes au recidivat grav. Cel ce a dezvăluit deja tendințele supramorale ale impotenței se va feri să-l ducă pe nevrotic către conflicte atât de grele. Medicii din vechea școală sunt cei care au utilizat terapia prin prostituate.

Broșura lui Steiner este inutilă pentru specialist și periculoasă pentru profan. Ea ar putea să-l ademenească pe medic să abordeze psihanalitic cazurile sale de impotență și să le atace cu arma tocită a complexului incestului (care, desigur, joacă un anumit, dar numai un anumit rol). Ea ar putea să îl ademenească să realizeze o analiză și să-și reprezinte lucrurile mai ușor decât sunt în realitate.

Cât de complicat este construit un caz de impotență psihică, ce există de când există bărbați, și câți factori trebuie să se reunească pentru a produce o asemenea impotență!

1 Preocupat de disparitia rapidă a simptomelor. Stekel nu poate să sesizeze celălalt versant, anume că în psihanaliză nici succesul terapeutic nu poate fi mijloc sigur de diagnoză. În prezent, datorită acestei relații între medic și pacient (transfer-contratransfer) psihanaliza integrează problema vindecării (a dispariției simptomelor) într-o problematică mai cuprinzătoare care vizează întreaga personalitate a pacientului (N.t.)

Cazurile expuse până acum sunt exemple edificatoare de impotență produsă prin autosugestie.

Medicii vechi școli, care cred în pericolele onaniei, ar concepe-o ca pe o urmare a acesteia. Vindecarea rapidă arată că este vorba despre inhibiții trecătoare, care se transformă în inhibiții de durată doar prin neînțelegerea de către medic.

Aceste cazuri în care o potență normală se transformă în impotență trebuie să fie distinse de cazurile grave de impotență psihică ce există încă din tinerețe, dar în nici un caz nu sunt înnăscute, așa cum susțin dr. Steiner și mulți alți autori. Înainte de a aprofunda psihogeneza acestor forme, trebuie să lucrăm cu o mai mare cazuistică a impotenței masculine. Tema nu trebuie să fie tratată altfel decât cu ajutorul exemplelor aflate la îndemână. Căci practicianul care nu se ocupă mai profund de această boală nu poate să-și facă nici o idee despre bogăția diverselor forme și feluri de impotență masculină. *A explica toate cazurile de impotență masculină prin iubirea față de mamă, așa cum au făcut Freud, elevii ortodocși ai lui Freud și mai ales dr. Maximilian Steiner, a vedea peste tot complexul Oedip și apoi a considera cazul rezolvat, înseamnă a forța lucrurile. Desigur, vom cunoaște și asemenea cazuri și ele nu sunt rare.* Dar mica noastră cazuistică ne-a arătat cât de mulți alți factori pot fi luați în considerație în psihogeneza unei impotențe.

V. Asceți, ipohondrii și sclavi ai familiei

> Idealul ascetic corespunde instinctului de apărare și de vindecare a unei vieți degenerate.
>
> *Nietzsche*

La ultimele analize ale impotenței temporare am cunoscut semnificația atitudinii de ură inconștientă. Această ură înseamnă un clar „Nu vreau!", în opoziție cu afirmațiile bolnavilor care se plâng de un „Nu pot!" Acest „nu vreau" este expresia omului interior care își impune tendințele împotriva voinței omului conștient. Toți nevroticii sunt oameni scindați și sciziunea eului lor se exprimă prin forțele contradictorii ale sufletului lor, dintre care unele se exprimă ca „voință de boală". Cel care înțelege limbajul organic al sufletului va putea recunoaște întotdeauna în impotență o tendință a omului interior. Direcțiile ascetice își ascund temeiul religios prin tot felul de măști igienice și estetice. Dacă de tendința ascetică se leagă un sentiment de vinovăție apăsător, apare tabloul colorat al bolii ipohondrului sexual.

Aproape toții nevroticii suferă de un sentiment de inferioritate mai slab sau mai puternic, care este destinat să acopere marea nebunie secretă, credința în marea misiune istorică. Janet a fost primul care a descris foarte exact acest „sentiment d'incomplétude"[1]. El crede că „Sentimentul de inferioritate îl ademenește aproape întotdeauna pe nevrotic către atitudini speciale și către un comportament ciudat."[2] Aceste atitudini și ciudățenii dau o pecete caracteristică suferinței, pe care medicii au numit-o anterior „neurastenie sexuală".

---

1 *Obsessions et psychasthenie.* Paris 1903, p. 264

2 *Les Névroses.* Paris, 1910

La impotent, acest sentiment de inferioritate se exprimă într-un mod foarte sensibil. El se consideră urât, se îndoieşte că poate să placă femeilor, de cele mai multe ori nu este de acord cu mărimea penisului său. Ar dori să aibă cel mai mare penis pentru că mândria sa constă în a conduce femeia către cel mai ridicat orgasm. Din teama de înfrângere, fuge în impotenţă. Îşi construieşte un tablou al bolii ipohondrice, care îşi menţine caracteristicile prin abstinenţă şi trăsături ale nevrozei de angoasă, apoi printr-un sentiment de vinovăţie ce se exprimă sub formă de reproşuri ascunse şi tendinţe ascetice.

Trecerea către aceste cazuri grele o realizează cei care, chipurile, sunt neîndemânatici şi neştiutori, care se comportă ca nişte nătângi cu femeile şi nu pot îndeplini coitul din nepricepere. Adesea, ei sunt homosexuali latenţi care, de fapt, caută anusul şi de aceea nu pot realiza introitus vaginae.

Garnier povesteşte un caz foarte instructiv din bogata sa experienţă:

> Un bărbat de 33 de ani nu a avut niciodată realţii sexuale cu femeile, ceea ce este urmarea unei educaţii religioase foarte severe. S-a mulţumit cu onania şi s-a amuzat cu colegi, fără ca prin aceasta să devină homosexual. Pentru a se îndepărta mai sigur de homosexualitate, s-a căsătorit. Dar i-a fost imposibil să realizeze coitul. Nu putea găsi nici o deschidere şi a scormonit neîndemânatic în jurul vulvei, fără să ajungă la ejaculare. Abia mai târziu l-a salvat o poluţie. La examinare, femeia s-a dovedit a fi deflorată. Se putea pătrunde uşor în vagin. (*Anomalies sexuelles*, Paris, p.240)

Cazul este clar. Este vorba despre un homosexual care joacă o comedie în faţa sa şi a femeii, pentru a se cruţa de înfrângere şi ruşine.

Am observat următorul caz:

> Domnul N., în vârstă de 28 ani, un bărbat care în mod vădit este psihopat, s-a căsătorit de trei luni fără a fi în stare să realizeze coitul. Soţia sa a cerut sfatul bunicii ei, care a răspuns că soţul ei ar trebui să vadă mai întâi şi apoi va găsi deschiderea. El a aşezat-o pe soţia sa pe o masă şi a încercat să pătrundă cu degetul în vagin. Şi-a învelit degetul cu o batistă pentru că simţea un puternic dezgust (!). După câteva manipulări, el a întrebat-o dacă simte că micul Fetzerln (himenul) s-a rupt. Abia după câteva luni a reuşit un coit, după care a urmat graviditatea. Dar, curând, el a renunţat la relaţiile sexuale pentru că „vroia să o menajeze". Mai mult, s-a lăudat spunând că alţi bărbaţi nu sunt atât de grijulii. Făcea din lipsa sa o virtute pentru a creşte şi a nu scădea în ochii soţiei sale.
>
> După graviditate s-a ajuns la certuri, el şi-a căutat alte obiecte sexuale. Pare să fie vorba despre un bărbat fixat la familia sa (sora), cu nenumărate preversiuni ascunse.

Am tratat de multe ori bărbaţi care se plângeau de neştiinţa şi neîndemânarea lor. Mulţi cereau o carte care să-i instruiască, vroiau să afle din desene despre construcţia organelor sexuale feminine. Faptul că este vorba despre o orbire nevrotică îmi este dovedit de cazul unui medic, asistent la o clinică dermatologică, care conducea secţia de femei şi introducea de mai multe ori speculul şi, cu toate acestea, la încercarea unui coit a fost atât de încurcat, încât nu a putut găsi intrarea în vagin. A renunţat să mai introducă membrul. Analiza a scos la iveală pe lângă alte motive că el avea ca scop sexual anusul. Era un pronunţat anal erotic.

Au apărut şi plângeri în legătură cu dimensiunile mici ale penisului. Adesea, penisul impozant de află în dezacord ţipător cu aceste plângeri. Dar există oameni al căror penis se poate retrage astfel încât, aparent, el dispare complet. Garnier (*op. cit.* p.283) descrie aceasta drept „reacţie spontană a penisului." Un celibatar în vârstă de 27 de ani, într-o dimineaţă, a găsit în loc de penis o parte de piele rece. Medicul care a fost chemat l-a găsit îngropat în piele ca într-o teacă. În zilele următoare, după spălare, situaţia a fost din nou normală.

Dr. Ivanoff a observat un caz greu. Este vorba despre un agricultor în vârstă de 23 de ani, care era căsătorit şi tată a mai multor copii. Întregul penis era ascuns şi au fost necesare manipulări de mai lungă durată pentru a-l scoate din nou la iveală. Tendinţa de reacţie a rămas timp de şase zile, deşi fusese fixată o greutate de gland. Doar 5 grame de bromură de potasiu au produs o însănătoşire definitivă. (Laucet, August 1886).

Ne putem imagina cum reacţionează ipohondrii sexuali faţă de o asemenea reacţie care, vizibil, se produce prin golirea completă a corpului cavernos. Ei se examinează în oglindă şi constată apoi cu spaimă că se feminizează şi că penisul se micşorează zilnic etc.

Datorăm explicaţiei bogate a lui Fürbringer o reunire a unor asemenea plângeri ipohondrice.

Ca tip de impotență psihică, poate fi luată în considerație cea produsă „fantasmatic"; am luat cunoștință adesea de un factor etiologic al incapacității trecătoare sau de durată de a realiza actul sexual: reprezentări ipohondrice că organele genitale sunt micșorate, că lichidul spermatic a devenit prea slab ca urmare a stricturii inexistente, că sămânța a devenit „prea rară", că femeia ar trebui să observe cu oroare rărirea părului organelor genitale și alte „idei nebune". Un funcționar în vârstă de 25 de ani, cu un trecut ireproșabil, își cântărise cantitatea de lichid ejaculat, o găsise de „2-3 degetare" și conchisese din acest rezultat că el nu s-ar putea căsători. Investigația noastră nu a găsit nici un fel de abatere de la normă. Din păcate, nu am aflat dacă am convertit rătăcitul. Într-un al doilea caz, un medic a fost ani de zile chinuit de teama de coit, deși coitul „în final a decurs întotdeauna bine". O formă caracteristică, chiar dacă nu întotdeauna de considerat ipohondrică, a afectat un tehnician străin, necăsătorit, care anterior, o perioadă de câteva luni, se masturbase zilnic. De ani de zile avea deja libido normal și ejaculare normală, realiza coitul în medie de două ori pe săptămână, în orice caz, în ultimul timp percepuse o diminuare moderată a erecției. Nu această observație l-a adus la noi pe candidatul la căsătorie, ci teama care-l urmărea fără încetare că potența, deocamdată bună, ar putea să se atenueze atât de mult, încât în „zece sau mai mulți ani" viitoarea sa soție nu ar putea fi suficient de mult satisfăcută! Examinarea nu a găsit nici o constatare de anormalitate în afara unui grad moderat de neurastenie, în special sub forma nevrozei cardiace. Asigurarea noastră dătătoare de încredere că femeile noastre nu sunt înclinate în general să ridice un tribut sexual special de la soții aflați în al șasele deceniu de viață, a părut să facă o impresie redusă. El a plecat chinuit în continuare de a sa „curae posteriores" probabil pentru a face ca nevroza sa să fie tratată de un „specialist" local. Cu cazuri asemănătoare ne-am confruntat în mod repetat în ultimul timp. (*op. cit.* p. 127)

Un număr de bolnavi, în decursul anilor, cad în cele din urmă în grele stări impohondrice; apoi organele genitale și funcțiile lor sunt centrul de rotație și centrul de greutate ale întregii meditații și năzuințe. Formele cele mai ușoare și mai des întâlnite de noi sunt cele în care persoana se plânge de o micșoare a părții sexuale.

„Organele mele genitale au devenit astfel prin scurgerea spermei" este o expresie ideomatică care, în ciuda poveților opuse, nu încetează. Alții au nenumărate plângeri și declară că au „tulburări obiective" posibile și imposibile. De mai multe ori mi s-a prezentat plângerea că ar putea fi concepuți doar urmași grav bolnavi. Într-unul din cazurile relatate de noi, unicul impuls care-l adusese pe acel bărbat la consultație a apărut ca fiind acela că produsele poluției miros a cartofi rași, ceea ce trebuie să însemne o boală gravă. Un tânăr agent comercial al unei firme de vinuri care niciodată nu fusese infestat cu gonoree, susținea că, spre sfârșitul evacuării, o dată cu urina, pierde spermă, că spre sfârșitul urinării pierde spermă, după cum arată jetul de urină, și că este preocupat de testiculele prea mici. Observația noastră a dovedit că lichidul tulbure pe care, firește, un medic superficial îl consideră spermă, era produs permanent numai prin fosfat, nu exista nici o urmă de strictură și era o mărime a testiculelor pe deplin normală. Asemenea pacienți pot să-l aducă pe medic aproape de disperare cu plângerile lor, pot să devină oaspeții cei mai antipatici, care în final trezesc doar o dorință, aceea de a fi absenți din societate. Dorința de sinucidere, pe cât de mult este afirmată, pe atât de puțin dusă la îndeplinire. Nouă, cel puțin, nu ne este cunoscut nici un caz în care pacientul să-și fi luat viața cu adevărat. După cum remarcă corect Curschmann, de obicei lipsește tocmai energia pentru transpunerea în fapt. (*op. cit.* pp. 69-70).

În toate aceste cazuri este vorba despre ipohondrii sexuali care trăiesc cu teama că prin fiecare act sexual își scurtează viața. Trebuie să-l rog pe cititor să citească importantul capitol despre ipohondrie din lucrarea mea *Nervösen Angstzuständen* (cap. XXIX). Aici aș dori doar să repet cele mai importante idei pe care le-am susținut în acel loc:

1. Reprezentarea ipohondrică are caracterul unei reprezentări obsesionale.
2. Reprezentarea este înlocuitorul unui eveniment sexual refulat sau al unei fantasme.
3. Zona ipohondrică este întotdeauna o zonă erogenă.
4. Reprezentarea ipohondrică apare întotdeauna din sentimentul de vinovăție religios (sau etic), după principiul răzbunării (talionului).
5. Teama de moarte a ipohondrului se transformă în teamă de actul sexual. El evită actul sexual normal pentru că acesta nu reprezintă forma sa adecvată de satisfacere. Teama sa este teama de o perversiune neacceptată de conștiință; de aceea, o pendulare între dorință sexuală și teamă sexuală.

Cât de sensibil reacționează ipohondrii sexuali! După un singur coit, imediat în următoarele zile ei sunt obosiți și dorm, cred că ar fi exagerat și își fac cele mai puternice reproșuri.[1] Pot doar să repet ceea ce am spus deja: după coitul care nu este urmat de nici o remuşcare, de care persoana nu se ruşinează, nu se teme de urmări, bărbatul este întotdeauna voios și mult mai productiv decât înainte. Este cu totul altfel, firește, dacă inhibițiile învinse temporar devin din nou vii datorită instinctului și conștiința își spune cuvântul său de forță.

Am reușit întotdeauna să dovedesc cauza acestor plângeri după un coit. Un caz din propria mea observație completează această descriere.

Domnul F.M., un bărbat de 24 de ani, de construcție herculeană, mă consultă din cauza impotenței psihice care probabil s-a produs printr-o inflamație. A decăzut complet acum, a pierdut zece kilograme în greutate și suferă de dureri îngrozitoare în zona genitală, care îi fac aproape imposibile mersul și orice efort mai mare. El atribuie suferința onaniei excesive pe care a început să o practice o dată pe zi de la vârsta de 14 până la cea de 18 ani. Dar încă de atunci, prin intermediul unui medic și al cărților corespunzătoare, a întrevăzut marele pericol pe care îl aduce cu sine acest viciu și a renunțat complet la onanie.

Încă din acea perioadă au apărut la el ejaculări involuntare care se alăturau fiecărui scaun. Tot ce simte este o ușoară gâdilătură a penisului. Dar în ultimii ani, totuși, sperma s-a despărțit de urină, după fiecare urinare se simte sleit, slăbit și epuizat, ca și cum întreaga măduvă a oaselor s-ar scurge. Mărturisește că penisul precum și testiculele s-au micșorat și că la o poluție nu apărea spermă aproape deloc, pentru că el este complet stors de puteri.. Nu a avut relații sexuale cu nici o femeie, pentru că nu simte forța necesară pentru aceasta.

Văd în fața mea imaginea clară a unui ipohondru sexual care greu mai poate fi găsit în manieră tipică. El este extraordinar de sensibil, o apăsare ușoară pe pielea abdomenului produce mișcări nervoase și strigăte de durere; pare morocănos și întunecat, este

1 Îmi amintesc din practica mea de un bărbat de aprozimativ treizeci de ani care, întors dintr-o călătorie mai lungă, a avut coit cu soția sa de zece ori și, în ziua următoare, a avut o secreție, apoi la examinarea întreprinsă imediat nu a reieșit nici un gonococ. Se simțea complet proaspăt și credea că, după o lipsă mai îndelungată, această noapte ar fi pentru el o mare binefacere, se simte ca nou-născut.

dezgustat de viață și poartă în sine gânduri de sinucidere. Este dispus să urineze în fața mea, în felul acesta m-aș convinge într-adevăr că se pierde o mare cantitate de spermă. A fost deja examinat de câțiva medici care au constatat la el un catar al vezicii; elimină în fața mea o urină tulbure și într-adevăr se observă că, la sfârșitul micțiunii, se desprind straturi legate, albe, fărâmicioase. Câteva picături de acid clorhidric limpezesc urina tulbure. Este vorba despre fosfaturie[1] care, parțial, este de natură nervoasă, parțial a fost provocată printr-un regim vegetarian sever. Urina tulbure se limpezește imediat după o dietă corespunzătoare și administrare de acid clorhidric. El nu crede în posibilitatea unei vindecări și susține cu încăpățânare că pierde spermă. Și precizez că presupusa cantitate de spermă este doar fosfat, dar el susține cu încăpățânarea tipică pentru ipohondrii că este pierdut și nu va mai produce spermă.

Ar mai fi de explicat de ce acest bărbat produce mai puțină spermă la ejaculare. Aici este vorba despre fenomene patologice? Nicidecum, putem observa adesea că, în cazul unui libido mai scăzut, în timpul unui orgasm slab, este ejaculată mai puțină spermă. Bineînțeles, impotența sa nu provine din onanie. În mod eronat, onania este considerată cauză a suferinței sale. Este vorba despre un homosexual, care vroia să dea la o parte această dorință homosexuală. El a fost ademenit către onanie de un coleg și a avut cu el o relație homosexuală o perioadă mai mare de timp. Fosfaturia a dat o anume îndreptățire plângerilor sale. Ca toți cei care trăiesc abstinenți o perioadă mai mare de timp, avea o ușoară spermatoree la sfârșitul defecației. Ea dispare dacă bărbatul respectiv are relații sexuale regulate. Dar el nu vrea să știe nimic despre toate acestea, pentru că nu vrea să risipească restul forței sale; ca toți ipohondrii, își economisește cu teamă sperma ca și cum, pe această cale, ar putea să-și prelungească viața.

Analiza aprofundată a acestui caz mai relevă o fixație la sora sa cu care avusese raporturi sexuale când era copil, în vârstă de 11 ani. La 16 ani a repetat o singură dată aceste raporturi. Apoi a devenit chinuit de mustrări de conștiință religioase și a încercat să se elibereze de reproșuri printr-o spovedanie. Ipohondria se dovedește a fi o „nevroză de vinovăție". Sora sa a plecat în america. Chipurile, el a uitat întâmplarea. Se pare că se mai gândește încă la ea. Trăiește împreună cu mama sa, pe care o inoportunează cu plângerile sale și căreia îi comunică adesea toate neplăcerile sale sexuale. Din păcate, întrerupe terapia după trei zile de analiză...

1 Exces de fosfați de calciu în urină. (N.t.).

Printre impotenți se găsesc foarte mulți sclavi ai familiei, așa cum am descris în ultimul volum al acestei lucrări (capitolul *Fixații infantile*[1]). Nu aș dori să mă repet, dar în acest context aș dori să accentuez că în mod special fixația la soră joacă un mare rol. Susțin acest lucru în opoziție cu dr. Maximilian Steiner, care consideră greșeala unei surori ca factor împovărător în impotența psihică a bărbatului. Voi prezenta acum câteva cazuri în care aceste fixații infantile ies la lumină în mod clar.

Domnul I.B. m-a consultat din cauza unei impotențe apărute subit. El este un bărbat puternic de 29 de ani, ofițer, care a beneficiat întotdeauna de o potență fără cusur. De patru săptămâni a observat tulburări ale potenței. Are nevoie de un timp mai îndelungat pentru a obține erecția și ea nu durează atât de mult cât era obișnuit să dureze. Curând a eșuat complet. Nu putea să-și explice aceste fenomene și aștepta temător următorul prilej. Dar deja nu mai mergea. Atunci a știut că era impotent și s-a luptat câteva săptămâni cu gândul de a mi se destăinui.

Între timp, a făcut câteva încercări care din nou, i-au dovedit completa sa neputință. La întrebările ce au urmat, a mărturisit că acest eșec i s-a întâmplat cu iubita sa cu care are deja o relație de trei ani.

„Aveți vreo teamă ascunsă? De infecții sau de o graviditate?"

„Nici vorbă...Relația mea este cu o femeie căsătorită, singura femeie pe care am iubit-o și pe care, este ciudat, o iubesc la fel ca în primele zile."

„Spuneți că sunteți impotent de patru săptămâni. Înainte de aceste patru săptămâni s-a întâmplat ceva important în viața dv. care ar putea explica această schimbare?"

„Ceva important? Nu, din câte știu. Problema a apărut brusc, ca un fulger pe cerul senin. Sunt fericit că iubita mea nu ia suferința mea ca pe ceva rău. Încă are încredere în mine și spune... ce spun femeile în asemenea cazuri..."

„Ce spun femeile în asemenea cazuri?"

„Că mă iubește sufletește și că mă va iubi și în continuare, chiar dacă nu voi putea întreține relații sexuale. Este foarte drăguță..."

„Cum își explică prietena dv. această schimbare? Nu se gândește că o iubiți mai puțin?"

„Nu! Nu poate să creadă așa ceva. Are prea multe dovezi ale iubirii mele. Crede că m-am surmenat și că m-am enervat."

1 *Psihologia eroticii feminine*, Editura Trei, 1997, capitolul III. (N.t.)

„Deci ați avut o mare enervare?"y

„Nu a fost chiar atât de mare. Nu m-a afectat."

„De ce v-ați enervat?"

„Nu m-am enervat, domnule doctor. Am avut o ceartă cu prietenul meu. O ceartă neplăcută. De atunci suntem complet despărțiți."

„Această ceartă s-a produs cu patru săptămâni în urmă?"

„Da. Poate cu câteva zile înainte."

„De ce v-ați certat?"

Pacientul se oprește un moment. „De fapt... fără importanță. El crede că mă comport prea frapant cu soția lui. A trebuit să punem capăt relațiilor."

„V-a dat afară?"

„Dacă este să spunem exact, da... Este foarte neplăcut pentru mine, pentru că soția lui este chiar iubita mea."

„A aflat de relația dv.?"

„Ah, nicidecum. A primit o scrisoare anonimă. Mi-a arătat-o și a accentuat că își cunoaște soția, nu crede nici un cuvânt. Dar oamenii vorbesc că sunt văzut numai cu soția sa... Și deși știe sigur că bârfele sunt false, el trebuie să păstreze fără pată reputația soției sale și a casei sale. De aceea, mă roagă, tocmai pentru că sunt cel mai bun prieten al său, să evit casa sa și să încetez cu vizitele."

„V-ați gândit să rupeți complet relația pentru că prietenul dv. știe de ea, ceea ce trebuie să fie foarte neplăcut pentru dv.?"

„Să rup relația? Femeia nu supraviețuiește și nici eu nu supraviețuiesc..."

Îmi era clar că, o dată cu cearta, a apărut o frână între cei doi iubiți, un gând care nu vrea și nu-i permite să obțină plăcerea. El a transformat un „Nu vreau!" într-un „Nu pot!" Nu mă refer la discuția care a urmat. Se observă cât este de greu să se ajungă la motivul principal în asemenea tulburări. Bolnavul caută tot felul de ocolișuri. Totuși, nu vrea să vadă singur că s-a plictisit de această femeie și ar dori să se despartă de ea.

Nu, nu vrea cu nici un preț să vadă acest lucru. Recunoaște că a avut o relație cu o fată care îi este pe plac. Doar că nu face nimic cu ea. În primul rând, pentru că este impotent (impotența ca apărător al virtuții), în al doilea rând, pentru că el consideră că ar fi josnic să-și înșele iubita. „Un om cumsecade nu face așa ceva! (El înșeală cel mult bărbatul). Adesea, am prilejul să fiu infidel, dar nu sunt. Totuși, explicați-mi un lucru pe care, cu toate că am vorbit cu dv., nu-l înțeleg. Deja cred eu singur acest lucru: indiferent de inhibiție, nu mai cred că la vârsta mea am devenit impotent ca urmare a excesului. Totuși ceva îmi este neclar. Săptămâna trecută a fost iubita mea la mine."

„Vine la dv.? Nu vă temeţi că află soţul ei?"

„Nu...am o locuinţă secretă pe care nu o cunoaşte nimeni. Ah... măcar acestă prudenţă o am...dar să continui. Iubita mea a fost la mine şi era în perioada menstrelor, astfel încât era imposibilă o relaţie. Să nu ajung la disperare? Aveam cele mai puternice erecţii. Dar când ea a venit la mine din nou după menstruaţie, s-a pierdut totul ca prin minune şi am devenit la fel de impotent ca înainte."

Această întâmplare arată că inhibiţia funcţionează doar atunci când există primejdia de a se putea înfăptui coitul. În perioada menstruaţiei acest pericol a căzut, inhibiţiile prin impotenţă erau inutile, siguranţa exista prin faptul că în timpul menstrelor femeia era întotdeauna „tabu" pentru bărbat.

Îmi explic apariţia impotenţei în felul următor: după cearta cu bărbatul, relaţia şi-a pierdut mult din atracţie, căci ea provenea din rădăcini homosexuale, din iubirea faţă de prieten. De aici situaţia neplăcută. Până acum putea să se arate în public cu prietena, mergea cu ea la teatru, la concerte, şi atât de uşor dădea prilej de discuţii în jur. Dar aici era un fel de legitimitate. Acum situaţia s-a schimbat. Se temea că bărbatul îl poate observa şi îl surprinde în flagrant, aşa cum se întâmplase unui necunoscut. Apoi ar fi trebuit să se căsătorească cu femeia. De aceea era impotent. Au urmat teama şi reprezentarea că ar fi impotent. Această teamă l-a făcut impotent cu fata pentru că el chiar recunoscuse imediat că totul era doar un joc pentru a ascunde acel „Nu vreau să am de-a face cu tine în nici un fel."

Este foarte interesantă reacţia anumitor oameni care observă că sentimentele lor vor să moară. Ei refuză gândul că iubirea lor moare şi o biciuiesc să se înalţe, se păcălesc cu o pasiune şi mai mare. La fel a făcut şi eroul nostru. Scria zilnic câteva scrisori, solicita impetuos rendez-vous, afirma solemn că-şi va lua viaţa, numai că nu făcea acel ceva pe care îl face un bărbat care iubeşte atât o femie. Nu spunea: Vino cu mine şi fi soţia mea, lasă-l pe soţul tău, căci nu pot trăi fără tine.

„Nu v-aţi gândit niciodată să vă căsătoriţi cu această femeie? Nu i-aţi propus să-şi părăsească soţul şi să vă urmeze?"

„Aş fi făcut-o cu siguranţă. Dar nu pot: sunt căsătorit!"

„Da... cu mama mea! Înţelegeţi-mă, domnule doctor....Am toate dezavantajele unei căsătorii şi nu am avantajele ei. Tatăl meu a murit foarte devreme şi eu am fost fiul unic. Mama şi-a concentrat toată iubirea asupra mea. Eram tot timpul împreună şi au fost mulţi ani în care nu am fost fără mama nici o seară, nici un minut. Cred că şi-a îndreptat asupra mea întrega ei nevoie erotică şi am fost mielul de sacrificiu..."

„Ce atitudine a avut mama dv. faţă de relaţia cu această femeie?"

„La început a fost entuziasmată şi a sprijinit-o în toate modurile posibile. Gândiţi-vă, era mereu împreună cu noi, astfel încât eram trei sau, cu soţul iubitei mele, patru. Ne numeam *inseparabilii* şi eram astfel."

„Ştiţi de ce mama dv. a sprijinit relaţia?"

„Desigur. Se temea mereu că m-aş putea căsători vorbindu-mi continuu despre căsătorie. Dar îmi căuta ca soţii cele mai respingătoare fete, cu cele mai mari virtuţi casnice, despre care ştia că nu corespund gustului meu rafinat. Cu această relaţie, era asigurată. Căci nu mă puteam căsători cu femeia aceasta căsătorită, mamă a doi copii. Da, era de încredere pentru mine. Apoi a fost în complotul nostru, fără a putea vorbi vreodată despre acest lucru cu iubita mea. Părăsea locuinţa când trebuia să vină ea (pe atunci nu aveam o locuinţă a mea), astfel încât eram complet netulburaţi; ea a apărat această relaţie ca un spirit bun, printr-un fel de prietenie faţă de iubita mea, astfel încât, când ea venea în locuinţa noastră, faptul nu părea izbitor, ci firesc.

„Acum mama este împotriva relaţiei?"

„Da! Este furioasă pe această femeie, astfel încât au loc cele mai rele scene. Am protestat împotriva acestui lucru cu străşnicie. Mama ştie că nu admit să spună nici un cuvânt jignitor la adresa unei femei pe care o stimez atât. Am fost atât de sălbatic, încât nu m-am recunoscut. Eram în stare să-i pricinuiesc ceva rău mamei..."

„Vedeţi! Ceva din cuvintele mamei trebuie să vă fi influenţat totuşi. Acest ceva a continuat să vă mistuie pe dinăuntru şi a acţionat ca inhibiţie. Spuneţi-mi, ce v-a afectat cel mai mult?"

„Mă afectează toate cuvintele grele la adresa iubitei mele. Dar de data aceasta m-a uimit! Mama, care era trup şi suflet pentru relaţie, s-a schimbat şi a devenit cea mai mare adversară."

„Mai întâi aţi avut relaţii sexuale, pentru a spune astfel, cu permisiunea mamei. Acum trebuie să faceţi fără permisiunea ei....şi nu puteţi acest lucru. Cuvintele mamei au acţionat involuntar atât de puternic asupra dv., pentru că dv. înşivă sunteţi fixat la mamă foarte puternic."

Într-adevăr. El a trăit cu mama sa, aşa cum numai cu o iubită se trăieşte. Mama a avut întreaga iubire sufletească şi s-a opus vehement relaţiei abia atunci când a observat că rivala îl are în mâini tot mai mult pe fiul ei, că el o iubea cu adevărat şi când el a început să iasă doar cu ea. Anterior, o iubise pe prietena lui, o sărutase, se certase şi se conciliase cu ea, în acord cu mama lui. Femeia străină era doar ceva comun, în care iubirea ei se putea

revărsa, era pentru fiul ei completarea necesară, ceea ce lipsea iubirii mamei, pentru ca apoi totul să fie complet...Dar, îndată ce a simțit că întreaga ei iubire începe să-i scape din mână, s-a schimbat și s-a situat într-o opoziție din ce în ce mai acută față de relație. Se certa mereu cu fiul ei. Oamenii între care se află atât de multă neînțelegere și neîmplinire întotdeauna sunt foarte atrași unul de celălalt. Fiecare așteaptă de la celălalt înțelegere și inițiativă pentru incestul amenințător și întunecat. Fiecare renunță, este un penitent și nu resemnat, care îl face pe celălalt răspunzător de acest lucru. La fel era și în cazul de față. Dar scenele au atins un asemenea grad, încât fiul trebuia să părăsească zile în șir locuința mamei. Dar se reîntorcea mereu. Nu se putea desprinde de mamă, deși era un bărbat bogat, independent și întreaga lume îi era deschisă.

„Cât de des mi-am propus să plec și să trăiesc undeva, într-un colț liniștit cu iubita mea. Și chiar am fi plecat dacă nu ar fi existat această căsătorie cu mama mea. Dar mama mă ținea strâns în mână. Ce nu poate face iubirea, poate face mila. Mama mea avea o arterioscleroză și avusese deja un ușor atac de cord. Medicul ei mă făcuse atent că o supărare mai mare i-ar putea provoca moartea. Știu că medicul îmi vorbise din însărcinarea ei, căci cunosc modul ei de a acționa asupra mea prin compătimire. Nu cred în atacul de cord și în arterioscleroză. Nu cred nici în pericolul acestor supărări, căci ultimele scene ar fi omorât-o deja de multă vreme. Să vă explic: am ajuns atât de departe, încât nu-mi pasă. Ar fi o eliberare pentru mine. Aș fi în sfârșit un om liber, aș putea în sfârșit să-mi petrec o seară fără scene penibile, cuvinte brutale ca „matricid", „ucigaș lipsit de inimă" ș.a.m.d. Și, cu toate acestea, nu pot pleca. Cuvintele bătrânului nostru medic de familie m-au influențat totuși. Trebuie să-mi spun mereu că sunt un matricid? Nu știu."

„Nu știți, pentru că nu puteți trăi fără mama dv. Aveți nevoie de supărările și scenele dure cu ea, ele deja fac parte din programul dv. de viață. Chiar ați accentuat: „Dacă supărările ar ucide, mama ar fi moartă de multă vreme". Mama ar suporta deja despărțirea, probabil foarte greu, dar dv. nu mai puteți trăi fără ea, nu puteți acționa împotriva imperativelor ei, nici în momentele în care sunteți cu prietena dv. și trebuie să confirmați așteptările ca bărbat. Prietena dv. și-a pierdut valoarea pentru că acum îi lipsește sancțiunea din partea mamei..."

Terapeutic am utilizat iscusința mea, menționată deja, prețuită de vechii medici. Am instituit o interdicție severă! Nu are voie să facă nici o încercare, timp de patru săptămâni! Trebuie să se abțină. După două zile, m-a informat că a avut din nou erecții puternice cu prietena lui și totuși s-a abținut, aducându-și aminte de interdicția mea, dar a fost aproape de a trece peste ea. Interdicția va avea, deci, următorul efect: coitul va reprezenta un mare risc, un act autonom, un triumf asupra medicului. Cei mai mulți impotenți ajung în această situație și apoi relatează triumfând: „Nu mi-am ținut cuvântul și a fost minunat." Dar dacă iese rău, medicul are atu-ul interdicției în mână. Este greșit ca pacientul să fie îndemnat să încerce. Cu cât sunt interzise mai sever aceste încercări, cu atât este mai ușor pentru bolnav. Medicul joacă rolul tatălui sever care interzice, care este învins de copilul ce acționează autonom.

La fel a fost și în acest caz. În a treia zi, bolnavul nu a mai putut veni și a telefonat că are îngrozitor de multe de făcut. Am simțit deja că se produceau schimbări importante și că se rușina de mine. Capitulase, desigur, în fața mamei. În zilele următoare am fost sunat.

„La telefon este I.B. Mă scuzați că vă deranjez. Am astăzi întâlnire cu fata despre care v-am vorbit. Vine în locuința mea. Am voie?..."

„Nu. Nu aveți voie. V-am interzis clar!"

„De ce? Explicați-mi..."

„Nu pot explica telefonic. Vă rog, sunt ocupat."

„Numai un cuvânt! Ce mi se poate întâmpla dacă trec peste interdicție?"

„Va dura mai mult până când veți fi în ordine."

„Dacă va fi așa. Totuși, spuneți-mi..."

Am întrerupt convorbirea. În zilele următoare pacientul a venit triumfând la mine: „V-ați discreditat deja. A fost minunat. O fată minunată..."

Despre prietenă, nu a mai fost vorba. El a făcut-o să înțeleagă că totul trebuie să se termine, că o va iubi mereu. Mama sa își spusese cuvântul ei important în favoarea fetei. Acum orice ființă feminină care îl îndepărtează pe fiul ei de rivala nesuferită și periculoasă este binevenită pentru ea. Dar cât timp? Ea se va întoarce împotriva fetei dacă fiul ei se va angaja prea mult. Întreaga ei viață este un tremurat pentru fiul ei și o teamă continuă și chinuitoare că ar putea pierde această iubire în favoarea altei femei.

Accentuez „femei" pentru că știu cazuri în care mama suporta iubiții masculini, urându-i pe cei feminini. De aceea, mamele sunt foarte îngăduitoare cu homosexualitatea copilului lor. Vedem aici un caz foarte interesant. Bărbatul poate fi potent numai cu acordul mamei sale. El ar fi putut deveni impotent timp îndelungat, dacă constituția sa sănătoasă și anumiți factori nu l-ar fi protejat. Adică, el a suportat o dezamăgire care a slăbit relația sa cu

mama. În anii copilăriei, după moartea tatălui, mama a avut şi ea o relaţie care l-a supărat foarte mult, dar a făcut ca iubirea fizică să devină mai apropiată de el. Distanţa dintre el şi o „mamă sfântă" ar fi fost atât de mare, încât, mai întâi ar fi dus la supraestimarea femeii şi apoi la o impotenţă psihică. Faptul că s-a îndrăgostit de o femeie căsătorită care era mai în vârstă dovedeşte că el căuta doar un înlocuitor pentru mamă. Când mama a început să se opună şi să facă presiuni pentru desfacerea relaţiei, ea a făcut remarca: „Nu există fată în Viena? Caută-ţi o fată tânără, care să fie potrivită pentru tine, nu o femeie mai în vârstă, care ţi-ar putea fi mamă..." Când fiul ascultător a rupt relaţia cu femeia, pe care, chipurile, o iubea atât de mult, şi-a căutat o fată tânără cu care nu avea nevoie să iasă. Mama sa avea din nou în el înlocuitorul deplin al unui soţ şi el, din nou, la fel ca şi înainte, era căsătorit cu mama.

Continuăm cu cazuistica noastră. Cazul următor ne oferă deja o complet altă imagine.

Un bărbat de treizeci de ani, considerabil de corpolent, se plânge de o impotenţă care durează de un deceniu şi care se exprimă într-o formă foarte ciudată. Are puternice erecţii care dispar îndată ce se apropie de o femeie. Îmi relatează:

„Încă din primii ani de viaţă s-a manifestat la mine un instinct sexual neobişnuit de puternic dezvoltat. Totuşi, nu puteam să-i dau satisfacţie în nici un fel. Când am intrat în gimnaziu, la vârsta de 14 ani, un coleg m-a ademenit spre onanie. O practicam de trei, patru ori pe săptămână. Nici atunci când am început să am relaţii sexuale pe o cale normală, ceea ce făceam o dată pe săptămână, nu am mai putut să renunţ la onanie. Am apelat la dv. în special pentru că, deşi relaţia săptămânală cu femeile mă atrăgea, nu era pe deplin potrivită să satisfacă întreaga mea plăcere. Lectura cărţilor de medicină m-a făcut atent la urmările periculoase şi dăunătoare ale satisfacerii nefireşti a instinctului sexual. Mi-am propus să mă las, ceea ce nu vroia să-mi reuşească pe deplin. O dată pe săptămână, respectiv o dată la două săptămâni reveneam la aceasta. În plus, aveam raporturi normale. La vârsta de 19 ani s-a întâmplat că am căpătat o blenoragie. *Ca urmare a acestei boli, am suferit de o depresie profundă şi am jurat să nu mai am relaţii sexuale cu femeile niciodată.* În acelaşi timp am luat hotărârea să renunţ la onanie. Din păcate, nu am reuşit să respect nici una dintre cele două hotărâri. După ce m-am vindecat de blenoragie, m-am abţinut câteva luni, dar după aceea am căpătat un nou viciu. Am devenit prieten cu o fată solidă, pe care, după un timp, am putut să o posed per anum. Pe atunci nu-mi era cunoscut dacă aceasta avea urmări periculoase pentru sistemul nervos. Un an întreg am practicat acest obicei. Apoi am încercat să îndeplinesc un coit complet normal cu o femeie. Când mă pregăteam să introduc penisul, ajungeam imediat la ejaculare şi observam că forţa mea dispărea. Am întrerupt imediat alte încercări şi, în continuare, am trăit resemnat. Ceea ce a durat peste zece ani. Acum am cunoscut la ţară o fată şi am aflat de la colegi că este binevoitoare. Am încercat să îndeplinesc actul sexual; numai că încercarea mea a avut ca urmare eşecul prin erecţie insuficientă şi ejaculare precoce. După două săptămâni am reluat încercarea, dar fără succes. Ultima mea încercare s-a produs în martie, anul trecut – de această dată cu o cameristă – dar fără succes. De atunci am renunţat la alte încercări. Ar mai fi de remarcat că, în ultimii ani, am perceput o rigiditate suficientă a penisului, fie noaptea, fie cu alte prilejuri. În ultimii ani, m-am simţit foarte bine fizic, am căpătat circa zece kilograme în plus şi imediat după trezire am observat puternice erecţii. Încercări de coit nu aş mai dori să fac, pe de o parte, din teama de infecţie, pe de altă parte, din teama de eşec. Dar am sentimentul că aş putea să am relaţii normale cu o fată cumsecade. "

Această relatare a bolii este interesantă din mai multe puncte de vedere. Ne întoarcem la gonoree, în calitate de cauză a unei impotenţe. A trebuit să accentuăm deja la cazuistica homosexualităţii că dezgustul faţă de femeie, teama de infecţii, apare cel mai des după infecţie. Afirmaţia lui Gyon: „Gonoreea este piatra de încercare a creierelor slabe" trebuie transformată în: „Gonoreea este piatra de încercare a adevăratei homosexualităţi". Veritabilul prieten al femeilor este mândru de gonoreea sa şi o numără printre luptele sale, o poartă aşa cum un războinic îşi poartă rănile... Bărbatul cu o heterosexualitate slab dezvoltată şi puternic inhibată va folosi acest prilej pentru a ridica noi bariere între el şi femeie.

Scrisoarea nu pomeneşte nimic despre legământul solemn pe care bărbatul l-a făcut la biserică. El s-a aruncat pe jos plin de căinţă şi a jurat să nu mai aibă relaţii sexuale cu nici o femeie şi nici să se mai masturbeze. Ar fi putut jura căinţă veşnică. Dar nu a făcut-o. A renunţat doar la relaţia sa cu femeile. Acum, în alte condiţii, ar fi putut deveni homosexual. S-a refugiat într-un compromis care-i înlesnea ultimul act heterosexual ca mască a homosexualităţii. Este vorba despre relaţia cu fata care i-a permis coi-

tul în anus şi a suportat cu plăcere acest lucru. La acest act orgasmul a fost foarte mare pentru că el, în mod clar, înlocuia un act homosexual. Deja, anterior, la coitul cu o femeie, suferise o teamă că vaginul femeii este prea mare. Totul i se părea atât de larg, de îndepărtat, de nesfârşit, de moale. Toate femeile erau pentru el „moi"; căuta un ideal pe care nu l-a găsit niciodată: anusul. La această fată l-a găsit. Dar natura sa morală se împotrivea. A mers din nou la biserică într-o zi şi a făcut un jurământ: o va lăsa pe această fată şi niciodată nu va mai avea coit a posteriori. Observăm cu uimire cu ce mărunţişuri îşi plictisesc oamenii zeii. Dar i s-a întâmplat un lucru important. Vroia să meargă pe drumul drept şi a trecut de la ejaculatio praecox la impotenţă. Nopţile, erecţiile sale sunt întotdeauna foarte puternice. Continuă doar o teamă de infecţii. Am accentuat în mod repetat că această teamă de infecţii trebuie înţeleasă în mod simbolic şi reprezintă o teamă de otrăvire cu păcate. În relatarea pacientului există o afirmaţie care este foarte izbitoare: „Dar am sentimentul că aş putea avea relaţii normale cu o fată cumsecade." Acest sentiment trebuie să conţină un adevăr... dar într-o formă mascată. Într-un vis din noaptea următoare i se inoculează o pustulă de vaccin imensă şi urâtă. Puroiul se scurgea din pustulă ca dintr-un izvor şi îl murdărise complet. Încă nu putea să se spele. Asemenea vise au numai oamenii care se simt infestaţi cu incest şi cu homosexualitate, cele două aflate într-o legătură intimă (De asemenea, cu gânduri necrofile şi alte gânduri criminale). Ne informăm în mediul său familial mai apropiat şi aflăm că trăieşte la ţară, singur, cu o soră cu opt ani mai tânără decât el şi care se ocupă de menaj. El acceptă cu neplăcere această temă, dar mărturiseşte că deja a avut gânduri sexuale în legătură cu sora sa. De ce nu este voie să te căsătoreşti cu o soră? Dar el este un om atât de pios, încât recunoaşte aceste gânduri ca pe încercări din partea diavolului şi s-a eliberat de ele prin spovedanie. Firesc, auzim de atacuri nocturne în timpul cărora merge spre camera sorei şi bate la uşa ei. Acum înţelegem puternicele erecţii nocturne şi tendinţa sa de homosexualitate, care ar însemna fuga de soră, către bărbaţi. Îşi făcea adesea gânduri în legătură cu virginitatea sorei şi o compătimea că o să moară virgină. Meditase adesea dacă nu ar fi o faptă bună să o defloreze. Mărturiseşte şi că s-a apropiat noaptea de patul ei, dar impotenţa sa era atât de completă, încât doar se făcuse de râs. Poate că sora sa nu era atât de departe pe cât crede că a dedus din exprimările şi intenţiile ei. În orice caz, ştie că atunci şi-a pierdut mântuirea sufletului.

Coitul in anum a arătat şi o remarcabilă rădăcină infantilă. S-a jucat mult cu surioara când era mai mic şi o îngrijea când era bolnavă. Când ea avea patru ani, a suferit de febră şi el i-a luat temperatura anală de două ori pe zi. Făcea acest lucru bucuros şi atât de exact, încât întreaga casă a emis profeţia că sigur va deveni medic...Relaţia cu fata cu care a avut coit în anus a fost o reeditare a acestei întâmplări din copilărie. Este intersant şi că el a vrut mereu să închege o relaţie cu servitoarele din casă. Se trezea noaptea cu erecţie şi un impuls îl împingea spre sora sa. În ultimii ani, acest impuls nu mai era conştient. A deplasat dorinţa către bucătăreasă; dar, ca urmare a identificării cu sora, dorinţa a fost expusă aceleiaşi interdicţii inhibitoare. Şi era tabu şi, cu aceasta, potenţa sa dispărea.

Trăia într-o ceartă îngrozitoare cu sora sa. În fiecare zi rupeau prietenia şi totuşi rămâneau mereu împreună. Se ajungea la scene dure cu prilejuri minore. Servitoarele nu rămâneau mult pentru că sora devenea geloasă imediat ce observa că fratelui ei îi place o fată. Aceşti doi oameni cinstiţi, nobili, se încătuşaseră într-o galeră de ură şi suferinţă prin care fiecare trebuia să plătească scump celuilalt abstinenţa.

Sfatul meu de a se despărţi de sora lui o perioadă mare de timp nu a fost urmat. Nu poate să-şi abandoneze sora. Cu cât dorinţa incetuoasă ieşea mai clar la iveală, cu atât mai neliniştit devenea analizându-l şi, după o săptămână, a dispărut brusc.

După câteva săptămâni, am primit vizita sorei sale, o fată foarte înţeleaptă care citise unele din cărţile mele şi de aceea mi-l trimisese pe fratele ei. Era pe deplin conştientă că se află sub stăpânirea gândurilor incetuoase fapt pentru care luase hotărârea de a-l părăsi pe deplin pe fratele ei. Se temea doar de o izbucnire disperată şi de un act violent şi, de aceea, părăsise casa pe ascuns. Acum îşi încuie camera pentru că fratele ei venise o dată ameţit în camera ei şi încercase să o violeze. Desigur, acum el nu ştie nimic despre cele petrecute pentru că fusese complet beat. Nu s-a ajuns la un act sexual pentru că ea se simţise udă înainte ca el să o fi atins în partea de jos. A fost un act sexual între coapse. În dimineaţa următoare ea a vrut să plece, dar a obsevat că fratele ei nu ştia nimic despre cele întâmplate. Acum ea era alarmată şi şi-a încuiat uşa. El îi făcea mereu propunerea de a călători împreună şi chiar îşi imprimase părerea că nu ar fi fratele ei. Ştie acest lucru, pentru că provine din alt tată. Pleacă pentru că se simte ea însăşi prea slabă pentru a respinge veşnicele lui cerinţe.

Cel ce concepe incestul, la fel ca A. Adler, numai ca pe un aranjament pentru a se speria pe sine şi pentru a aduce în faţa

ochilor propria răutate, ca pe o ficțiune nevrotică, o alegorie care ar corespunde planului de viață al bolnavului – ca un „ca și cum" – acela își va putea explica cu greu agresiunea la o beție.[1]

Impotența acestui bărbat este o asigurare împotriva dorințelor incestuoase. M-am interesat de la sora sa despre evoluția ulterioară a cazului. Fratele a luat fuga sorei sale ca pe o trădare rușinoasă. El a rupt relațiile cu ea. Ea s-a căsătorit apoi și a încercat să-l ia ca naș al primului ei copil. A trecut fugitiv pe la ea, și-a făcut datoria rece și cu sobrietate și apoi s-a retras păstrând o distanță rece, ca un adorator care a fost părăsit de iubita infidelă.

După câțiva ani revine la mine la consultație. S-a transformat într-un ipohondru sexual deplin. Trăiește complet abstinent, întrucât trebuie să compenseze totuși urmările onaniei și ale coitului anal dăunător. Dacă nu ar fi făcut așa ceva! Acest lucru l-a ruinat complet. Își face cele mai puternice reproșuri.[3]

De asemenea, se plânge de arsuri și dureri de rect și știe precis că va muri de un cancer al acestei zone. Prezintă toate cele 5

1 Unilateralitatea este semnul distinctiv al freudienilor ortodocși. Dar la fel de unilateral se comportă Adler, care vrea să conceapă întreaga sexualitate și incestul ca pe o parabolă. „Întregul tablou al nevrozei sexuale este o parabolă în care se oglindește distanța pacientului față de scopul său masculin fictiv final și modul în care el încearcă să o învingă și să o imortalizeze. Este ciudat că Freud, un fin cunoscător al simbolisticii vieții, nu a fost în stare să dezlege simbolistica în apercepția sexuală, să recunoască sexualul ca jargon, ca modus dicendi. Dar putem înțelege acest lucru dacă aducem în fața ochilor o altă greșeală fundamentală că nevroticul ar sta sub compulsia dorințelor infantile, înainte de orice o dorință de incest, dorință care învie în orice noapte (teoria viselor) la fel ca și, cu anumite prilejuri, în realitate. (*Über den nervösen Charakter*, A doua ediție, pagina 5, Verlag I:F Bergmann, 1919).

Această carte ne dovedește suficient că dorințele infantile învie într-adevăr, că incestul ocazional are funcția sa determinantă în psihogeneza impotenței și că sexualul înseamnă mult mai mult decât doar un modus dicendi...[2]

2 Am putea valorifica punctul de vedere al lui Adler, dacă am avea în vedere disfuncția sexuală în calitate de simptom. Pe de altă parte, Stekel se referă la sexual ca realitate pulsională, care este mai mult decât un limbaj, și care asigură temeiul economic al tendințelor incestuoase. Ceea ce nu face el nici de această dată, este să coreleze aceste tendințe cu complexul oedipian ca stadiu de dezvoltare (N.t.).

3 A se vedea lucrarea mea *Depressionen, ihre Ursache und ihre Behandlung* (Depresiile, cauză și tratament). *Therapie dar Gegenwart* (Terapia prezentului) 1920.

puncte pe care le-am menționat deja: 1) Reprezentarea sa ipohondrică este o reprezentare compulsivă și nu poate fi corectată prin intelect. 2) În loc să-și facă reproșuri pentru coitul cu sora, se plânge de „relațiile anale". Reproșurile sale sunt formațiuni substitutive. 3) Anusul este zona sa erogenă. 4) Teama sa de moarte este teama de răfuirea din cer, deci de pedeapsa lui Dumnezeu, pe care vrea să o preîntâmpine prin pedepse autoadministrate și penitență.

O iubire clară față de soră și un tablou al unei ipohondrii incipiente ne oferă și cazul următor:

Domnul J.F., student în vârstă de 25 de ani, aflat în fața decernării titlului de doctor, mă consultă din cauza impotenței care este cu atât mai penibilă, cu cât ar dori să se căsătorească cât mai curând după doctorat, deci este „ca și logodit" La întrebarea mea ce înțelege prin „ca și logodit", răspunde:

„Iubesc o fată care este logodită cu un alt bărbat. În ultima vară am fost mult timp împreună. I-am explicat curând înclinația mea puternică. Sunt nefericit că ea trebuie să se căsătorească în câteva luni. Logodnicul trăiește în Suedia și, din cauza condițiilor de război, nu a putut să vină. Dar acum nu mai stă nimic în calea apropiatei lui sosiri. Fata mi-a promis că va desface logodna pentru că numai pe mine mă iubește «cu adevărat». Dacă mă vindecați de impotență, sunt cel mai fericit om de pe pământ."

Impotența durează de trei ani. În ultimii ani, erecția aproape a lipsit, astfel încât bolnavul este pe deplin convins de infirmitatea sa. S-a masturbat puțin și, începând cu vârsta de 18 ani, a realizat primul coit. Atunci a avut o relație cu o croitoreasă tânără care locuia în casă, la care se furișa în fiecare noapte. Potența era minunată. Atunci i-a venit gândul că se ruinează complet și că își cheltuie forța vitală. Întotdeauna a vrut să fie un om puternic și și-a stabilit țelul de a atinge o vârstă ridicată. De aceea, practica sportul și se străduia să respecte cu strictețe toate regulile de igienă. S-a desprins de fată cu o forță supraomenească și s-a străduit să-și întărească forța vitală prin abstinență. Pe cât posibil, a evitat încercările. Curând a remarcat cu spaimă că potența sa a devenit tot mai mică. Teama de infecții și teama sa interioară că-și scurtează viața au influențat inhibitor această slăbiciune. Mai departe, a acționat automat ca autosugestie și suferința a fost fixată de reprezentarea „Ești impotent!" În analiză a fost ușor să se scoată „Nu vreau" din spatele lui „Nu pot". S-a exprimat spontan că impotența l-a apărat de unele neplăceri. Vroia să o seducă pe sora prietenului său și ar fi ajuns în mod

sigur să o facă dacă nu l-ar fi împiedicat suferința sa. Și cu „logodnica" sa a avut o întâmplare asemănătoare. Erau singuri în pădure, a început să devină îndrăzneț și ea nu a opus nici o rezistență; el devenea tot mai îndrăzneț. Excitarea fetei era atât de mare, încât el și-ar fi putut permite să facă orice dacă impotența nu l-ar fi împiedicat să culeagă fructele acestei victorii ușoare. Era clar specificul acestei impotențe ca asigurare, dar ea avea și o a doua rădăcină. Avea o soră mai mică, a cărei virtute o apăra cu gelozie (logodnica sa este prietena acestei surori). Vroia să-l bată și chiar să-l împuște pe bărbatul care se apropiase de sora sa și coresponda cu ea. O dată, ea a venit acasă de la o plimbare cu un sfert de oră întârziere; el a făcut o scenă dură. Întâmplarea cu logodnica sa i-a dat mult de gândit. Ea se bucura de o educație la fel de bună ca cea a sorei sale și provenea dintr-o familie bună. Cât de ușor ar putea fi sedusă și sora lui dacă nu ar fi păzită atât de sever! Într-un asemenea caz, ar fi pocnit-o împreună cu admiratorul ei. Continuarea analizei a scos la iveală o puternică fixație la soră. Pe logodnică a tratat-o ca pe sora sa, de aici impotența.

În plus, el este foarte sceptic și prezintă ușoare simptome ale unei nevroze obsesionale. A fost atenționat că strânsa legătură pe care a făcut-o între impotență și căsătorie slujește la împingerea în afară a hotărârii. Ar fi trebuit să-și spună: „Mă căsătoresc cu fata chiar dacă sunt impotent." Pus în fața acestei hotărâri, mărturisește că are diverse ezitări în privința fetei. Cea mai importantă era aceea că familia lui nu era de acord cu alegerea. Cu toate acestea, ar împiedica-o pe fată să se căsătorească cu un bărbat bine situat. În analiză a ieșit la iveală că avusese planul de a o seduce pe fată și apoi de a o lăsa să cadă. Potența a revenit, dar el a desfăcut logodna. Logodnica și-a menținut cea mai mare valoare a ei ca prietenă a sorei. În momentul în care i-a devenit clară fixația de soră, s-a prăbușit pasiunea din el.

Domnul A.B., în vârstă de 29 de ani, puternic, provenind din părinți sănătoși, este impotent de patru ani. Au fost recunoscute erecții matinale trecătoare. Își explică impotența printr-o relație care l-a „enervat" cu totul. Locuia la rude în calitate de chiriaș. Acolo se afla o verișoară, o fată deosebit de atrăgătoare și „decentă". A început cu ea o relație care se limita la excitații frustrante. Venea la ea în pat în fiecare noapte, dar nu îi trăgea niciodată cămașa, el stătea întins lângă ea pe jumătate îmbrăcat, o îmbrățișa și o săruta furtunos. O singură dată, când fata dormea adânc, a încercat să realizeze imissio. Îndată ce s-a apropiat cu membrul său de vagin, ea s-a trezit și a țipat. El s-a retras imediat. Această relație a durat doi ani. Ulterior, în timpul acestei relații ajungea

la ejaculări puternice. În această perioadă nu a făcut nici o încercare cu alte fete. Dar, curând după ruperea relațiilor cu această verișoară, a trăit primul eșec cu o prostituată și și-a constatat impotența. De atunci, a ajuns cel mult la semierecție. Nenorocirea sa este că s-a logodit cu o fată frumoasă, pe care o iubește și căsătoria sa depinde de potența sa. Analiza relevă câteva fapte foarte ciudate. Aparent, el era un spirit liber, în interior, un catolic pios, provenind dintr-o familie foarte religioasă. A ieșit la iveală faptul uimitor că, totuși, o dată a fost potent cu o prostituată. A luat aceasta ca pe o întâmplare. În orice caz, nu a mai căutat-o pe această prostituată, deși a tresărit la gândul: fata te-ar putea face sănătos. A reieșit o puternică fixație la cele două surori ale sale, ceea ce poate explica ciudata relație cu verișoara sa. A tratat-o ca pe o soră. În analiză a devenit curând sănătos și și-a folosit admirabil potența. A lăsat-o pe logdnica sa să vină și s-a entuziasmat la gândul de a o deflora, în ciuda avertismentelor mele. A dispărut curând din raza mea vizuală, nu știu dacă s-a căsătorit logodnica. Impotența sa s-a dovedit a fi o „autoapărare". El este un pronunțat sclav al familiei.

Închei acest capitol cu descrierea unui caz foarte important care ne aduce o perspectivă complet nouă.

Domnul S.D., un fabricant în vârstă de 32 de ani, este complet impotent de 3 ani. S-a căsătorit în urmă cu 7 ani și este tatăl a trei copii. La începutul căsătoriei, potența sa a fost destul de bună. Suferea de o ejaculație praecox. Dar a realizat fără probleme deflorarea soției sale și era obișnuit să aibă coit în fiecare noapte înainte de a adormi. Își explică impotența prin acest obicei, prin marele surmenaj în sexualibus. A întrecut măsura. Acum este epuizat. *Se simte obosit și bătrân și accentuează în mod repetat că îi merge tot mai prost, că e pe o pantă descendentă.* Impotența sa se referă nu numai la sexual. Se simte inferior în legătură cu întrega sa viață. Se crede urât și nu crede că poate să placă unei femei. În viața sa particulară nu poate da nimănui un ordin. Îl *roagă* pe servitor să-i aducă ceva de la farmacie, face totul singur înainte de a da o dispoziție unei servitoare. Nu își imaginează că un om îl poate asculta. Este un bărbat mare, puternic, care arată înfloritor. Se simte mic, bolnav, slab și aproape de mormânt.

În fiecare zi observă că se apropie de moarte. A renunțat complet la speranța obținerii potenței. A consultat toți specialiștii vestiți, germani și străini. Toți i-au spus: „Nu vă lipsește nimic. Va fi bine în mod sigur". Dar nu-l ajută deloc nici curele, nici medicamentele. Au fost inutile iohimbin, muriacetină, spermin,

poehl, electricitate şi toate curele hidroterapeutice. La fel de inutilă a fost şi metoda sugestiei, care nu l-a ajutat niciodată în somn. O experienţă pe care eu o am deja: impotenţii sunt cele mai rele obiecte de încercare pentru hipnoză. Nici la pacientul nostru hipnoza nu a dat nici un rezultat. El nu putea să adoarmă şi sugestiile în stare de semiadormire au rămas fără nici un rezultat. Întreaga sa viaţă este dedicată numai muncii. Este un fanatic al muncii. Doar printr-o excepţie, se deosebeşte de cei harnici. Doarme destul de mult spre ziuă. El şi soţia sa se trezesc la ora unsprezece dimineaţa. Are nevoia de somn imensă a oamenilor nefericiţi, care trebuie să se despăgubească prin vis pentru toate nedreptăţile zilei. Dar apoi îşi începe robota şi munceşte fără pauză până noaptea târziu. Nu cunoaşte zi liberă şi pauză. În timp ce salariaţii săi îi cer concediu, au o zi liberă pe săptămână pentru a merge la teatru când şi când, el nu cunoaşte cuvântul plăcere. Acasă sau într-un local de distracţii este nefericit. Cel mai bine se simte când este în magazinul său şi poate munci. Dar nu pentru câştigul de bani. Este econom şi chiar zgârcit, fără a iubi banii.

În întreaga sa fiinţă se manifestă o tendinţă ascetică pe care o putem observa la atât de mulţi impotenţi. Înainte fuma de plăcere. Brusc a renunţat la fumat pentru că a vrut să vadă dacă se poate stăpâni. Când şi când juca cărţi. Curând a descoperit că nici aceasta nu-i poate produce vreo plăcere. A încetat să joace cărţi o dată pentru totdeauna. După cele de mai sus, vom înţelege că dispreţuia şi alcoolul în orice formă şi era complet abstinent. Putem dovedi existenţa acestor tendinţe ascetice la toţi impotenţii. Printre ei se găsesc izbitor de mulţi vegetarieni, antialcoolici, oameni care nu fumează, fanatici ai muncii. Această tendinţă ascetică corespunde unei pedepse autodictate şi înseamnă: Nu meriţi! Oamenii se pedepsesc cu ceea ce le place cel mai mult. Impotenţii, în general, sunt oameni care suportă greu impotenţa pentru că ei sunt hipersexuali şi întreaga zi se lăfăie în fantasme erotice. Incapacitatea de a iubi se află într-o opoziţie ciudată cu cerinţele lor. Observăm aici şi o tendinţă de apărare. Ei au sentimentul obscur că ar trebui să se stăpânească în mod special. Căci, dacă lasă frâu liber sexualităţii lor, vor deveni curând desfrânaţi şi sclavi ai pasiunilor lor. *Dar ei sunt interesaţi să rămână stăpânii propriului eu.*[1] Stăpânirea lor nelimitată se îndreaptă dincolo de ei. *Asceţii sunt oameni ambiţioşi, cu dispoziţii sadice clare, care îndreaptă voinţa lor de putere împotriva propriului eu.*[2] Ei sunt sin-

1 Selbst în textul german (N.t.).

2 În termeni freudieni, oameni cu un supraeu puternic (N.t.).

gurul obiect care le este furnizat fără voie. Ascezele sunt apoi produsul voinţei de putere îndreptate împotriva eului. Sunt mari în refuzuri şi mici în bucurii. Pentru a fi bine înţeles: cred că în spatele lui „Nu pot" se află cu totul altă forţă. Ea înseamnă de fapt „Nu ai voie!" Dar şi mai importantă este existenţa lui „Nu vreau". Arta psihanalizei constă în a dovedi că în spatele lui „A nu putea" se află „A nu avea voie" şi „A nu vrea". În acest caz, se impune presupunerea că bolnavul se pedepseşte pentru indiferent ce întâmplare.

Pe de altă parte, trebuie să ne gândim întotdeauna că în aceste cazuri iubirea faţă de femeie nu poate fi foarte mare. Căci o mare iubire nu lasă să apară o asemenea impotenţă. La întrebarea mea, răspunde: „Bineînţeles că pe ea o iubesc şi pe nici o altă femeie... Altfel m-aş fi căsătorit cu ea?" Este foarte fericit în căsnicie, nu are alte dorinţe decât aceea de a putea avea din nou relaţii sexuale cu soţia sa. Cel ce nu este obişnuit să vadă adevărul în spatele acestor pretexte, nu va putea niciodată să vindece impotenţa. Ne-am interesat cu prudenţă în legătură cu istoria sa sexuală şi am aflat următoarele detalii foarte interesante. Pacientul a început să se masturbeze foarte timpuriu. Se masturba încă de la vârsta de zece ani şi poate mai devreme (dar memoria îl înşeală în ceea ce priveşe amintirile mai timpurii). Se masturba zilnic. De-abia la vârsta de 15 ani a început lupta împotriva onaniei, care a continuat întreaga viaţă. Se întâmplă şi astăzi să se masturbeze. Bineînţeles, el consideră impotenţa urmare a onaniei. Este nefericit dacă după o pauză (de câteva luni) se masturbează din nou o dată. Devine atât de indispus şi de trist, încât câteva săptămâni nu spune nici un cuvânt, reţine şi datele în care s-a masturbat, aceste zile sunt pentru el nefericite. Are un întreg calendar al acestor zile nefericite. Reţine chiar şi locurile în care s-a masturbat o dată. Lupta sa împotriva plăcerii, tendinţa sa ascetică, este de fapt o lupta împotrva onaniei. Dar în timp ce în raport cu toate celelalte plăceri a rămas învingător, onania întotdeauna îi aduce în faţa ochilor propria slăbiciune! Actul onanist este legat de un orgasm moderat. Acestea ne arată deja că onania este un înlocuitor pentru indiferent ce altă satisfaţie sexuală.... Pacientul este întrebat despre fantasmele care însoţesc onania. Este jenant şi crede că întotdeauna ar fi o femeie, vreo fată sau o femeie dintre cunoştinţele sale. Sesizăm tendinţa poligamă care se manifestă în onanie şi care se află într-o opoziţie accentuată cu viaţa sa ascetică. Apoi recunoaştem în el un om care nu este obişnuit să-şi dea socoteală în legătura cu propriile gânduri şi fantasme. Este un visător diurn, ca mulţi dintre aceşti pacienţi.

Acest vis diurn joacă un mare rol în psihogeneza impotenței. *A vindeca înseamnă a face complet conștiente și inutile visele diurne.* Adesea, acești oameni muncesc mult, dar muncesc mecanic pentru a-și urmări fantasmele. De aceea, munca lor nu este niciodată bine făcută, sunt împrăștiați și fac multe greșeli. La fel stau lucrurile și cu bolnavul nostru. El muncește, dar preferă să fie controlat, pentru că nu are încredere în munca sa. Când nu muncește duminica, nu se află în drum spre magazin sau într-o plimbare împreună cu soția sa, poate sta cufundat în apatie ore în șir și nu știe ce a gândit. Nu cunoaște nici conținutul viselor sale diurne. Auzim acum că la vârsta de 21 de ani a mers pentru prima oară la o femeie. Firește, a încercat acest lucru într-un lupanar și a eșuat complet. Găsim foarte des asemenea întâmplări în istoria impotenței psihice. Apoi a repetat încercarea și a reușit să realizeze un coit care s-a desfășurat fără nici un orgasm. Abia după câteva luni a avut primul orgasm. A găsit o fată care îi plăcea și cu care a petrecut întreaga noapte. În timp ce la primul coit nu a putut obține decât o ejaculatio praecox lipsită de plăcere, al doilea și al treilea au fost foarte satisfăcătoare și au fost legate de orgasm. În dimineața următoare se simțea extrem de fericit și de mulțumit. Acum știa că se poate căsători și că este în stare să statisfacă o femeie. Este interesant că nu cunoștea și nu a cerut adresa acestei puella și niciodată nu a mai venit în contact cu ea. O cunoscuse pe stradă. Și-a zis: „O vei întâlni din nou pe stradă." A căutat-o și nu a mai putut să o găsească. Putem admite liniștiți că nu vroia să o găsească. Că s-a temut de ea tocmai pentru că a simțit un mare orgasm cu ea. Sistemul lui de apărare nu a suportat-o pe această fată! Ea l-ar fi putut face cu ușurință un desfrânat și l-ar fi putut face să-și piardă autocontrolul. Și în acest episod sesizăm, deci, pe „a nu vrea" ca cea mai puternică forță a vieții sale. Întâlnise o fată care-i putea învinge pe „a nu putea" din el. A făcut tot posibilul să nu cedeze din nou... În ce o privea pe fată, își dorea jocuri ieftine cu care nevroticul își liniștea conștiința. El se comportă ca și cum ar avea dorință, ca și cum și-ar dori să aibă relații cu o femeie și să simtă orgasm. În orice caz, de la acea aventură a fost alt om și mult mai conștient de sine și mai bărbat. Se simțea bărbat...Acum a început căutarea unei tovarășe de viață. La fiecare fată găsea un „dacă" și un „dar", găsea indiferent ce greșeală. La una nu-i convenea familia, alta avea prea puțini bani, a treia nu era suficient de frumoasă, alta era prea elegant îmbrăcată, a cincea era prea puțin drăgută...Pe scurt, căuta mereu doar cu jumătate de dorință și ar fi rămas mai degrabă celibatar. La un moment dat, tatăl său i-a atras atenția asupra unei fete. El s-a căsătorit cu ea pentru că era

obosit de căutări și pentru că rațiонaliza că se putea baza liniștit pe tatăl său...S-a căsătorit de dragul tatălui său pentru că întotdeauna a fost un fiu ascultător. Vom reveni la acest fenomen ciudat. Cunosc nenumărate căsătorii încheiate din încăpățânare sau din supunere față de părinți. Cele mai multe sunt căsnicii nefericite... Nu găsise nici un defect la soția sa. Nu era nici bogată, nici frumoasă, era dintr-o familie bună și el credea că o va putea iubi. A putut să o defloreze cu ușurință și a conceput mai mulți copii înainte ca tulburarea să se instaleze. Avea o ejaculatio praecox puternică, însă care nu părea să o deranjeze pe soția sa. Dar el nu era sigur de potența sa. De aceea, avea coit în fiecare noapte înainte de a adormi, ceea ce, într-o anumită măsură, era o probă ca și cum vroia să-și spună: Vezi, încă merge. Dar nu repeta niciodată coitul, nici chiar în primele săptămâni ale căsătoriei. Pentru un tânăr bărbat căsătorit, acesta este un lucru rar. Acolo unde constatăm acest lucru, putem trage concluzia sigură că dorința față de femeie nu este mare, că bolnavul are la dispoziție doar o mică cantitate de libido, care este consumată repede. Îi explic bolnavului meu că s-a căsătorit fără iubire, ceea ce este o mare greșeală. Îl întreb și dacă a iubit vreodată. Cu mari rezistențe, aflu următoarea stare de lucruri, care este de cea mai mare importanță pentru psihogeneza impotenței sale. Avea 20 de ani când a cunoscut o fată care i-a făcut o impresie puternică. Era singura fată cu care putea vorbi liber, ceea ce îi mergea la inimă. Timp de un an, s-au întâlnit aproape în fiecare zi și mergeau să se plimbe câteva ore. Niciodată nu i se părea că este mult. El își arăta clar inclinația sa și fata, la rândul ei, oferă dovezi ale preferinței ei. Dar, din nefericire, familia acestei fete a părăsit orașul în care el locuia și s-a mutat într-un alt orășel nu prea îndepărtat. El i-a promis o vizită în timpul sărbătorilor de Paști. Până atunci și-au scris cu regularitate scrisori în care asigurările în privința iubirii și a fidelității au jucat un mare rol. A sosit momentul critic. El a cerut tatălui său permisiunea de a merge în orășelul învecinat. Prezența unui tânăr prieten în acest orășel oferea un bun prilej. Căci el ascunsese de tatăl său povestea sa amoroasă, pentru că nu putea lua o decizie în legătură cu ea, iar el nu se putea gândi la căsătorie timp de patru sau cinci ani. Apoi s-a întâmplat ceva care a produs o mare transformare în viața sa. Fratele său mai mare, despre care vom vorbi mai amănunțit, l-a căutat și i-a dat de înțeles că această fată nu ar fi pe placul tatălui său. Fata era, desigur, o fată fină, dar familia ei nu se număra printre familiile distinse și de prestigiu din ținut. Tatăl nu avea nimic împotriva unui flirt, dar ar fi nefericit dacă relația ar deveni serioasă. Aici, forța pacientului a fost supusă unei prime

probe! El trebuia să plece acolo în ciuda şi împotriva dorinţei (nu a voinţei!) tatălui. Trebuia să aleagă între iubirea sa şi iubirea pentru tată. A renunţat la planul său şi a scris iubitei că nu mai vine, pretextând într-un fel. A mai corespondat o vreme cu ea. Apoi s-a pus capăt şi corespondenţei. Ea l-a aşteptat câţiva ani. Apoi a renunţat la speranţă şi s-a căsătorit cu un altul. (Anul trecut a văzut-o trecând pe lângă el. Ceea ce i-a produs o înţepătură în inimă. Dar a constatat imediat că nu mai putea să-i placă şi că ar fi desigur impotent cu ea...).

Multe semne arată că el o iubeşte şi în prezent. Instinctul lui sexual îl legase de această fată. Putem admite cu siguranţă că nu ar fi fost impotent cu ea. Visele lui arată că şi astăzi se gândeşte la ea. Este impotent cu soţia lui pentru că o doreşte mereu pe cealaltă. Fata era asemănătoare cu prostituata cu care simţise orgasmul şi putuse realiza coitul de trei ori, una după alta. Ceea ce explică totul. Dar ce ciudat era acest comportament faţă de tată, cu care nu vorbise, pe care nu-l interpelase şi nu încercase să-l convingă, ale cărui dorinţe le acceptase necondiţionat!

Tatăl său fusese pentru el un model de bărbat zelos, distins, filantrop, cu prestigiu. Tatăl era idealul său, avea pentru el o preţuire deplină şi-şi ridica privirea spre el ca spre o fiinţă mai înaltă. Dar îl durea faptul că tatăl nu s-a preocupat de viaţa sa sufletească niciodată şi nu a avut niciodată cu el o discuţie intimă. Când a plecat la Viena, unde vroia să vină la mine în tratament, i-a vorbit tatălui la gară şi i-a făcut reproşuri. Era totuşi vinovat de suferinţa sa, nu se interesase de el niciodată...Din păcate, s-a întâmplat că toate rudele (aproape toată lumea) aveau cunoştinţă de impotenţa sa. Soţia sa comunicase tuturor acest lucru — nu mi-au devenit cunoscute motivele pentru care a făcut-o. Dar acest fapt a acţionat foarte apăsător asupra lui şi a diminuat conştiinţa de sine, l-a izolat şi l-a făcut să prefere singurătatea în locul companiei rudelor sale.

Reproşurile adresate tatălui s-au referit şi la alegerea soţiei sale, deşi nu discutase niciodată deschis cu el asupra acestui punct, el însuşi nu vroia să-şi dea socoteală sieşi, în mod clar, în legătură cu nemulţumirea pentru alegerea tatălui. Soţia sa era un copil şi nu se ocupa de gospodărie şi de educarea copiilor. Lăsa lucrurile să meargă aşa cum vroiau servitorii, astfel încât în casă domnea o gospodărire foarte proastă. E a stătea în pat până târziu, apoi făcea câteva vizite şi trăia doar pentru plăcerea ei. Nu economisea şi nu avea interes nici pentru menaj, nici pentru magazinul său...El avea o atitudine ostilă faţă de ea, atitudine pe care nu vroia şi-o recunoască, dar care se putea exprima clar în tulburarea potenţei.

Întotdeauna în faţa sufletului lui stătea imaginea prietenei la care renunţase atât de laş, fără a încerca să opună nici o rezistenţă. O iubea încă, fără a vrea să-şi dea socoteală în legătură cu acest lucru. Dar cum s-a ajuns că se îndoia de simpla dorinţă a tatălui şi nu s-a gândit nici măcar o dată la posibilitatea unei rezistenţe? Aş dori întâi să explic, dar mai întâi doar să dau amănunte despre cum a încercat el să treacă peste aceasta. El s-a schimbat esenţial, devenind dintr-un tânăr sănătos, iubitor de viaţă, un bărbat serios şi extrem de sârguincios. Aici se manifestă principiul deviaţiei, care joacă un rol copleşitor în psihogeneza nevrozei. Învăţa de dimineaţa până seara târziu, astfel încât tatăl trebuie să-l roage să termine, totuşi îşi ruina sănătatea. Învăţa în continuare şi ştia să fie tot timpul ocupat, astfel încât să nu mai aibă nici un minut liber. Acum nu putea gândi şi crede că a uitat-o complet pe fată.

În plus, câteva cuvinte în legătură cu fratele său mai mare. Avea mai mulţi fraţi. Toţi erau frivoli şi îi făceau tatălui multe griji, îi cheltuiau mulţi bani. Mai ales fratele cel mare, care era un uşuratic. *Mândria sa era aceea de a se diferentia de aceşti fraţi.* Dacă fratele său era frivol, el trebuia să devină sârguincios până la epuizare; dacă fratele său era grija tatălui, el trebuia să fie nădejdea sa. Fratele său era un vânător de femei, un Don Juan cunoscut, băutor şi jucător de cărţi. El cum putea fi mai apropiat de tată dacă nu, prin faptul de a deveni un ascet, care evita femeile, nu se atingea de cărţi, nu fuma, pe scurt, era un model de om în orice privinţă? Tatăl îi oferea bani adesea. El îi refuza. Îl chinuia faptul că toţi fraţii săi cheltuiau atât de mulţi bani, dar raţionaliza această supărare, spunându-şi: „Ai grijă doar de tatăl tău. Din ce va trăi bărbatul iubit la bătrâneţe?“....

La soţia sa, cel mai mult îl supăra faptul că nu vroia să recunoască importanţa deosebită a tatălui. Ea îl iubea doar pe tatăl ei, îl idolatriza şi accentua mereu că tatăl ei provine dintr-o familie mult mai bună, ceea ce pe pacientul nostru îl jignea şi îl îndurera. Astfel, aduna în suflet o mânie surdă care nu se manifesta niciodată pe faţă. Era prea slab. Dar se putea exprima printr-o pedeapsă resimţită prin impotenţă, care o jignea pe soţia sa şi pe care ea o interpreta corect. Ea accentua de multe ori faţă de soţul ei: „Nu mă iubeşti, altfel nu ai putea fi impotent. Cu o alta care ţi-ar plăcea mai mult, nu ai fi impotent!“ El combătea cu energie acest punct de vedere. O dovadă contrară nu putea fi furnizată, pentru că principiile sale morale severe îi interziceau să atingă o altă femeie.

Aceasta era morala tatălui său, pe care o făcuse pe deplin a sa. Şi tatăl său avea o soţie care se afla mult sub nivelul său spi-

ritual şi, cu toate acestea, el i-a rămas fidel. În analiză a ieşit la iveală că se identifica cu tatăl. *Tatăl nu mai avea relaţii sexuale de mulţi ani. El făcea ca tatăl său.* De aceea se simţea atât de bătrân şi de obosit. Realizase o identificare deplină cu obiectul iubit, tatăl. Dar trebuia să existe o legătură indestructibilă între impotenţa sa şi cea a tatălui. Ceea ce era dovedit de mai multe fenomene. În analiză a ieşit curând la lumină acest lucru. Căutase un mijloc de apărare împotriva onaniei şi nu putea găsi. Atunci i-a venit ideea de a jura pe viaţa tatălui că nu se va mai masturba. *A încălcat acest jurământ, ceea ce a fost marele său păcat.*

Trebuia să ispăşească acest păcat şi a ispăşit prin abstinenţă. Şi-a imaginat o altă legătură indestructibilă: „Tatăl tău va trăi atât timp cât nu vei avea relaţii sexuale!" Ceea ce ne explică starea de angoasă în faţa unei încercări de coit. Acum mărturiseşte că îşi împiedică singur erecţiile. Avea erecţii foarte puternice. Se pregătea să realizeze coitul. Se obişnuise ca mai întâi să urineze. Ceea ce mergea foarte greu şi trebuia să aştepte până când erecţia slăbeşte, astfel încât să apară mictio. Apoi se sfârşea, nu mai apărea nici o erecţie. *Cu alte cuvinte, aceasta înseamnă: el înlocuieşte orgasmul prin coit cu plăcerea infantilă a micţiunii în timpul erecţiei, simţind o arsură şi o mâncărime la nivelul uretrei. Deci, se mulţumeşte cu o plăcere preliminară puternică şi îşi refuză orgasmul propriu-zis.* Îşi împiedică potenţa şi, prin manipulări iscusite, produce impotenţa. Este un actor al impotenţei. Ca la toţi bolnavii de acest fel, şi la el se găseşte reprezentarea că prin abstinenţă omul îşi poate prelungi viaţa. Vrea să devină foarte bătrân şi în fiecare pierdere de spermă vede o pierdere a forţei vitale. Tratează sperma aşa cum tratează banii şi în viaţă este tot un avar...

Tabloul conţine şi o componentă homosexuală care este garantată doar prin realizarea programului ascetic. Nu vrea să ştie de atitudinile homosexuale. Dar, în timpul tratamentului, aceste atitudini apar cu toată claritatea. În final, îşi aminteşte o întâmplare din copilărie pe care nu o uită niciodată. De ce nu mi-a povestit-o niciodată? Crede că nu s-a gândit niciodată la acest lucru... Ştim mai bine despre ce este vorba! Nu a vrut să se gândească, dar copilăria lui este îmbibată de traume homosexuale. A slujit ca băiat de plăceri pentru fratele mai mare şi, ceea ce atârnă mult mai greu în balanţă, a practicat acelaşi joc cu fratele mai mic. A făcut şi i s-a făcut extraordinar de des în special fellatio.

Acum ştiu ce se află în spatele onaniei: amintirea celei mai puternice surse de plăcere din copilăria lui. De asemenea, înţelegem că trebuie să-l apese un foarte greu sentiment de vinovăţie pentru că tocmai acest frate mai mic era foarte nervos şi complet inapt de muncă. Îşi făcea reproşuri că l-a îmbolnăvit. Impotenţa sa ar fi deci şi o pedeapsă pentru întâmplările interzise din copilărie. În final, şi-a amintit sau, pentru a spune mai bine, a mărturisit încă un act homosexual pe care l-a realizat la 19 ani, în care a simţit un puternic orgasm.

Acum imaginea impotenţei sale ne este clară în ce priveşte rădăcinile sale psihice. Cel mai important! Vindecarea a fost deplină. Încă din timpul tratamentului au apărut puternice erecţii semidureroase, probabil din cauza puternicului transfer asupra mea (imago-ul tatălui!). Ele au încetat când s-a întors la soţia sa. Femeia, instruită corespunzător, a încercat o nouă cucerire a bărbatului, care a reuşit pe deplin. Din cauza rezistenţelor enorme, această analiză s-a numărat printre cele mai grele dintre cele pe care le-am realizat. Tindea întotdeauna să vorbească despre chestiuni secundare, vroia întotdeauna să aibă un program de viaţă şi evita în mod iscusit toate întrebările hotărâtoare. Bineînţeles, el nu visa niciodată, visele ar fi trădat prea mult din complexele sale. Numai o dată a visat că luase un examen cu notă maximă. Era examenul tinereţii sale, la care cumpărase toate testele cu bani grei. Fără nici o pregătire, în câteva ore trecuse examenul strălucitor. Cu notă maximă. Acesta era un simbol pentru ceea ce vroia să facă în analiză. Să treacă examenul printr-o înşelătorie. A întrerupt brusc, fără să fi spus ce era cel mai important. Dar materialul pe care l-am putut strânge este suficient de interesant încât să justifice publicarea. Rezultatul terapeutic nu dovedeşte mult. Oricum, dacă ne gândim că el apelase în zadar la toate personalităţile din ţara sa şi la mulţi profesori din Germania, putem fi mândri de armele pe care ni le-a pus în mâini analiza.

Cel mai important factor care a ieşit la iveală consider că este faptul unui legământ. Vreau să nu mai am relaţii sexuale! Şi fixarea acestui legământ printr-o relaţie indestructibilă cu viaţa tatălui său (clauza morţii care nu lipseşte în nici o acţiune compulsivă. Impotenţa sa este o trăsătură negativă şi înseamnă: Nu ai voie!) Să nu credem că acest legământ i-a venit în minte spontan, într-o zi. Am observat această atitudine negativă, această teamă de coit. În legătură cu o convorbire, a vorbit despre o fată care i-a plăcut foarte mult în ultimele zile. Următoarea asociaţie a fost aparent lipsită de legătură. Se temea că tatăl este suferind, de o

săptămână nu a primit nici o scrisoare. M-am gîndit imediat la o regulă indiscutabilă a lui Freud: „Cele spuse succesiv trebuie să fie în legătură, ele trebuie să aibă o legătură interioară." Şi aşa era. La întrebarea mea directă a mărturisit legământul foarte şovăitor şi doar silit.

Acum vedem că, într-un anume sens, el avea dreptate când îşi învinovăţea tatăl pentru impotenţa lui, pentru că nu se interesase niciodată de el. Tatăl îl despărţise de singura fată pe care o iubise. Tatăl stătea între el şi soţia lui. Observăm că impotenţa sa compulsivă înseamnă şi o pedeapsă pentru tată. „Ai vrut să mă căsătoresc cu această fată pe care nu o iubeam. Acum ai pedeapsa." Nu a fost neplăcut pentru el că soţia sa a povestit mai întâi tatălui despre impotenţa sa. Din contră! Imboldul a plecat de la el. Căci pedeapsa nu avea nici un sens dacă tatăl nu lua cunoştinţă. Tatăl se plângea că fratele mai mare era un vânător de femei şi a cheltuit atât de mulţi bani; acum trebuia să fie nefericit că el nu atingea nici o femeie şi şi-a format o zgârcenie patologică. S-a diferenţiat complet de fratele său şi s-a identificat cu tatăl impotent şi econom.

Ciudata clauză a morţii care trebuia să împiedice o însănătoşire, conform căreia coitul cu soţia sa era legat de moartea tatălui iubit, ne arată „lacătul cu cifru al nevrozei" care apare atât de des în impotenţă şi care este determinat să facă suferinţa nevindecabilă. Un asemenea lacăt cu cifru este şi faptul că unii impotenţi care întotdeauna sunt impotenţi cu prostituatele au teamă în faţa unei femei onorabile şi se tem să se căsătorească înainte de a se convinge de potenţa lor. În acest caz caracterul incurabil al suferinţei a fost garantat prin clauza morţii. „Voinţa de boală" a produs această asociaţie rafinată între relaţia sexuală conjugală şi moartea tatălui. De o asemenea legătură indestructibilă suferă cei mai mulţi impotenţi. Întotdeauna sunt de căutat un legământ, un blestem sau o clauză a morţii. Dar această clauză a morţii trădează şi o atitudine bipolară faţă de tatăl iubit; ura sa subterană faţă de bărbatul care printr-un cuvânt energic l-a despărţit de fata iubită. Dar acest veto patern este doar o reeditare a unui veto mult mai vechi, din copilărie, de care şi-a amintit neclar şi care i-a devenit conştient abia la sfârşitul analizei. Tatăl luase măsuri care să împiedice onania sa. Îl surprinsese când se juca sub pătură. De aici el şi-a scos un avertisment serios şi o ameninţare că îşi va ruina sănătatea. Găsim aici faptul care apare

des în analiză, că prima acţiune sexuală foarte plăcută a copilăriei este inhibată printr-un imperativ şi este asociată cu neplăcere. Din această perioadă provine cea mai puternică ură faţă de tatăl său care ne explică încercarea marcată de dezacord de a se elibera de onanie printr-un jurământ pe viaţa tatălui. Acest jurământ a fost încălcat şi viaţa tatălui său a fost pierdută. În prezent, deci, spre a ispăşi, bolnavul trebuia să sacrifice satisfacţia sexuală cu soţia sa şi, din nou, a legat această satisfacţie cu o clauză a morţii care, psihologic, se poate descifra astfel: „Dacă tatăl meu moare, mă pot vindeca, căci atât timp cât trăieşte, sunt legat de el."

Doar înclinaţia homosexuală faţă de tată ne oferă înţelegerea nevrozei sale. Numai de dragul tatălui economiseşte şi este zgârcit. Aşteaptă doritor momentul în care tatăl va fi sărăcit ca urmare a risipei fiilor săi. Apoi, precum Cordelia din Regele Lear, abia atunci va dovedi tatălui ce diferenţă există între o iubire filială şi alta. Adună pentru acest moment, trăieşte în aceste fantasme, devine bătrân şi se simte bătrân pentru că nu poate aştepta îmbătrânirea tatălui şi doreşte acest moment ca pe încoronarea vieţii sale. El devansează în timp.

Pe de altă parte, din acest caz învăţăm cât de falsă este concepţia după care în cazul impotenţei este vorba despre un „Nu pot." La fel ca în cazul dispareuniei femeii, psihoterapeutul trebuie să dea de urma preponderentului „Nu vreau".

Acest lucru a ieşit la lumină destul de clar în acest caz. Împiedicarea erecţiei matinale prin micţiune arată clar înscenata regresiune către izvorul plăcerii infantile, câtă dreptate are Adler când vorbeşte despre un „aranjament al înfrângerii ". Bolnavul nostru îşi aranjează impotenţa într-o manieră foarte iscusită, la fel ca toţi bărbaţii care, chipurile, sunt atât de neîndemânatici, încât nu pot găsi deschizătura sau simulează naivitatea şi neştiinţa, care vor să-şi mascheze „Voinţa de impotenţă".[1]

Freud şi şcoala sa restrânsă acordă cea mai mare valoare „complexului castrării" şi îl consideră cea mai importantă forţă în psihogeneza impotenţei, după complexul Oedip din care pacien-

1 Această opoziţie despre care W. Stekel vorbeşte mereu în cărţile sale, între „Nu pot" şi „Nu vreau", poate fi înţeleasă corect numai dacă înţelegem că „Nu pot " se află în registrul conştient, iar „Nu vreau" în cel inconştient. Deci nu poate fi vorba de o simulare, mascare etc., conştientă, deliberată (N.t.).

tul nostru nu prezintă nici o urmă. Trebuie să mărturisesc că foarte rar am avut fericirea să dau de acest complex al castrării accentuat atât de pătimaş, fără să am tendinţa de a-l trece cu vederea. Vom cunoaşte câteva exemple. În cazul de faţă se arată semne abia perceptibile ale unui complex al castrării psihic". Tatăl l-a castrat şi el l-a castrat pe tată".

De când tatăl trăieşte abstinent (s-a castrat) el a devenit impotent cu soţia sa. Se comportă ca şi cum s-ar fi transformat în femeie şi s-ar fi rezervat pentru tată.[1]

O mare importanţă revine geloziei faţă de fraţii cu care el a avut relaţii homosexuale şi pe care este gelos pentru că sunt vânători de femei şi oameni de lume. El este gelos de două ori. Îi invidiază pentru iubirea şi pentru banii tatălui, ceea ce el ascunde în spatele lipsei de pretenţii materiale faţă de tată. Această lipsă de pretenţii este nimic altceva decât un permanent reproş faţă de fraţi şi o invitaţie mută, adresată tatălui, de a nu mai da bani fraţilor. El întinde prea tare coarda diferenţierii de fraţii săi. Se pedepseşte pentru gândurile rele din copilărie. Adesea, îi lăsa pe fraţi să moară şi rămânea singurul moştenitor al imensei averi. De asemenea, avea tot felul de clauze ale morţii care se refereau la fraţi. N-au decât să petreacă şi să-şi risipească forţa vitală în braţele femeilor! Cu atât mai bine! El economiseşte forţa şi banii. Aceasta avea un singur sens secret:

Vroia să supravieţuiască tuturor fraţilor săi şi acesta trebuia să fie triumful său. N-aveau decât să trăiască mai bine şi să risipească preţioasa forţă vitală. El putea să aştepte, îşi economisea forţa.

[1] Stekel susţine că pacientul nu manifestă „nici o urmă" din complexul Oedip, pentru că nu-l înţelege decât sub aspectul pozitiv, restrângându-i sfera. De aceea, vorbind despre atitudinea feminină a pacientului faţă de tată, el nu ştie că se referă la aspectul negativ al complexului Oedip. La trei ani după apariţia cărţii lui Stekel despre erotica masculină, în 1923, Freud publică lucrarea *Eul şi sinele* în care atenţionează: „S-ar părea că complexul Oedip simplu nu este nicidecum cel mai frecvent întâlnit, ci el corespunde unei simplificări şi schematizări care, desigur, în multe cazuri îşi găsesc justificarea în raţiuni de ordin practic. O cercetare mai atentă permite cel mai adesea descoperirea unei forme mai complete a complexului lui Oedip, caracterizat de două aspecte, pozitiv şi negativ – în funcţie de bisexualitatea originară a copilului. Cu alte cuvinte, băieţelul manifestă nu numai o atitudine ambivalentă faţă de tată şi respectiv înclinaţia tandră faţă de mamă, ci în acelaşi timp el se comportă ca o fetiţă, manifestând o tandreţe feminină faţă de tată şi, corespunzător acesteia, un sentiment ostil, de gelozie faţă de mamă." În Sigmund Freud, volumul *Dincolo de principiul plăcerii*, Editura „Jurnalul Literar", 1992, p.122 (N.t.).

Nu este imposibil ca el să devină brusc un Don Juan la bătrâneţe. Întreaga sa viaţă a fost o pregătire a triumfului definitiv asupra tuturor fraţilor săi. Ei ar trebui să vină la el, iar el, bărbatul bogat, i-ar sprijini. L-am găsit o dată citind Biblia. Citea paragrafele sale preferate. Legenda lui Iosif care a fost alungat de fraţii săi şi apoi se răzbună atât de elegant. Astfel au putut să treacă anii în muncă şi căinţă. Totul era o pregătire, o acumulare, o chibzuire a viitorului. Evlavia sa a fost nu o dată ascunsă. Era evlavios cu adevărat şi ţinea mult la credinţa sa. Spera şi în iertarea şi răsplata în cealaltă lume. Aici, pe pământ, nu se putea să-i meargă bine. Avea mereu în faţa ochilor examenul, ultimul mare examen al judecăţii de apoi. O dată a trecut un examen important printr-o înşelătorie. De ce nu ar putea fi posibil acest lucru la Dumnezeu? Arăta acea „teamă de bucurie" superstiţioasă, care este proprie pentru toţi aceşti nevrotici. Nu îndrăznea să se simtă bine. Dacă avea o dată o zi bună, în ziua următoare aştepta obligatoriul „amortizor" pe care, firesc, îl producea el însuşi. Nu vroia să se bucure să umble trist şi lipsit de vlagă. Plângea cu plăcere şi cunoştea plăcerea suferinţei, care este atât de periculoasă pentru că întoarce orice iubire înapoi, asupra propriului eu. Cine era atât de nefericit ca el? Cine găsise atât de multă nefericire în viaţă?[1]

Foarte încet şi cu mare efort s-a despărţit de aceste atitudini infantile şi a îndrăznit să se lase pradă zilei, să-şi abată privirea de la viitor şi să o îndrepte către prezent. Îşi făcea datoria zilnică doar atât cât era vorba despre muncă. Dar datoria faţă de sine însuşi, datoria de a avea bucurie şi plăcere, datoria de a se face fericit o uitase...

Aici trebuie să vorbesc despre activitatea educativă a psihoterapeutului. Ca un al doilea tată, el trebuie să-i dea imperative noi şi mai sănătoase pentru viaţă. Căci, fără imperative, aceşti oameni sunt pierduţi şi chiar în caricatura nevrozei recunoaştem vechile imperative paterne. Întrega sa asceză se compune din vechi atenţionări ale tatălui. Tatăl este vinovat de nevroza sa! Aceasta este logica lui inexorabilă şi pentru ca să-l poată iubi pe

[1] A se vedea ambele capitole, „Teama de bucurie" şi „Ghinionistul" din *Das liebe ich* (Iubitul eu).

tată *sine ira et studio*, pentru a fi liber şi sănătos, el trebuia să sfărâme vechea imagine divină a tatălui, trebuia să se rupă de el.

Vedem şi urmările îngrozitoare ale unei căsătorii încheiate fără iubire, la dorinţa tatălui. Am observat deseori că părinţii îşi rezervă alegerea partenerului sexual al copiilor lor şi aleg mereu un obiect care nu le poate fura iubirea copilului. Sunt pretextaţi factorii ideali, sociali, economici pentru a ascunde egoismul şi a-l da drept altruism.

Există părinţi care se ocupă de viitorul şi binele copilului şi vor numai ce este mai bun. În realitate, este vorba doar despre a păstra pentru sine copilul şi iubirea lui. Dacă pacientul nostru s-ar fi căsătorit cu fata alegerii lui, nevroza sa s-ar fi topit la focul unei adevărate iubiri, vechile fixaţii ar fi slăbit, el ar fi devenit un altul. Căsătoria sa nefericită l-a legat şi mai puternic de tatăl său, care i-a hotărât destinul şi a rămas stăpânul vieţii şi iubirii sale, până când, încolţit de dificultăţile nenorocirii sale, a ajuns la eliberare şi învingerea infantilului, prin analiză.

VI. Impotenţă şi căsătorie

> Chiar cuvântul conjugium (căsătorie) dovedeşte suficient că ambii trag de acelaşi jug; iar a fi înhămat la un jug nu se poate numi fericire.
>
> *Kant*

Din nefericire, sexologii au observat deseori că există multe femei care rămân anestezice doar cu soţul lor, cu amantul pot totuşi să simtă, şi există mulţi bărbaţi care sunt impotenţi cu soţia lor, în timp ce cu alte femei sau cu prostituate îşi pot dezvolta potenţa deplină. Adesea se poate observa că bărbaţii care au avut o relaţie înainte de căsătorie şi au renunţat la ea din motive materiale sau sociale, pentru a-şi îmbunătăţi starea sau pentru a-şi întemeia o familie, în prima perioadă a căsniciei sunt complet impotenţi. De obicei, ei iubesc femeia la care au renunţat, au alungat din conştiinţă această iubire sau în mod deschis au smuls-o din inimă, dar ei erau deja obişnuiţi din punct de vedere sexual cu iubita lor, erau potenţi cu ea, îi erau supuşi din punct de vedere sexual şi acum stau în faţa altei femei. Mulţi încă nu au posedat o virgină, se tem de deflorare, nu cred că au forţă pentru acest act sau îl evită din motive sadice refulate; alţii văd în femeia tânără un imago al mamei sau al sorei, ceea ce, adesea, împiedică dezvoltarea potenţei. Rezultatul este o impotenţă în prima perioadă a căsniciei. Această impotenţă care apare atât de des, de care toţi bărbaţii se tem, poate să rămână fixată în anumite condiţii dacă reprezentarea: „Eşti impotent!" rămâne fixată multă vreme ca reprezentare inhibitoare prin autosugestie şi prin comportamentul neiscusit al femeii, prin false învăţături ale medicului, prin conştiinţă rea. Adesea, iubirea nestinsă pentru iubita părăsită

acționează ca inhibiție și se impune ca impotență. Am obsevat cazuri în care bărbații, după o căsătorie scurtă în timpul căreia au fost impotenți, se întorc plini de căință la iubita lor și se căsătoresc cu ea.

Cazul următor ar putea reprezenta un unicat.

Un bărbat care nu a avut relații sexuale decât cu prostituate și cu ele a fost foarte potent, s-a căsătorit cu o femeie foarte bogată, dar care dispunea de destul farmec pentru a atrage un bărbat. Avea o configurație minunată și nenumărate trăsături spirituale și sufletești care făceau alegerea explicabilă. Înainte de orice, era foarte pasională și s-a îndrăgostit de el pentru că era recunoscut ca om de lume și presupunea că are o artă a iubirii rafinată. Spre marea lui rușine, în noaptea nunții a fost complet impotent. Ce a făcut? I-a explicat soției sale că nu suportă acest lucru, că trebuie să capete plăcere proaspătă, a alergat la bordel unde era în stare să realizeze coitul de două ori într-o jumătate de oră. Întors acasă, a vrut din nou să-și încerce norocul cu soția sa. Dar a eșuat complet din nou. Abia după câteva săptămâni a reușit primul coit. A rămas potent cu soția sa timp de trei ani. Firește, nu-i putea fi fidel niciodată. Căuta mereu bordeluri, avea relații cu diverse cocote. Orice femeie îl putea atrage dacă avea ciorapi gen plasă și încălțăminte frumoasă. I-a cerut soției sale să se îmbrace cu rafinament. Nici un rezultat. Cea mai urâtă și cea mai abjectă femeie îl putea atrage pe stradă, în timp ce soția sa, amabilă și distinsă, nu-i putea provoca nici o erecție, deși își dădea toată strădania. S-a îndrăgostit de o dansatoare, a risipit sume nebunești, a vrut să divorțeze, a devenit complet nebun, astfel încât a părăsit Viena și a trebuit să se supună unui tratament psihanalitic mai îndelungat în Elveția.; acest tratament a diminuat furia sa amoroasă, l-a făcut ceva mai capabil de muncă și viață. Doar impotența față de soția sa a rămas neschimbată în ciuda tuturor soluțiilor. S-a supus unui „tratament individual psihologic" în Viena, tratament în cursul căruia el a ajuns să înțeleagă că triumfă asupra soției sale, că o umilește, că vroia să fie „deasupra", că și-a aranjat impotența în acest scop, dar nu a avansat. Sentimentul său de vinovăție a devenit tot mai apăsător și mai greu. Își ținea cu el un caiet de notițe cu tot felul de imperative, adunate din învățăturile medicilor săi. Viața sa duplicitară a continuat. Își ținea o iubită permanentă cu care era extraordinar de potent. Era suficient ca ea să atingă falusul său și avea o puternică erecție. Doar în căsnicie era infirm sexual, astfel încât soția sa i-a propus deja despărțirea. Acest gând l-a speriat puternic. S-a obișnuit atât cu viața în comun, încât el nu ar putea să

se lipsească de ea; de asemenea, și din punct de vedere material era înclinat către aceasta. A ajuns la stări de îndoială chinuitoare. Să divorțeze și să se căsătorească cu fata la care nu găsise atracție spirituală, dar găsise întotdeauna o bună satisfacere a potenței sale sexuale? (Ceea ce nu-l împiedica să stabilească alte relații cu femei dubioase în călătoriile sale.) A redevenit incapabil de muncă și, în această stare, a venit la mine.

Analiza a scos la iveală puternice dorințe de moarte la adresa soției sale și idei criminale refulate de a o înlătura. Asemenea dorințe de moarte apar aproape în orice căsnicie în care partenerii se simt legați și, pe de altă parte, se fac răspunzători pentru această legătură. Prea slabi pentru a rupe relațiile, se așteaptă la moarte ca eliberator. Din aceste idei de înlăturare prin boală și moarte, accident și întâmplare se construiesc apoi gândurile criminale de a juca rolul destinului și de a o înlătura pe femeie indiferent în ce mod. Dar aceste idei ating complexul sadic originar, trezește tendințe atavice, în care sexualitatea și instinctul de moarte se leagă, formând o unitate înspăimântătoare. Ca apărare împotriva propriilor gânduri, urmează apoi impotența. Ura fuzionează cu impotența, în timp ce iubirea se răstrânge la forțele sufletești. Erotica se întărește, în timp ce sexualitatea descrește. De aici faptul că atât de mulți impotenți devin exagerat de tandri și atenți, debordând de iubire. Nu este vorba doar despre a supracompensa incapacitatea corporală. Nu! Este iubirea eliberată de ură, care se poate consuma în tandrețe pură.

În acest caz, analiza a produs în final o suprimare completă a sentimentelor de vinovăție. O dată cu descoperirea impulsului criminal și a judecății sale conștiente și o dată cu învingerea lor, a apărut mult așteptatul succes. Pacientul a redevenit potent și nașterea a doi copii a pus capăt tuturor gândurilor de despărțire. Tendințele poligamice s-au retras cu timpul, iar el a găsit tot mai multă plăcere la soția sa.

Am cunoscut un exemplu în care un impotent chiar și în noaptea nunții se adresează unei prostituate pentru a se convinge că dispune încă de suficientă forță virilă. În final, impotența conjugală a putut fi vindecată, dar există bărbați care sunt potenți doar cu prostituate. Am descris în volumul anterior rădăcinile psihologice ale iubirii, „tendința către înalt" și opusul ei. „tendința către inferior".[1]

1 *Psihologia eroticii feminine*, capitolul Lupta dintre sexe, (p. 183) (N.t.).

Dar există bărbați care sunt potenți doar dacă se simt a fi mai mult decât femeia. Condiția de bază a potenței este un sentiment al personalității intensificat.

Ei sunt potenți cu servitoarele, prostituatele, cu femeile bătrâne, urâte, inferioare social, în timp ce cu doamnele eșuează.[1] Această suferință prezintă relații cu complexul familial și se exprimă printr-o disjuncție accentuată între sexualitate și tandrețe, dar se arată și fire care țin de homosexualitate. O femeie capătă o valoare numai dacă a fost posedată sau cel puțin dorită de alți bărbați. Următoarea observație ne oferă un asemenea exemplu:

> Domnul F.O., în vârstă de 42 de ani, s-a căsătorit în urmă cu șase ani cu o tânără de 25 de ani și în prima lună de căsnicie a fost complet impotent. Înainte de căsătorie a avut o relație și cu iubita sa, putea realiza coitul de mai multe ori pe noapte fără dificultate. Condiția sa de potență specifică era ca mâna femeii să atingă membrul. În final a reușit să o convingă pe soția sa să realizeze promt manipularea eficientă, dar care, de această dată, nu și-a arătat eficiența. La sfatul medicului, a căutat-o pe vechea sa iubită „pentru a se deprinde din nou". Acolo, lucrurile mergeau fără cusur, dar acasă la fel de prost ca și înainte, adică deloc. După circa trei ani de căsătorie, a realizat o cură psihanalitică în Viena, cu dr. X, cură care a avut un succes hotărâtor. Soția sa, care fusese deflorată digital de către un medic, s-a putut bucura de plăcerea câtorva secunde de imissio. Această perioadă de potență a durat doar câteva săptămâni. Apoi a ajuns din nou la o perioadă de impotență deplină. Soția sa, care a început să sufere de grave simptome nevrotice, a fost sfătuită de medic să divorțeze, ori să-și ia un amant. Ea a ales a doua variantă. Și atunci s-a produs faptul ciudat. Bărbatul întotdeauna impotent, era potent de fiecare dată când ea revenea de la o întâlnire în care aparținuse altuia. Nu avea nici o îndoială că ea îl înșela. O simțea într-un mod inexplicabil. Sau avea ceva în ființa ei care a înlăturat sentimentul său de inferioritate și a exercitat o atracție sexuală care nu era conștientă pentru el? După câteva experiențe proaste, ea a preferat să trăiască abstinent. Potența soțului ei a dispărut. Avea o erecție. Dar, când se apropia de ea, membrul său se prăbușea imediat.

[1] Marchizul în Griseldi a lui Gerhart Hauptmann este un astfel de tip. Impotent cu doamnele, cu potență ridicată cu o servitoare de la grajd. Relațiile cu complexul familial sunt foarte clare.

Supraestimarea obiectului sexual conduce ușor la o impotență, care apare mai ales în noaptea nunții, dacă bărbatul își face reprezentări exagerate în legătură cu nevinovăția și curățenia tinerei sale soții.

Hammond comunică un exemplu plin de învățăminte:

> Un bărbat căsătorit, care înainte de căsătorie s-a bucurat din plin de plăcerea simțurilor, dar nu avea nici un motiv de a considera potența sa epuizată sau măcar slăbită, în noaptea nunții și câteva zile mai târziu, a descoperit că era complet incapabil să îndeplinească datoria sa conjugală. Soția sa era o femeie fină, înțeleaptă și frumoasă. El o iubea tandru și, o dată cu căsătoria, a rupt complet relațiile cu vechile sale cunoștințe de odinioară. Dorința sa era puternică, dar îndată ce încerca o apropiere, ea dispărea la gândul că ar fi o profanare să abuzeze de o femeie atât de nevinovată și de frumoasă pentru o asemenea plăcere senzorială. Ea este prea bună pentru mine, își spunea singur, trebuia să mă căsătoresc cu femeia care era potrivită pentru un asemenea scop, sau ar fi fost mai bine să rămân celibatar și să trăiesc la fel ca înainte. Aceasta s-a întâmplat de mai multe ori, până când, în fine, supărat pe el însuși, a mers la o cunoștință și acolo s-a convins curând că potența sa nu suferise în nici un fel. A încercat din nou cu soția sa, dar din nou fără succes.
>
> Era căsătorit deja de o săptămână și încă nu-și putuse îndeplini îndatoririle conjugale. A apelat la ajutorul meu.
>
> Acest caz nu a adus multe dificultăți. I-am amintit că oricât de curată și de nobilă este soția sa, într-o relație sexuală și legitimă nu stă nici o profanare; că soția sa posedă organe sexuale care aveau de îndeplinit funcții determinate; că aceste funcții erau strâns împletite cu reproducerea speciei umane; că nu există decât o posibilitate de a perpetua specia și că soția sa îl alesese ca soț pentru ca el să-i asigure posibilitatea de a-și face datoria în marele sistem al naturii. De aceea, el trebuie să modereze întrucâtva înalta sa prețuire a caracterului ei angelic și să o privească ca pe o femeie care vrea să fie tratată ca orice femeie aflată în situația ei. A promis să urmeze sfatul meu, dar încă din diminețile următoare mi-a comunicat că nu a avut nici un succes. El și-a dat toată silința, erecțiile sale erau puternice și repetate; dar imediat ce încerca o apropiere, instinctul său sexual dispărea. Ea era prea bună, prea eterică pentru o natură atât de senzuală ca a lui, el nu putea profana corpul ei frumos printr-un asemenea act vulgar.
>
> Din câteva cuvinte pe care le-a lăsat să cadă, am căpătat convingerea că soția sa nu era o ființă atât de platonică cum credea

el şi că eu, printr-o scurtă înţelegere cu ea, curând, aş putea aranja lucrurile spre mulţumirea ambelor părţi. De aceea, am exprimat dorinţa de a o vedea pe soţia lui şi, cu acordul lui, am vizitat-o după amiază la hotelul în care ei locuiau în timpul călătoriei de nuntă. Am găsit că era tandră, dar în nici un caz pudică şi că vroia să contribuie cu dragă inimă la eliberarea soţului ei din starea precară al cărei caracter îl înţelegea doar pe jumătate.

Am rugat-o să fie ceva mai liberă şi mai binevoitoare în relaţia cu soţul ei şi i-am spus că dacă va urma această cale, în mod sigur nu se va produce nici un eşec. Însă ea nu trebuia să procedeze ca şi cum ar fi primit instrucţiuni precise de la mine, ci, din contră, ca şi cum nu ar urma prescripţiile mele. Firește, am lăsat detaliile în seama tactului ei feminin. Planul a avut un succes extraordinar, aşa cum mi-a relatat soţul ei cu mare bucurie în zilele următoare. Ea mi-a spus, povestea el, că nu are nevoie de nici un medic, putea să o ia ea însăşi în direcţia potrivită. Restul, a continuat el, rămâne un secret între ea şi mine, dar aceasta îmi aminteşte de timpurile anterioare. Aproape că nu mai este nevoie să adaug că mai târziu, nu a mai apărut nici o tulburare. Hammond (*op. cit.* pp.48-49)

Impotenţa apărută în căsnicie, mai ales cea din primele săptămâni, poate fi uşor vindecată la început. Aproape că nu există căsnicie în care bărbatul să nu fi trecut o dată printr-o impotenţă trecătoare. În general, comportamentul femeii decide dacă impotenţa rămâne de durată. În căsniciile în care există multă ceartă se ajunge uşor la asemenea tulburări. Dacă o dată cu ura ies la iveală componentele sadice ale instinctului sexual, de cele mai multe ori potenţa dispare.

Am accentuat în mod repetat în această carte, şi am arătat prin diverse exemple că există o impotenţă care reprezintă teama de propria sexualitate. În special la cei cu un sadism accentuat se poate ajunge la o polarizare completă a forţei agresive pentru că componetele urii violente nu pot fi stăpânite altfel. Dintre bărbaţii care au dezgust faţă de prostituate şi fug de ele, o bună parte sunt sadici care, în fantasmă, se joacă cu uciderea femeii. Pentru că libidoul se leagă de moarte şi reprezentarea asasinatului cu viol trebuie să cadă în seama celei mai vigilente cenzuri a conştiinţei, libidoul ca atare nu poate fi admis în afara actelor autoerotice. Este ca şi cum aceste componente sadice ale instinctului sexual reprezintă o parte a instinctului de luptă

străveche dintre bărbat şi femeie, aşa cum l-am descris în „Lupta dintre sexe" (vol. III).[1]

Se întâmplă adesea că oameni care şi-au convertit sadismul în etică şi iubire de oameni devin atât de dezamăgiţi în căsnicie, încât vechiul instinct refulat se anunţă din nou. Sunt cazuri de schimbare a caracterului, care înseamnă de fapt o întoarcere către carcaterul infantil. O asemenea potenţă care apare la o vârstă mai târzie în căsnicie are la bază redeşteptarea tendinţelor criminale (sadice).

Cazul următor ne oferă o serie a factorilor psihologici menţionaţi mai sus.

Domnul N.V., ofiţer superior, un bărbat impozant şi frumos, în vârstă de 52 de ani, suferă de o grea impotenţă. El ar putea să deţină idealul după care a tânjit ani de zile. Dar impotenţa sa este piedica de neînvins. Crede că ar fi urmările onaniei pe care a practicat-o până în ultimul timp şi în legătură cu care nu mai există nici o salvare pentru el. Doreşte un mijloc sigur care să-l facă potent. Are acum un prilej care nu se va mai ivi. Şi explic acestui bărbat inteligent că este vorba despre inhibiţii psihice din moment ce la masturbare are erecţii puternice, de asemenea, erecţiile matinale sunt extraordinar de puternice şi îi recomand o psihanaliză, dar el nu este din Viena şi poate reveni abia după un timp. Relaţia noastră se menţine prin scrisori. Şi acest lucru este posibil dacă avem de-a face cu oameni inteligenţi. Rezultatul a fost mulţumitor în toate privinţele. După primele sale vizite, domnul N.V. îmi trimite o relatare amănunţită, pe care o ofer aici într-o formă prescurtată.

Îmi permit în cele ce urmează să fac cunoscute datele dorite în legătură cu persoana mea.

Mai întâi, în ce priveşte corpul meu:

Am 52 de ani. Copilăria mea nu a fost foarte fericită pentru că părinţii mei s-au putut ocupa de copii în mică măsură, fiind amândoi în magazin toată ziua. Ei erau proprietari ai unui restaurant. De aceea, în cea mai mare parte a timpului eram lăsat cu servitorii şi cu meditatorii. Ultimii, bărbaţi foarte capabili şi aflaţi ulterior în înalte funcţii pe viaţă, nu şi-au conceput totuşi în mod corect rolul educativ. Dorinţele noastre imature erau mustrate şi pedepsite, dar nu reevaluate. Între 12 şi 17-18 ani m-am masturbat, obicei la care am renuţat parţial când am avut prilejul să am

1 *Psihologia eroticii feminine*, capitolul VI (N.t.).

relații cu femei. La 17 ani am căpătat o blenoragie care s-a menținut ani de zile cu întreruperi și de care m-am vindecat definitiv abia la vârsta de 28 de ani.

La 19 ani m-am îmbolnăvit de sifilis, care a fost vindecat aparent prin uz intern al mercurului și apoi printr-o cură cu iod.

La vârsta de 29 de ani m-am căsătorit din dragoste și am conceput doi copii foarte sănătoși dintre care, primul, a murit de diferite la vârsta de 2 ani, în timp ce al doilea, o fată, s-a căsătorit acum un an și jumătate și în urmă cu câteva zile a dat naștere unei fete foarte sănătoase, voinice, care a avut la naștere 4kg și jumătate.

După ce m-am căsătorit, ani de zile am fost foarte sănătos până când, la vârsta de 33 sau 34 de ani, am avut grave tulburări nervoase, care s-au manifestat în principal prin tulburări de digestie, stări de angoasă, slăbire și de aceea am fost tratat de mulți medici pentru îmbolnăvirea organelor digestive. În acea perioadă mă simțeam atât de bolnav, încât trăiam mereu cu angoasa că m-aș prăbuși și aș putea muri pe stradă, de aceea îmi alegeam drumurile astfel încât să fiu sigur că din când în când, întâlnesc un polițist. Cele două cure urmate, una la Karlsbad și cealaltă, o cură cu apă rece, nu au avut nici un succes.

Se pare că de-abia medicul primar dr. N., a privit fenomenele mele în legătură cu sifilisul care nu dispăruse căci, după o scurtă examinare, mi-a dat ca medicament iodură de potasiu și, pentru că nu l-am suportat, arsenic în diverse forme, la care, starea mea s-a ameliorat succesiv, dar foarte încet. Nu pot să nu menționez că le vindecare a contribuit în mod esențial un factor psihologic.

În timpul bolii, mi-am observat continuu corpul și poate că am acordat o importanță prea mare unor simptome inofensive. Despre teama mea de a nu muri subit am vorbit o dată cu un vechi prieten pe care îl știam din anii anteriori că este mistic. El a râs de teama mea; credea că nu trebuie să ne temem niciodată de moarte, căci ea nu este ceva rău. L-am ascultat. El m-a sfătuit să citesc mai întâi mica lucrare a lui du Prel, *Ratsel des Menschen* (Enigma omului). Până atunci nu mă ocupasem niciodată cu filosofia și nu mă gândisem să mă instruiesc în acest domeniu; întâmplarea a vrut ca această cărticică să-mi sară în ochi în prima librărie în care am intrat, ceea ce mi s-a părut ca un semn al destinului.

Am cumpărat această mică lucrare și am studiat-o, așa cum am făcut apoi cu toate scrierile dr. du Prel, iar apoi am citit și alți filosofi, studii care m-au abătut complet de la suferința mea și ele, întrucât mi-am însușit ideile despre nemurire, au alungat toate neliniștile.

La vârsta de 36-37 de ani au reapărut totuși alte fenomene de boală pe care le explic acum prin lues. Au apărut leziuni ale limbii și, mai târziu, leziuni la nivelul membrului și au dispărut prin utilizarea de calomel. Această observație l-a determinat pe medicul meu de familie să-mi prescrie o cură cu unsoare pe care am urmat-o și care m-a restabilit.

În orice caz, vindecarea mea o văd în mercur, care încă de un an m-a eliberat de suferința mea. Poate că au acționat stimulativ și diversele preparate pe bază de iod, saodin, iodostarin, pe care le-am folosit deseori până acum un an.

În prezent, mă simt aproximativ bine din punct de vedere corporal, dacă fac abstracție de faptul că eu, care până acum doi ani eram un pieton neobosit, acum obosesc ușor, transpir ușor, răcesc ușor și, *last but not least*, nu mai pot să-mi îndeplinesc obligațiile extraconjugale.

Până acum trei ani, am avut o relație permanentă și am putut realiza coitul regulat și fără reticențe și chiar, ceea ce nu am făcut niciodată, nici în primele luni de căsătorie, din când în când am exagerat. Dar după ruperea ultimei relații, în lipsa unui obiect potrivit și din teama de relații cu fete publice, realizam coitul foarte rar și adesea existau pauze de săptămâni și luni, impuse de împrejurări în care abia mă gândeam la femei. Dar exista o excitație sexuală mai mare la vederea sau atingerea unei femei și aceasta redeștepta dorința, apărând, fără erecție a membrului, secreții numeroase, urmate de cele mai multe ori de inflamări și dureri insuportabile în testiculul stâng, care apoi se răspândeau la ambele testicule și partea de jos a abdomenului.[1] Aceste dureri dispăreau numai după revărsarea de spermă și adesea nu după una singură. Am încercat să devin stăpânul durerilor prin comprese reci, prin purtarea unui suspensor – zadarnic – până când m-am întors la suferința din tinerețe și m-am autosatisfăcut. Faptul că nu am mers la prostituate pentru a realiza coitul cu un prezervativ a avut cauze în incapacitatea mea de a menține penisul în stare de erecție cu un prezervativ. Îndată ce puneam un prezervativ, membrul se moleșea. Și, întrucât aveam o aversiune față de perversiuni, nu mi-a mai rămas nimic altceva decât autosatisfacerea, la care, însă, apelam întotdeauna fără plăcere și numai ascultând de o compulsie și atunci doream să termin cât mai repede posibil și, de aceea, nici nu așteptam excitarea deplină a membrului.

---

1 *Epidymitis erotica*! A se vedea vol. I, a doua ediție p. 30. [2]

2 Stekel se referă la vol I din *Tulburări* (N.t.).

Cu trei luni în urmă, când am avut ocazia de a începe o nouă relație, am vorbit cu medicul meu de familie despre impotența mea și el a constatat slăbiciunea membrului prin aceea că acesta putea primi și menține sânge doar cu greutate!

Prin aspirarea membrului cu un aparat sub vacuum, după prof. Bier, prin electricitate și poate printr-o cură cu muriacetină, starea mea s-a îmbunătățit atât de mult, încât eu, în relația mea *obișnuită*, pot realiza coitul o dată-de două ori pe săptămână, dar întotdeauna numai după o stimulare corespunzătoare a membrului de către femeie, fără o plăcere specială și cu foarte puțină spermă.

Pentru a spune tot adevărul, trebuie să recunosc că acum mi se oferă prilejul de a intra în relație cu *o femeie pe care o doresc de ani de zile*. Dar gândul la prima întâlnire care trebuie să aibă loc în curând, îmi inspiră teamă și chin, pentru că mă tem că ființa dorită nu se poate satisface cu mine și eu trebuie să-i rămân dator cu prima dovadă de iubire.

Această teamă m-a adus la dvs., mult stimate domnule doctor, și aș fi venit mai devreme dacă nu m-aș fi rușinat să mă descopăr corporal și sufletește în fața unui bărbat, căci cred că trăsătura de bază a ființei mele este pudicitatea.

Stimulat de relația cu dr. G., un medic și apostol al abstinenței (din motive de cunoaștere) m-am jucat deja cu gândul de a renunța complet la femeie, dar durerile în testicule determinate de o abstinență mai îndelungată și un rest de plăcere de viață mă împiedică să urmez un asemenea gând.

Așa stau lucrurile în prezent. Acum, după cea mai amănunțită autoexaminare, vreau să încerc să spun ceva despre viața mea sufletească.

Din acest punct de vedere, trebuie să spun din capul locului, întreaga viață mi-a fost străbătută ca un fir roșu de două trăsături nefaste, care m-au privat de plăcerea de a trăi și de succes, și au mers în paralel, și anume lipsa de încredere în propria persoană, sporită până la autosubestimare și slăbiciunea voinței. Cred că trebuie să menționez de exemplu că încă din copilărie m-am ocupat mult de poezie, pe care însă întotdeauna o lăsam deoparte, în ciuda recunoașterii din partea unor persoane competente pentru că le luam drept proaste, iar lauda celuilalt o luam drept măgulire. Am început romane și piese de teatru, cu o extraordinară imaginație, le-am văzut și terminate și le-am aruncat când erau realizate pe jumătate. Îmi lipseau energia, voința de a termina ceea ce am început. Abia acum câțiva ani, sub impulsul unei mari iubiri, am terminat câteva comedii, dintre care una a fost reprezentată, dar a avut o viață scurtă, ceea ce m-a determinat ca, în ciuda ofertelor pe care le primeam și le mai primesc, să nu mai lucrez la nimic important pentru că mă consider un novice și totuși am adesea un fel de compulsie și scriu poezii, nuvele și piese într-un act pentru prietenii buni și pentru sertarele biroului.

Un alt exemplu: ca adolescent și bărbat tânăr, mi s-au oferit unele prilejuri de a cuceri femei demne de a fi dorite. Până astăzi nu m-am atins niciodată de o femeie căsătorită și la un examen amănunțit trebuie să recunosc că este numai din cauză că întotdeauna credeam că *sunt prea slab constituit*, greșeală de care m-am vindecat abia acum câțiva ani când, la băile de soare, am văzut că nu mă abat prea mult de la medie, ci chiar am un membru mult mai mare decât alți bărbați care sunt mari cuceritori de femei. Probabil că, fiind băiat, am văzut la un servitor o dată un penis în erecție deosebit de mare și mi-am stabilit măsura după el. De aceea m-am ținut mereu după prostituate și fete nevinovate la care presupuneam lipsă de experiență.

De aici și faptul că mi-am subestimat întotdeauna capacitățile profesionale, în ciuda succeselor și recunoașterilor din afară. M-am considerat și mă consider un ofițer de nivel mediu, dar căruia i-a surâs norocul, deși am atins un grad atât de ridicat. Și astăzi încă, în funcția mea influentă și invidiată de mii, ca bărbat cu rol conducător într-un serviciu foarte important, în relații permanente cu demnitari înalți și dintre cei mai înalți, lăudat, distins și pecuniar foarte bine situat, nu sunt capabil să pornesc cu conștiința de sine necesară. Pedepsesc fără plăcere pentru că în multe cazuri îmi spun că eu, aflat în fața unei compulsii decizionale subite, așa cum li se întâmplă zilnic celor ce execută, nu aș fi făcut mai bine și mă tem de reproșul, chiar dacă tacit, al unui subaltern că o critică după chibzuință matură nu este mare ispravă.

Sunt des în situația de a ține un discurs subordonaților mei. Este un chin pentru mine pentru că sunt convins că spun tot ce este mai banal. Dar dacă îmi pun ochelari fixați pe nas, încât îi văd neclar pe cei din jur (sunt hipermetrop), atunci lucrurile merg și adesea mi se face complimentul că vorbesc bine.

Pe scurt, consider că orice om este mai important decât mine, chiar dacă apoi chibzuința sau un fapt îmi spun contrariul. Și sufăr continuu din cauza acestei reprezentări și toate acțiunile mele stau parțial sub această părere greșită.

De aceea, îmi fac datoria fără plăcere și cu teama continuă că indiferent ce întâmplare sau eveniment ar putea să mă lipsească de renumele câștigat în mulți ani de serviciu. La aceasta se adaugă ideea că statul lucrează irațional și conduce serviciile prea

birocratic, de aceea omul este obligat să facă multe împotriva convingerii sale celei mai bune. Număr zilele pe care le am până la pensionare.

Strâns legat de acestea este faptul că nimicuri, o informație furnizată de mine nu total corectă, un mic lapsus într-o relatare pe care o fac, un neologism pe care-l folosesc greșit, mă irită într-un asemenea grad, încât mi se face rece pe măduva spinării și *îmi zboară somnul*, în timp ce informații subite despre accidente, asasinate, incendii de amploare etc. ce privesc serviciul meu mă lasă complet rece și nu fac inima să-mi bată mai tare. Apropos de inimă! Ea reacționează doar la excitații sufletești. Eforturile fizice nu o ating deloc. Călăresc câteva ore, urc munții înalți și inima mea rămâne mereu liniștită. Vederea unei femei frumoase o face imediat să bată mai repede... În caz de răceală, de febră, întotdeauna are nevoie de un stimulent.

Cu acest prilej, adaug în ce privește corpul propriu-zis că nu trăiesc fără măsură. Nu mănânc mult, ci *repede* și sunt imediat suprasaturat. Plăcerea de alcool se limitează la câteva pahare de bere și ceva vin seara. Ziua nu beau deloc alcool și beau puțină apă. Fumez zilnic 15 până la 20 de țigări. Cafea beau doar după-amiaza. Dimineața iau cacao. După această abatere către viața mea sufletească, reîntorcându-mă, mai relatez că eu caut plăcere puțină. De câțiva ani, nu merg la nici un teatru, la nici un concert, dar citesc foarte mult și prefer beletristică instructivă, scrieri de călătorie, lucrări filosofice. Mă satisfac foarte mult *utopiile – în schimb sunt împotriva cărților cu conținut erotic sau care conțin doar povești de iubire*. Nu suport fotografiile pornografice, mă rușinez de mine însumi când este vorba despre așa ceva. Citesc cu plăcere povestiri incitante, de exemplu cele scrise de Hans Heinz Ewers, Poë, dacă ele se ocupă de probleme sufletești și utopice.[1]

Și acum, ceva despre căsnicia mea. M-am căsătorit, cum se spune, din iubire, cu soția mea, o româncă pasionată, care a fost și este foarte frumoasă și de rasă. Cu toate acestea, rațiunea mă deconsilia, pentru că în relațiile logodnicei mele cu cercurile mai bune, dar ușuratice, din România nu întrezăream nici o garanție pentru viitor. Aveam teamă de noaptea nunții din motivele cunoscute, dar m-am lăsat purtat de pasiune și am fost aproape fără voință. Noaptea nunții mi-a adus deja prima dezamăgire, căci nu mi-a dat siguranța că soția mea a intrat în căsnicie complet neatinsă. Dar am refuzat cu forță să mă exprim, ținând cont că nenorocirea deja se produsese și un conflict în noaptea nunții ar putea avea consecințe imprevizibile pentru viitor. În plus, eram bucuros că eu însumi avusesem succes și lăsasem în urmă mizeriile vieții de celibatar. Ca urmare, m-am autosugestionat că se poate să mă fi înșelat, că prezența *clară* a himenului nu este singura dovadă de virginitate. Această autosugestie mi-a reușit atât de bine, încât doi ani am trăit foarte bine cu soția mea.

1 Este vorba despre satisfacerea fantasmelor sale sadice.

Dar după acești doi ani s-a amestecat din nou la ea sângele ușuratic al celor din sud. Avea plăceri al căror gust eu nu puteam deloc să-l prind și nu avea nici un fel de înțelegere pentru năzuințele mele îndreptate spre lectură bună, creație poetică, bucuria în fața naturii. Acest dezacord între modul nostru de a vedea viața a devenit mai ascuțit când am sosit ca ofițer într-o garnizoană dintr-un orășel din Galiția. Soția mea călătorea adesea la Lemberg și Viena, unde locuia la rude. În această perioadă, ea a dus pe o cale greșită înclinația ei către plăceri, dorința ei de a se îmbrăca frumos etc. și s-a ajuns la o scenă îngrozitoare între noi când eu am descoperit că ea se îmbrăca peste posibilitățile noastre, și atunci am bănuit de unde veneau mijloacele. Începuse o relație cu un baron în vârstă de 72 de ani care, chipurile, nu-i devenise intim, ci doar o proteja. Gândiți-vă la situația mea ca ofițer! Trebuia să o părăsesc imediat dacă se afla ce venituri folosea soția mea pentru a se bucura de înclinația ei către lux. Am scris unui avocat cu care eram prieten și l-am rugat să se ocupe de divorțul meu. Dar motivele sale bazate pe rațiune, teama de scandal, gândul la copilul nostru, poziția mea și, nu în ultimul rând, slăbiciunea voinței mele, m-au împiedicat să insist în hotărârea mea și am continuat să trăim alături, străini și fără iubire. După ani de zile, s-a dezvoltat un fel de prietenie, căci soția mea avea și unele trăsături pozitive și ne-am învoit în liniște ca fiecare să meargă pe drumul său, acord pe care eu nu l-am folosit, dar ea l-a folosit destul de mult. Mult mai târziu, când eu am sosit deja în Viena în cadrul ministerului, am cunoscut o fată cu înalt nivel spiritual care avea des relații și cu soția mea. Cu această fată am înnodat o relație care a durat cinci sau șase ani. Însă acum s-a arătat în adevărata sa lumină caracterul soției mele. În timp ce ea nu-și punea nici o piedică în calea plăcerilor și a pasiunilor ei, *m-a urmărit cu o gelozie îngrozitoare*, care a dus la cele mai oribile scene, fără să se gândească nici la poziția mea, nici la societate. Adesea am fost aproape de disperare și am început deja să mă îndoiesc de mintea normală a soției mele, ba chiar aveam de gând să o internez într-un stabiliment. Avea realmente accese de furie și convulsii isterice, astfel că atunci când doar vorbeam cu fata, născocea pe seama noastră cele mai incre-

dibile lucruri, cum ar fi avortul, intenția de a ne căsători, ceea ce nu ar fi fost posibil pentru că suntem catolici, îmi otrăvea viața țipând la mine ca la un libertin care nu cruță nici o femeie și are nenumărate relații, în timp ce eu, de fapt, nu am avut relații cu nici o femeie în afară de fata menționată. Am avut nevoie de întreaga mea putere de voință pentru a mă abține și de întreaga mea imaginație pentru a găsi mereu noi mijloace de a para manevrele și atacurile ei. Oricărui străin pe care-l întâlnea pe stradă îi povestea ce individ rău sunt eu. Aceste conflicte au fost întărite prin faptul că i-am retras orice intervenție în educația fiicei mele, pe care după ce a învățat alfabetul, am dat-o într-un institut și, după absolvire, i-am luat o guvernantă independentă ca formație care trebuia să împiedice influența bigotă a mănăstirii. Fiica mea avea voie să iasă numai cu mine și cu sora mea pentru că mă temeam că soția mea ar putea să o tragă către societatea de cafenea. Conflictele au înregistrat o și mai mare escaladare atunci când relația mea cu fata s-a rupt, iar eu, printr-o reîncercare de apropiere sexuală, am vrut să-i dovedesc acest lucru soției mele care nu credea, dar această încercare s-a sfârșit cu un eșec deplorabil. Din aceasta, soția mea a dedus în mod corect că în mine orice sentiment de iubire pentru ea este mort. Și vedeți, domnule doctor, situația nu a fost niciodată în întregime așa. Îmi enumeram întotdeauna calitățile bune pe care soția mea le avea fără îndoială, mă gândeam la inima ei bună care a făcut-o să se însoțească cu toți ușuraticii, la spiritul ei de ordine și la faptul că toate scenele proveneau totuși din iubirea pe care o avea pentru mine și teama că mă pierde. Punctul cel mai ridicat al conflictelor a fost atins când fiica mea a cunoscut un tânăr dintr-o familie foarte bogată, dar simplă și a cărei apropiere de fiica mea eu o vedeam cu ochi buni. Concepția despre viață a tânărului, simplă și curată îmi convenea, dar nu corespundea idealului soției mele care ar fi preferat un bărbat elegant, care a trăit bucuriile și suferințele vieții și s-a ținut de aceasta prin cabarete și varieteuri. Soția mea s-a certat cu sora mea, cu viitorii socri ai fiicei mele – și chiar cu fiica mea – și în momentul în care, din această cauză, s-a ajuns la o scenă îngrozitoare între mine și ea, scenă în decursul căreia a aruncat cu noroi în toți participanții și a folosit cele mai vulgare cuvinte de injurie, ajungând la concluzia bine chibzuită că acestei femei ar putea să-i impună eventual doar forța brutală, m-a tentat *experimentul de a o bate amarnic o dată*.

Aceasta a fost cu trei ani în urmă. Mi-am reprimat întreaga mea compătimire, am închis ochii pentru a nu trebui să o văd pe învingătoare, dar am bătut-o într-un asemenea mod, încât a purtat urme săptămâni în șir. A devenit complet liniștită, plângea și se tânguia. Dar eu fugeam departe, în Prater, și plângeam de asemenea, îmi era rușine și realmente eram aproape de sinucidere. Întâmplător, am întâlnit un vechi prieten, un bărbat deosebit de brav și un om de onoare. Mi-am deschis inima față de el și el m-a încurajat. Am mers acasă cu cuvintele lui de îmbărbătare în inimă și am rugat-o pe soția mea să mă ierte. Ea încă plângea. *Din acel moment, exceptând mici incidente, am avut liniște din partea ei.* Fiica mea s-a căsătorit cu tânărul, soția mea s-a ocupat din nou de distracțiile ei, a găsit un prieten; nu ar fi suportat lipsa unui prieten (este foarte senzuală). El îmi convenea pentru că avea principii mai solide decât se putea aștepta de la el cineva din compania soției mele. M-a lăsat să merg pe drumul meu fără a arăta prea multă gelozie, a stabilit relații bune cu fiica mea și cu ginerele meu, s-a comportat grandios și prevăzător la lăuzia fiicei mele, s-a schimbat complet în toate privințele. Nu am mai avut niciodată prilejul să mă gândesc, nici măcar pe departe, la mijlocul de pedeapsă pe care-l folosisem o dată. Dar am puțin din liniștea și libertatea pe care le-am recăpătat căci, așa cum am descris deja, mi-a dispărut forța de a-mi trăi viața atât de mult cât încă aș dori ; aceasta, prin îndelungata chibzuință din ultimii ani, poate, de asemenea, prin lipsa unui obiect potrivit care condiționa chiar această abstinență. Și acum, când mi se oferă prilejul – poate ultimul din viață – de a fi aproape de o femeie care mă place, regret această lipsă de forță; și simt îndoit teama în fața inhibiției sufletești care, într-un moment horărâtor, m-ar putea lipsi de roadele strădaniilor mele de luni de zile și m-ar putea lipsi de îndeplinirea dorinței mele.

Să înaintăm în analiza acestui caz. Mai întâi ne frapează tendința către mistică a pacientului. În spatele acestei tendințe se ascunde o nevoie de a crede. Într-adevăr, pacientul nostru este în taină la fel de evlavios ca și toți ceilalți nevrotici care se rușinează să recunoască față de ei înșiși evlavia lor. El merge la biserică, dar numai la serviciile religioase engleze, pentru că se bucură să audă vorbindu-se englezește și pentru că predica în limba engleză îi face plăcere. (Face aceasta numai din interes pentru limbă.) Evlavia sa se trădează și din imposibilitatea de a avea relații sexuale cu femei căsătorite. Această morală nu este conștientă. Căci concepțiile sale morale în chestiunile sociale sunt totuși foarte libere, așa cum o dovedește comportarea sa față de femeie. Caracterul sacru al căsniciei este mai mult decât o noțiune goală. Dar întreaga sa religiozitate conștientă s-a transformat în mistică. Temeiul ființei

sale este castitatea. Astfel înțelege el frânele religioase. Este interesant că a reînceput să se masturbeze atât de târziu. Această regresiune către o formă infantilă a activității sexuale trebuie să aibă o legătură cu impotența sa. Nu în sensul că onania i-ar fi dăunat, ci în sensul că scopul său sexual și satisfacerea sexuală năzuită care derivă din el nu pot fi încluite printr-un coit, atât timp cât onania reprezintă un mod adecvat de satisfacere. El se gândește la hotărârea de a renunța complet la femeie. Această renunțare trebuie să aibă și un alt temei decât tendința religioasă ascetică accentuată. Probabil se teme de femeie sau se teme că poate merge prea departe cu femeia. Tabloul este întregit de sentimentul de inferioritate manifestat extraordinar de pronunțat. Căci inferior se simte doar omul care este conștient de defectele sale etice. Acest caz ne arată clar că satisfacția legată de o mare capacitate nu poate alunga sentimentul de inferioritate. Căci acest om a ajuns mai departe decât prietenii și colegii săi. Multilateralitatea sa era izbitoare. Era ofițer și savant, pictor și poet, iar în domeniul muzical se înălța deasupra mediei. Și cu toate acestea, îl așeza la podea sentimentul de inferioritate. Căci era conștient că toate acestea nu-l slujesc. Pentru că în sinea sa se simțea un criminal ascuns, împotriva căruia trebuia să se apere. Vede totul la el chiar și mărimea penisului, prin oglinzi concave. Amplifică atât de mult chiar și o mică greșeală pe care o face, încât ea devine păcat mare și din această cauză nu poate dormi. Acest bărbat ispășea greu alegerea greșită a partenerului său. Homosexualitatea soției sale trebuie să-i fi frapat deja pe cititorii mei. Gelozia față de prietena ei, față de soțul ei, chiar și impulsul neobosit către bărbați arată că este vorba despre o Messalina cu homosexualitate refulată. Și el are componenta sa homosexuală care îl face să suporte gândul că femeia nu mai este virgină, care îl lasă să trăiască în special cu femeia care se comportă fără rușine și se înjosește pentru bani la libertini bătrâni. El suportă totul pentru că mirosul de bărbat care ei îi este propriu îi produce o plăcere secretă. În cele din urmă, el determină alegerea iubitului și este bucuros că soția sa are de-a face cu un om mai bun. El o iubește în ciuda tuturor celor întâmplate.

Ei sunt doi oameni care luptă pentru putere în căsnicie. Interior el are pică pe ea pentru că nu-l recunoaște pe artistul din el. Ea nu se așează niciodată la pian când cântă el, nu-i laudă tablourile niciodată, deși toată lumea le admiră, de asemenea, ea nu-i citește cărțile. Are interes pentru el numai când acționează ca

ofițer. Dar artistul din el se răzbună și el o urăște. Încă din primele zile ale căsniciei femeia s-a arătat a fi partea mai tare și a rămas astfel. El suportă situația că ea nu fusese virgină și nu o dată a îndrăznit să întrebe dacă altul o posedase înaintea lui. În cele din urmă, ea a mers pe drumul ei și nu s-a lăsat tulburată de el câtuși de puțin. Imediat a fost geloasă pe sora lui și întotdeauna punea piedici când aceasta trebuia să vină la ei. Sau nu era niciodată acasă. Într-o zi el i-a arătat stăpânul. Așteptase ea acest lucru? Comportamentul ei nu fusese ca o provocare, o întrebare mută: „Cât timp vrei să te lași rugat? În locul tău, ți-aș arăta deja cine este stăpânul." Ființa ei s-a schimbat ca prin minune pentru că el i-a arătat o dată cine este stăpânul. Această femeie căutase un bărbat întreg, care să o țină cu forță sub stăpânirea lui, de care ea să trebuiască să asculte. Numai bărbatul puternic ar încătușa-o și ar putea-o ține. Totul în ea strigă după supunere, dar una mai puternică decât a fost. Mânia lui îi arătase pentru prima oară ce forță îngrozitoare dormitează în sufletul liniștit al soțului ei. Dar el o iubea și nu vroia să i-o arate, pentru că în el o dată cu iubirea a răsărit și o altă forță împotriva căreia el trebuia să lupte cu toată puterea ființei sale. Dar care erau aceste forțe ascunse care ne pot ajuta să dezlegăm enigma impotenței sale? Am văzut că și inhibițiile moral-religioase erau prezente la el. Nu va putea să posede niciodată frumoasa femeie pe care ar putea-o poseda acum. Soțul acestei femei este prietenul său și poate că componenta sa homosexuală vrea să preseze și în această direcție, ființa sa este pătrunsă de etică prea mult pentru ca el să poată ajunge la acest adulter. Aici intervine și o altă forță care absoarbe toate energiile sale. Adică, la următoarea întâlnire, mărturisește șovăitor că visează adesea că o bate pe soția sa și că, după aceea, are o erecție puternică. Deseori se ajunge la polurii. Nu poate să-și explice acest amestec de ură și iubire, dispreț și plăcere.

Relatarea sa arată în continuare că încă din copilărie el a trebuit să lupte cu tendințele sale sadice. În noaptea nunții i-a trecut prin minte *să o sugrume pe soția sa când a descoperit că nu era virgină*. Acest gând îngrozitor l-a dezarmat. Nu are voie să fie rău, pentru că altfel toți demonii urii s-ar desprinde în sufletul său. Dar de când a bătut-o pe soția sa, a simțit o tendință care devenea tot mai puternică, de a o bate și de a se răzbuna pentru anii de umilință. Această răzbunare era doar un pretext pentru tendințele sale sadice. Cât de multe pedepse apar în acest mod! Cât de multe acțiuni își datorează amploarea acestui om primitiv vio-

lent care trăiește în noi! Ceea ce dorea el de fapt era un asasinat cu viol al soției sale. Ar dori să o sugrume sau să o înjunghie. Iubirea cu aviditate pentru femeia frumoasă a fost accentuată și sporită pentru a se salva încă o dată din sadismul prezent în heterosexualitatea normală. Îl las să îmi trimită ultima sa nuvelă și ultima sa piesă de teatru presupunând că acestea au încercat să rezolve conflictul într-o manieră artistică. Nuvela tratează despre un bărbat care o împușcă pe soția sa din cauza infidelității și apoi, de bună voie, își ia viața. Piesa ne arată un bărbat violent care este criminal, care o dată a comis o otrăvire pentru a îndepărta o iubită incomodă, cu toate acestea, ajunge la mare cinste, în cele din urmă este totuși descoperit...

Această ură față de femeie este în același timp o luptă împotriva feminității sale care l-a castrat și în momentele importante, l-a lipsit de forță. Este o luptă pentru propria sa masculinitate în a cărei latură extremă se află bărbatul violent care îi arată soției sale bărbatul prin faptul că o ucide, care este stăpânul vieții ei. Abia prin învingerea completă și conștientă a acestor impulsuri sadice a putut să încheie pace cu soția sa. Ea a acceptat bucuroasă. Este semnificativ că ea apoi a revărsat iubire și fidelitate și a trăit numai pentru soțul ei. Ea se temea de el și așa cum am văzut – se temea pe bună dreptate. Instinctiv ea bănuia că viața ei a fost în pericol și că acum jocul pentru supremația în căsnicie a luat sfârșit. El învinsese pe toată linia... Tulburarea potenței a dispărut complet. Dar nu a avut relații sexuale cu soția sa. Nu putea să-i uite infidelitatea, se simțea profund jignit deși o iertase și îi acceptase ultima ei relație. Relațiile cu soția prietenului său au fost rupte. Potența sa a revenit, dar numai cu prostituate și femei care nu-i împovărau conștiința. Următoarea observație arată relații clare cu criminalitatea și sadismul.

> Domnul N.M., un medic în vârstă de 36 de ani, a devenit complet impotent cu soția sa după nașterea celui de-al treilea copil. Un coit extraconjugal reușește aproape întotdeauna. Îl urăște pe copilul nou-născut, pentru că ar fi cauza impotenței sale conjugale. În analiză reiese la lumină că el a avut bănuiala că acest copil ar fi de la un prieten al său. Legătura homosexuală (inconștientă) cu prietenul său, așa cum am descris anterior, i-a devenit temporar conștientă. Recunoaște fantasma de înlăturare a copilului[1] și mărturisește că el, ca medic tânăr, a comis o crimă asemănătoare. O iubită a sa a născut un copil căruia el i-a făcut o injecție cu morfină când era grav bolnav. Nu știe dacă a omorât copilul sau acesta a murit din cauza bolii. Continuarea analizei scoate la iveală fantasme criminale îndreptate împotriva mamei și copilului. A visat deseori că a sugrumat-o sau a împușcat-o pe femeie.

1 Acest motiv este tratat de d'Annunzio în romanul său matrimonial psihologic *Innocente*.

Cei mai mulți dintre acești sadici se refugiază într-o religiozitate profundă, în care ei caută protecție împotriva instinctelor lor rele. Această religiozitate se poate ascunde în spatele tendințelor ascetice, așa cum dovedește observația următoare.

> Domnul H.O., în vârstă de 50 de ani, un literat cunoscut, suferă de doi ani de o impotență completă. Lipsesc chiar și erecțiile matinale. Își explică suferința prin două cauze: 1. Onania începută la vârsta de 9 ani și continuată fără întrerupere până la căsătorie (la 35 de ani); 2. O extenuare produsă de o practicare exagerată a sportului. Este un ipohondru tipic, a cărui întreagă străduanie este îndreptată spre ameliorarea pagubelor datorate vieții sale ușuratice. Are un mod de viață absolut igienic, după reguli determinate. Ține o dietă strictă, ia aer proaspăt, se scaldă, face plajă și, cu toate acestea, suferă de oboseală, dureri de spate și de picioare, crampe stomacale și, în plus, a devenit impotent. A practicat cu pasiune gimnastica, ciclismul, schiul, alpinismul. A renunțat la toate acestea pentru că știe că suprasolicitarea îl face grav bolnav pentru multe săptămâni. În plus, suferă de o grea depresie psihică, întotdeauna este prost dispus, amărât, are în sine gânduri de sinucidere. Rămâne în viață doar de dragul soției sale și al celor doi băieți încântători pe care îi are. S-a căsătorit din dragoste și susține că niciodată nu a dorit o altă femeie. Niciodată nu a posedat o altă femeie, nu vrea să cucerească o alta. Ar fi fericit să fie potent cu soția sa pe care o iubește și o prețuiește. Din anamneză au ieșit la iveală câțiva factori de o importanță specială. A avut un tată foarte sever, care tiraniza întreaga casă, îi ținea pe toți într-o disciplină strictă, îi educa în spiritul venerației și al evlaviei. A început să se masturbeze de timpuriu, era timid, ocolea toate ocaziile de a se lămuri din punct de vedere sexual prin discuții cu alți băieți. Din observarea tatălui, a extras că acesta nu i-ar ierta niciodată un pas greșit. A învățat de timpuriu să-și stăpânească temperamentul cald și să-și oțelească voința. Nu exista capacitate pe care să nu o poată obține prin efort. A învățat renunțarea și bucuria renunțării. Întreaga sa viață a luptat împotriva onaniei și era fericit dacă putea avea pauze de săptămâni între acte izolate. Până la vârsta de 18 ani și-a găsit consolarea în religie. Spovedania era întotdeauna o

mare uşurare. Dar, ulterior, concepţiile sale au devenit mai libere. A rămas întotdeauna un om evlavios, care mergea cu plăcere la biserică când avea ceva pe inimă, dar nu a mai respectat aspectele formale, avea o credinţă reformată pe care a adaptat-o inteligenţei sale. Orgoliul său era nelimitat. În orice privinţă, el vroia să meargă mai departe decât colegii săi. Spera ca prin abstinenţă sexuală să îşi întărească forţele pentru a ajunge la o capacitate nebănuită. A câştigat multe premii la concursul de înot, la curse cicliste; urca munţi, consideraţi până atunci de neescaladat. Dar evita cu teamă toate încercările erotice, deşi era chinuit de erecţii care durau câteva zile. Avea un mijloc prin care să se constrângă la ascеză. Reevalua întreaga energie sexuală prin sport. Întotdeauna se prefăcea faţă de el însuşi că îi lipsesc ocaziile, că nu are timp pentru iubire. Dar nu era decât fuga de sexualitate. Cuvintele grele ale tatălui său îi răsunau în urechi mereu. Tatăl nu vroia ca el să devină un vagabond, un desfrânat, un debil care s-a consumat. În final, autostăpânirea a devenit mai importantă pentru el decât exersarea instinctului. Dintre exemplele care ar putea ilustra comportarea sa, voi alege unul. O dată, a sosit după-amiaza târziu la o stână. Acolo a întâlnit o băciţă minunat alcătuită, voinică, apetisantă, care a împărţit cu el o masă sărăcăcioasă. Ea l-a întrebat încotro merge şi când el a precizat ţelul, ea a fost de părere că este prea departe, că nu va ajunge. În plus, se anunţă o furtună. Ar putea mai degrabă să înnopteze la stână, la ea. Iubitul ei este în armată şi nu i-a mai scris, în mod sigur i-a devenit infidel... Şi astfel discuţia a avansat. Copila i-a dat să înţeleagă cu claritate că îl place foarte mult şi că totul ar putea să iasă foarte uşor cu ea. Dar el a fost de părere că trebuie să ajungă la o anume cabană unde este aşteptat de camarazi. Ceea ce nu era adevărat. Nu vroia să rămână deşi ardea de dorinţă. Totuşi, interior era evlavios şi orice coit înainte de căsătorie era un păcat în ochii lui, deşi el se înşela că este liber din punct de vedere al concepţiilor sale. Dar credea că nu avea dreptul să producă prejudicii unei copile nevinovate. Aceasta era doar raţionalizarea unei temeri interioare. Se temea să rămână singur cu fata.

Şi astfel raţionalizează în diverse moduri tendinţele sale ascetice şi trece mai departe prin viaţă luptând cu onania sa şi consumându-şi forţele în sport. Era inevitabil ca fantezia sa bogată să înlocuiască realitatea. A început să viseze toate femeile pe care le întâlnea ziua şi care-i plăceau. S-a adâncit în vise diurne, prin care putea îndeplini tot ceea ce-şi refuza în realitate. A devenit împrăştiat, neliniştit, lupta a devenit tot mai puternică. Simţea că

trebuie să renunţe la abstinenţa sa de care era atât de mândru. La un club a întâlnit o fată care îi plăcea foarte mult. Avea aceeaşi înclinaţie către sport ca şi el, provenea dintr-o familie bună şi îi era foarte simpatică. Pe scurt, a luat hotărârea să îi facă curte. Ea a consimţit şi i-a dat speranţe clare. Dar, într-o zi, el a auzit că ea era logodită cu altcineva. Fata i-a scris o scrisoare în care îl ruga să nu se supere, dar ea şi-a dat seama că celălalt este mai potrivit pentru căsătorie etc.

Multă vreme nu şi-a revenit în urma loviturii. Avea deja treizeci de ani şi până atunci trăise abstinent. Şi-a propus să devină un altul. Era un bărbat tânăr, chipeş, bine alcătuit, elegant. Ar fi putut face atâtea cuceriri câte ar fi dorit. A început să se arunce în vârtej, a stabilit fel de fel de relaţii... şi se refugia întotdeauna în ultimul moment din faţa consecinţelor ultime. Nu a mai văzut-o niciodată pe fosta sa logodnică, o evita cât putea. Au trecut astfel doi ani... Într-o zi, a primit de la cea care-l trădase o scrisoare prin care-l ruga să o viziteze. S-a grăbit spre ea şi a găsit-o în lacrimi. Celălalt era un om neserios, abia acum îşi dă seama că de fapt numai pe el îl iubeşte... O iartă, pot reveni la ceea ce a fost?

El s-a lăsat impresionat şi i-a cerut din nou mâna. Curând ea a devenit soţia lui. Potenţa era minunată şi părea că este fericit. Atunci au apărut diverse tulburări de digestie, a început să se observe şi şi-a alcătuit o reprezentare obsesională: „Nu ar trebui să mai fac alpinism. Mi-am atras o oboseală exagerată la aceste ascensiuni." Reprezentarea obsesională a devenit tot mai penibilă. A început să ţină dietă, a slăbit şi a constatat că în căsnicie a exagerat în privinţa coitului. În primii ani avea contact sexual zilnic. Acum a început să-şi economisească forţele şi în acest domeniu şi a început să se abţină. Dar într-o zi a devenit impotent. Acum ştia: „Au apărut urmările dăunătoare ale onaniei şi ale suprasolicitării, era terminat." Această impotenţă s-a menţinut opt luni. Acum analiza avea rolul de a găsi inhibiţiile care conduseseră la această tulburare. Nu era o sarcină uşoară. Pacientul susţinea cu înăpăţânare că alpinismul era vinovat pentru impotenţa sa. Prima dată când a apărut tulburarea, a fost după o mare excursie în Großglockner.[1] A sosit obosit acasă, a vrut să realizeze coitul ... şi nu a mai mers. Aceasta era pentru el dovada sigură a relaţiei dintre alpinism şi impotenţă. Analiza a scos la iveală fac-

1 Munte în Alpii de est. (N.t.)

torii cunoscuți care nu lipsesc la nici un nevrotic. Un orgoliu nemăsurat care acum se prăbușise, o fantezie care lucrează nestăvilit, care nu a încetat în timpul căsniciei și care viza stabilirea de combinații erotice cu femei cunoscute. Aceste gânduri au pierit abia acum, pentru prima oară de la instalarea impotenței depline. Îl stăpânea doar reprezentarea obsesională: nu ar fi trebuit să mă masturbez atât și să fac atâtea ascensiuni.

Cu timpul, a apărut imaginea altei femei. Era o doamnă foarte inteligentă, care se căsătorise cu un prieten, singurul cu care el a avut relații apropiate. S-a arătat că îl invidia pe prieten pentru această femeie, în toate privințele. Reprezentarea obsesională: „nu ar fi trebuit să fac ascensiune" se descompunea într-un mod simplu, ea înlocuia un reproș pe care și-l făcea: „nu ar fi trebuit să mă căsătoresc cu soția mea". Ieșea la iveală tot mai clar că el se simțea greu umilit în căsnicie. El și soția sa duceau vieți separate. Ea nu-l mai însoțea în excursiile sale, nu se preocupa de creația lui.

El sosea acasă tăcut întotdeauna și nu scotea nici un cuvânt. Ceea ce soției lui, care era foarte sensibilă, îi crea o proastă dispoziție. Apoi ea se răzbuna în felul ei. Pe scurt, erau doi oameni care vroiau să se domine unul pe celălalt, care pe de altă parte, cereau tandrețe unul de la celălalt. Amândoi se plângeau de lipsa de prietenie și tandrețe, fiecare îl învinuia pe celălalt și nici unul nu făcea începutul. H.O. văzuse acasă exemplul unui tată foarte sever, care nu cunoștea o altă voință decât a sa. Dar soția sa era fiica unei mame care ținea strâns în mâini frânele conducerii. Lui îi plutea prin fața ochilor exemplul tatălui, ei – exemplul mamei. În cele din urmă, el a trebuit să înțeleagă că niciodată nu-și va impune personalitatea în casă. A început să fiarbă o ură surdă împotriva femeii. I-a vrut moartea și a vrut să fie din nou liber și independent. După vârsta de 35 de ani, omul învață greu să se supună unei voințe străine. Își amintește de vise în care o vedea moartă, știe și că a cochetat cu gândul ca în timpul unei excursii să o împingă într-o prăpastie. Acum știe de ce după excursia în Großglockner a fost impotent. A stat mult timp într-un loc din care o femeie fusese împinsă în prăpastie. Și-a amintit de vestitul loc din Ortler[1] pe care l-a traversat împreună cu soția sa. Conștiința sa rea se mișca. Întreaga sa boală era pedeapsa pentru gândurile sale dușmănoase. Nu ar trebui să mai fac alpinism înseamnă și: de nu mi-ar fi venit gândurile rele pe munte... El vede că și-a produs singur tulburarea de potență pentru că nu a sfărâmat micile diferențe dintre el și soția sa printr-o discuție deschisă cu ea. Și-a propus să se schimbe. Pentru prima oară în căsnicie discută cu soția sa despre toate lucrurile care îl nemulțumesc și chiar îi oferă prilejul de a se pronunța împreună cu el asupra greșelilor sale. Rezultatul a fost uimitor și convingător. În această noapte a putut realiza coitul fără nici o tulburare. O dată cu încheierea păcii, tulburarea de potență a dispărut complet. Și în acest caz reprezentarea „Ești impotent" a acționat ca o inhibiție ulterioară. Puternicele tendințe ascetice care au făcut să apară dorința de autopedepsire, de a se sustrage bucuriei, de a se stăpâni au întărit sentimentul de boală. Și în acest caz, sentimentul bolii este boala însăși.[1]

1 Munți în Alpii de est. (N.t)

> Un bărbat de 36 de ani este atins de un an de o formă de impotență ciudată. El suferă de zece ani de râgâială, crampe în abdomen, amețeală și tot felul de stări de angoasă. Treptat, angoasa s-a dezvoltat, ar fi posibil să fie lovit de apoplexie; a auzit întâmplător despre un domn în vârstă, pe care apoplexia produsă în timpul actului sexual l-a ucis. Această reprezentare a devenit idee fixă și a acționat astfel încât el a devenit pe jumătate impotent cu soția sa. Adesea, erecția dispărea în momentul în care se pregătea să realizeze immissio. De un an este complet impotent, și este foarte nefericit din această cauză. Erecțiile lipsesc complet și nu mai apar nici măcar dimineața în somn. El este de părere că anterior și-a trăit viața în exces și impotența îi apare ca o asceză obținută forțat și nu involuntar pentru că astfel speră să-și prelungească viața. Dar soția sa simte această situație ca pe ceva foarte chinuitor și crede că este imposibil ca un bărbat tânăr și puternic ca el să fie deja impotent. Din acest motiv el s-a hotărât pentru tratament, deși deja mai multe cure

1 Kant spune foarte just: „Chiar în cazul bolilor adevărate, trebuie să deosebim între boală și sentimentul bolii. Mai întotdeauna, ultimul depășește cu mult pe prima, putem afirma că boala propriu-zisă, care adesea constă doar într-o tulburare locală a unei părți adesea neînsemnate, poată să nu fie observată dacă o neplăcere și un disconfort cu caracter general induse prin această tulburare sau sentimente neplăcute și dureri nu au făcut starea noastră extrem de chinuitoare. Dar aceste sentimente, această influență a bolii asupra întregului stau în cea mai mare parte în puterea noastră. Un suflet slab, moleșit, care determină o sensibilitate sporită va fi, prin această boală, complet învins; un spirit tare, otelit, respinge și reprimă boala."

realizate au fost atât de lipsite de succes, încât, după o înflăcărare trecătoare, tulburarea s-a instalat din nou cu o şi mai mare înverşunare. În afara temerii de apoplexie menţionate, nu ştie să indice nici o cauză, în timpul căsniciei nu a dorit nici o altă femeie. Îşi iubeşte soţia cu pasiune şi va fi fericit să o poată satisface din nou pe deplin. Acceptă cu dragă inimă propunerea de analiză şi ascultă ce-i spun: că este vorba despre o impotenţă psihică, că stă sub stăpânirea reprezentărilor angoasante că ar putea fi lovit de apoplexie, iar aceste reprezentări acţionează asupra plăcerii sexuale paralizând-o. Întrucât el are o inimă normală şi vase foarte elastice, cu pereţi moi, îl pot linişti în ceea ce priveşte teama ipohondriacă şi pot promite însănătoşire grabnică. Termin prima întrevedere cu cuvintele: „Nu sunteţi impotent, doar vă imaginaţi că sunteţi..." Adesea sunt suficiente descoperirea rezistenţelor interioare şi asigurarea: „Nu sunteţi impotent!"...şi tulburarea este înlăturată. La fel s-a întâmplat şi în acest caz. Dar potenţa era încă leneşă, ea eşua când şi când. Au trebuit cercetaţi şi alţi factori care condiţionaseră această impotenţă. Primim un punct de sprijin din afirmaţia bolnavului, conform căreia el, adesea, când intră într-un magazin în care se află doar un bărbat, are un atac de panică. Acesta lasă să se conchidă o homosexualitate care nu este conştientă. Când are atacuri de panică, întotdeauna are nevoie de o companie. Persoana care îl însoţeşte trebuie să fie o femeie. Un bărbat nu îl protejează împotriva angoasei. De obicei pacienţii protestează energic când sunt făcuţi atenţi că o trăsătură sau alta trădează o homosexualitate latentă. Acest pacient are o înţelegere imediată pentru că tendinţele homosexuale la el au fost întotdeauna conştiente. Povesteşte cu detalii care întăresc presupunerea mea că impotenţa sa are legături parţiale cu cerinţa homosexuală nesatisfăcută. Relatează mai întâi că impotenţa s-a îmbunătăţit rapid când, aflându-se în tratament la doctorul N., acesta i-a electrizat penisul. Când a plecat de la medic, era atât de excitat, încât a putut avea coit cu soţia sa. Apoi i s-a întâmplat nenorocirea că erecţiile erau produse în timpul electrizării, de fapt în momentul în care mâna medicului îl atingea. Este foarte sensibil la atingerea falusului de mâna unui bărbat. El cere şi de la femeie atingere manuală, în amintirea nenumăratelor acte homosexuale pe care le-a realizat în copilărie până la vârsta de 16 ani. Avea o relaţie cu un coleg de şcoală. Mergeau întotdeauna într-o cameră întunecoasă unde el juca rolul femeii. Cei doi au practicat şi felatio. Fraţii săi şi el se masturbau adesea reciproc. Este remarcabil cum am ajuns la aceste legături. Pacientul mi-a comunicat că a visat un basm foarte frumos, dar lipsit de sens. Încerc să reproduc basmul care sună astfel: visam că mă târam pe un munte înalt; când eram sus şi m-am uitat în jur, în faţa mea se afla un bărbat care mi s-a adresat cu cuvintele: Vreţi să urcaţi şi mai sus? Am spus da. Priviţi acolo, la casa ţărănească, acolo este o maşină şi pe ea se află nişte chei; dacă mi le veţi aduce, vă voi conduce mai departe. Eu, fără să mă gândesc, m-am năpustit spre curtea ţărănească pentru a intra în posesia cheii. Când am ajuns în apropiere, am observat câinii; am început să mă tem, totuşi am chibzuit o vreme şi când am observat că aceştia sunt legaţi de un lanţ, am sărit într-acolo şi am luat cheile; când am vrut să mă îndepărtez, un câine s-a repezit la mine şi m-a muşcat de picior; dar eu, fără să iau seama la rană, am început să alerg şi am ajuns fericit la acel bărbat. El mi-a spus: Ai cheile? Eu i le-am arătat fără să spun nici un cuvânt, totuşi i-am arătat şi rana, dar el a spus, acum putem merge mai departe. M-a condus pe un munte mai înalt şi când am ajuns sus, el a spus: Acum ajungem într-un coridor subteran, vei vedea diverse lucruri. Am văzut cazemate mari şi când am ajuns la ultima, care era rotundă şi zugrăvită, bărbatul a dispărut brusc şi am căutat cu teamă o ieşire, pe care am găsit-o curând şi am mers o bucată prin coridor. În fine, coridorul s-a luminat şi, după scurtă vreme, am ieşit la o pajişte atât de frumoasă, încât inima mea zburda; la o mică distanţă, am văzut o cireadă de vite care erau duse la păscut, mai târziu, am zărit o păstoriţă foarte frumoasă spre care m-am îndreptat. Ea trezea impresia că ar fi fost foarte surprinsă de modul în care am ajuns la ea. M-am aşezat lângă ea şi, după o scurtă conversaţie, eram o pereche amoroasă; era atât de fermecătoare, încât mi-a creat curând o mare excitaţie şi am început să o apăs şi să o sărut. Din păcate nu-mi amintesc ce s-a întâmplat mai departe. Sensul visului este că el caută o cheie pentru suferinţa sa şi o găseşte. Cazematele subterane simbolizează ascunzişurile întunecate ale sufletului. În spatele tuturor misterelor stă unul determinat, care o reprezintă pe frumoasa păstoriţă. La un moment dat el a făcut o greşeală de vorbire, spunând *păstor* în loc de *păstoriţă*. Cunoscătorii acestui fenomen vor şti imediat că greşeala de scriere şi greşeala de vorbire este o trădare psihică. Eu sunt ţăranul care îl conduce spre înălţimi, propriile gânduri sălbatice, pasiunile (câinii) îl împiedică să atingă înălţimile. Caută şi caută şi găseşte o fată care paşte vacile. O descrie exact. Ar fi fost atât de fericit în faţa desfătării, ca niciodată până atunci.

Doica sa era păstoriţă de vaci şi a rămas mulţi ani în casă. Îşi aminteşte următoarele întâmplări: avea opt ani, suferea de dureri de dinţi şi se plângea. Doica l-a luat cu ea în pat, a început să se joace cu membrul său pentru a-l linişti. De asemenea, l-a lăsat să stea întins peste ea, dar i-a spus: „Nu ai voie să-l introduci înăuntru şi nu ai voie să spui nici un cuvânt mamei." În zilele urmă-

toare avea pete pe cămaşă şi mama sa s-a mirat foarte mult de unde le are. Dar el a tăcut şi întâmplarea s-a repetat încă de câteva ori. A realizat coitul pentru prima oară la 16 ani cu o servitoare care avea trăsături asemănătoare cu cele ale păstoriţei. Fata din vis era o condensare, reunind trăsături ale doicii şi ale servitoarei şi dovedea o asemănare cu prietenul cu care practicase fellatio reciproc. Pajiştea din vis era pajiştea în care s-au aflat ei prima oară.

Acum ne explicăm o mare parte din simptomele sale nevrotice. El înghite aer în locul spermei, el trebuie să înghită şi să înghită continuu, astfel încât aerul ajunge în stomac, apoi este balonat, are o burtă mare, ca o femeie gravidă cu care el se identifică.

Tânjeşte după formele infantile şi juvenile ale activităţii sale sexuale. Este impotent pentru că cere o cu totul altă excitare decât cea pe care i-o poate oferi soţia sa.

Asociaţia cu doica (păstoriţa) care l-a păzit ca o păstoriţă, trezeşte amintirea perioadei infantile, când sugea la sânul doicii. A fost multă vreme un sugător şi astăzi are obiceiul să-şi sugă degetul mare dacă este agitat şi nu poate să adoarmă. A încercat să sugă şi la soţia sa, dar ei nu îi place această dezmierdare.

Am bănuiala că nu mi-a spus încă totul. Dacă nu cumva în spatele păstoriţei se ascunde o altă fiinţă feminină căreia îi aparţine inima sa? Răspunde negativ la această întrebare. O iubeşte şi o doreşte doar pe soţia sa...

Câteva ore de analiză fără rezultate deosebite. Se lasă încă o dată informat în legătură cu originea unui atac de apoplexie, precizez că aş dori să vorbească despre esenţa analizei şi nu să evite. În timp ce anterior accentuase că are cea mai fericită căsnicie din lume, în ultima şedinţă au reieşit mici dezacorduri cu soţia sa ...

Există o descriere mai amănunţită a suferinţei sale. De zece ani trăieşte un infern. Nu poate să iasă singur, trebuie să fie însoţit întotdeauna. Nu merge la teatru, nici la concert. Este mereu stăpânit de teama că ar putea suferi atacul de apoplexie. Este ca şi cum ar fi vrăjit. Anterior, fusese un tânăr vesel şi un bărbat iubitor de viaţă. Atacurile de panică sunt pregătite de el printr-o aerofagie suportată impunător. Îl văd într-o asemenea stare. Abdomenul este umflat, tare ca scândura, ca o tobă mare. Deja poate să vină singur la mine, în timp ce anterior era mereu însoţit de soţia sa. I se explică mecanismul înghiţirii aerului. I s-a dat mereu sfatul ca, pe stradă, să ţină între dinţi o ţigaretă mentolată sau un creion, ceea ce împiedică cunoscuta înghiţire a aerului.

Încetul cu încetul, începe să recunoască faptul că îşi produce singur nefericirea în căsătorie. I-a fost ruşine să recunoască adevărul şi a crezut că suferinţa nu are nimic de-a face cu căsnicia sa. Povesteşte despre odiseea sa pe la diverşi medici din Viena şi Berlin. Fiecare îl convinsese că are o altă boală. El transferă foarte viu asupra mea şi începe activitatea la mine supraestimându-mă, aşa cum pe alţi medici i-a subestimat.

Două zile de sănătate absolută cum nu a avut de zece ani încoace. Astăzi, o mică recidivă. Îmi oferă un mic caiet de notiţe plin, care oferă informaţii despre îndoielile lui.

Visează că a împuşcat un cerb. A spintecat cerbul, atunci s-a apropiat de el un pădurar care crede că nu face operaţiunea conform tuturor regulilor artei. Ei încarcă cerbul într-o maşină şi vor să spintece cerbul acolo din mers. Atunci observă cu spaimă că cerbul este un om grav rănit, horcăind. Opreşte maşina şi aşează la un loc părţile spintecate, astfel încât omul este din nou viu.

Legătura cu analiza este clară. El este spintecat de mine (pădurarul) şi vrea să aşeze la loc vechiul, adică vrea să fie din nou bolnav. Dar visul arată şi multe momente sadice în legătură cu un întreg număr de amintiri sadice. El a fost multă vreme un vânător pasionat. În primii ani de căsătorie a avut multă ceartă cu soţia lui şi ameninţa cu un sfârşit îngrozitor. Dar cel mai important este că, înainte de căsătorie, a avut o relaţie cu o doamnă frumoasă care se numea Hirsch (Cerb). El a surprins-o într-un moment de infidelitate şi a vrut să o împuşte. Iar ea l-a ameninţat cu înjunghierea când a auzit că el se va căsători cu o alta. Ea s-a năpăstuit cu cuţitul asupra lui, iar el a putut să se apere cu greu. Era tot timpul fericit cu această femeie care i-a făcut şi fellatio. O iubea peste orice măsură şi vroia să se căsătorească cu ea în ciuda infidelităţii ei. Familia l-a împiedicat şi l-a obligat în mod categoric să se căsătorească cu soţia lui actuală. Dar el o iubeşte încă pe cealaltă şi se gândeşte mereu la ea. Aşa arată căsnicia fericită şi marea iubire!

Apar erecţii puternice. Ameliorare generală. Povesteşte că tremură întotdeauna când soseşte într-o cazemată. Mai departe povesteşte că are obiceiul să se frece în zona scrotului. Are mâncărimi acolo şi frecarea îi produce o senzaţie de plăcere. Dar nu se ajunge niciodată la ejaculare (se mulţumeşte cu plăcerea preliminară). Pretinde şi de la femei acest serviciu de dragoste manual. Aceasta îi place mai mult şi este mai important pentru el decât immissio penis in vaginum. Aceasta, adesea, a accentuat compromisul care izvorăşte din homosexualitatea latentă, de

asemenea, această amintire a onaniei reciproce practicate cu alți băieți este modul în care face să apară erecția și adesea și ejacularea. Actul propriu-zis este o chestiune secundară pentru el.

Ieri și-a amintit un număr de acțiuni sadice pe care le îndeplinise ca băiat. Nu vreau să descriu aici cruzimea rafinată cu care chinuia animalele. Este caracteristic însă că astăzi nu poate să audă de sânge.

Îi merge mai bine în toate privințele. Gândul „Vei fi lovit de apoplexie" nu l-a mai chinuit. În schimb, înainte de a adormi, îi trece prin minte un întreg roman care se lungește câteva ore. Acesta era lucrul cel mai curios din viața sa. Era încă complet treaz și visa cu ochii deschiși.

Plecam de la ora de consultație a domnului dr. Stekel, așa începe visul, și când mă aflam pe strada Gonzaga, am simțit cum capul meu nu mai era la fel de înțepenit ca întotdeauna, am pus mâna și am simțit iarăși că este ușor și îmi spuneam: atât de luminos, de clar, de curat, ei, drăcia dracului! Dr. Stekel este un vrăjitor. După care, am mers spre Schottenring și când am ajuns acolo, m-am oprit, am scos oglinda mea de buzunar și, când m-am uitat în oglindă, am remarcat că ochii îmi străluceau ca focul, mi-am scos pălăria strălucind de bucurie, am pus-o pe cap înclinată spre dreapta, mi-am luat bastonul în mâna dreaptă și am început să-l răsucesc între degete și să merg fluierând, săltând și dansând în sus și în jos. Aveam o bucurie pe care nu o pot descrie aici.

Dintr-odată, văd în fața mea o îngrămădire de oameni, văd cum grupul se lărgește, dar nu am nici o idee despre faptul că acest lucru mă privește; abia când din mulțime aud cuvintele: un nebun face o sută alții, devin atent la mine. Acum ce să fac ca să scap de mulțime? Îmi vine în minte că după colț locuiește chiar dr. Stekel și merg către poarta casei, rămân acolo pe loc și reflectez ce să fac! Lovesc cu bastonul la pământ și spun: „Nu! Totuși nu urc!"

Cum am ajuns totuși sus, la domnul doctor, nu știu, în orice caz, visul se desfășoară în continuare la domnul doctor etc. Stăteam în fața dvs., vroiam să vă îmbrățișez, vă cer mâna și dvs. mă refuzați cu cuvintele: „Plecați, știu că sunteți un homosexual". Cum am ajuns din nou în stradă, nu știu, fapt este că stăteam jos și devin serios, pentru ca să nu se mai lege de mine o a doua mulțime de oameni.

Ajuns la Schottenring, rămân din nou pe loc, privesc încolo și încoace, și dintr-o dată observ o femeie fermecătoare și urc cu gândul de a o urmări; și, într-adevăr, o urmăresc o vreme, totuși

nu sunt atât de curajos încât să-i vorbesc. În sfârșit, mă gândesc, ce poate să ți se întâmple decât un refuz, îmi fac curaj și mă adresez ei cu cuvintele: „Stimată doamnă, mă iertați că îmi permit să vă deranjez, totuși vă rog să vă înduplecați de un bărbat bolnav de zece ani". M-a privit mirată, dar a fost de acord cu propunerea mea. Am început să vorbesc despre suferința mea, i-am spus că așa cum mă vede, sunt venit dintre cei morți, unde timp de zece ani am stat îngropat de viu și că un medic numit Stekel m-a trezit dintr-un somn lung. Am văzut-o speriată și, cât ai clipi din ochi, am rămas singur. Atunci am mers pe chei și mi-am propus să pornesc după cuceriri, nu a durat mult și mergeam deja cu o femeie. Nu am nici o idee cum a venit spre mine, dar era o femeie la fel de fermecătoare ca și cea dispărută; de această dată m-am ferit să vorbesc despre suferința mea și am făcut o cucerire. Ne-am luat rămas bun pe podul Stephanie și ne-am dat întâlnire a doua zi în același loc.

Acum mă văd acasă etc. cu soția mea, care observă o schimbare la mine și mă întrebă, ce se întâmplă cu tine, nu sunt obișnuită, unde sunt astăzi leneveala și meditația? Îi spun să meargă în cealaltă cameră și să vadă ce le-am adus ei și copiilor. Ea se întoarce și spune, ce se întâmplă cu tine, eu răspund, trebuie să-i mulțumești dr. Stekel, după care simt că m-a sărutat.

Acum mă aflu din nou pe podul Stephanie și o aștept pe doamna mea cea fermecătoare, totuși nu vine nimeni. În sfârșit, sunt abordat și văd că este cumnata mea, devin neliniștit, căci o aștept pe doamna de ieri și vreau să mă îndepărtez de ea; la care, îmi spune, totuși tu ți-ai dat o întâlnire cu mine, la care îi spun că este absolut imposibil, căci aștept pe o alta; dar ea spune: ascultă, eu sunt doamna căreia i-ai vorbit despre dr. Stekel și care a dispărut fără urmă; de asemenea, tot eu sunt doamna cu care ai stabilit ieri o întâlnire. Mă sperii și mă trezesc.

Cât de importante sunt asemenea vise diurne pe care le înlăturăm ca pe niște prostii! Acest vis a adus rezolvarea unui întreg grup de simptome. El vrea să spună de fapt: încă nu am povestit nimic medicului, în cadrul tratamentului, despre cumnata mea și totuși, ea este persoana cea mai importantă. Este semnificativ că ea l-a adus la mine. Se plângea mereu de neplăcerile lui. Într-o zi, ea i-a spus, cred că este mai degrabă o suferință sufletească. Ai nevoie de un psiholog.

Aflu că o iubea pe cumnata lui înainte ca să se căsătorească cu fratele lui. Fratele a întâmpinat o rezistență puternică din partea familiei față de această căsătorie. Atunci el s-a gândit: „Dacă fratele meu nu se căsătorește cu ea, o fac eu". Dar fratele lui a impus căsătoria din curaj propriu. La scurt timp, s-a căsă-

torit el însuşi, dar a rămas în relaţii foarte prieteneşti cu cumnata sa. Are obiceiul să o îmbrăţişeze şi să o sărute în calitate de cumnat, să fie tandru cu ea în mod evident. Fratele lui stă acum pe câmpul de luptă la mortierele austriece, este ofiţer de rezervă. Simte ca pe cea mai importantă datorie faptul de a merge zilnic la cumnata sa, a o vedea şi a i se plânge.

Impotenţa a dovedit o nouă rădăcină. Doreşte o altă femeie. Cumnata sa îi place mult mai mult, îi excită simţurile. Înrăutăţirea stării sale datează din ziua în care a primit vestea că fratele ar fi bolnav. Atunci i-a trecut prin minte gândul fugar: „Dacă ar fi văduvă! Ce păcat că nu sunt liber." Atacul de apoplexie de care se teme este un deces care îl aduce mai aproape de ţelul său.

Gândurile compulsionale au dispărut pentru câteva zile. Îi merge mai bine în toate privinţele. Îmi comunică încă o problemă care a jucat cel mai important rol în viaţa sa şi pe care a trecut-o sub tăcere până acum. Avea 20 de ani şi s-a îndrăgostit de o verişoară încântătoare care pe atunci avea 15 ani. Se iubeau extraordinar de mult. A iubit cu adevărat numai un om: această verişoară. Dar tatăl său i-a spus: „Nu te vei căsători niciodată cu ea. Este o fată săracă. Tu trebuie să aduci bani în casă. Nu voi încuviinţa niciodată această căsătorie!" După această interdicţie din partea tatălui, a devenit uşuratic încercând să se consoleze la iubita sa. Când i s-a spus aceasta verişoarei, ea a răspuns: „Să-şi trăiască viaţa. Nu am nevoie de o mâţă blândă ca bărbat!" Apoi au venit anii vieţii sale sălbatice. Se gândea la verişoară în fiecare zi şi vroia să-i scrie zilnic. Dar noua iubită îl ţinea prea strâns. Abia când a rupt relaţiile cu ea, s-a întors la iubita tinereţii sale şi i-a comunicat că el merge deja atât de departe, încât ar putea să se căsătorească cu ea. Mama fetei i-a răspuns. Totuşi a reflectat prea mult, vine cu cererea sa în căsătorie acum, cu o lună prea târziu, fiica ei este deja logodită şi curând se va căsători.

Acesta a fost de fapt „atacul de apoplexie" al vieţii sale. Căci s-a gândit mereu la verişoara lui.

Nici astăzi nu se poate vorbi despre ea, pentru că este gelos şi suferă mereu de reprezentarea că ea aparţine altuia. Vine când şi când la Viena. Atunci evită cu teamă să o vadă. Nu ar putea suporta să o vadă. Dar cumnata sa seamănă foarte mult cu verişoara, de aceea este foarte binevoitor cu ea. Când vede o figură asemenătoare, începe să-i bată inima.

Extrag dintr-un vis că pacientul trebuie să stea sub influenţa unui blestem. Îl întreb în legătură cu aceasta şi îmi dă răspunsuri ocolite. Firesţe, accentuează el, este vrăjit. Şi despre mine crede

că aş avea darul să-ţi sugerez printr-o privire, astfel încât trebuie să-ţi meargă mai bine. Este superstiţios.

Trebuie să vă spun adevărul. În unele privinţe v-am minţit. Dar văd că nu-mi poate fi de folos decât sinceritatea deplină. Aţi vorbit despre blestem şi în aceste împrejurări mi-a venit în minte întreaga legătură. Nu o să credeţi că eu, bărbatul impotent, am avut o vreme patru iubite şi toate au fost foarte mulţumite cu mine. Când m-am întors din armată, am avut fata despre care v-am povestit. Dar, curând, am avut o relaţie cu o femeie căsătorită. Era tânăra soţie a unui vecin, care într-o zi mi s-a adresat foarte prietenos. M-am apărat din răsputeri în faţa încercărilor ei de seducţie, dar am cedat şi am devenit iubitul ei. Niciodată nu am iubit o fiinţă omenească aşa cum am iubit-o pe ea. M-aş fi căsătorit cu ea dacă ar fi putut să-l părăsească pe soţul ei. Nu mă gândeam la nimic altceva decât la această femeie. În acelaşi timp, o iubeam pe verişoara mea şi ea la rândul ei mă plăcea. Curând a sosit catastrofa. Într-o zi, fata m-a surprins cu femeia. Ne-a făcut o scenă îngrozitoare, a ameninţat să o împuşte pe femeie şi, de asemenea, a scris scrisori anonime soţului iubitei mele, astfel încât a izbucnit un scandal public şi femeia nu a mai putut să mă vadă. Au părăsit zona. Acum iubita mea credea că mă are cu totul în posesia ei şi vroia să mă lege de ea complet. Eram uşuratic, jucam cărţi. Îmi împrumuta bani, căci acum era foarte bine situată, avea o moştenire.

Verişoara mea ştia de toate poznele şi spunea mereu: „Lasă-l să se zbenguiască. Nu am nevoie de un morocănos ca bărbat!". Acum au apărut mari neplăceri cu tatăl meu. Bea mult şi juca cărţi, în special la bursă, iar într-o zi banca sa a dat faliment. În această situaţie, eu trebuia să-l salvez printr-o partidă bogată. Îmi spunea că ar fi datoria mea şi eu nu am putut niciodată să-mi contrazic tatăl. M-am logodit şi aşa a început martiriul meu. Căci iubita mea despre care am aflat că ar fi o femeie divorţată, totuşi nu vroia să mă lase să plec. A ameninţat cu revolverul şi cu vitriol şi şi-a pus în mişcare toate resursele pentru a împiedica căsătoria. Totuşi, m-am căsătorit şi i-am dat tatălui meu o parte din considerabila zestre. Înainte de căsătorie am mers la iubita mea, care m-a ameninţat că mă împuşcă dacă nu-i promit că mă întorc la ea. Mi-a spus că înţelegea faptul că trebuia să salvez banca şi pentru aceasta banii ei nu erau de ajuns, dar după un an trebuia să o las pe soţia mea să mă întorc la ea. Trebuia să jur pe viaţa mea şi pe viaţa părinţilor mei şi eram şi eu hotărât în acest sens.

După căsătorie, a început un adevărat martiriu pentru mine. Iubita îmi cerea să-i scriu şi să o vizitez şi, pentru că am refuzat,

căci vroiam să îi fiu fidel soției mele, a început să plouă cu scrisori anonime, astfel încât a trebuit chiar să apelez la poliție.

Marea suferință mi-a produs-o tatăl. În scurt timp a risipit jumătate din zestrea mea, 50 000 de mărci, doar o mică parte a folosit-o pentru afacerea lui, iar după câteva luni a cerut din nou bani de la mine. A început să-mi meargă mai bine, dar nu puteam să sprijin nesocotința tatălui meu care, după moartea mamei, și-a luat o iubită, și aceasta la vârsta de 64 de ani! Dar cum eu i-am refuzat sprijinul în continuare, am lăsat să-i fie lichidată afacerea și i-am asigurat o rentă decentă, el a devenit brutal, o dată m-a lovit și m-a blestemat într-un mod înspăimântător. *Voi fi lovit de apoplexie, sau de paralizie pentru că nu-mi stimez tatăl.*

El a murit după câteva luni și belstemul lui îmi trece adesea prin minte. Dar nu am vrut să mă gândesc la el, pentru că mă simțeam nevinovat. Și din partea iubitei am avut mult de suferit, dar am putut, cu ajutorul unui avocat, să mă răscumpăr printr-o mare sumă de bani. Ea a emigrat și am avut liniște din partea ei. Nu am mai auzit nimic despre ea, iar verișoara s-a căsătorit după nunta mea. Nu o iubesc pe soția mea, cu toate că-i recunosc virtuțile. Am avut multă ceartă cu ea și acum văd că ea a avut dreptate. Acum știu că mă tem de împlinirea blestemului. Am jurat pe viața părinților mei și nu mi-am păstrat jurământul. Acum amândoi sunt morți și cred că blestemul tatălui meu se va împlini. Voi fi paralizat. M-am temut dinainte și nu am vrut să mă gândesc la acest lucru. Dar discuțiile noastre mi-au dovedit că toate au o legătură și că am devenit impotent pentru a mă pedepsi și a mă feri de alți pași nechibzuiți...

Această istorie a bolii este foarte instructivă, în unele privințe. Învățăm ceea ce știm de multă vreme și ne mirăm de fiecare dată cât de puțin demne de încredere sunt informațiile din primele ședințe. Bolnavul ne descrie o căsnicie fericită, el o dorește numai pe soția sa și se dovedește exact contrariul. Abia în analiză se ajunge la adevărata situație familială. Mai departe, vedem cum se termină așa numitele „căsătorii din rațiune și pentru bani". Acest bărbat s-a sacrificat pentru tatăl său, a renunțat la cea mai puternică iubire a sa și s-a căsătorit cu o femeie pe care nu o iubea, ai cărei bani trebuiau să-l scoată pe tată din nevoie. Banii au zburat în vânt. Jumătate au fost mistuiți de tată, cealaltă jumătate s-a rătăcit zburând la medici, farmaciști și în sanatorii. Dar femeia neiubită, cu care un alt bărbat poate ar fi fost fericit, i-a rămas lui. Celelalte (iubite) femei au dispărut din cercul său. Doar cumnata a rămas în preajmă. A transferat întreaga iubire asupra acestei femei, invidiindu-l pe fratele său pentru ea. Urmările acestei nefericite au fost dorințe de moarte la adresa soției sale și a fratelui său. Atacul de apoplexie pe care-l aștepta, marele atac, era moartea soției sale și a fratelui său. Cât timp fratele său a fost pe câmpul de luptă, nevroza a trebuit să se intensifice. Impotența îl apăra de un incest de care ar fi devenit capabil. Boala i-a permis să transforme în dureri și stări de angoasă nefericirea în iubire și i-a permis să-i provoace milă cumnatei sale pentru a șantaja iubirea ei în forma compătimirii.

Dar a dorit și moartea tatălui, pentru că se temea de ruina sa materială. Era gelos pe viața amoroasă a tatălui. Dacă tatăl ar fi rămas la fel de liniștit, i-ar fi dat toți banii. Nu suporta gîndul că tatăl întreține o iubită cu banii săi. A dorit moartea tatălui pentru a se elibera de aceste chinuri.

De aceea, blestemul tatălui l-a atins foarte mult. Credea în blestem, pentru că îl merita. Teama superstițioasă că blestemul ar putea să-i diminueze potența l-a făcut impotent.

Găsesc la Caspar un pasaj caracteristic despre influența temerilor și a superstițiilor.

> Exista pe vremuri credința foarte răspândită că vrăjitoarele și vrăjitorii ar putea fura capacitatea de procreere a cuiva. În Franța, acești indivizi se numea noeurs d'aiguillette.[1] Firește, persoanele care erau supuse acelui cuvânt vrăjit, trebuiau să creadă cu putere în el, apoi impotența apărea sigur. Asemenea cazuri erau atât de frecvente altădată, încât aproape orice bărbat care a văzut după un timp că i-a dispărut potența, atribuia vina unui bătrân sau unei bătrâne care aveau reputația că stăpânesc magia. Mulți dintre acești sărmani nefericiți au fost arși pe stâlpul infamiei sau au fost aspru pedepsiți din cauza presupuselor lor crime.
>
> Nu ne vine să credem că asemenea lucruri se întâmplă și în vremurile noastre, totuși medicilor li se prezintă cazuri de impotență complet imaginată, care după părerea celui în cauză, apărut din cauza unui dușman, a unei priviri rele, a unei formule matematice, sau a unui anumit aliment. Sub influența unor asemenea superstiții, se instalează eșecul cu caracter de permanență și de

1 Cei care fac farmece împotriva căsătoriei (N.T.)

aceea, curând, individul renunță să mai facă alte încercări de act sexual.

Cu puțin timp în urmă, m-a consultat un bărbat din cauza impotenței de care, credea el, era vinovată soția sa, pentru că în timpul unei călătorii pe care el a făcut-o la New York, ea a vrut să-l ferească de adulter. Se uitase la el cu o privire specială ca și cum el și-ar fi luat rămas bun de la ea. El a simțit un fior ciudat de-a lungul spatelui până în testicule și, de atunci, erecția a fost imposibilă.

Într-un alt caz, un bărbat din Long-Island mi-a cerut ajutorul din cauza impotenței și mi-a înmânat o buclă din părul femeii care aruncase asupra lui o formulă magică. Persoana respectivă vroia să se căsătorească cu el, dar el a luat pe o alta de soție, la care prima, din răzbunare, l-a făcut impotent. Aceasta s-a întâmplat în a cincea seară după nunta sa. Până în acel moment el a putut să-și îndeplinească complet obligațiile conjugale, dar în acea seară, prietena dezamăgită, care și-a ascuns gelozia, i-a invitat la ceai pe el și pe soția sa chiar din aceeași noapte și-a descoperit impotența. I s-a povestit că eu l-aș putea vindeca prin intermediul unei bucle din părul vrăjitoarei. De aceea, a făcut rost de o asemenea buclă și mi-a adus-o mie (cit. pp. 36-38).

Și Mantegazza cunoaște aceste legături:

> Este ușor de înțeles că în timpurile fericite în care oamenii credeau în vrăjitoare și magie era suficient să se amenințe un bărbat cu „înnodarea șireturilor de la pantofi", deci să fie făcut impotent prin vrăjitorie, pentru ca teama să exercite realmente influență asupra lui. Se poate înțelege cu ușurință și faptul că bărbații care trebuiau să ofere dovada virilității lor în mod public, în realitate se dovedeau impotenți, deși nu complet. Marele Vevette care își depășea timpul cu mult, scrie pe bună dreptate în al său *Tableau de l'amour conjugal* (Tabloul iubirii conjugale)[1]: „De mille hommes il n'y a peut-être pas un, qui puisse sortir victorieux du congres public. Les parties naturalles ne nous obeissent point, quand nous le voulons, bien loin d'obeir aux juges. Elles se flétrissent souvent contre notre volonté, et souvent elles sont dans la glace, quand notre coeur est le plus embrassé. Si nous sommes prets à nous animer, le courage nous manque, la crainte nous saisit, la haine s'empare de notre coeur et la pudeur s'oppose aux libertés effrontées."
>
> Același scriitor povestește următoarea anecdotă ciudată, care luată singură ar fi suficientă pentru a clarifica aceste cazuri de impotență trecătoare datorată fricii.
>
> „Pierre Buriel, de meserie dogar și distilator, care lucra pentru tatăl meu pe una din moșiile sale, i-a spus într-o zi ceva dezavantajos despre mine, ceea ce mi-a permis ca în zilele următoare să-l amenințe cu „legarea șireturilor de pantofi"dacă ar vrea să se căsătorească. Curând, a vrut să se căsătorească cu o servitoare din împrejurimi, dar el a crezut atât de sincer ceea ce i-am spus, deși i-am spus râzând, în glumă, această amenințare a făcut totuși o impresie atât de puternică asupra spiritului său, care credea în vrăjitorii, încât, după nuntă, timp de o lună nu a putut să ratifice căsnicia. Câteodată simțea plăcerea de a îmbrățișa tandru pe soția sa, dar când vroia să-și ducă la îndeplinire hotărârea, se dovedea impotent, căci forța sa imaginativă era stăpânită de ideea vrăjitoriei. " (op.cit. p. 139-140)

[1] Din mii de oameni, nu există poate nici unul care să poată ieși victorios din coitul realizat în public. Părțile naturale nu ne ascultă când vrem și sunt departe de a asculta de judecători. Ele se ofilesc adesea împotriva voinței noastre și de multe ori sunt de gheață în momentul în care inima este exaltată la maximum. În cazul în care suntem gata să ne animăm, curajul ne lipsește, teama ne cuprinde, ura pune stăpânire pe inima noastră și pudoarea se opune libertăților insolente.

Influența acestor vrăjitorii și a legării șireturilor de pantofi era adesea promptă dacă acel bărbat știa despre ele. Din această istorie a bolii reiese că acțiunea unui blestem poate avea urmări funeste și în timpuri moderne. Mulți impotenți se prezintă la mine cu fraza că sexualitatea lor ar fi ca și vrăjită, că este ca și cum au fost vrăjiți. Unii cred chiar în forța pe care o are cineva care se uită urât și în „autoputernicia gândurilor rele."

Pacientul nostru avea această credință secretă în „atotputernicia gândurilor" (Freud). El a crezut că dorința ca tatăl să moară a fost și cauza morții. Adesea, el lupta împotriva dorințelor sale de moarte și întreaga stare s-a transformat în teama că ar putea să dorească ceva rău unui om. Întrucât interior era un om evlavios, gândurile rele apăsau greu asupra conștiinței sale, îi răpeau orice bucurie de a trăi și îl conduceau pe drumul talionului către autopedepsire. Se pedepsea cu ceea ce era mai prețios pentru el, cu retragerea potenței. Primul său vis despre păstoriță conținea cheia nevrozei sale. În ultima ședință mi-a spus: „Știți ce am trecut sub tăcere în prima ședință? Că la început, la visul cu păstorița, mi-a venit în minte scena din Tannkhäuser în care Tannkhäuser, în timp ce vine din Venusberg, aude cântecul păstoriței. Abia acum înțeleg acest vis. Conștiința mea religioasă cere ca eu

să mă salvez din Venusberg către sănătate. Păstorul şi păstorița sunt sănătatea, credința în forța conştiinței şi puterea forțelor sufleteşti. În aceste zile l-am căutat pe celălalt păstor de suflete pe care îl am, pastorul, şi am vorbit cu el. Astăzi nu mai cred în blestem şi în forța gândurilor rele. Vreau să fiu sănătos şi vreau să încerc să am o căsnicie fericită cu soția mea. Sunt din nou bărbat, dar nu mai vreau să fiu vagabond. În plus, am renunțat deschis la cumnata mea. Mi-ați arătat ce a spus Goethe cândva, fără ca eu să fi putut înțelege: *„Glück ist die Pflicht des Tages!"* (Fericirea este datoria zilnică).

VII. Psihologia ejaculării precoce

> Reprezentarea propriei forțe îl face pe om puternic. Cel ce a îndrăznit să înfăptuiască ceva, înfăptuieşte mai uşor decât cel ce nu a îndrăznit.
>
> *Johannes Muller*

În nici un alt domeniu al ştiinței sexualității nu domnesc atâtea greşeli ca în cel al lui ejaculatio praecox. Majoritatea medicilor, chiar şi cele mai mari autorități în acest domeniu pledează pentru concepția conform căreia ejaculatio praecox fie trădează o debilitate înnăscută a conştiinței sexuale, un semn al unei neurastenii grave, fie este o urmare a onaniei (sau poluțiilor). (Uneori sunt învinuite şi excesele sexuale.) Chiar şi psihanaliştii ortodocşi pledează pentru această concepție. Freud crede că cel ce suferă de ejaculatio praecox s-a bucurat de întregul act în fantasmă, astfel încât, când este cu femeia, îi sunt suficiente câteva secunde pentru a ajunge la orgasm. Viktor Tausk, în observațiile sale la studiul lui Abraham despre ejaculatio praecox[1], crede că ejaculatio praecox este de văzut ca una dintre urmările sigure, mult contestate şi dăunătoare ale onaniei. Mai departe, el spune: „Despre importanța fantasmei onaniste a anticipării pentru explicarea lui ejaculatio praecox vorbesc şiretlicurile prin care bolnavii încearcă să prevină ejaculatio praecox. Aceste şiretlicuri sunt încercări de a schimba fantasma cu conştiința realității, de a se face conştienți de faptul că de acum înainte este prezent aici un obiect real, un corp feminin în care se poate intra şi în care el pătrunde, care oferă tot ce aparține plăcerii de la început până la sfârşit, astfel

1 Intern. Zeitsher. f. arztliche *Psychoanalyse*, IV. Jahg.

încât nu este necesar să se fantasmeze ceva în legătură cu aceasta, pentru că totul este palpabil, concret, care poate fi atins cu adevărat. Dacă respingerea femeii sau a actului sexual normal (ca urmare a perversiunii sau a angoasei etc.) este atât de puternică, încât femeia reală în general nu poate să producă nici o excitație, și al doilea coit sfârșește printr-o ejaculatio praecox, pentru că el se desfășoară până la ejaculare în fantasmă. Ejaculatio praecox este de văzut ca echivalent poluției și în aceeași relație cu onania ca și poluția. Pe cât este enuresisul un echivalent, tot pe atât sunt poluția și ejaculatio praecox."

Dintre psihanaliști, lui Karl Abraham îi datorăm prima lucrare mai amplă și mai coerentă despre Ejaculatio praecox[1].

Abraham pleacă în mod clar de la principiul conform căruia cel ce aduce tot, va aduce fiecăruia ceva. El constată că în cazul acestui fenomen al ejaculării precoce, următorii factori joacă un rol:

1. Uretra este o zonă erogenă preferată. El spune: „Exceptând anumite reminescențe care se leagă de puternica plăcere a urinării voluntare în copilărie, aflăm că bolnavii s-au obișnuit greu cu curățenia, că ei pierd adesea involuntar urină în cantități mai mari sau mai mici chiar până la vârsta maturității, că au suferit de enuresis până în anii copilăriei târzii, că la o excitație de orice fel ei reacționează foarte ușor cu un irezistibil impuls de a urina. Oamenii care ajung la stăpânirea funcției vezicii târziu sau, mai ales, doar incomplet, au și tendințe de a elimina spermă precoce și pripit. "
2. Penisul ar fi insuficient de excitabil, spre deosebire de sensibilitatea uretrei. Sexualitatea acestor bărbați și-a pierdut caracterul ei masculin și ejaculatio praecox ar fi același fenomen ca și frigiditatea femeii. Aceste afirmații sunt de nesusținut și nu corespund deloc experiențelor mele. Chiar și Tausk a numit aceste concepții „greșeală de neconceput." Abraham susține mai departe: toți acești bolnavi suferă de angoasă de castrare. Organele genitale feminine poartă, pentru ei, caracterul stranietății, pentru că ei văd femeia ca pe un bărbat castrat. În plus, ei se tem să nu-și piardă penisul în cursul actului sexual. Este vorba despre o fobie că nu vor putea să-și retragă penisul din corpul femeii, că vor trebui să-l lase în urma lor. Ejaculatio

2 Intern. Zeitschr. f. ärztliche Psychoanalyse, IV Jahg

praecox ar fi o castrare în fața ochilor femeii. Toți cei care suferă de aceasta sunt narcisici. Totuși, aș dori să-l citez aici textual pe Abraham:

„Individul va avea un motiv puternic să zăbovească în narcisism, într-o vreme în care ar fi trebuit de mult să fie orientat spre iubirea de obiect normală. Ulterior, în mintea copilului se va fixa o puternică supraestimare a penisului ca organ al funcției urinării. Mai târziu, când apare la nivelul acestui organ cerința funcției sexuale proprii, el se opune acesteia. Urmarea este apoi acel compromis pe care l-am recunoscut deja ca ejaculatio praecox. Libidoul pacienților noștri se menține, în proporție extinsă, în stadiul narcisismului. Așa cum băiețelul își udă mama cu urina sa, pe care încă nu este capabil să o rețină, tot astfel, nevroticul, prin ejaculare precoce, o udă pe femeie în care, de acum înainte, recunoaștem cu deplină claritate pe înlocuitorul de mamă. Așadar, ejaculării precoce îi este inerentă și o tendință exhibiționistă. Prin ea se continuă credința împletită cu narcisismul infantil că prin avantajele proprii – în mod special prin penis și prin urinare –, va exercita o atracție irezistibilă asupra femeii (mama). Pacientul ar dori să-l depășească în finețe pe tatăl considerat violent și crud și, prin acesta, să-l învingă pe lângă mama. Reprezentarea despre violența tatălui își are originea în anumite trăiri ale copilului: el a surprins coitul părinților și l-a conceput ca pe un act de violență al tatălui. Această teorie sadică a coitului acționează ulterior în inconștientul fiului după maturizarea sa sexuală. Actul sexual normal apare apoi ca o brutalitate. Ejaculatio praecox apelează într-o anumită măsură la tandrețea feminină a mamei; ea vrea să spună: vezi, îți vin în întâmpinare mai tandru decât tata.

Ejaculatio praecox – și în special când se produce ante portas – este o murdărire a femeii cu o substanță care înlocuiește urina. De dorința inconștientă de murdărire a femeii este legată la modul cel mai strâns o altă tendință. Psihanalizele mele confirmă caz după caz, mereu, că murdărirea femeii reprezintă și un act de încăpățânare. Mama are sarcina de a a educa copilul în spiritul curățeniei, al stăpânirii sfincterelor sale. Dacă mama devine obiect de dușmănie și de dispreț, copilul opune străduințelor ei o puternică încăpățânare, pe care o reîntâlnim destul de des în caracterul nevroticului adult. Astfel, trebuie să vedem în ejaculatio praecox și o recidivă încăpățânată a copilăriei timpurii, sub formă de evacuare nestăpânită. Așa cum a fost explicat anterior, fiecare dintre bolnavii noștri se află într-o atitudine pasivă față de femeie. El este dependent de mamă în mod con-

tinuu şi luptă împotriva ei în dependenţa sa întemeiată inconştient. Lupta de apărare se manifestă ca luptă împotriva femeii. Dar, în acestă luptă, pacientul nu dispune de mijloacele unei activităţi masculine pline de forţă. El trebuie să se limiteze la a decepţiona femeia şi, cu aceasta, la fiecare femeie foloseşte răzbunarea pentru dezamăgirile în iubire la care a fost supus de mama sa când era copil şi pe care şi le repetă mai târziu. Aici se află o stare de respingere a sexualului, care îşi are originea în narcisism. Prognoza cea mai nefavorabilă este în legătură cu acele cazuri în care ejaculatio praecox s-a făcut remarcată imediat la vârsta maturităţii sexuale şi a apărut de multe ori. Aici este vorba despre cazuri cu o predominare extraordinar de puternică a uretralului asupra eroticii genitale, în care plăcerea lui ejaculatio praecox predomină asupra neplăcerii pe care aceasta o presupune.

Toate aceste idei sunt false, năluciri confuze şi, aşa cum vor dovedi analizele communicate aici mie, nu corespund în nici un fel faptelor. Mi se pare ciudat mai ales faptul că cei mai mulţi analişti vorbesc mereu despre experienţa lor, se referă la analizele lor şi comunică doar rezultatele, în loc să ne prezinte rezultatele prin analize amănunţite. Doar una dintre analizele lui Abraham arată că el a reuşit să prindă o faţă a adevărului. Şi anume, el afirmă că mulţi dintre aceşti bolnavi arată în conştient o atitudine agresivă, crudă faţă de femeie, aflându-se din vise şi alte produse fantasmatice despre reprezentarea uciderii femeii printr-o castrare. În aceste fantasme, penisul ar fi o armă a sadismului. Aceasta este valabil pentru cazuri izolate, dar în nici un caz pentru toate. Abraham nu a reuşit să rezolve problema lui ejaculatio praecox. Din contră, a încâlcit-o şi a făcut afirmaţii care sunt ingenioase din punct de vedere psihanalitic, dar ideea că ejaculatio praecox este o urmare a unei dispoziţii infantile corespunde faptelor tot atât de puţin ca şi ideea că ejaculatio praecox la vârsta maturităţii sexuale conferă o prognoză mai proastă decât cea care apare la o vârstă mai înaintată. Comparaţia cu erotica uretrală (copilul vrea să o murdărească pe mama sa) nu contribuie la extinderea înţelegerii psihanalizei în cercuri medicale mai largi. După aceste observaţii polemice necesare, să ne întoarcem la experienţa practică. În continuare, pentru înţelegerea acestui fenomen al ejaculării precoce, vom aduce acele cazuri în care el apare temporar. Nici un bărbat nu poate să spună că este absolut sigur de potenţa sa. Chiar şi un Casanova a avut episoade în care şi-a recunoscut cu ruşine slăbiciunea; orice bărbat, între actele

sexuale desfăşurate normal, are unul sau altul în care ajunge la o revărsare de spermă prematură. Abia aceste cazuri de ejaculatio praecox temporară ne permit să tragem o concluzie în legătură cu cele mai grele.[1]

Ejaculatio praecox este un simptom complicat, care poate fi plurideterminat. Un lucru este sigur: el nu este nici urmarea onaniei[2], nici consecinţa unei dispoziţii infantile în sensul lui Abraham.

Ne putem reprezenta actul sexual ca rezultând din două grupe de forţe. O grupă are origine libidinală, ea susţine cerinţele instinctului sexual, cealaltă grupă cuprinde toate inhibiţiile, asigu-

1 Diferenţa de concepţie între Abraham şi Stekel se datorează premiselor teoretice diferite. Abraham explică simptomul (ejaculare precoce) prin întoarcerea sau menţinerea la un anumit stadiu al libidoului. Acest lucru se poate observa în analiză prin regresiunea pacientului. Stekel nu şi-a organizat practica pe această premisă teoretică, respingând analiza în versiune freudiană şi neoperând în practica sa cu principiul freudian conform căruia înţelegerea sexualităţii mature se sprijină explicativ pe sexualitatea infantilă (principiu la care teoretic aderă.) În arest mod, are acces într-adevăr doar la „cazurile uşoare", adică cele în care, eventual, nu este necesară regresiunea. (N.t.)

2 Câteodată, reprezentarea despre caracterul dăunător al onaniei nu poate fi stârpită din conştiinţa oamenilor. În ultimele săptămâni am fost inoportunat mult de un tânăr care, în prezenţa mamei sale, m-a rugat stăruitor să întreprind o castrare, dacă pot, din cauza onaniei. Nu poate trăi cu viciul, dar nu poate să devină nici stăpânul pasiunii sale deşi s-a obişnuit să-i comunice mamei sale ori de câte ori a întreprins un asemenea act ruşinos (!) Nu a putut fi convins să facă o analiză, de asemenea a refuzat complet hipnoza. Relaţia cu mama era clară şi explica sentimentul său de vinovăţie. Cu toate acestea, cred că există un sentiment de vinovăţie moştenit, aşa cum a postulat Marcinowski în eminenta sa carte *Der Mut zu sich selbst* (Curajul faţă de sine însuşi) (Verlag Otto Salle, Berlin 1912). „Omul nou-născut nu este o foaie nescrisă, ci el aduce pe lume povara de vinovăţie a tatălui său. Din această cauză vindecarea şi posibilitatea de vindecare a anumitor stări de angoasă este atât de extraordinar de grea, pentru că ele îşi au rădăcinile în miile de ani ale trecutului. De aceea, este aproape imposibil ca individul să-şi explice izvoarele sale traumatice în viaţă; sau invers, dacă e vorba aşa, de aceea cunoaşterea rămâne adesea ceva prea general şi vindecarea este apoi mai puţin uluitor legată de orele de clarificare. Şi trebuie să indic din nou: viaţa sufletească a copilului repetă istoria culturală a omenirii şi deci se află complet într-un material de amintiri imens care, prin mişcări neclare, ceţoase, trece pe nesimţite în sufletul copilului sau, mai corect spus, trece această istorie culturală în sufletul lui. Moştenirea este memorie; neclintirea voinţei într-o mişcare iniţială nu este nimic altceva. Ceea ce trăim conştient, sunt cele mai noi trepte ale dezvoltării, trebuie să cucerim conştient această dezvoltare."

rările, funcțiile de apărare ale omului interior. În cazul unui instinct puternic, inhibiția va fi mai ușor învinsă. În cazul unei inhibiții mai puternice (vocea conștiinței), libidoul se poate impune doar cu greutate. Ejaculatio praecox este un compromis al celor două curente. Libidoul este scăzut prin orgasmul rapid, pentru că inhibiția forțează la o rezolvare a conflictului.

Deci, se ajunge la ejaculatio praecox:

1. Dacă libidoul nu este suficient de puternic. (Lipsa satisfacerii adecvate, obiect sexual care exercită o excitație redusă, în cazul unui libido scăzut ca urmare a bolilor, debilității, subnutriție, oboseală, satisfacere sexuală anterioară). De obicei, al doilea coit durează mai mult decât primul. Acesta este mijlocul ajutător al multora dintre cei care suferă de ejaculatio praecox. Ei sunt foarte excitați (ejaculatio praecox ca urmare a așteptării exagerate), se ajunge curând la orgasm și ejaculare. Dacă este vorba doar de o ejaculatio praecox datorată plăcerii anticipate fantasmatic și de un „a nu putea să aștepte", al doilea coit se va dovedi a avea o durată mult mai mare, adesea chiar până la o jumătate de oră sau o oră. Dar uneori nu se mai ajunge ca la al doilea coit să se forțeze un orgasm. În cazuri grele, ejaculatio praecox se produce totuși și a doua oară la fel de repede, câteodată mai repede decât prima oară. Cunosc bărbați care la primul coit sunt destul de potenți, în timp ce la al doilea reacționează prin ejaculatio praecox.
2. Ejaculatio praecox apare ca urmare a inhibițiilor. Asemenea inhibiții sunt: teama de infecții, dezgust, convingeri religioase, convingeri etice (de exemplu, un profesor care are relații cu eleva sa, un prieten care o seduce pe soția prietenului său, un medic care vrea să aibă relații sexuale în orele sale de consultație, un preot care și-a făcut de lucru cu o persoană care se spovedește, un bărbat căsătorit care își înșeală soția etc.)
3. Ca funcție de protecție a conștiinței, ejaculatio praecox inhibă un act imoral sau periculos din punct de vedere social. Un bărbat căsătorit încearcă să o defloreze pe menajera sa (virgo). El dispune de o potență extraordinară. Pentru prima oară în viață trăiește rușinea unei ejaculatio praecox ante portas. O a doua încercare obține același rezultat. Un alt exemplu: un avocat foarte potent care este foarte gelos pe soția sa intră în relații cu menajera sa, o fată destul de frivolă. Nu are inhibiții morale. Nu este nici religios, nici moral, ea este atrasă de bărbați și așteaptă un frumos cadou de la el. Este o prostituată mai bună. Cu toate acestea, i se întâmplă în hotel o ejaculatio praecox ante portas. Atribuie acest eșec așteptării îndelungate și excitației intense. O dorea de luni de zile. Rămânea o noapte întreagă cu ea la hotel. Mereu, același rezultat rușinos, abia este în stare să realizeze immissio inter labia majora. Cauza: avea o superstiție. Era vorba despre o legătură de dependență reciprocă secretă. „Atât timp cât nu o înșel pe soția mea, ea îmi va rămâne fidelă." Nu avea voie să înșele dacă nu vroia să fie înșelat. Această forță interioară a inhibat desfășurarea normală a procesului ejaculării și a impus un sfârșit rapid. Ca și cum o voce interioară („Es" – sine – al lui Groddek)[1, 2], i-ar fi spus: „Dacă ar fi trecut deja acest act! Pune-i capăt! Nu face nimic!" Și sinele se impune, pune capăt și în continuare într-adevăr nu se întâmplă nimic.

Vom înțelege acest mecanism abia atunci când ne vom informa de la cei ce suferă de ejaculatio praecox în ce situații nu au suferit de aceasta. Vom afla ceea ce ei în mod obișnuit trec sub tăcere și numai în cazuri rare aduc în prim plan, faptul că au existat anumite femei cu care ejaculatio praecox a fost absentă. Sau aflăm că ejaculatio praecox alternează cu o tulburare de orgasm. Se întâmplă chiar ca ejaculatio praecox și ejaculatio retardată să alterneze. Dacă există o dată potență, atunci lipsește orgasmul.

Din toate aceste observații rezultă faptul că ejaculatio praecox este doar simptomul unei nevroze care scoate la iveală o „tulburare a relației temporale", cum am arătat cu alte ocazii.[3]

Cel ce suferă de ejaculatio praecox observă cu teamă coitul său. Deja gândul „Cât va dura astăzi?" sau „Vei termina iarăși

---

1 *Psychische bedingtheit und psychoanalytische Behandlung organischer Leiden.* (Condiționarea psihică și tratament psihanalitic al suferinței organice) Verlag S. Hirzel, Leipzig 1918.

2 În *Das Buch vom Es* (Cartea sinelui), lucrare apărută în același an cu lucrarea lui Freud, *Das Ich und das Es* (Eul și sinele) (1923) și în care Freud preia de la Groddeck termenul das Es. Groddeck înțelege acest das Es astfel: „Susțin că omul este animat de Necunoscut, o forță extraordinară care comandă în același timp ceea ce face și ceea ce i se întâmplă. Propoziția «eu trăiesc» nu este corectă decât în mod condiționat, ea neexprimând decât o mică și superficială parte a principiului fundamental «omul este trăit de către sine»" (*Das Buch vom Es*), 1923, G, 10-11; F, 20. (N.t.)

3 Prin tulburare a relației temporale în nevroză, Stekel înțelege ștergerea granițelor dintre viața reală și cea fantasmatică, ceea ce îl face pe nevrotic să trăiască în trecut. (N.t.)

prea repede?" acționează ca autosugestie și, prin teamă, produce starea pe care nevroticul a vrut să o evite.

În cele mai multe cazuri, în spatele lui ejaculatio praecox stă o teamă, adesea teama de el însuși (de exemplu: teama de propriul sadism), adesea doar teama de a se face de rușine sau teama de propria teamă, autosugestia temerii. Așa se întâmplă că nevroticii care întâmplător au narcotizat teama prin alcool sau printr-un alt narcotic, învinge fenomenul de ejaculatio praecox, spre marea lor bucurie. (Pe de altă parte, prin învingerea inhibițiilor, alcoolul poate elibera impulsuri criminale, pentru a căror înfrângere „das Es" țipă apoi după artificiul de a aduce cu sine și mai repede ejacularea. La nevrotic totul este bipolar și toate simptomele au o dublă față și o dublă determinare).

Nevroticul veritabil calculează perioada acțiunii sale. Și nu este chiar atât de rar că se învinovățesc de ejaculatio praecox bărbații care dispun de o potență pe deplin normală. Ambiția nevroticului se vede în domeniul sexual. Ar dori să fie „primul", ar dori să-i depășească pe toți ceilalți bărbați, se tem în secret că partenera sa nu este satisfăcută și, din această cauză, va fi silită să fie infidelă. În spatele temerii față de ejaculatio praecox se află o mare parte de gelozie. De aceea, acești bărbați prind tot felul de rafinamente erotice și parafilii. Cunnilingus și excitarea manuală trebuie să ridice orgasmul partenerei pe cea mai înaltă treaptă. În majoritatea cazurilor observarea partenerei în timp ce savurează orgasmul intensifică potența. De aceea, ejaculatio praecox se întâlnește cel mai des la bărbații care se plâng de femei frigide. Femeile învinovățesc relativa impotență a bărbatului ca pe o cauză a frigidității, în timp ce de fapt frigiditatea este cauza lui ejaculatio praecox. (Căci se observă adesea că aceste femei rămân la fel de frigide și cu bărbați care au o potență ridicată). Ceea ce nu exclude situația în care multe femei suferă din cauza ejaculării precoce și pe bună dreptate consideră această anomalie drept cauză a anesteziei. Dar este puțin cunoscut faptul că oarecum telepatic se transmit simpatii și antipatii. Inconștientul simte adesea o rezistență a partenerului și reacționează la acesta prin impotență sau ejaculatio praecox. În focul adevăratei iubiri[1], această tulburare dispare și se trezește potența normală, de cele

1 În limbajul psihanalizei contemporane se folosește termenul de „iubire genitală", care se referă la capacitatea de a iubi a unei persoane ajunsă la împlinirea dezvoltării sale sexuale (prin accederea la stadiul genital de dezvoltare a libidoului și depășirea complexului Oedip). (N.t.).

mai multe ori supranormală. Încă nu am văzut un adevărat cuplu amoros care să se fi plâns de ejaculatio praecox. Acolo unde sunt prezente asemenea tulburări, ceva nu este în ordine cu iubirea. Acolo există rezistențe interioare, care nu au fost învinse complet. Un bărbat se căsătorește cu o fată săracă împotriva voinței părinților săi. În căsnicie, potența sa se dovedește insuficientă. Adesea încă din noaptea nunții se manifestă ejaculatio praecox sau o impotență completă. Acel „nu interior" despre care această lucrare a vorbit atât de des, împiedică înflorirea deplină a potenței. „Sinele" protestează împotriva acestei legături, în numele părinților grav jigniți. Toate mecanismele subtile, regresia către infantil, răzbunarea secretă, gelozia inconștientă, personalitatea jignită, lupta dintre sexe, în anumite condiții pot să declanșeze o ejaculatio praecox și să o fixeze durabil prin teama de acest fenomen. Îmi este imposibil să prezint în acest loc o cazuistică completă pentru ejaculatio praecox. Vreau să mă ocup doar de câteva tipuri, așa cum ne-am reprezentat în psihogeneza acestei suferințe.

În cazuri grele ejaculatio praecox se intensifică plecând de la situația membrului puternic erect, până la cea a membrului destins. Este vorba doar despre o deosebire cantitativă. Cauzele sunt aceleași. Cu toate acestea, vrem să vorbim în mod special despre ultima formă (impotentia paralytica) și să ne ocupăm în primul rând de formele de ejaculatio praecox relative și abia mai târziu să analizăm cazurile în care ejaculatio praecox a existat încă din tinerețe. Încep cu acele forme ciudate care arată ejaculatio praecox în opoziție cu un priapism totuși existent. În fața femeii, acești bărbați sunt impotenți sau doar relativ potenți, adesea suferind de o ejaculatio praecox. În fantasmă domină priapismul. Este vorba despre lipsa satisfacerii adecvate. Acești bărbați au un scop sexual ascuns. Potența lor se poate dezvolta numai spre acest scop. În continuare, dă de gândit faptul că în fantasmă sunt omise inhibițiile care în realitate blochează potența. Prima observație[1] ne oferă o imagine clară a acestei stări, care fără analiză ar fi de neînțeles.

Domnul L. K., în vârstă de 54 de ani, puternic, care se menține foarte bine, cu o înfățișare tinerească, solicită ajutor din cauza

1 Publicată mai întâi în *Zeitshrift fur Sexualwissenschaft Ein Fall von Analerotik (Priapismus)* (Un caz de erotică anală. Priapism), V Band. November 1918.

unui „priapismus nocturnus". În timpul zilei îi este bine, poate să muncească, se simte complet sănătos, nu se gândește la chestiuni sexuale. Îndată ce adoarme, apar tensiuni la nivelul membrului, care sunt foarte dureroase și durează toată noaptea. Până acum, toate mijloacele interne și curele au fost fără succes. Brom, morfină, antipirină, sonde reci, hidroterapie, electroterapie au fost fără influență asupra suferinței. Din contră! După folosirea psicroterapiei, priapismul s-a intensificat. Singurul lucru care îl ajută este cel de a sta în pat și a deschide ochii mari. După câteva minute, chiar după câteva secunde, penisul se prăbușește. De aceea, el s-a gândit că suferința are legătură cu somnul. Ca și cum aceleași organe care au produs somnul au declanșat și erecția sa. Consilierul aulic W., căruia i-a comunicat acestă ipoteză, i-a dat tablete pentru glanda tiroidă care nu au influențat în nici un fel suferința. S-a căsătorit fericit, o iubește pe soția sa, o stimează extraordinar de mult, îi este fidel, nu face nici o escapadă. În prezent, are realții sexuale conjugale mult mai rar decât în trecut, o dată pe săptămână, adesea la două săptămâni, pentru că trebuie să se menajeze și a observat că după coit tulburările nervoase se accentuează. *Cu soția sa, de cele mai multe ori are ejaculatio praecox.* Încearcă un al doilea coit, dar nu mai ajunge la ejaculare și la orgasm. În coitul cu femeia, orgasm foarte redus. Nu are poluții decât foarte rar, poate o dată într-o jumătate de an. Nu se gândește niciodată la vise perverse. Este căsătorit de 20 de ani, dar suferința sa a devenit atât de ascuțită abia de zece ani. Îi explic că situația trebuie studiată psihologic. Acceptă propunerea. Prima ședință se termină

Povestește că în urmă cu zece ani a trecut printr-o grea neurastenie. Stări de iritare, depresii, insomnii, agrorafobie, cure termale, sanatorii, fără succes. În fine, a ajuns la concluzia că aerul din sud nu-i face bine și a schimbat clima, a venit la Viena. Aici, tulburările nervoase s-au îmbunătățit foarte curând. Mărturisește că suferă de reprezentări obsesionale încă din copilărie. Nu se pronunță în legătură cu conținutul reprezentărilor obsesionale. Nu a respectat întru totul fidelitatea conjugală (asemenea lucruri nu sunt spuse de prima dată!), a încercat diverse perversiuni cu prostituate. Dar a rămas întotdeauna impotent. În câteva secunde se producea ejacularea, de obicei ante portas. Viața sa sexuală a început devreme. La cinsprezece ani, primul coit cu o prostituată. A încercat cu altele doar de câteva ori și *întotdeauna s-a făcut de râs* (un ciudat contrast cu permanentele erecții nocturne). A încercat și câteva perversiuni. Dar fusese atât de excitat, încât ejaculase imediat sau acestea nu îi produseseră nici o plăcere. În fantasmele sale, fellatio și cunnilingus joacă un mare rol... Nu-și poate aminti fantasmele determinate care erau premergătoare sau însoțeau excitația nocturnă.

A visat noaptea, de vis s-a legat o fantasmă în stare de veghe, dar a uitat totul. Rezistențe mari. În fine, mărturisește care este fantasma sa specifică. Are fantasme active și pasive, anume de a face unei femei și de a i se face lui anum lambere (anilingus).

Nu a îndeplinit actul în practică niciodată, doar și-a apropiat fața de șezut, dar a ajuns imediat la ejaculare, după care a urmat dezgust, astfel încât a fugit. Fantasma sa este de fapt următoarea: femeia îngenunchează astfel încât îi face un fellatio și își îndreaptă șezutul spre el. În același timp, el realizează un anilingus. Această fantasmă l-a urmărit mereu. Atunci când se gândește la aceasta în timpul zilei, ceea ce se întâmplă foarte rar, ajunge imediat la erecție și într-o stare de satiriazis nebună. În ultimii ani fantasma pasivă a trecut mai mult în prim plan. Nu a dat curs acestei fantasme din teama de infecții și din teama de a nu-și submina sănătatea. În plus, suferă de reprezentări obsesionale sexuale, uitări de nume, corectare compulsivă a întâmplărilor din trecut. Este un om al fantasmei, care întotdeauna s-a ocupat de corectarea trecutului. (Ar fi trebuit să nu facă, sau să facă altfel cutare sau cutare lucru!)

Într-a patra ședință s-a desfășurat întregul tablou al bolii. Încă din tinerețe el luptă împotriva impulsului către anilingus. În timpul zilei reușește să reprime complet această fantasmă. În visele din timpul nopții apar imaginile ademenitoare, urmează imediat erecția, care nu poate fi învinsă decât în stare de veghe după refularea reprezentărilor despre anilingus. Bineînțeles că acest bărbat nu poate fi satisfăcut prin coitul normal. Satisfacerea sa „adevărată", care este oprită cu întreaga înverșunare a unei nevroze obsesionale, este anilingus.

Acest caz ne mijlocește înțelegerea formelor de priapism nocturn. Din păcate, bolnavul abandonează tratamentul. Încă nu îi merge mai bine (după patru ședințe!) devine tot mai agitat, trebuie să-i dau un mijloc intern. Am văzut că în spatele priapismului său se află dorința de neînvins după un anilingus în același

timp cu un felattio. Numai că priapismul său nu suportă examenul realității. Încercarea unui cunnilingus a declanşat sentimente de teamă şi dezgust, a făcut să apară apărarea în forma unei ejaculări precipitate. Cum se prezintă el în fața soției sale! Cu ea, el, care se plânge de erecții dureroase, este slab. Ejaculatio praecox sau orgasmul absent sunt urmările parafiliei sale mascate.[1]

Ejaculatio praecox este întotdeauna doar un fenomen „relativ". Ceea ce ne este dovedit de acele cazuri care se ivesc atât de des la fiecare practician, în care pot fi stabilite ocazii în care ejaculatio praecox trezeşte o potență normală. Aceste perioade de „potență ocazională" trădează astfel dispoziția sexuală a pacientului.

> Domnul T. K., în vârstă de 38 de ani, suferă încă din tinerețe de o ejaculatio praecox. De cele mai multe ori, actul se termină în câteva secunde. Au fost doar câteva excepții. Când era în vârstă de 32 de ani, a intrat în biroul său – el este avocat – o doamnă în vârstă de 62 de ani. Ea era foarte bine conservată, avea părul alb, dar o piele proaspătă şi ochi minunați, dovedea încă o prospețime deplină a corpului. A devenit tandru cu ea şi a găsit înțelegere deplină. Urmând un instinct obscur, a realizat cu ea coitul în poziția succubus. Spre marea sa uimire, coitul a durat aproape un sfert de oră şi s-a încheiat cu un orgasm foarte intens. În poziție normală, o potență mai bună decât de obicei, dar nu potența pe care o putea obține când stătea dedesubt. Spre ruşinea sa, trebuia să o caute pe această femeie ori de câte ori vroia să se convingă că de fapt nu este impotent.[2]

1 Nu este adevărat că femeile pot fi satisfăcute şi fără orgasmul bărbatului. Poate se ajunge la orgasm, dar în multe cazuri femeia, în ciuda marilor performanțe ale bărbatului, rămâne frigidă pentru că aşteaptă orgasmul lui, simte lipsa acestuia ca pe o înjosire. Bărbații înțelepți mimează – la fel ca femeile – un orgasm pentru a o cruța pe femeie de sentimentul umilirii. Dar există femei care simt orgasmul şi nu pot fi amăgite. Ele ajung la orgasm doar în acelaşi timp cu bărbatul. Sunt tocmai femeile care îşi iubesc soțul cu pasiune, atât sufletește, cât şi corporal.

2 Un pacient din America mi-a arătat o scrisoare în limba engleză adresată de către Franklin unui tânăr prieten, scrisoare care este foarte răspândită în America şi circulă printre bărbații mondeni. Scrisoarea conține faptul de a avea de-a face numai cu femei mai în vârstă. Ele înțeleg iubirea mai bine, sunt foarte recunoscătoare pentru tandrețe, nu pricinuiesc cheltuieli şi există siguranța în ce priveşte pericolul apariției copiilor.

Cu aceasta, el trădează două determinante ale sexualității sale: gerontofilia şi homosexualitatea. Un cu totul alt mecanism psihic dovedeşte cazul următor, care creionează o completare a unuia anterior:

> Domnul Z.F., în vârstă de 36 de ani, căsătorit, tată a trei copii sănătoşi, mă consultă din cauza unui priapism care apare în fiecare dimineață la ora două şi îl împiedică să doarmă. Comprese reci pe membru, brom, ajută oarecum, dar numai pasager. Îndată ce se întinde în pat (se ridică mereu şi aleargă prin cameră încolo şi încoace cu compresele reci) şi vrea să adoarmă, îl trezeşte erecția dureroasă. Dimineața simte dureri în regiunea lombară şi uneori dureri pătrunzătoare ale testiculelor (aşa-numitele dureri ale logodnicului). În ciuda acestui priapism, nu este în stare să-şi satisfacă dorința cu soția sa. Fie termină rapid, fie nu ajunge la orgasm. Când şi când, o mică scurgere de spermă fără nici o urmă de orgasm. Cauza acestei situații este pusă pe seama frigidității soției sale, care nu a dovedit niciodată nici o urmă de senzație şi, din această cauză, nu îl mai atrage. De asemenea, crede că este vorba despre urmările onaniei, căci între 12 şi 19 ani s-a masturbat destul demult (de 3-4 ori pe săptămână). În urmă cu doi ani a suferit de insomnie şi, din această cauză, a căutat un sanatoriu. În urmă cu şase ani a trecut printr-o perioadă asemănătoare. Acum, despre analiza cazului. Îi întreb dacă are, poate, o iubire ascunsă care îl stăpâneşte şi pe care nu vrea să o recunoască față de sine însuşi. Neagă. Mă interesez în legătură cu angajații şi colocatarii săi şi aflu următoarele fapte. De cinci ani are o servitoare tânără, frumoasă, senzuală şi foarte simpatică. *O dată, pe când soția sa era absentă, s-a aşezat în pat lângă ea. Şi atunci, bărbatul altfel destul de potent, a fost impotent. A avut orgasm încă din momentul în care a atins-o cu membrul.* Descrie acest orgasm ca neobişnuit de puternic. Acum recunoaşte – încolțit – că o iubeşte pe fată. După încercarea eşuată nu a mai încercat nici o apropiere. Dar simte că fata îl iubeşte şi acum îşi amintește că foloseşte tot felul de trucuri pentru a o vedea dezbrăcată. Astfel, are o cheie care deschide direct camera sa. Brusc a rătăcit cheia şi a fost obligat să treacă prin bucătărie, unde doarme fata. De fapt, nu a mai atins-o niciodată, dar chiar vederea sau mirosul patului ei (!) îi provoacă multă plăcere. Situația de acum cinci ani a fost asemănătoare. Atunci era vorba despre o domnişoară de la birou pe care o iubea fierbinte şi de care nu s-a apropiat pentru că vroia să-i rămână credincios soției. În acea perioadă a trebuit să meargă la sanatoriu din cauza insomniei.

Își amintește că o visa pe acea domnișoară aproape în fiecare noapte. Îi cer să o concedieze pe menajeră. Ca întotdeauna în asemenea cazuri, se plânge că nu se poate descurca fără fată, căci în vremurile acestea este imposibil să găsești o altă menajeră, ea este atât de drăguță și de docilă etc.

Acum cunoaștem rădăcina priapismului său și știm de ce nu are orgasm cu soția sa. Acest caz este un exemplu instructiv pentru înțelegerea ejaculării precoce. Aici reprezentările inhibitoare morale au fost cele care au impus ejacularea precoce cu fata. Ejaculatio praecox se dovedește a fi un important mecanism de protecție. Ejaculatio praecox cu soția sa alterna adesea cu o ejaculatio retardata, avea un alt mecanism psihic. Aici lipsea libidoul. Dar, prin fantasma că are un act sexual cu fata, forța o erecție puternică, totuși nu ajungea la orgasm. Penisul său nu se lăsa păcălit. Mai departe vedem clar psihogeneza priapismului său. O dorință nepotolită se instala noaptea la ora două. Dorința era de a merge la fată și de a se culca cu ea. Nu mai recunoaște această dorință și la priapismul drept o urmare a onaniei, idee care este susținută de învățătura unor medici neștiutori. Nu cunosc destinul ulterior al pacientului. Forța veto-ului religios și pericolele terapiei mecanice a impotenței sunt ilustrate de următoarea observație:

Domnul D.U., în vârstă de 30 de ani, învățător, suferă de doi ani de o ejaculatio praecox. Abia are timp să introducă membrul. În ciuda erecției puternice, curând ajunge la ejaculare. În ultimele trei luni, capacitatea de erecție în timpul zilei a dispărut. Spre dimineață apar erecții foarte puternice. Onanie între 14 și 16 ani, practicată cu măsură. Acum, foarte rar, poluții, fără a-și aminti imaginile din vis. Această suferință este cu atât mai neplăcută, cu cât el iubește o femeie căsătorită care vrea să divorțeze din cauza lui. Cum ar putea să cuteze să se căsătorească având această impotență?

Anamneza relevă că în urmă cu trei ani a luat o gonoree care a durat trei luni. După aceasta, potența a scăzut tot mai mult. El crede că ejaculatio praecox se află în legătură cu o îmbolnăvire a prostatei, deși profesorul F. l-a asigurat că este complet sănătos.

Analiza aduce următoarele fapte. Primul medic pe care l-a consultat din cauza ejaculării precoce l-a tratat local cu sonde, intern, prin injectare de hormon masculin și i-a masat prostata. Din perioada tratamentului suferă de mâncărimi și arsuri în anus, astfel încât este nevoit să se scarpine noaptea și ziua. În

analiză a ieșit la iveală că masajul prostatei a întărit puternic componenta sa homosexuală latentă. Avea întotdeauna interes pentru băieții frumoși și era devotat cu pasiune profesiei sale de a educa băieți. Fantasmele homosexuale directe cu băieții nu i-au fost niciodată conștiente, dar au apărut cu claritate în imaginile sale din vise. În plus, este foarte religios. A fost crescut într-un internat catolic și a vrut să devină preot. În prezent, se află între credință și necredință, dar merge la biserică săptămânal, dintr-o veche obișnuință (!); înțelegea gonoreea sa ca pe o pedeapsă din partea lui Dumnezeu. Un coit fără căsătorie i se pare un păcat omului său interior. Nu poate să învingă acest veto religios, el, al cărui libido heterosexual a fost slăbit prin excitarea zonei sale anale. O iubește de șapte ani pe această femeie și nu îndrăznește să se căsătorească cu ea. Unui coit în afara căsătoriei i se opune tot timpul veto-ul interior. Rezultatul analizei a fost minunat. Femeia iubită s-a despărțit de soțul ei și el s-a căsătorit cu ea. Tulburarea potenței a dispărut. Este intersant un simptom care i-a produs multe griji. În ultimii ani au apărut dureri de vezică și de abdomen foarte dese, care l-au determinat să meargă la medic în mod repetat. S-a bănuit că ar fi vorba despre o apendicită, dar, în cele din urmă, medicii au fost de acord că sunt „dureri nervoase".

Analiza a dovedit că aceste dureri apăreau ori de câte ori el avea fantaseme homosexuale sau hoinărea pe alte „drumuri interzise". Durerile erau avertismente ale „conștiinței sale sexuale."

Un exemplu instructiv pentru psihologia ejaculării precoce ne oferă următoarea observație; o datorez unui medic care, cunoscând bine cărțile mele, mi-a dat următoarea expunere asupra vieții sale sexuale:

Am fost foarte precoce și îmi amintesc că încă de la vârsta de opt ani am fost învățat de către un văr să mă masturbez și am făcut aceasta aproape zilnic până la 18 ani. Întâmplător mi-a căzut în mână o carte care povestea despre efectele înspăimântătoare ale onaniei. Am hotărât să renunț la onanie și să merg la femei. Chiar primul coit cu o prostituată a mers fără probleme. Potența mea era destul de bună. Durata era de câteva minute, ceea ce, după experiența mea, reprezintă o performanță medie bună. (Prostituatele mi-au povestit mai târziu că bărbații potenți care duc durata până la cinci minute sunt o raritate). Am început și cu menajere, copiste, ospătărițe și ele erau la fel de mulțumite ca și mine. Numai o dată mi s-a întâmplat cu o fată că nu puteam

să ajung la ejaculare, deşi mă străduiam foarte mult. Trebuia să mă masturbez după coit pentru a forța orgasmul.[1] La 26 de ani am devenit medic şi aveam multe prilejuri de a intra în relații cu femeile. Atunci am avut o experiență ciudată. În cabinetul meu de consultații sufeream întotdeauna de o anume slăbiciune care se intensifica în măsura în care conştiința mea ridica obiecții față de comportamentul meu îndreptățit.

Veneau acolo văduve, fete de mult timp deflorate, femei divorțate cărora le plăceam mult şi mă provocau la acest pas. Eram foarte ocupat şi nu puteam să găsesc nici un hotel. Într-un singur caz m-am mişcat în această direcție. Era o femeie frumos alcătuită, în vârstă de douăzeci de ani, de curând despărțită de soțul ei, care chiar mi-a făcut propunerea de a merge cu ea la hotel. Mi se părea că este foarte pasională şi mă temeam să nu mă fac de râs. Căci ejacularea mea precoce nu putea să-mi facă cinste. Dar ce să vezi! Primul coit a durat circa zece minute, am putut să amân ejacularea, ceea ce anterior îmi era imposibil şi imediat după ejaculare am putut să continui, astfel încât coitul a atins durata de trei sferturi de oră. Eram foarte fericit pentru acest succes şi speram că acum m-am vindecat durabil de ejacularea mea precoce. O încercare cu o cameristă atrăgătoare, aflată la mine la consultație, a adus un eşec neplăcut, pe care l-am transformat într-un succes deplin prin tehnica rafinată a unui artist al iubirii. Am putut să înțeleg abia mai târziu acest eşec şi succesul anterior. M-am temut de sarcină şi poate de gonoree în ce priveşte fata; conştiința mea de medic era neliniştită, în ciuda întrebării ei (Sunteți în iubire un artist la fel ca în medicină?) Îmi făceam reproşuri interioare. Am devenit impotent la orele mele de consultație, ceea ce am înjurat atunci, dar, mai târziu, am înțeles că era o măsură binefăcătoare a inconştienului meu. Cu tânăra femeie au căzut toate inhibițiile. Eram în hotel, eram provocat de ea, era divorțată şi îmi plăcea foarte mult. Dar, spre marea mea uimire, potența mea cu ea a slăbit. A doua oară, deja am putut realiza doar un coit care s-a terminat repede şi a treia oară luptam cu tehnica împotriva ejaculării mele precoce. M-am logodit la vârsta de 32 de ani şi mi-am propus să duc o altă viață. O iubeam pe logodnica mea şi mă străduiam să-i rămân credincios pe toată durata

[1] Masturbarea sau polutiile după un coit dovedesc că bărbatul nu găsise forma sa adecvată de satisfacere. La fel a fost şi în acest caz. Colegul mi-a mărturisit că atunci era îndrăgostit cu pasiune. Dar era doar o iubire la distanță. El nu a vorbit niciodată cu aleasa sa, adorând-o doar de la distanță. Dar imaginea ei îi apărea inconştient şi împiedica declanşarea orgasmului.

logodnei. Am deviat de două ori şi am fost nefericit din această cauză. Omul moral din mine aştepta o deplină transformare în bine prin căsătorie. În sfârşit, a sosit noaptea nunții, după o abstinență de câteva luni. Am fost aproximativ potent şi în primele luni ale căsniciei mele am realizat coitul de două-trei ori pe noapte. Firește, calitatea potenței mele nu era extraordinară, primul coit dura doar 1-2 minute, următoarele 5-10 minute. Am rămas credincios soției mele timp de doi ani. Apoi a urmat perioada critică a sarcinii şi a lăuziei. Am avut întotdeauna o uşoară aversiune față de femeile însărcinate, dar am învins-o când a fost vorba despre soția mea. Diverse neplăceri mi-au făcut imposibile relațiile sexuale în ultimele luni. Trebuia să trăiesc din nou abstinent, ceea ce nu putusem niciodată până atunci. La aceasta contribuiau permanentele atracții care apăreau în practica mea. Eram un medic ginecolog căutat şi aveam multe paciente femei pe care le masam bimanual, ceea ce-mi provoca o mare excitație. Am rupt fidelitatea şi am intrat în relații cu o fată care era încă virgo. După mai multe jocuri, am vrut să o deflorez. Firește m-a ferit de acest lucru ejacularea precoce care a apărut prompt la primele încercări. Dar fata a venit o dată, după ce realizasem un coit într-un minut care, firește, a fost suficient pentru deflorare şi apariția unei sarcini. Atunci a început o perioadă înspăimântătoare pentru mine, pe care am petrecut-o ca într-o beție. Nu aveam alt gând decât femeile. Încă de dimineață mă gândeam: „Ce va aduce ziua de azi?"

Aveam multe de făcut, trebuia să colind mult. Nu trecea nici o zi în care să nu realizez actul sexual de mai multe ori. Vizitam femei şi fete care erau fericite să mă poată primi. În ciuda potenței mele modeste, vroiam să le conduc spre orgasm şi îmi era întotdeauna greu să mă descotorosesc de ele, mai greu decât să le cuceresc. Am devenit un om fizic, idealurile mele au dispărut, am devenit voluminos şi gras, un om instinctual, un risipitor, un cinic, o înşelam pe soția mea, ştiam să o mint în toate privințele, m-am încurcat în nenumărate afaceri penibile, probleme de ordin judiciar, procese de paternitate, şantajuri, mi-am produs prejudicii în practica mea şi tocmai vroiam să plec din țară, să imigrez în America; atunci soția mea a murit şi m-a lăsat cu un copil – o fată de 10 ani. Adesea îi dorisem moartea în gând şi, când s-a îmbolnăvit, primul meu gând a fost: „Acum va muri?" Eram nefericit în căsnicie. Nu ne potriveam nici fizic, nici sufleteşte. Ea era prea rece pentru mine, prea dură, prea mult fixată pe gospodărie, prea meschină şi prea filistină, în timp ce în mine urla un sânge sălbatic, liber, care, firește, nu putea fi valorizat decât prin sexualitate. Deci, ea a murit şi eu am rămas singur.

Acum potența mea se diminua de la o zi la alta. Diverse fete și femei veneau și vroiau să mă căsătoresc cu ele, întrucât acum eram liber. Am cerut timp, am deplasat toate proiectele, treptat am pierdut toate relațiile și am vrut să reținem doar o singură ființă în scopul satisfacerii. Numai că, la câteva săptămâni de la moartea soției mele, eram deja impotent. Nu aveam deloc erecție și nu puteam o produce nici prin manipulări exterioare, nici prin mijloace interne. Aveam 48 de ani și mă gândeam că a sosit sfârșitul puterii mele sexuale. Doar o dată, către dimineață, am avut un vis în care aveam relații sexuale cu o femeie în vârstă, care stătea deasupra mea. M-am trezit cu o erecție. Atunci mi-am dat seama că suferința mea este poate psihică și am intrat în tratament analitic unde am învățat ideile pe care deja le utilizasem în aceste note. În scurta analiză mi-am dat seama că impotența mea era, conform legii talionului, o pedeapsă pentru dorința de moarte îndreptată împotriva soției mele. Îi dorisem moartea pentru a savura viața din plin. Ea a murit și conștiința mea îmi interzice într-un mod energic această savurare a vieții. În timpul analizei, capacitatea de erecție a reapărut complet. Am început să mă joc cu unele femei și fete, deși medicul îmi interzisese acest lucru. Dar conștiința mea veghea cu străşnicie. Puteam să le sărut, aveam atunci erecții puternice și ajungeam la orgasm în timpul sărutului. La fiecare încercare de a introduce penisul, acesta reacționa prăbușindu-se rapid sau cu o ejaculare în timpul încercării unui immissio, membrul fiind erect pe jumătate. La sfatul medicului meu, am abandonat aceste încercări și m-am limitat la sărutări cu o fată care îmi era foarte simpatică, care venea mereu în vizită pentru a mă ajuta în gospodărie și a sta de vorbă cu fiica mea. Era virgo și avea în mod vădit doar dorința de a gusta plăcerea sexuală, fără a-și pierde virginitatea. Ea m-a ajutat în perioada grea a tranziției. Aveam erecții puternice, ceea ce mă liniștea în privința potenței și după două minute de sărutări pline de pasiune și îmbrățișări puteam să ajung la ejaculare cu un orgasm destul de puternic. Totuși, aceste jocuri nu mă interesau îndeaproape. În timpul analizei, s-a produs o mare transformare cu mine. Am devenit din nou harnic, am început să mă interesez de artă, de natură și am renunțat la jocul de cărți la care, până atunci, mă dedam câteva ore zilnic. În această perioadă de redeșteptare spirituală am cunoscut o femeie care îmi plăcea foarte mult și de care m-am îndrăgostit rapid. Credeam că era pentru prima oară când iubeam atât de fierbinte și de profund. Iubirea mea era împărtășită și era deja stabilit că ea își va părăsi soțul și se va căsători cu mine. Cu ea aveam erecții de câteva ore, fără să ajung la ejaculare. Mă simțeam potent și un bărbat întreg și știam

că am găsit țelul dorit. Am terminat flirtul cu fata și, timp de doi ani, oricât ar părea de incredibil, am trăit complet abstinent și m-am simțit bine. Așteptam divorțul ei, care nu era posibil pentru că erau de pus la punct chestiuni materiale complicate și bărbatul se opunea divorțului cu înverșunare. El nu vroia să se despartă de soția sa pe care o iubea. Dar ea se căsătorise ca urmare a unei „iubiri fictive" și în cei paisprezece ani de căsnicie fusese complet anestezică. Abia la sărutul meu a ajuns pentru prima oară la orgasm. Nu am ajuns la jocurile cunoscute. Doar aceste preludii îmi arătau deja că ea ar putea să se topească în brațele mele. Atunci a izbucnit războiul. Soțul ei a trebuit să plece pe front, ea a plecat cu el și a activat acolo ca soră într-un spital. În marea agitație a primelor luni, durerea despărțirii mi-a ajuns mai puțin în conștiință. Primeam vești sărăcăcioase când și când și mă dedicam cu ardoare bolnavilor mei, pe care îi îngrijeam într-un spital. Aveam pregătire chirurgicală și, la fel ca mulți alți medici ginecologi cu o asemenea formare, aveam de condus o mare secție de chirurgie. Speram într-un final apropiat al războiului și cochetam cu gândul că soțul iubitei mele va cădea în luptă. Ea devenea deci liberă și eu puteam apoi să fiu fericit în privința ei. Dar s-a întâmplat altfel. El a fost rănit și a zăcut în pat cu febră. Ea tremura pentru viața lui și simțea că numai o mare bucurie ar putea să-i salveze viața. Ea a hotărât să-i aducă soțului ei jertfa iubirii ei. El o vedea întotdeauna întrebătoare și cu ochii tremurători când sosea poștașul. Dar într-o zi ea i-a arătat scrisoarea de despărțire pe care mi-o scrisese. Jurase în fața icoanei Maicii Domnului să renunțe la mine dacă soțul ei este salvat. Lui i-a fost mai bine și ea și-a luat rămas bun de la mine pentru totdeauna. O cunoșteam. Știam că era irevocabil. O pierdusem pentru totdeauna pe ea, care mi-era mai dragă decât viața mea. M-a cuprins o ură sălbatică împotriva tuturor femeilor. Sufeream imens de gelozie și nu mă gândeam la jertfa ei, ci la faptul că îl iubea pe soțul ei mai mult decât pe mine. Atunci, ce sens avea abstinența? Aveam 51 de ani. Cât timp voi mai putea trăi și mă voi bucura? M-am repezit spre toate femeile pe care le-am găsit. Potența mea era de nivel mediu, dar femeilor le părea suficientă. Am redevenit Don Juan cel însetat de succes! La 51 de ani! Dar am constat că, la această vârstă, se fac cuceriri mai ușor decât la tinerețe. Ce nu aș fi dat când eram medic tânăr ca femeile să alerge astfel după mine! Am plecat voluntar pe câmpul de luptă pentru a-mi îneca durerea în sânge și în muncă. Am ajuns în diverse spitale pe front și o vreme am muncit și pe frontul italian. Specialitatea mea au devenit infirmierele. Practicam cucerirea lor ca pe un sport. Dar nu am găsit că mi-ar plăcea foar-

te mult aceste cuceriri. La un moment dat am stat timp de o jumătate de an în spatele frontului, într-un spital în care lucrau aproximativ 40 de infirmiere. Le-am posedat pe toate în afară de cinci care erau în mâini puternice şi doar una se prezenta drept inabordabilă.

Printre ele, se afla o fată de nouăsprezece ani, fiica unui consilier aulic, foarte drăguţă, apetisantă şi foarte bine făcută. Nu îndrăzneam să o cuceresc. Dar, într-o noapte când eram de serviciu, a venit în camera mea să-mi ceară picături pentru că era atât de agitată încât avea palpitaţii. Mi-a dus mâna la sâni. Am căzut în pat. Într-o clipă a fost a mea. Spre mare mea uimire, nu era virgo. S-a lipit de mine şi m-a iubit profund, mi s-a părut a fi foarte sinceră. Cu ea am fost relativ potent, după o jumătate de oră am putut să realizez un al doilea coit şi am început să mă liniştesc.

Între timp, am trăit un episod ciudat. Eram în concediu la Viena şi am întâlnit o olandeză cu care avusesem anterior o relaţie de scurtă durată. Era una dintre primele cu care am vrut să savurez viaţa din plin. Am mers împreună la *Tristan*. Mi-am amintit că fusesem la această operă împreună cu femeia pe care o iubisem fierbinte şi nu o uitasem, operă în care se manifestă furtunos prin sunete cea mai fierbinte senzualitate. Eram în spatele lojei şi ne sărutam şi iar ne sărutam şi eram aproape sfârşiţi de dorinţă. Cu toate acestea, nu am atins niciodată această femeie şi aşteptam să devină cu totul a mea.

Acum eram cu olandeza la reprezentarea lui *Tristan*. Dorinţa cea veche şi reprimată s-a trezit cu o forţă sălbatică. Unde era acum femeia încă iubită fierbinte, care îmi jurase credinţă veşnică? Abia am putut să ascult opera până la capăt, atât de mare erau durerea şi dorul meu. După duetul iubirii care mi-a stors lacrimi, am mers cu olandeza mea în locuinţa ei. Acolo am trăit prima mare uimire a vieţii mele. Am fost potent cum nu mai fusesem niciodată. După prima ejaculare care a avut loc după un sfert de oră, am putut să continui coitul, care a durat două ore fără întrerupere, la care am ejaculat de trei ori. Înţeleg acum că întreaga iubire faţă de femeia pierdută pentru totdeauna am revărsat-o asupra olandezei.

Aceasta era fericită şi atât de beată de plăcere, încât m-a copleşit cu asigurări de iubire şi recunoştinţă. Mă gândeam că găsisem în sfârşit idealul meu sexual. Eu, bărbatul impotent sau întotdeauna slab potent, eram în stare acum de o asemenea minune. Entuziasmul meu ca bărbat a crescut şi mă gândeam că pot realiza acelaşi lucru cu orice femeie. O încercare mi-a arătat totuşi

că era vorba despre atitudinea faţă de olandeză, care avea în forma corpului ceva din femeia iubită.

Ea a trebuit să plece în călătorie şi după seara cu *Tristan* ne-am mai putut vedea doar o singură dată, când am fost în orice caz tot considerabil de potent, dar în nici un caz nu am putut realiza minunea din noaptea cu *Tristan*.

După o despărţire de o lună, ea a fost plecată la ţară la o familie, ne-am întâlnit şi, spre marea mea spaimă, potenţa grandioasă dispăruse. Am putut să-mi apăr slăbiciunea cu ajutorul tehnicii mele şi am înlocuit sufleteşte ceea ce pierdusem din tandreţea corporală, astfel încât partenera mea a fost mulţumită. Încă dinainte îi spusesem clar că asemenea nopţi tristaneşti pot exista doar o singură dată.

Am părăsit serviciul de medic militar şi am luat un post provizoriu într-un sanatoriu. Am redevenit frivol şi am început să flirtez cu mai multe femei. Între acestea se găsea o femeie de douăzeci şi opt de ani care divorţase de soţul ei pentru că se distrusese într-o căsnicie nefericită şi, în plus, fusese înşelată de el. În cei opt ani de căsătorie în care îi născuse trei copii soţului ei, ea nu simţise niciodată că el era slab potent.

Nevroza ei era urmarea conflictului care se dezvoltase între temperamentul ei plin de pasiune şi abstinenţa ei.

Când se închega o nouă relaţie de iubire, îmi făceam reproşuri. Îmi spuneam: o ai pe olandeză, ai şi alte fete şi femei, ce este această nouă chestiune? Dar această femeie m-a captivat de la primul sărut. Dintr-o teamă inexplicabilă, m-am ferit să merg mai departe. Am remarcat temperametul ei plin de pasiune şi mi-a fost teamă să nu mă fac de râs. Îi voi fi de ajuns? Nu mai eram tânăr, trecusem de cincizeci de ani şi ştiam că ea avea nevoie de un bărbat cu o potenţă ridicată. Dar după patru luni de jocuri şi aşteptări, s-a ajuns la prima relaţie sexuală. Spre marea mea uimire, s-a repetat minunea din noaptea tristanescă. Am prelungit actul aproape două ore, încât iubita mea a strigat: „Nu eşti om! Eşti un zeu al iubirii."

La început m-am gândit la o întâmplare, am luat potenţa îndelungată drept o manifestare a vârstei. Dar o fată tânără, înfloritoare, a venit într-o noapte la mine în cameră şi m-a trezit din somn. Fără să întrebe, a venit la mine în pat şi m-a sărutat furtunos: „Ia-mă! Sunt a ta!" Am refuzat, dar fata a devenit tot mai pasionată şi, în cele din urmă, simţurile mele au devenit mai puternice decât voinţa. Dar din fericire, s-a ajuns la o ejaculare ante portas, astfel încât am putut să o trimit pe fată înapoi nevătămată. O a doua şi o a treia încercare cu o altă femeie pe care o posedasem anterior şi care acum îşi revendica drepturile, au dus

la același rezultat. Potența era ca înainte. Numai cu noua mea prietenă am fost după ca și înainte, foarte potent.

Timp de un an, potența nu s-a micșorat. Din contră. S-a intensificat. Devenea tot mai frumos. Atunci am observat că o iubeam fierbinte și că găsisem în ea împlinirea mea sufletească și corporală. M-am căsătorit cu ea și pot să constat că în cei doi ani de căsnicie pasiunea a crescut. De obicei, potența mea este astfel încât pot să amân ejacularea timp de o oră, o oră și jumătate, ceea ce este mai dificil de realizat doar în primele zece minute. Nu se ajunge la o ejaculare rapidă decât când există ușoare diferențe sufletești între noi – diferențe mai mari nu au existat niciodată – când sunt foarte ocupat, tulburat, în aer liber, pe scurt, dacă indiferent ce inhibiție împiedică dezvoltarea potenței complete. În schimb, pot să fiu din nou zeul iubirii în zilele libere, în zilele de sărbătoare, duminicile când mă pot dedica iubitei mele soții. Accentuez că, în timp, plăcerea nu a scăzut, ci s-a intensificat.

Deci, am atins culmea potenței mele după vârsta de cincizeci de ani și sper ca ea să se mențină mulți ani de acum încolo. Nu m-am degradat din cauza plăcerii sexuale excesive. Am întinerit, am căpătat o creștere a părului mai puternică, încărunțirea care se produsese înainte s-a redus, am o minunată elasticitate și prospețime spirituală, sunt tot timpul sănătos, nu răcesc niciodată, mă simt ca peștele în apă și râd de învățăturile care vorbesc despre excesele și pericolele lui coitus interruptus. În mod regretabil sunt de o incredibilă fertilitate cu soția mea. În timp ce altă dată mă împreunam cu tinere și bătrâne fără să ajung la graviditate și în această privință eram foarte ușuratic, astăzi am o fertilitate foarte neplăcută pentru mine. Explic aceasta prin „tropismul erotic" care domină între mine și soția mea. O mică dezmierdare și simt deja erecția.

De asemenea, nu este adevărat că obișnuința tocește. Acolo unde nu există o adevărată iubire, acolo lipsește tropismul erotic individual veritabil, acolo primele atracții pălesc și organismul cere pe altcineva. Eu – Don Juan și vânătorul de femei – am devenit cel mai fidel dintre toți bărbații. Firește, se adaugă faptul că soția mea împărtășește întregul meu cerc de interes, face muzică cu mine, citește cu mine, pe scurt împarte cu mine întreaga ei viață. Și niciodată timpul nu este prea lung pentru noi. În viață și în iubire el este întotdeauna prea scurt!

Aici se termină interesanta relatare care este la fel de instructivă ca și un întreg manual de știință a sexualității. Vedem că punctul ridicat al potenței depinde numai de obiectul sexual pe

care îl întâlnește bărbatul. Învățăm că există un tropism erotic care decide forța potenței. Și că ejaculatio praecox corespunde unui „Nu vreau!" și unui „Nu mi se cade", care corespunde omului interior. Vedem că la același om alternează perioade de potență puternică și slabă, vedem apărând ejaculatio praecox chiar și în perioada de cea mai puternică potență, dacă sunt prezente inhibiții care exprimă un „Nu interior" de neînvins.

Nu oricine este atât de fericit ca autorul confesiunii. Nu oricine își găsește idealul sexual, sute de mii intră în mormânt fără a-și fi găsit împlinirea sexuală. Ei sunt „Veșnic căutătorii", „Veșnic nemulțumiții", așa cum legendele i-au descris sub întruchiparea unui Ahasver, a unui Faust și a „Olandezului zburător".

Ar mai fi de adăugat ceea ce colegul mi-a povestit oral și a trecut sub tăcere în confesiunea scrisă. În timp ce anterior vroia să savureze din plin toate rafinamentele iubirii și să participe la orice parafilie (cunnilingus, coit anal, fellatio, coitus inter mammas etc.) ba chiar cocheta cu gândul de a deveni homosexual, acum are doar dorința tandreții normale, fără să le refuze pe celelalte. Dar acestea nu-l mai atrag. El simte vârful posibilității plăcerii în unirea sufletească și corporală în care două ființe se contopesc într-una. Orice altceva este lipsit de importanță pentru el.

Este o experiență pe care o putem face adesea. Parafiliile fac ca, printr-o puternică excitație, o dorință nesatisfăcută să tacă temporar. Dar ea revine mereu. Oamenii plăcerilor sunt oameni care își caută idealul și nu l-au găsit. Ei au separat plăcerea de personalitate. Dar ea nu se lasă separată. Vine ziua în care ei pierd capacitatea de a trăi plăcerea. Se pregătește o revoluționare a omului interior așa cum s-a întâmplat cu colegul. Ei fie devin impotenți, asceți, ipohondrii, nevrotici, fie își găsesc rostul și devin fericiți, atât cât este posibil acest lucru pentru un om.

S-a întâmplat adesea să mi se ceară sfatul de către un logodnic, care a făcut o încercare cu logodnica lui și a constatat cu spaimă că era impotent sau manifesta o ejaculatio praecox, care nu era prea departe de impotența deplină. După explicațiile mele anterioare, această formă de ejaculatio praecox este ușor de înțeles. Este vorba despre o problemă de conștiință și un „Nu!" interior. Cu acest coit destinul său este pecetluit. Apoi trebuie să se căsătorească. Există bărbați care disprețuiesc orice femeie pe care au posedat-o o dată, inclusiv când a fost vorba de logodnica lor. Luarea în stăpânire este drumul către libertate. A avut-o, dorința

i-a fost îndeplinită, poate să plece. El nu își recunoaște această nemernicie, este vorba despre tendințe inconștiente. În alte cazuri, el are nevoie de impotență și de ejaculatio praecox pentru a-și asigura drumul către libertate și a putea să-și spună că nu se poate căsători ca impotent. Poate că impotența în noaptea nunții este doar un „nu interior" care spune: „Nu vreau să renunț la libertatea mea! Nu vreau să mă leg de tine pentru totdeauna!" Un asemenea caz apare în următoarea observație.

Domnul J.P., fost medic, călugăr, e în prezent candidat în avocatură, în vârstă de treizeci și doi de ani; mă consultă din cauza unei impotențe relative. Este logodit de doi ani și se teme să se căsătorească întrucât este impotent. Diverse încercări s-au sfârșit cu un eșec. L-am sfătuit să întrerupă orice încercare cu logodnica lui până la nuntă și să urmeze o scurtă analiză. După două luni, vine la mine în tratament și îmi predă următoarea istorie a vieții și a bolii:

> Am fost educat în religia catolică și foarte sever. Așa numita împovărare nervoasă familială există într-o mică măsură; am reprezentat permanenta grijă și, în același timp, am fost copilul preferat al familiei. Nu am avut boli grave. Masturbare spontană la vârsta de șase ani, de câteva ori până la pubertate, apoi cu o forță variabilă toată viața, mereu întreruptă în timpul intervalelor mai scurte sau mai lungi de luptă împotriva onaniei. În timpul actului îmi apare imaginea femeii, nu se impun reprezentări sadice sau masochiste. La început, am fost mereu timid în relația cu sexul feminin. *Încă din tinerețe mă presa gândul că nu sunt bun pentru femei.* Gândul a fost întărit de eșecurile din primele încercări de coit la vârsta de 18–19 ani. Primul coit (reușit la vârsta de 23 de ani) a trezit un sentiment de eliberare. Relații sexuale când și când, aproape numai cu prostituate. Cu excepția a două–trei cazuri în care probabil obiectul era prea puțin atrăgătorul, coitul a reușit întotdeauna. Totuși, îmi lipsea mereu un joc erotic mai vechi pe care nu îndrăzneam să-l practic din teama de infecții. Mai târziu, des cunnilingus, dar nu-mi oferă o plăcere prea mare, îl prefer doar pentru că teama de infecții este prea mare, iar coitus condomatus mă satisface în mică măsură; de cunnilingus se leagă coitul. Cu fete mai bune am realizat interruptus (rar) și masturbare reciprocă. Totuși, nu era prezentă adevărata iubire.
>
> Ejacularea apare destul de repede, iar dacă am avut anterior plăcerea alcoolului, apare mai târziu. Al doilea coit realizat în

> aceeași noapte durează mai mult. Nu apar după coit așa numitele fenomene de iritare spinală, dar apar după masturbare, de când am citit despre caracterul vătămător al acesteia. De câteva ori, coit complet normal cu fete simpatice, mai ales după cunnilingus. Începând cu vârsta de 18 ani, dureri la nivelul testiculelor și în picioare după lectura de cărți populare. La 28 de ani, o boală lungă, peste un an, incapacitate de muncă. Mai întâi, simptome din partea inimii, probabil ca urmare a abuzului de alcool și tutun, o îmbunătățire după abstinență și tratament, dar am introdus și masturbarea, ca un al treilea factor răspunzător și au apărut stări de angoasă. Crize, așa cum ați descris în cartea dvs., *Nervöse Angstzustände.*
>
> Ele au atins un grad înalt în anii anteriori, s-au arătat a fi inofensive, dar, cu toate acestea, au necesitat tratament de spital de câteva ori. Apar și în prezent, firește complet atenuate și numai în anumite situații, în special când trebuie să rezolv singur cazuri juridice grele, ele se exprimă sub formă de neliniște, balonări, agitație. Ele erau cauzate și de o mai îndelungată folosire a veronalului și de o proastă întrebuințare a bromului. În prezent, sunt relativ liber. Reprezentarea că sunt doar slab potent m-a apăsat cu mai mare forță în momentul în care am intrat în relații cu fiica șefului meu, care avea pe atunci 14 ani, relații privite favorabil de către părinți, pentru că ei mă vroiau ca ginere. Tot în acea vreme (în urmă cu șapte ani) am mers într-un sanatoriu și am făcut o cură, care apoi nu a avut nici un rezultat. Relația se distrugea treptat pentru că eu o neglijam pe fata care mă iubea. Ca așa numită traumă psihică, aș dori să menționez o exprimare a profesorului M. din Graz care mi-a electrizat penisul și mi-a explicat că penisul este slăbit. M-am considerat incapabil să mă căsătoresc cu o fată tânără. Diferența de vârstă se urca la optsprezece ani. Cu doi ani în urmă, fata a intrat în relații cu altcineva; am avut atunci o mică prăbușire pentru că nu renunțasem complet la ideea de a o recâștiga; apoi am trăit împreună sub același acoperiș până la Anul Nou, firește fără a vorbi cu ea. Au trecut doi ani fără nici un cuvânt, deși locuiam sub același acoperiș! În luna decembrie a anului trecut am cunoscut-o pe actuala mea logodnică, am corespondat până în septembrie, am vizitat-o într-o localitate balneară, m-am logodit și în următoarea zi am încercat un coit. În lipsa unui mijloc de apărare, am avut coit de trei ori extra vagina; ejacularea a apărut destul de repede. În localitatea E. am încercat un coit normal cu condom. Vaginul este strâmt, eu am obosit încercând și am amânat pentru mai târziu. Erecția trebuie să fi fost destul de puternică. Apoi s-a ajuns la masturbare reciprocă, apoi i-am făcut logodnicii mele de două ori cunnilingus, care se pare că a satisfăcut-o. La sfatul dvs., dom-

nule doctor, am amânat relațiile intime pentru întrevederi ulterioare. Erecțiile apar la sărutări și îmbrățișări, nu știu dacă sunt suficient de puternice pentru coit. Până la logodnă nu a existat iubire, ea a apărut abia mai târziu. La Anul Nou am părăsit casa în care locuia prima mea logodnică. De șapte săptămâni duc o viață desfrânată, nu am locuință și nu o dată, nu am apă și haine la mine. Cu aceste griji mai mult materiale, teama că sunt impotent s-a retras mai în spate. La ultima noastră întâlnire care a avut loc cu opt zile în urmă, logodnica mea mi-a reproșat slăbiciunea voinței și zăpăceala. La început m-am înfuriat, apoi ne-am împăcat. I-am mărturisit încă înainte de logodnă că sunt nevrotic. Ea mă consideră ipohondru. De idei ipohondrice sufăr din tinerețe, se schimbă doar obiectul, dar este mai mult o teamă ipohondrică, nu am idei de om bolnav psihic. Inima care fusese anterior punctul vulnerabil, este mai puțin de luat în considerație acum.

De numărare obsesivă sufăr încă de când m-am îmbolnăvit, la 28 de ani. Număr zilele de abstinență completă, de masturbare, alcool, tutun. Am ajuns câteodată la 100–150 de zile, apoi am cedat, mai întâi într-o privință, excluzându-le pe celelalte două. Mă leg cu jurăminte sfinte, citesc scrieri stoice și câteodată sar peste una sau peste alta. De la ultima întâlnire cu logodnica mea sunt destrăbălat, fără nici o hotărâre, fără să mai fiu în stare de o viață ordonată și mă gândesc la proverbul: „Femeia iartă totul, dar nu iartă celui slab slăbiciunea sa." Acum, de reprezentarea impotenței sau a a semi-impotenței se leagă gândul că nu sunt capabil profesional. Întreaga mea viață anterioară, firește desfrânată, îmi cade ca o piatră pe piept. Mă consider nedemn de iubirea unei femei. Cred că o iubesc pe logodnica mea și cred că și ea mă iubește. Mi-a dovedit că are destulă răbdare. Îi scriu într-o scrisoare că nu mă încumet să leg soarta ei de a mea, de viața unui infirm sufletește și aștept răspuns. Sosită între timp, ea îmi explică faptul că îmi rămâne fidelă în orice condiții și zâmbește ironic de teama mea din cauza impotenței. Ea are înțelegere, este actriță, acum nu joacă efectiv, dar a jucat în ultimii ani în America, piese serioase de Ibsen, Strindberg etc. Este o persoană energică, conștientă de scopurile ei, este opusul meu.

Când ea pleacă, sunt hotărât să fac un alt om din mine, apt pentru această viață, fără scopuri prea înalte. Numai că am pierdut complet drumul către mine însumi și îmi lipsește forța necesară pentru aceasta.

Nu cred să pot trăi mult fără logodnica mea și mi-e groază să fiu singur. În ultimul timp, am început să încărunțesc, slăbesc în ciuda hranei îmbelșugate, totuși somnul și apetitul sunt bune.

Onanie din când în când. În cinci șase luni trebuie să fie nunta; pe de o parte, aș dori să amân, pe de alta, cred că ar fi mai bine dacă aș putea să am relații sexuale. Am crezut că mă voi mai ține pe picioare doar câteva zile, iar apoi mă voi prăbuși; firește, este posibil să vreau, conștient sau inconștient, să evadez în boală, pentru a stârni mila, pentru a mă face interesant; în mod sigur, după afirmațiile anterioare ale prof. M. și ale dr. H. etc., am predispoziții isterice.

Despre gândurile incestuoase aș dori să menționez că altădată îmi apărea deseori imaginea unei mătuși moarte, care m-a crescut o vreme în locul mamei. Ea nu m-a sedus când eram copil, nu mi-a provocat excitații, dar eu m-am trezit când am avut o poluție și, când m-am surprins că am vrut să am relații sexuale cu ea, poluția a încetat.

Nu-mi cunosc exact viața onirică pentru că o iau în seamă prea puțin. Ieri am visat-o pe prima mea logodnică. Mai întâi era ea, apoi s-a transformat într-un copil pe care l-am văzut la ultima vizită făcută celei de-a doua logodnice, apoi, mai departe, am visat neclar, în cele din urmă, m-am înecat într-o cantitate imensă de urină și apoi m-am trezit; m-am gândit că am urinat în pat, ceea ce nu mi s-a întâmplat niciodată, dar eram complet uscat.

Aș dori să menționez că actuala mea nehotărâre nu există întotdeauna, că adesea mă apuc de ceva cu o mai mare energie și consecvență și puțin înainte de atingerea țelului, fug. La fel mi se întâmplă cu femeile, respectiv cu puținele fete cu care am intrat în relații. Le fac să se îndrăgostească de mine prin toate mijloacele, apoi mă despart de ele mai mult sau mai puțin brutal, din câte se pare pentru că nu îndrăznesc să ajung la ultimul scop, la coit. Îmi pare rău dacă ele se retrag apoi jignite și înșelate în încrederea lor. *Aș dori să menționez că în tinerețe am avut rang de preot, de aceea castitatea îmi apărea drept cea mai înaltă virtute. Am intrat și într-un ordin pe care l-am părăsit pentru că mi-am pierdut credința.*

Aici se încheie interesanta relatare. Vom vedea curând cât de lacunare și de inabordabile sunt toate aceste descrieri. Ele trec sub tăcere momentele cele mai importante. Visul relatat arată că el are un anumit interes pentru copii. El s-a interesat întotdeauna numai de femeie. A contat, desigur, prima sa înclinație către fiica șefului său, în vârstă doar de paisprezece ani. Dar a existat și un interes material. Și-a făcut speranțe în legătură cu preluarea cabinetului înfloritor al viitorului tată socru. Șeful său fusese întotdeauna foarte amabil cu el. Locuise în casa lui și soția șefului fusese îndrăgostită de el. Dar nu se ajunsese decât la săruturi fugitive...

„De ce ați încetat să faceți curte fetei?"

„Nu ştiu. Cred că pentru că s-a îngrăşat prea mult. Nu pot să suport aceste femei. Era o stare penibilă. Trăiam în casă şi nu o vedeam pe fată, deşi ştiam că ea mă iubea cu pasiune."

Povesteşte despre relaţiile sale familiale. Tatăl său a avut o căsnicie nefericită. Mama era foarte irascibilă şi doritoare să domine, îl chinuia şi-l tiraniza pe tată.

Constat că încă din copilărie suferă de „teama de femeie". Doreşte foarte mult să domine, vrea mereu să impună voinţa sa.

„Se pare că s-a fixat în sufletul dvs. imaginea mamei, avidă de dominaţie. V-aţi propus să nu vă supuneţi niciodată unei femei, pentru a nu avea destinul tatălui dvs.?"

„Aşa este."

Noi am ajuns curând la constatarea că el a încetat să o iubească pe fată când ea a crescut şi a început să manifeste o puternică voinţă proprie. De asemenea, se teme că a doua logodnică este prea însetată să domine şi el va ajunge sub papuc. Vrea să rămână stăpânul în casă. Cu această constatare se încheie prima şedinţă.

Astăzi crede că nu a terminat cu prima iubire. Conflictele ar fi început când fetei i-a făcut curte un alt bărbat. El nu şi-a mărturisit gelozia, doar a început să se înstrăineze de fată. Acum este complet încurcat şi lipsit de sprijin! A vrut să devină independent şi nu găseşte forţa de a căuta o locuinţă, de a se aranja. Dacă o iubeşte încă pe actuala sa logodnică?

Îl fac atent că toate acţiunile sale slujesc scopului de a amâna nunta cu a doua logodnică.

Cu mânie, îmi mărturiseşte că logodnica sa nu fusese virgo, el se teme că îl va înşela, căci este impotent. Comunică vise care conţin fantasme diverse legate de urină şi excremente.

Îmi aduce următorul vis.

Sunt la teatru. Apar doi tenori dintre care unul îmi este necunoscut, al doilea este Slezak. Încep amândoi, necunoscutul cântă mai sus decât Slezak şi, la început, mai bine, apoi este acoperit de el, care cântă mai profund. Brusc, tenorul care cântă mai sus începe să cânte fals, iar Slezak nu poate să cânte şi îşi trage răsuflarea. În spatele meu sunt două poloneze şi doar pe una dintre ele o văd ceva mai clar. Ele încep să vorbească tare în liniştea sălii şi să explice că este nemaiauzit la Viena să plăteşti scump pentru o asemenea prestaţie. Eu le rog să facă linişte şi explic cu o mare siguranţă că aşa cum eu, aflat în Galiţia, nu aş vorbi cu voce tare despre problemele poloneze, criticându-le disprețuitor, nu se cuvine nici ca aceste doamne aici, în Viena, să critice condiţiile vieneze. Un cuvânt stârneşte alt cuvânt, dar nu se ajunge la ceartă. Nu mă întorc în timpul discuţiei şi mă străduiesc în mod evident cu mare efort să păstrez tonul cel mai politicos.

Imaginea visului se schimbă. Stau într-o barcă şi privesc în sus, către o stea minunată de pe cer. Mulţimea de stele ale Pleiadei mă încătuşează, dintre ele apare în faţă o stea minunată care pâlpâie, apoi ea capătă o lumină mai liniştită şi se retrage. Acest joc se repetă mereu. Le fac atente la acest fenomen pe doamne, dintre care una este din nou poloneza de mai înainte. Discutăm despre care stea ar putea fi aceasta, căci sclipeşte ca Sirius, dar face parte din Pleiadă. În cele din urmă, afirm că este totuşi Sirius. Imaginea visului devine ceva mai neclară, poloneza nu îmi oferă în continuare atenţa dorită.

Tabloul se schimbă din nou. Mă aflu pe duşumeaua tare, lângă mine stă poloneza. Acum o văd clar. Este mică, are trăsături de femeie mai în vârstă, cu riduri, dar nu arată rău. Mi se plânge că trăieşte de multă vreme fără un bărbat care să o atragă sau să-i fie pe plac şi tânjeşte după iubire. Şi eu îmi plâng durerea, şi anume, că sunt silit să stau într-o barcă ce se leagănă şi să privesc în sus către stele şi îmi doresc o poziţie mai solidă decât această poziţie pe spate în barca ce se leagănă. Deşi aceste trei tablouri, în special primul şi al doilea, erau extraordinar de clare, nu pot să-mi amintesc acum ce a urmat, totuşi s-a întâmplat că ne-am îmbrăţişat din compasiune, mai departe nu s-a întâmplat în mod sigur nimic, căci m-am trezit imediat.

Sensul este aproximativ clar, doar că în această privinţă trebuie precizat că el este necesar pentru înţelegerea nevrozei. Cei doi cântăreţi reprezintă pe cei doi oameni din el. El este o personalitate clivată. Vocea interioară (mai înaltă) a fost iniţial cea mai puternică. Conştiinţa (exterioară – Slezak) cântă acum fals. Dacă omul interior şi cel exterior nu se armonizează, există o dispoziţie către nevroză. Polonezele (a se observa că apare din nou dublarea!) reprezintă prima ocară şi devalorizare a analistului care îl critică.

Imaginea stelei (Sirius în cadrul Pleiadei), care apare strălucind şi dispare mereu, ar dori să o reprezinte pe prima fată. Imaginea ei este aparent dispărută, dar revine din când în când cu vechea strălucire. Fluctuaţia sufletului său prin legănarea bărcii este minunat reprezentată.

Dar îl uimeşte că Sirius este un bărbat, în timp ce Pleiada este simbolul celor şapte dintre cele mai frumoase femei.

Îi trec prin cap atitudinile sale homosexuale din timpul pubertăţii. La vârsta de 17 ani era încântat de băieţii în pantaloni scurţi, dacă aveau gambe frumoase. În biserică se uita doar la băieţii care stăteau în faţa lui. Îl excitau şi fetiţele între 13 şi 15 ani, în special în ultimii ani, de când imaginea băieţilor s-a estom-

pat. Totuşi, în timp ce se masturba, reveneau din când în când reprezentările băieţilor cu pantaloni scurţi şi gambe frumoase (Sirius!).

Cu câtva timp în urmă, a mers cu o prostituată la hotel. Ea a stat în faţa lui în pantaloni scurţi. Imediat a apărut ejacularea. Apoi a fost complet impotent şi a stat toată noaptea cu ea, fără să încerce un coit.

Observăm că pantalonii scurţi ai prostituatei au creat o asociere cu băieţii. Scopul său sexual este un băiat în pantaloni scurţi, de aceea a fost impotent cu prostituata.

În şedinţa următoare, totul a devenit clar. O iubeşte pe prima fată pe care a cunoscut-o când era copil şi care a făcut asupra lui o impresie de neşters când a văzut-o la vârsta de 13 ani îmbrăcată ca băiat. Imaginea ei i s-a întipărit în suflet şi nu dorea o altă femeie. Cât timp ea a fost un copil, l-a urmat şi a văzut în el un semizeu. Dar când s-a transformat în fecioară, a observat iubirea dintre el şi mama ei. Era geloasă şi pe bună dreptate, căci între logodnicul ei şi mama ei fusese mai mult decât jocuri nevinovate. Ne amintim prima sa relatare. Ea a fost inventată. El a avut cu mama chiar raporturi sexuale regulate şi aceasta se impusese prin chiar faptul că ea trebuia să-i dea copilul de soţie. Dar fata a observat, cu simţul ascuţit al îndrăgostitului, că inima logodnicului ei îi aparţine doar pe jumătate. A observat cât de lipsit de voinţă o urma el pe mama ei. A devenit încăpăţânată şi a încercat să-i impună voinţa sa. L-a făcut gelos, se întreţinea cu alţi tineri, astfel încât el a rupt logodna. Ca urmare a iubirii înşelate, s-a produs la el o regresiune către idealul infantil (băieţii, fantasme de urină şi excremente). Dar el o iubea doar pe prima logodnică. Şi-a raţionalizat îndepărtarea prin faptul că ea s-a îngrăşat, a căutat la ea greşeli şi s-a aruncat într-o a doua iubire, pentru a se elibera de prima. Forţa iubirii şi a încăpăţânării poate fi măsurată prin faptul că el şi fosta logodnică locuiau în aceeaşi casă şi timp de doi ani nu au schimbat nici un cuvânt. El vroia acum să-i facă ultima neplăcere şi să se căsătorească cu o alta. Dar era impotent cu această iubită şi nu îndrăznea să se căsătorească cu ea.

Mi-a pus întrebarea dacă se poate căsători, în ciuda ejaculării sale precoce. Am răspuns negativ şi i-am descris viitorul unei căsătorii cu o femeie pe care nu o iubeşte. El avea în inimă iubita pe care nu o uitase. L-am sfătuit să rupă relaţia cu fata şi să părăsească locul, pentru a nu-l chinui şi a nu-l urma repre-

zentarea incestului cu soacra sa, dacă se poate împăca cu propria conştiinţă şi se poate căsători cu fata, să o facă.

„Deodată mi s-au deschis ochii!", a strigat pacientul. „Bineînţeles că mă voi căsători cu ea şi vom pleca în America. Cu ea nu voi fi niciodată impotent. În mod sigur."

„De unde ştiţi?"

„Pentru că am avut relaţii sexuale timp de trei ani, bineînţeles în secret şi cu tot felul de precauţii. Dar tot timpul am fost potent şi nu a existat nici o ejaculare precoce."

După amaiza am primit vizita celei de-a doua logodnice, care în mod spontan m-a rugat să-i aduc la cunoştinţă cu cruţare logodnicului ei că ea nu se poate căsători cu el. A găsit un alt admirator, un prieten tânăr cu care a devenit imediat intimă. El este un bărbat întreg, cu care vrea să se căsătorească şi cu care vrea să pornească o afacere. Urma să comunic acest lucru, cu cruţare, logodnicului ei.

Astfel au fost ajutate ambele părţi. Pacientul meu a plecat în călătorie. Nu am mai auzit niciodată despre destinul lui ulterior.

Vedem aici o ejaculatio praecox ca urmare a lipsei iubirii şi cu funcţie de protecţie. Cu o potenţă bună s-ar fi căsătorit cu a doua fată şi ar fi devenit nefericit. Înţelegem acum visul său că se îneacă în urină. El trăieşte într-o murdărie nemaiauzită, are relaţii cu mama şi cu fiica în acelaşi timp şi vrea să se salveze din această mlaştină. Mamei nu i-a fost inoportună desfacerea logodnei cu fiica sa. Aceasta ne explică faptul că a putut rămâne în casă încă doi ani, fără a schimba nici un cuvânt cu fiica. Întreaga casă era îndrăgostită de el. Inclusiv tatăl, pentru care s-a făcut indispensabil şi care, înainte de apariţia sa, a avut mult de suferit din cauza capriciilor soţiei sale.

Dar să ne gândim că este vorba despre un om evlavios interior, care a fost chiar membru temporar al unui ordin religios. Cum putea acest bărbat să conteze pe o bună potenţă, atât timp cât se afla într-un mediu atât de viciat şi avea o conştiinţă destul de sensibilă? Din păcate, a întrerupt brusc analiza şi a plecat spre fosta sa logodnică. El nu putea trăi fără aceşti trei oameni, pentru că era fixat la toate cele trei persoane, tată, mamă şi copil.

Şi fixaţiile familiale se găsesc deseori în anamneza ejaculării precoce. Vedem adesea fii ai unor părinţi foarte morali, care fac mereu încercarea de a se elibera de imperativele părinteşti şi a o face pe bărbaţii mondeni. De cele mai multe ori încercarea are un

rezultat jalnic şi relaţiile amoroase, din cauza lipsei potenţei, nu ajung niciodată la înflorire deplină.

Un exemplu foarte caracteristic este cazul următor:

> Domnul Z.R., doctor în filosofie, în vârstă de 40 de ani, mă consultă din cauza debilităţii sexuale. Este încă în stare să introducă membrul în vagin, dar apoi ajunge imediat la ejaculare. Instinctul sexual s-a trezit de timpuriu. Chipurile nu s-a masturbat niciodată. La 16 ani a avut primul coit cu o prostituată, la care a avut ejaculare înainte de immissio. Începând cu vârsta de 21 de ani, a avut mereu relaţii cu fete pe care le suporta şi cu care în general a avut experienţe proaste. Îl înşelau, unele chiar cu prietenii săi. Actuala sa relaţie durează de un an. Potenţa s-a îmbunătăţit oarecum, astfel încât deja poate răbda aproximativ două minute până la ejaculare. Nu a fost niciodată îndrăgostit. O singură dată a avut un sentiment ceva mai cald pentru o fată care era logodită cu un altul.
>
> S-a dovedit că ar fi putut iubi deja de mai multe ori, dar orice pornire era înăbuşită în germen. Acasă, el are o căsătorie formală cu părinţii săi vârstnici care îi controlează fiecare pas şi îl tratează ca pe un copil mic. Deşi îşi propune în fiecare zi să se elibereze de această tiranie, totuşi nu este în stare să o facă. Părinţii se ceartă de dimineaţă până seara, iar dacă ei păstrează liniştea două ore, această linişte i se pare nefirească şi insuportabilă. În fiecare an pleacă la ţară şi îşi imaginează fericirea de a trăi câteva luni departe de părinţii săi. După două săptămâni are un asemenea dor, încât îi cheamă telegrafic pe părinţii săi, sau se întorce acasă, la ei. Se dovedeşte că se află complet sub imperativele morale ale casei. În afară de faptul că este fixat la mama şi la tatăl său, iese la iveală o profundă religiozitate interioară. Este un sârguincios frecventator al bisericii, chipurile pentru că ascultă cu atât de multă plăcere muzica de acolo. Gândurile morale acţionează ca inhibiţii în cazul coitului.

El are coit întotdeauna sub ochii părinţilor săi. Deşi are 40 de ani, este tratat ca un copil mic. În fiecare seară este acasă la cină. Dacă iese o dată cu o fată, încep întrebările din partea părinţilor: „Unde mergi astăzi? Cât rămâi? Să sperăm că nu eşti într-o companie proastă. Să nu vii târziu acasă!" Tatăl adaugă: „Ai grijă să nu aduci vreo boală acasă!"

Dacă rămâne mai mult, devine neliniştit şi îşi face reproşuri, are conştiinţa încărcată pentru că îi lasă singuri pe părinţii săi. Vorbeşte foarte mult despre căsătorie, dar nu întreprinde nimic pentru a se apropia de acest proiect. Părinţii se comportă asemănător. Vorbesc tot timpul despre căsătorie, îi propun logodnice, vorbesc cu mijlocitori, dar tremură să nu-l piardă pentru că ar rămâne complet singuri, s-ar certa şi mai mult şi pentru că sunt fixaţi la el.

Avea perspectiva de a se căsători cu o fată care îi plăcea foarte mult şi era foarte bogată (ca toţi nevroticii bogaţi, suferă de teama de a nu sărăci, teamă care, în ciuda condiţiilor speciale de după război, nu este îndreptăţită, întrucât el posedă mari proprietăţi funciare şi mai multe fabrici). Dar a tărăgănat atât de mult, încât fata s-a căsătorit cu un altul. A invocat drept scuză impotenţa sa şi chiar sentimentul său de inferioritate (este mic, urât, are picioare strâmbe, o chelie mare, arată a evreu) îi slujeşte mai mult ca protecţie împotriva ambiţiei sale nelimitate şi a dorinţei sale de expansiune decât îl apasă.

Analiza scoate la iveală în continuare o puternică fixaţie homosexuală la tată, cu care se ceartă toată ziua, faţă de care se diferenţiază în orice privinţă, dar de care nu se desprinde.

Este sceptic şi transferă atitudinea sa faţă de tată asupra analistului. Analiza nu avansează, îşi bate joc de orice, de interpretarea viselor şi homosexualitatea inconştientă şi cere imposibilul, o bună potenţă cu iubita sa cu care nu are deloc relaţii sufleteşti. Se teme de zilele în care se întâlnesc, pentru că nu are nimic de discutat cu ea. Se plictiseşte în prezenţa ei, vrea mereu să o educe şi rezultatul este o ceartă serioasă. Abia după aceea merg la hotel. Este plin de mânie şi de îndoială, ea este indiferentă, în mod evident este legată de el numai pentru bani şi cadouri. Este de mirare că se ajunge apoi la ejaculatio praecox? Dacă ar avea măcar o iubită (lucus a non lucendo!) care să-i fie simpatică. Analiza arată că el nu a ales niciodată o astfel de fată. El o numeşte, fireşte, ghinion. Dar se dovedeşte că şi-a pregătit singur acest ghinion. Se teme de iubire, se teme de femei, pentru că nu poate trăi fără părinţii săi şi, în special, fără tatăl său.

Mărturiseşte că în ciuda celor 40 de ani ai săi are mereu gândul: Ce ar spune părinţii tăi dacă te-ar vedea astăzi?

A rămas un copil şi priveşte acest fel de satisfacere ca imoral. Suferă de o religiozitate hipertrofiată, religiozitatea tatălui său de care îşi bate joc mereu, dar care face să şchioapete forţa sa virilă ca un „Nu!" interior.

Ca mulţi dintre cei ce suferă de ejaculatio praecox, îşi aminteşte că a fost foarte potent cu o anumită prietenă. Îi plăcea extra-

ordinar de mult. Dar dorea să domine şi el s-a temut că ar putea să rămână lipit de ea. A rupt relaţia fără multă vorbă.

Se aud deseori asemenea episoade despre sclavi ai familiei şi însetaţi de bani, care vor cu orice preţ să se căsătorească cu o fată bogată şi nu ştiu că iubirea înseamnă cea mai mare bogăţie şi cea mai mare zestre.

Să ne gândim: bărbatul care îmi cere ajutorul pentru ejacularea sa precoce a găsit un obiect sexual cu care poate avea o foarte bună potenţă. Rupe relaţiile pentru că se teme că s-ar putea îndrăgosti şi pentru că se teme că astfel s-ar obişnui cu prietena lui, că ar trebui să se căsătorească cu ea. Dar el, milionarul, caută doar bani şi iar bani. Are nevoie de aceşti bani chipurile pentru că este incapabil să muncească şi îmi calculează zilnic că, în ciuda milioanelor, este un drac sărac. Şi în tratament se dovedeşte zgârcit şi meschin. Numără temător zilele analizei şi întreabă mereu, nerăbdător, când se va sfârşi tratamentul. Vrea o potenţă bună cu actuala relaţie, care nu-i este simpatică, în timp ce inima îi este încă legată de vechea prietenă pe care a părăsit-o pentru că lăcomia sa de bani a învins iubirea. Se străduieşte în fel de fel de şcoli artistice pentru a-şi dovedi că nu este folositor pentru afacerile tatălui. Aceasta este o comedie şi o agitaţie superficială. Aşteaptă doar moartea tatălui pentru a se dezvolta ca om de afaceri strălucitor. Ejacularea sa precoce este doar o autoprotecţie împotriva tentaţiilor lumii proaste. Dacă această autoprotecţie încetează să funcţioneze şi forţa instinctului sexual se trezeşte, ca în relaţia cu prietena menţionată, atunci pune capăt relaţiei rapid. *El alege, deci, numai obiecte ale iubirii cu care nu poate fi potent, apoi aleargă la medic care să-l ajute să fie potent cu persoane pe care nu le iubeşte şi care nu sunt periculoase pentru el.* Este o sarcină imposibilă.

Revăzând cazurile, vom căuta zadarnic tezele ridicole ale lui Abraham. În aceste cazuri, pe care le-am scos dintr-un mare număr de cazuri reprezentative, rădăcinile infantile nu intră în discuţie ca fiind cele mai importante dominante psihice. Vedem că bolnavului îi pluteşte prin faţa ochilor un anilingus, în timp ce vrea să realizeze un coit normal; altul o iubeşte pe menajera sa şi este impotent cu ea ca urmare a inhibiţiilor produse de conştiinţă, cu soţia sa fiind doar slab potent pentru că doreşte pe o alta. Al treilea suferă toată viaţa de ejaculatio praecox (întotdeauna ca urmare a conştiinţei şi în lipsa unui obiect al iubirii) şi după vârsta de 50 de ani găseşte vindecare şi potenţă uimitoare; al patrulea este un bolnav care are relaţii sexuale în acelaşi timp cu mama şi fiica, vrea să se rupă de fiică şi îşi ia o logodnică pe care nu o iubeşte, astfel încât ejaculatio praecox îl protejează în faţa căsătoriei; în fine, al cincilea îşi alege obiecte care nu îl atrag, pentru a nu pierde din ochi proiectul său, căsătoria pentru bani.

Vedem în toate cazurile acţiunea clară a forţelor psihice. Sunt inhibiţii de diverse feluri care se fac valabile. Şi vedem că există numai o terapie veritabilă pentru ejaculatio praecox: iubirea. Amor omnia vincit! Medicul poate să înlăture inhibiţiile prin psihoterapie, cel puţin să le descopere şi să indice bolnavului drumul către stăpânirea de sine. Adevăratul maestru al vindecării sunt apoi iubirea şi instinctul sexual.

Dar vedem mereu oameni care vor să-şi violenteze instinctul. Ei caută, dar caută pe un drum ocolit, se tem, exagerează „autoprotecţia" şi se apără printr-o debilitate de care se plâng. Ei supraestimează fizicul şi abia în decursul tratamentului ajung să înţeleagă că şi forţele sufleteşti pot influenţa potenţa. Aş dori să închei acest capitol cu o asemenea observaţie.

Domnul U. J., în vârstă de 39 de ani, mă consultă la a doua călătorie de nuntă din cauza impotenţei. Se căsătorise cu zece ani în urmă şi la începutul căsniciei fusese întotdeauna potent. Dar, treptat, potenţa sa s-a redus, ajungând mereu la o ejaculatio praecox. Această problemă s-a accentuat atât de mult, încât a trebuit să se despartă de soţia sa. Ciudat era însă că în afara căsniciei era întotdeauna potent. Numai cu soţia apăruse ejaculatio praecox şi, mai târziu, impotenţa deplină. Erau despărţiţi de doi ani. Abia atunci observă cât de mult o iubeşte pe soţia sa. O divinizează, o găseşte fermecătoare, este o femeie fără cusur, este distinsă, are un caracter minunat, este o frumuseţe, mai frumoasă decât alte femei pe care le-a posedat, dar cu ea este impotent, în timp ce cu prostituata pe care nu o iubeşte este potent atât cât îşi doreşte să fie.

La anamneză ar fi de adăugat că în urmă cu paisprezece ani a avut lues şi gonoree multiplă (Nici o îmbolnăvire organică demonstrabilă!). Cu prostituatele ajunge când şi când la acte de parafilie, dar în cele mai multe cazuri rămâne la normal.

Pune în evidenţă că soţia sa este foarte senzuală şi aşteaptă actul sexual. Impotenţa sa ameninţă căsnicia fericită cu distrugerea. Căci între el şi soţia sa nu există diferenţe niciodată, este căsnicia cea mai lipsită de cusur din câte se pot gândi, până la

fatala impotență. Bineînțeles, întreabă dacă să meargă la prostituate pentru a se deprinde din nou și a întări conștiința virilității sale, ceea ce îi interzic cu străşnicie. Îi interzic, de asemenea, să aibă orice relație sexuală cu soția sa (binecunoscuta măsură, cea mai bună, pentru a vindeca impotența trecătoare în căsnicie). Mai departe, analiza relevă următoarele fapte: el a dovedit înclinația multor nevrotici care suferă de o separare între senzualitate și tandrețe; conform acesteia, își supraestima soția. Nu a îndrăznit niciodată cu soția sa mângâierile pe care le utiliza cu plăcere în alte relații, care nu se restrângeau întotdeauna la prostituate, dar întotdeauna erau fugitive. Dar aceste mângâieri erau necondiționat necesare pentru excitarea libidoului său, pentru intensificarea plăcerii sale preliminare.

În ciuda interdicției mele, face o încercare cu o fată pe care o întâlnește pe stradă. Rezultatul: o ejaculatio praecox după câteva secunde.

Analiza avansează, el promite să nu mai facă experimente frivole și să nu aibă relații sexuale cu soția. Promisiune ușor de fcut pentru că el este complet impotent cu ea.

Soția sa provine dintr-o familie distinsă. El este un parvenit. Ea este instruită. El este un simplu negustor. Ea gustă arta. Din păcate, ea are prostul obicei să-l educe întotdeauna, să-i arate greșelile, să-i corecteze limbajul și manierele. Nu este niciodată suficient de elegant pentru ea. El primește cu recunoștință toate învățăturile ei, dar în interior său este împotriva lor, se simte inferior față de soția sa. Impotența sa este urmarea unui „resentiment", este doar o armă în lupta dintre sexe.

O instruire corespunzătoare a soției, de a lăsa deoparte încercările de educație, o instruire a soțului de a utiliza cu soția sa micile mângâieri premergătoare și de a reduce supraestimarea personalității ei, acționează minunat.

După două zile, vine triumfând la mine.

„Veți fi supărat. Dar am încălcat interdicția. Soția mea a fost toată ziua atât de drăguță cu mine. Vede că a făcut mari greșeli. Vrea să nu mă mai educe. Să rămân așa cum sunt, numai să o iubesc. Și ce credeți? Noaptea, de fapt către ziuă, am avut o erecție puternică și ne-am unit prin iubire. Am fost tandru cu ea, am îndrăznit să o sărut (sărut al limbii pe care până acum nu am îndrăznit să-l fac niciodată cu soția mea), i-am sărutat sânii, picioarele – și rezultatul a fost peste toate așteptările. Atât de potent nu am fost niciodată până acum.

Potența a rămas bună în mod durabil, căsnicia a devenit foarte fericită. Soția sa îl făcuse să-și piardă potența cu încercările ei de educație și cu cicălelile ei. El a promis să lase toate escapadele și să concentreze întrega sexualitate asupra femeii iubite. Escapadele erau doar acte de răzbunare pentru umilințele sale.

Ar mai fi de menționat un factor important în discuția despre ejaculatio praecox. Există cazuri în care femeia este vinovată de această slăbiciune pentru că iubește un alt bărbat. Înstrăinarea ei acționează în mod telepatic asupra bărbatului. Aș putea comunica analiza unor asemenea cazuri. Dar, din păcate, acest capitol deja este prea lung. Vreau doar să menționez pe scurt cazul unui bărbat care întotdeauna a fost foarte potent și brusc a început să sufere de ejaculatio praecox cu soția sa. Analitic, nu era de găsit nici o cauză a suferinței. Dar soția sa mi-a mărturisit că suferința soțului ei a apărut când ea s-a îndrăgostit de un artist și înclinația pentru soțul ei s-a transformat într-o aversiune pe care ea i-a ascuns-o cu iscusință. Dar pe căi secrete această aversiune s-a transferat asupra soțului ei. El a simțit instinctiv ceea ce ea nu spunea. Rezultatul a fost slăbirea potenței sale.

Din toate aceste exemple vedem că: ejaculatio praecox nu este un fatum, nici urmarea unei constituții sexuale anormale. Ea reușește să se impună prin intermediul unei anumite constelații psihice și cedează la psihoterapie și la forța atotputernică a iubirii. Sarcina analistului este aceea de a elibera bărbatului drumul către iubire și, cu aceasta, către potența normală.

VIII. Tulburări ale orgasmului la bărbat

E-un lucru aparte inima de om.
Parfumul florii este ca-n timpuri vechi.
Oamenii se întorc din mari depărtări.
Dar durerea din suflet e mereu altfel.[1]

Aino Tsurayuki (884–946)

Forța orgasmului, pe de o parte, este individuală, pe de altă parte, este diferită în timp. Există oameni care în fața voluptății gem, aproape își pierd cunoștința, scot un țipăt, se zvârcolesc de plăcere. (După cum se știe, întotdeauna după orgasm, Napoleon suferea de un atac de formă epileptică). Alții mărturisesc că simt o puternică excitație, o senzație foarte neplăcută. La mijloc există tot felul de trepte intermediare. Orgasmul variază și în funcție de vârstă și de obiectele sexuale aflate la dispoziție. El poate să devină nemăsurat de puternic dacă este îndeplinită o condiție specifică a iubirii și se poate micșora atât de mult, încât abia este schițat. Oamenii cu un psihic sensibil, ceea ce înseamnă și o potență sensibilă, dovedesc un orgasm extraordinar de sensibil. El se modifică în funcție de capricii, dispoziție și excitație.

Adesea, o tulburare amoroasă se exprimă la început printr-o modificare a orgasmului. Cunoașterea acestei tulburări este de cea mai mare importanță pentru că ne permite să tragem concluzii sigure asupra proceselor interioare. Dacă, de exemplu, un bărbat căsătorit afirmă că o iubește fierbinte pe soția sa, dar a

---

1 În germană: Es ist ein eigen Ding das Menschen Herz
Der Blumenduft ist wie in alten Zeiten
Die Welt kehrt wieder aus den großen Weiten,
Doch ewig anders ist der Seele Schmertz

constatat o slăbire a orgasmului său, este întotdeauna de presupus că iubirea s-a redus, că există anumite tensiuni ca urmare a luptei între sexe, sau că el a aruncat ochii plini de dorință asupra unui alt obiect sexual. Avem de deosebit următoarele tulburări:

1. Orgasmul este foarte plăcut, dar este urmat de sentimente de neplăcere, dureri, sensibilitate neobișnuită a pielii, oboseală, dezgust, sentimente de angoasă etc.
2. O dată cu plăcerea orgasmului apare o durere care se poate manifesta în toate nuanțele posibile. Adesea, ea este doar o schițare ușoară a unei dureri, dar adesea este atât de puternică încât depășește sentimentul de plăcere și îl influențează pe bolnav, care va evita coitul din teama de durere.
3. Nu există nici un sentiment de plăcere, ci o durere mai mult sau mai puțin intensă. De obicei, această durere este localizată în gland, dar poate iradia până în perineu, prezentând caracterul unei dureri de testicule.
4. Apare ejacularea fără orgasm. Sperma curge fără contracțiile corpilor cavernoși care stimulează centrul libidoului situat în scoarța cerebrală.[1]
5. După un coit foarte îndelungat (adesea până la o oră) este forțat un orgasm foarte slab.
6. Se ajunge la orgasm fără ejaculare (rar, dar observat de către mine de două ori).
7. Se poate ca în ciuda străduințelor timp de ore întregi, să nu se producă nici orgasm, nici ejaculare.

Starea este foarte chinuitoare. Pacientul crede că poate provoca orgasmul printr-un surplus de fricțiune. El se află oarecum în fața porților paradisului și nu este lăsat să intre. Adesea, acești

[1] „O a patra combinație unește instinctul sexual normal cu persistente ejaculări relativ puternice și orgasmul realmente redus. Asemenea cazuri am văzut nu tocmai rar. În diferite rânduri plângerile purtătorilor lor, ale căror tulburări de potență, în mod firesc, abia dacă sunt simțite ca atare de către femeie, se concentrau în lipsa de plăcere chinuitoare mai ales a relațiilor sexuale conjugale care erau urmate de cea mai proastă dispoziție. Cercetarea mai aprofundată dovedea mereu și o slăbire a erecției care fată de pericolele anterioare apărea mai puțin prompt, respectiv asculta mai puțin repede de libidou. De obicei, este vorba despre oameni căsătoriți ajunși la maturitate în general cu simptome neurastenice de iritație puțin accentuate. Procul negotis avea o influență favorabilă evidentă, uneori producea ca prin farmec plinul dătător de fericire al plăcerii conjugale „anterioare" până la întoarcerea în povara cotidiană" (Fürbringer, *op. cit.* p.121)

bărbați strigă: „Acum! Acum! Vine acum!" dar orgasmul nu apare atunci , epuizați, ei renunță la toate străduințele.

Trecerea către aceste cazuri o constituie ipohondrii sexuali, menționați deja de mai multe ori.

De nenumărate ori avem ocazia să ne dăm avizul asupra unor bărbați care se plâng că după actul sexual normal suferă de tot felul de dureri mai mult sau mai puțin puternice. Coitul este realizat cu un orgasm mai mic sau mai mare. Dar durerile apar abia la puțin timp sau în următoarele zile. Durerile sunt localizate diferit. Când în partea occipitală (ca și cum ar fi atacat creierul), când în picioare, dar de obicei în măduva spinării (ca și cum s-ar scurge întreaga măduvă a spinării). După actele onaniste asemenea dureri apar în mod obișnuit ca urmare a autosugestiei și mulți medici apreciază un asemenea artefact medical drept o dovadă sigură a caracterului dăunător al onaniei. Tot astfel, există medici care cred afirmațiile făcute de bolnavi, nu cercetează în continuare, confirmă nocivitatea coitului și recomandă bolnavilor și așa foarte anxioși o restrângere a plăcerii sexuale.

Durerile de care suferă acești ipohondrii sexuali după coit sunt descrise ca fiind insuportabile și extraordinar de chinuitoare. În cele mai multe cazuri este indicată drept origine a acestor dureri o cauză sexuală. Asemenea cauze sunt, chipurile, excesse in venere, coitus interruptus, fellatio, cunnilingus, foarte des, un anumit coit realizat într-o poziție incomodă. În special, coitul realizat stând în picioare este prezentat drept cauză a durerilor sfâșietoare. Nu este vorba întotdeauna despre un ipohondru pronunțat. În multe cazuri durerea poate fi descoperită drept o asigurare împotriva impulsului către o plăcere interzisă, așa cum ne dovedește următoarea observație, foarte interesantă:

> Comerciantul N.D., în vârstă de 52 de ani, povestește că de patru luni suferă de puternice dureri de genunchi care îi fac deplasarea un chin. În plus, îl torturează dureri în regiunea occipitală, în umeri, dureri de spate, de-a lungul întregii măduve a spinării. Suferința a apărut pentru că el a încercat să realizeze actul sexual stând în picioare. Încercarea a eșuat complet. Femeia era prea mică și poziția incomodă. La întrebarea mea dacă nu au fost alți factori inhibitori, el povestește că nu fusese soția sa, ci o femeie străină pe care o dorise foarte mult și încercase de multă vreme să o seducă. La început ea opusese rezistență și apoi nu

a existat nici un prilej. În sfârşit, ei au găsit un colţ întunecos într-un vestibul al casei. Fusese o necugetare neasemuită.

După două zile, o caută pe femeie în locuinţa ei, unde sunt complet netulburaţi. El este din nou complet impotent. La fel după o a doua încercare în hotel unde au rămas o noapte întreagă. Acasă este atât de potent, încât doar gândul la soţia sa produce o erecţie. Despre viaţa sa sexuală povesteşte că s-a maturizat de timpuriu şi încă de la vârsta de 13 ani a realizat primul coit cu o prostituată. Încă din fragedă copilărie s-a masturbat şi a avut fel de fel de jocuri cu camaradele sale, jocuri deloc inofensive. La 17 ani s-a produs o relativă impotenţă. Nu putea realiza coitul întotdeauna cum şi când vroia şi, mai ales, dacă se temea de tulburări.

În prima parte a căsniciei a fost pe deplin sănătos, până când au apărut primii copii. Atunci a început să practice coitus interruptus, ceea ce l-a făcut foarte nervos. De aproximativ patru ani avusese o stare ciudată, care apoi era complet stinsă, dar s-a anunţat din nou o dată cu întâmplarea menţionată. După un act sexual se simţea într-un mod inexplicabil, în general foarte uşurat şi proaspăt. Când şi când apăreau după şase zile sau mai târziu dureri foarte chinuitoare pe care le punea pe seama coitului. După efectul eliberator şi de prospeţime momentan, venea după cinci sau şase zile perioada de mari dureri. Picioarele îi deveneau atât de grele, încât nu se putea mişca; capul îi stătea între umeri ca o bilă de fier, şira spinării era insuportabilă şi îl trezea noaptea din somn. Apoi nu putea să muncească, era nerăbdător, prost dispus. Aceasta dura multe zile, chiar săptămâni. Între timp avea momente de seninătate. Se simţea liber de toate durerile şi imediat era din nou voluptos. Dar nu are dorinţă când are dureri. Astfel este tot timpul în vânătoare de plăcere. Nu i-a fost fidel soţiei sale niciodată şi întotdeauna avea şi alte femei. Numai când are dureri este fidel; îndată ce se simte mai sănătos, este vechea fire uşuratică. Încă din primii ani de căsnicie avea o relaţie. După fiecare coit era ca şi nou-născut, dar întotdeauna trebuia să aibă un raport sexual încă o dată noaptea un raport conjugal (întâlnirile erau ziua) „pentru a nu o priva pe soţia sa ..."

Are senzaţia că el are două modalităţi de raport sexual. La primul, totul decurge normal şi se simte foarte revigorat. La al doilea, i se pare că s-a deplasat ceva în creier. Ştim deja ce s-a deplasat. Actele revigorante sunt cele în care o doreşte pe soţia sa. Celelalte sunt rezultatul unei deplasări. El doreşte o altă femeie sau o altă fată. Imaginea acesteia se aşează între el şi soţia care, în fantasma sa, devine cealaltă.

Încă din tinereţe şi până astăzi se teme de suferinţele la nivelul măduvei spinării. Nu mai crede că în timpul coitului sperma se scurge din creier, aşa cum credea cu putere în tinereţe, dar are concepţia că tuberculoza coloanei vertebrale provine din „faptul de a trăi mult". De aceea s-a stăpânit întotdeauna. Putea avea coit cu soţia sa zilnic şi chiar de mai multe ori pe zi. Dar se temea de influenţa dăunătoare asupra nervilor. Întreaga sa viaţă a fost o luptă veşnică împotriva forţei instinctului său. Dar era ferm convins că coitul este foarte dăunător şi fiecare act acţionează asupra măduvei spinării. Recunoaştem uşor că simptomele sale corespund unei închipuite suferinţe a măduvei spinării. O bună perioadă de timp, bolnavul a alergat de la un medic la altul pentru a fi examinat. Avea concepţia fermă că suferă de o boală a măduvei spinării şi aceasta din cauza prea multor raporturi sexuale din perioada de tinereţe.

Are doar o rugăminte: să îl cred şi să iau în serios plângerile sale. Are dureri înspăimântătoare. Se simte jignit dacă medicii îi spun: „Doar vă imaginaţi durerile!"

De această atragere a atenţiei se lega cerinţa de a fi examinat fizic încă o dată. Având încă o dată această stare, a mers la Profesorul Freud. Acesta l-a examinat şi i-a prescris o cură cu sondă rece. La ţară unde locuia nu se afla nici o asemenea sondă. Atunci medicul său i-a spus: „Vă voi electriza organele genitale, este acelaşi lucru." Mergea zilnic pentru faradoterapie. Un electrod era instalat în zona vezicii, apoi se realiza masaj electric al penisului. Nu vreau să încerc şi eu aceste metode? Efectul fusese atât de evident, încât în timpul electrizării a avut erecţii puternice. Medicul l-a liniştit când el s-a ruşinat şi a spus: tocmai acesta este efectul!

„Dacă nu aş fi făcut această prostie cu coitul în poziţie verticală, aş fi fost sănătos astăzi!"

A doua şedinţă aduce unele corecturi ale primelor afirmaţii. Relatează că în trecut simţea dureri imediat după coit. Durau nici zece minute, apoi începea durerea de picioare şi în zona occipitală; umerii şi în special regiunea lombară îl dureau simţitor. De când a fost electrizat, starea s-a îmbunătăţit. Durerea apare abia după câteva zile şi dispare întotdeauna dacă are un coit.

Accentuează caracterul organic al durerilor şi explică cu emfază: „Ştiu... Dacă voi fi iarăşi sănătos, voi fi mai deştept şi nu voi mai face asemenea prostii." El leagă această hotărâre de „coitul în picioare", dar recunoaştem intenţia de a renunţa la toate escapadele şi de a rămâne credincios soţiei sale.

La următoarea şedinţă relatează că nu poate să doarmă toată noaptea din cauza durerilor. În această noapte s-a trezit la ora

douăsprezece şi nu a mai putut să adoarmă din cauza durerilor de picioare.

„Aţi remarcat visul care v-a trezit?"

„Nu m-a trezit visul, ci durerea. Dar am remarcat visul."

„Vă rog, povestiţi-mi-l."

„Ah ... un vis fără importanţă. E lipsit de orice sens."

Dacă pacientul vorbeşte astfel are temerile sale să devalorizeze visul şi să nu îl comunice. Ori nu visăm deloc, ori visăm interesant, spune Nietzsche şi are dreptate. Astfel încât insist asupra comunicării visului. Bolnavul povesteşte:

Am visat că m-am certat rău cu înlocuitorul meu în funcţie. I-am aruncat că a luat legătura cu conducerea întreprinderii fără să mă întrebe. Este un arivist şi vrea să mă facă să-mi pierd funcţia. Îi strig enervat: Nu mă veţi învinge!

Acesta este visul. Este adevărat că pacientul este în concediu şi că are un suplinitor mai tânăr care se face remarcat într-un mod neplăcut. În ultimele săptămâni s-a gândit mereu dacă această putere mai tânără nu vânează postul său frumos. Crede că visul este doar un ecou al gândurilor sale din timpul zilei. Dar noi ştim că nu există asemenea vise. Ştim că ziua se furnizează doar materialul, clădirea pe care visul o construieşte din acest material reprezintă sediul unor conflicte mai adânci. Acest vis descrie lupta a două forţe care există în el: tânărul şi vârstnicul. Tânărul este cel care îl ademeneşte către prostii, în timp ce vârstnicul a consultat vocea conştiinţei şi ar prefera să fie un om căsătorit, la locul lui, care rămâne fidel soţiei sale în orice împrejurare. Această explicaţie găseşte imediat o puternică adeziune din partea pacientului care îmi explică:

„Se poate să aveţi dreptate. Vârstnicul şi tânărul se luptă mereu în mine. Când nu am dureri, mă simt atât de proaspăt şi de tânăr, ca şi cum aş avea treizeci de ani şi nu 52. Sunt imediat senzual şi am nevoie de un partener. Dar am patru fiice şi deja şase nepoţi. Şi mă gândesc: „Măgar bătrân, ai putea să taci! Ce ar spune copiii şi nepoţii tăi?" Din păcate, nu am putut niciodată să-i fiu credincios soţiei mele. Aşa cum v-am povestit, aceasta a început încă din primii ani de căsnicie. Căutam mereu alte femei. Instinctul era mai puternic decât hotărârea mea, decât toate jurămintele mele solemne. Începând cu vârsta de patruzeci de ani, mi-am spus: „Acum să termini!" Dura câtva timp şi apoi recidivam..."

„Acum înţeleg hotărârea dvs. de ieri. Voi fi mai deştept şi nu voi mai face prostii. Aceasta înseamnă: voi fi credincios soţiei mele şi voi începe o altă viaţă. Deocamdată puteţi forţa fidelitatea

doar prin dureri. Nu v-aţi gândit niciodată că durerile sunt pedeapsa pentru escapadele dvs.?"

„M-am gândit adesea. Meriţi aceasta... Am vrut să mă dezobişnuiesc complet de actul sexual. Din păcate nu a mers. Am întrerupt trei sau chiar patru săptămâni, dar durerile au devenit înfiorătoare şi m-am ajutat ... prin intermediul unui coit.

După aceasta, durerile au dispărut şi am avut din nou câteva zile de linişte, până când, ca urmare a acestui act sexual, durerile au reapărut."

Îi explic pacientului inteligent că aceste dureri reprezintă un fel de sistem de apărare, un zid de apărare care îl protejează de un exces de pasiune. Dar el începe din nou să vorbească despre coitul realizat în picioare astfel încât remarc că în spatele acestei chestiuni există un afect mai pronunţat şi mă văd silit să cercetez acest lucru mai îndeaproape.

Astfel, mă lovesc, firește, de un întreg şir de fapte importante. Este vorba despre tânăra soţie a unei cunoştinţe, s-ar putea spune, a unui prieten. Este clar că inhibiţiile de natură morală trebuie să fi fost extraordinare. Dar auzim că înainte de coitul în picioare, a mai avut loc un altul în locuinţa acestei femei. Acesta a avut loc lege artis şi cu un mare orgasm; după care nu au apărut deloc dureri. Pacientul s-a aflat deci într-un mare pericol. Femeia era mai tânără şi mai frumoasă decât soţia sa şi sufleteşte i se potrivea mai bine. Se înţelegeau mult mai bine ... O iubea în mod clar pe această femeie şi nu vroia să recunoască faţă de el însuşi. În valurile pasunii, a căutat o apărare şi a găsit-o în dureri şi în relativa sa impotenţă. Căci a avut nu numai eşecul din poziţia verticală, ci şi două anterioare, în locuinţa iubitei lui. „Tânărul" vroia, dar „vârstnicul" nu-i permitea. Singura sa salvare erau durerile care îi ocupau întreaga zi şi nu-i permiteau să se gândească la iubita sa. Mărturiseşte că merge rareori la soţia sa cu cerinţa directă. Adesea are o cerere nedefinită sau doreşte pe altcineva şi apoi se excită cu soţia sa... Dacă amână întâlnirea cu o iubită, se forţează să meargă la soţia sa.

„Vedeţi deci că există mereu întâlniri deplasate, după care simţiţi dureri. Omul moral din dvs. se împotriveşte acestei înşelăciuni la adresa soţiei dvs. "

„Aşa este. Dar de ce durerile mă trezesc în timpul nopţii, încât nu pot să dorm?"

„Sunteţi atât de sigur că durerile sunt cele care vă trezesc? Poate vă trezeşte un vis în care o altă femeie joacă un rol."

„Şi aceasta s-a întâmplat în special cu cea despre care am pomenit ultima oară."

„Noaptea, când nu aveţi somn, vă gândiţi la cealată femeie?"

Ezită un moment.

„Da ... mă gândesc la ea. *Mă forțez să mă gândesc la altceva, apoi apar durerile și nu mă pot gândi decât la ele.*"

„Acum vedeți singur că durerile înseamnă un avertisment al vârstnicului când tânărul devine prea îndrăznet. Cred cu adevărat că sunteți îndrăgostit de această femeie ..."

Așa stau într-adevăr lucrurile. Povestește că ieri a auzit că această femeie se află de asemenea în Viena și l-a căutat.

Nu doarme pentru că se gândește la ea și o dorește. Durerea slujește doar la a-l asigura și a-i abate gândurile. Se teme de această femeie pentru că simte că ei îi aparțin toată simțirea și dorința sa.

„Și ce să fac? Ea vrea să ne întâlnim astăzi ..."

„Dacă vreți să fiți sănătos, trebuie să faceți un sacrificiu și să renunțați la relație. Motivați cu boala dvs. Altfel vă veți adânci tot mai mult în pasiune și în boală."

„O voi face ... Dar poate fi omul atât de orb încât se joacă de-a durerea și suferă pentru a se cruța de o altă durere, cea sufletească? Ce sunt de fapt aceste dureri? "

„Vocea conștiinței dvs. Eudemonismul dvs. ... Cunoașteți acest cuvânt de la Platon?"

„Desigur ... Numai că îl înțeleg abia acum ..."

În ședința următoare preferă să nu vorbească despre boala sa. Crede că dacă nu se va gândi la boală, îi va merge mai bine. Are o rezistență clară față de clarificarea problemelor sale întunecate. Dar mărturisește că în această noapte a dormit bine și că îi merge semnificativ mai bine.

„Cum se poate așa ceva? Ieri mă simțeam atât de rău și vă spuneam totuși că nu mă puteam gândi că sunt bărbat și că puteam să realizez acum un coit. M-am întâlnit cu o doamnă pe care o cunosc și am mers să ne plimbăm. Am constatat râzând că în Viena locuim în aceeași casă și nu știm. La despărțire mi-a dat mâna. M-a străbătut un fior ca un curent electric și imediat am simțit o erecție. Cu toate acestea, am dormit mai bine decât oricând în ultimele luni și mă simt mai bine ..."

Pacientul s-a învins pe sine. Mărturisește că un moment l-a umat gândul de a începe o relație cu acea femeie. Știe că ea nu este pudică și că este disponibilă pentru un bun prieten și un mic cadou. Pentru ea nu a existat un „mai bine" și trebuie să coopereze în acest fel. Dar a rezistat tentației și a mers singur acasă, s-a gândit la soția sa absentă și i-a scris o caldă scrisoare de dragoste.

Starea mai bună pe care o are astăzi se explică prin această acțiune morală. Măsurile de asigurare s-au slăbit pentru că aceasta întâlnire l-a convins că poate să reziste tentației. Are o bună dispoziție.

Ca un nou factor pentru înțelegerea ultimei sale aventuri în care a rămas impotent, iese la iveală faptul că soția sa era informată despre interesul lui pentru această femeie. I s-a șoptit acest lucru și ea i-a explicat că nu ar suporta această relație ... Deci el avea o inhibiție în plus: cunoașterea și voința soției sale. Ea este o femeie cu un suflet foarte bun, un înger, un model de femeie și nu vroia nicidecum să-i provoace o durere. Ea este foarte pasionată, dar ea știe că lui coitul îi dăunează și îl sfătuiește să fie reținut și econom. El descrie în continuare neplăcerile pe care le are după un coit. În momentul scurgerii spermei simte că îl părăsește forța din picioare, ca și cum sperma s-ar scurge din picioare ...

Pacientul relatează despre un fenomen ciudat. În perioadele de durere, penisul pierde din volum și devine mic. Dacă nu are dureri, penisul revine la dimensiunile sale obișnuite.

Acest fenomen provine din faptul că în stările lipsite de durere el este tot timpul excitat sexual și merge cu o semierecție permanentă. Această turgescență amplificată se întâlnește foarte des la oameni care sunt pansexuali și se ocupă mereu cu fantasme sexuale. Adesea, plăcerea preliminară a acestei semierecții înlocuiește plăcerea finală a întregului. În special printre impotenți se găsesc nu rareori asemenea bărbați cu semierecție din care ei extrag atât de multă plăcere, încât orgasmul plăcerii finale devine inutil.

De altfel, fac trimitere la explicațiile din capitolul *Asceți, ipohondrii și sclavi ai familiei*, în care m-am referit amănunțit la pierderea de volum a penisului.

Astăzi, bolnavul își exprimă dorința de a merge acasă. Este nevoie de el în afacere și este chemat de urgență. Îmi promisese solemn că va rămâne patru săptămâni în Viena, dar situația se schimbase. Ca urmare, nu putuse dormi jumătate de noapte. În sfârșit, mărturisește că se gândise la femeia știută și că un coit în camera vecină l-ar fi excitat atât de mult, încât nu a putut să adoarmă. De asemenea, a reflectat la cura pe care o face cu mine.

Să sperăm că va deveni sănătos. Urmează o lungă listă de medici care doar i-au extorcat banii, fără să-l ajute. Îi arăt că nu are încredere în mine, că își îndreaptă rezistența împotriva explicațiilor ulterioare ale suferinței sale. El nu poate să înțeleagă astăzi cum asemenea dureri puternice pot să apară pe o cale sufletească. Admite acest lucru, dar rămâne la motivația sa. Trebuie să plece de urgență acasă.

Brusc, îmi apare explicația! Femeia pe care o iubește trebuie să fi plecat în locul natal. Este rătăcit și confirmă această presupunere. Ieri a aflat că ea a plecat acasă.

„Iar soția dvs. a venit la Viena cu câteva zile înainte, așa cum mi-ați spus?"

„Da ... rămâne aici."

„Vedeți! Trebuie să vă fi venit gândul: acum poți avea relații cu cealaltă femeie netulburat, soția ta nu te va tulbura."

„Mi-a trecut prin cap acest gând fugitiv, pentru că soțul prietenei mele pleacă și el în călătorie și am fi complet netulburați."

„Aceasta nu vă dă liniște! Vreți să o posedați pe această femeie. Vreți să vă conservați ca bărbat, nu vreți să vă aflați în fața ei ca bărbatul impotent ..."

Confirmă și acest lucru și cere un mijloc împotriva durerilor. Nu ar fi necesar să facă băi de abur? Sau băi electrice? (Cu câteva minute înainte spunea că toate aceste proceduri nu i-au fost de nici un folos!) Așa că îi explic, dacă vrea să scape de dureri, trebuie să încheie pace și să renunțe definitiv la femeia iubită, întrucât conștiința sa nu suportă această povară morală. Înfrunt însă nefericirea sa și întreaga sa iubire:

„Nu pot! Nu pot! Am jurat zilnic să nu mai merg la fereastra ei. Trebuie. Este mai puternic chiar decât voința mea atât de intensă. Am jurat: astăzi nu te duci la ea. Jur pe viața soției mele și a copiilor mei! Totuși trebuie să plec și sunt torturat de remușcări amare. Sunt un om slab!"

„O iubiți pe această femeie!"

„Da! O iubesc! O iubesc și simt că nu pot trăi fără ea. Voi pleca probabil acasă, deși v-am promis contrariul. Numai un lucru mă poate împiedica."

„Durerile dvs."

„Da, durerile mele. Când am dureri, uit totul."

Pacientul întrerupe tratamentul. Ultimele zile decurg fără dureri. Explicația mea a plecat de la faptul că durerile reprezintă conștiința sa rea și poate cruța această conștiință dacă hotărăște să-și schimbe viața și să se explice ca „vârstnic". Sunt convins că și alte relații importante sunt de descoperit. Dar cel mai important este că durerile sunt, pe de o parte, urmările abstinenței sale, pe de altă parte, influența inhibițiilor morale și că relațiile sexuale în matrimonio mai dese, recomandate de mine, aveau cele mai bune rezultate. Căci, luni de zile după aceea, bolnavul a putut să-mi relateze că a pierdut complet durerile și se simte ca nou-născut. „Sunt din nou un tânăr – scrie el – dar cu experiența celui vârstnic ..."

Vedem foarte clar în acest caz cum aparentul „Nu pot!" este motivat printr-un „Nu vreau!". Vedem exprimată lupta dintre două forțe (clară mai ales în visul povestit). Ambele forțe luptă pentru stăpânirea sufletului și a corpului. Acel „nu interior" se exprimă prin dureri care obligă la o virtute neagreată în mod liber de celălalt eu.

Fac trimitere la un caz foarte asemănător, pe care deja l-am publicat (*Nervöse Angstzustände*, II, Anflage, Nr. 46, Seite 106). Este vorba despre un domn în vârstă (64 de ani) care o înșeală pe soția sa și după fiecare coit suferă de dureri de picioare. Ca urmare a explicației, au dispărut complet durerile ca și o amețeală persistentă, care a fost numită de multe „capacități" amețeală arteriosclerotică. După doi ani a apărut o excesivă debilitate a picioarelor, care s-a dovedit a fi tot o asigurare. După trei ședințe, paralizia isterică dispare complet. Dar orgasmul după coit lipsește. Se ajunge la o ejaculare fără orgasm.

Lipsa orgasmului la sfârșitul coitului nu este un fenomen rar la bărbați. Ea reprezintă o formă specifică de impotență. Unii bărbați sunt foarte potenți pentru femei, dar sunt impotenți pentru ei înșiși. Cunosc bărbați cu care femeile ajung la orgasm de șase până la zece ori, fără ca ei să fi putut atinge ejacularea. Acest proces nu trebuie confundat cu unul asemănător în care bărbatul amână orgasmul în mod voluntar, abătându-și voința și gândindu-se la alte lucruri. Dacă își îndreaptă gândurile din nou spre femeia pe care o posedă, apar ejacularea și orgasmul. Bărbații impotenți vor fi foarte apreciați de femei în privința orgasmului și considerați atleți sexuali. Totuși, pentru ei starea este foarte dureroasă. Ei se străduiesc, transpiră, sunt epuizați și în final forțează o ejaculare cu o slabă schițare a orgasmului sau o lipsă completă a acestuia. Câteodată, în locul orgasmului apare un sentiment de neplăcere, chiar o durere mai mult sau mai puțin intensă.

Este semnificativ că acești bărbați se consideră impotenți. Ei nu au încredere în potența lor. Căci li se întâmplă și să nu apară erecția și coitul să fie imposibil. Sau, după câteva mișcări, se ajunge la o ejaculatio praecox care, de asemenea, se poate produce fără nici un orgasm. De obicei, regula este alternanța între eja-

culatio praecox şi ejaculatio retardata et sine voluptate, astfel încât aceşti bărbaţi sunt când impotenţi, când semipotenţi, când aparent potenţi.

În toate aceste cazuri este vorba despre procese sufleteşti complicate. Parţial despre asigurări împotriva domniei sexualităţii, parţial despre un scop sexual ascuns bărbatului în cauză şi pe care nu-l poate găsi tocmai la obiectele sexuale posedate de el. Astfel, un bărbat care are instinct sexual foarte crud (bătăi, sugrumare, înjunghierea partenerei) poate realiza un coit normal cu o durată foarte mare, fără apariţia orgasmului. Orgasmul apare abia când situaţia excitantă specifică se produce într-o formă îmblânzită sau sinceră. Atunci se ajunge rapid la orgasm. Adesea, aceşti bărbaţi povestesc că ei au putut să atingă orgasmul cu o femeie sau cu alta. În acel caz, ei au satisfăcut o condiţie specifică de iubire. Homosexualii povestesc foarte des despre asemenea întâmplări. Printre aceşti bolnavi găsim de asemenea mulţi care nu sunt conştienţi de puternica lor homosexualitate. Diagnosticul se poate pune uşor prin anamneză şi cu ajutorul viselor, deşi aceşti bărbaţi nu vor să-şi mărturisească homosexualitatea şi de obicei susţin că au un dezgust înspăimântător faţă de actele homosexuale. Dar noi ştim că dezgustul este doar o dorinţă negativ accentuată, un zid de apărare împotriva dorinţei. Tocmai un puternic dezgust în faţa homosexualităţii ne face să bănuim o homosexualitate refulată. Când un bărbat care suferă de ejaculare fără orgasm spune: „Nu pot să aud de asemenea lucruri, mă fac să vomit, putem să concluzionăm liniştiţi că există o importantă componentă homosexuală."

Aş dori să prezint aici câteva cazuri de lipsă a orgasmului, cazuri care, de asemenea, oferă aspecte remarcabile.

Domnul Z.C., medic, în vârstă de 38 de ani, căsătorit de unsprezece ani, se plânge că nu simte niciodată orgasm în timpul coitului. O singură dată în viaţă a simţit un orgasm, când avea 24 de ani, cu o femeie foarte frivolă. *Dar aceasta se lăudase că acum poate să facă ce vrea el, el se va căsători probabil cu ea. Ca urmare, el a rupt relaţia cu ea şi a evitat compania ei.*

Anamneza sa este foarte interesantă. Era fiul unui bărbat foarte bogat şi care iubea viaţa foarte mult. Tatăl său avea întotdeauna câteva femei pe care le întreţinea şi cu care se arăta în public. Mama era foarte nefericită. *De aceea, el îşi propusese să se deosebească de tată şi să devină complet altfel.*

Am accentuat în mod repetat în aceste cercetări acest fenomen de diferenţiere. Fiicele de prostituate pot să devină femei de o moralitate accentuată sau fete care nu vor să se căsătorească. Cunosc o fată a cărei mamă este foarte frivolă. Toată lumea credea că va deveni o fată uşuratică, la fel ca mama ei. În loc de aceasta, s-a dezvoltat la ea o năzuinţă către curăţenie şi o înţelegere mai înaltă a vieţii care a constituit conflictul ei permanent, astfel încât a devenit foarte nevrotică. Pacientul nostru luase această hotărâre încă din copilărie. Era bolnav şi la vârsta de opt ani a trebuit să stea în pat un an întreg. Atunci s-a produs o mare transformare în caracterul său şi şi-a propus să devină un om nobil, bun dacă se va face sănătos. *Era un contract cu Dumnezeu, căruia îi aducea ca jertfă sexualitatea sa în schimbul sănătăţii.* Curând s-a însănătoşit complet şi a dovedit o conştiinciozitate şi o ambiţie patologice. Vroia să-şi refuleze sexualitatea prin sârguinţă, să substituie ambiţia instinctului sexual, ceea ce a reuşit pe deplin.

Vroia cu orice preţ să păstreze castitate veşnică (jurământul făcut lui Dumnezeu în perioada bolii)!

Încă nu este apreciată cum se cuvine importanţa bolilor de durată pentru instalarea nevrozelor. Vedem deseori că, prin boli, caracterul se modifică şi, adesea, se transformă în contrariu. Zilele îndelungi în care omul poate să cugete, apropierea morţii îl fac uşor să jure ceva pentru cazul în care s-ar însănătoşi. El vede în însănătoşire o îndurare a lui Dumnezeu şi în boală un semn al destinului. La fel şi în cazul nostru ...

Sârguinţa sa nu lăsa să apară vreun gând sexual. Doar că la vârsta de paisprezece ani, a avut o întâmplare ciudată. S-a îndrăgostit de un coleg care era un tânăr izbitor de frumos. Au legat o prietenie devotată şi a fost gelos când un alt coleg de şcoală s-a apropiat de el. După un timp, a avut vise în care stătea în pat lângă tânăr şi îl atingea cu membrul pe la spate. Atunci a simţit un sentiment de plăcere nebănuit, un orgasm pe care nu l-a mai atins niciodată în viaţă. Această întâmplare ne arată foarte clar rădăcina homosexuală a tulburării sale sexuale. Heterosexualitatea sa nu este puternică.

Când avea 18 ani, tatăl său a vorbit cu el şi s-a mirat că încă nu a căutat niciodată compania femeilor. I-a dat bani din belşug în acest scop. În schimb, el cumpăra mereu cărţi ... Tatăl l-a trimis la medicul de familie care l-a sfătuit să caute compania femeilor. Tânărul se temea de infecţii. La care, medicul i-a explicat : „Nu există infecţii. O gonoree este un fleac, iar un sifilis este foarte rar şi în ziua de astăzi foarte uşor de vindecat." La care a mers într-un lupanar unde s-a străduit un timp cu o prostituată. Ea i-a spus: „A trecut. Eşti gata.". El nu simţise nici un orgasm

şi s-a mirat că oamenii pot să găsească plăcere la aşa o murdărie. După câteva încercări, a obţinut o ejaculare şi a mers iarăşi la lupanar pentru că medicul de familie găsea că este necesar pentru sănătatea sa. Nu mult timp după aceea, a căpătat o gonoree care s-a vindecat în câteva săptămâni, dar lui i-a pricinuit un dezgust faţă de femei şi o teamă de infecţii. De atunci, a utilizat întotdeauna un prezervativ.

Aşa a ajuns la universitate, unde s-a situat din nou în primele rânduri prin marea sa sârguinţă şi marele său talent. Săptămânal căuta o prostituată pentru că i se recomandase acest lucru, săvârşea coitul său lipsit de plăcere, care adesea dura enorm de mult. Practicile perverse îi produceau tot atât de puţin orgasm cât actul normal. După doctorat, a avut câteva mici aventuri cu diverse femei din lumea interlopă. Printre aceste fete care vizitau clinica şi erau iubitele multor medici, se afla o persoană cu care a obţinut un orgasm deplin. Prima şi singura dată în viaţa sa. El a părăsit-o pentru că ea a făcut afirmaţia menţionată mai sus. În realitate, pentru că fugea de sexualitate şi de pericolele ei. Era ca şi cum o voce i-ar fi spus: „Evită femeile, altfel vei deveni ca tatăl tău."

S-a întors în locul său natal şi curând a primit o funcţie importantă. Se dedica cu plăcere operelor ştiinţifice şi sociale şi nu avea deloc timp pentru femei. Dar a început să o iubească pe soţia celui mai bun prieten şi îşi spunea că el cu această femeie ar putea să simtă şi să fie fericit. Acesta este un semn caracteristic al nevroticului care fuge de iubire. Îşi caută obiecte care nu pot deveni periculoase. Persoane înalt situate pe care le adoră din depărtare, sau femei care sunt deja legate, deci idealuri intangibile, astfel încât se pot înşela pe ei înşişi spunând: cu acesta te-ai fi căsătorit. În realitate, ar fi fugit de aceste femei la fel de mult ca şi din faţa tuturor obiectelor sexuale. Cunoscătorilor muncii mele le este clar că el de fapt îl iubea doar pe prieten şi iubirea pentru soţia prietenului era o mască a homosexualităţii sale.

Prietenul i-a recomandat o fată distinsă, ca relaţie în vederea căsătoriei. Deşi nu o iubea pe această fată, a urmat sfatul prietenului şi i-a cerut mâna. În primii ani, căsnicia a fost prietenie curată. S-au înţeles să trăiască ca frate şi soră. Dar el suferea de tot felul de stări de angoasă. Curând, a studiat cartea mea *Nervöse Angstzustände* şi a trebuit să constate că nu există fobie, simptom de nevroză de angoasă de care să nu fi suferit. Atunci a luat hotărârea să realizeze coitul în mod regulat şi i-a dat soţiei sale cartea mea pentru a o citi. Ea i-a spus: „Dacă acest lucru slujeşte sănătăţii tale, nu mă sustrag."

Curând a realizat deflorarea şi a ajuns la un coit regulat, dar nu putea niciodată să atingă orgasmul, ejacularea era mai degrabă neplăcută pentru el. Curând, soţia sa a găsit plăcerea în îndeplinirea obligaţiilor conjugale şi îi cerea adesea să realizeze actul sexual ... Între timp, s-au făcut simţite mari diferenţe sufleteşti între el şi soţia sa. El trăia doar în şi pentru mari opere sociale. Soţia sa găsea că este ridicol să sacrifice bani şi timp numai pentru binele general şi pentru alţii şi vroia ca el să economisească mai mult pentru sine. Astfel existau veşnic discuţii. Întrucât soţiei sale îi plăcea foarte mult să domine, nu se putea ajunge niciodată la o bună înţelegere.

Între timp, s-a trezit în el cerinţa unei satisfaceri sexuale care să procure plăcere. El avea relaţii sociale cu multe femei şi a început să părăsească timiditatea sa în faţa lor. Dar evita timid ocaziile de escapade erotice tentante. Şi dacă ar fi deviat o dată, era sigur că s-ar fi făcut de râs. Astfel, spre ruşinea sa, i s-a întâmplat că a fost impotent cu o femeie frumoasă, astfel încât acum se temea să nu se facă de râs şi nu voia să intre în relaţii cu nici o femeie. Încercările cu prostituate pe care le făcea când călătorea se sfârşeau în general cu un coit sine voluptate ...

În fine, a găsit o fată de care s-a îndrăgostit. În timp ce soţia sa îi acorda foarte puţină stimă, bătându-şi joc de el, această fată îl adora plină de căldură. În analiză au ieşit la iveală rădăcinile instinctelor sale antisexuale. Pacientul rămăsese fixat în homosexualitate care oferise pregătirea pentru îndepărtarea de femei. Dar homosexualitatea era şi mai puternic accentuată negativ decât femeia. Acum, o parte dintre forţele instinctuale heterosexuale inhibate puteau să devină libere. S-a despărţit de bună voie de femeia cu care se căsătorise fără iubire la sfatul prietenului şi trăia acum într-o căsnicie liberă cu fata. Orgasmul exista la fel ca la primul coit şi a rămas.

Există oameni cu o organizare extraordinar de fină a vieţii lor sufleteşti. Asemenea oameni nu pot iubi la comandă şi nu se pot pregăti cu plăcere pentru fiecare femeie. La ei trebuie să fie prezente toate condiţiile sufleteşti şi corporale pentru a fi posibilă o copulatio. Ei sunt foarte sensibili faţă de femeie, în ce priveşte sentimentul personalităţii lor. Ei nu suportă femeile cărora le place să domine şi tremură pentru eul lor presupus dificil.

La acest bolnav vedem o pregătire de luptă clară împotriva tuturor femeilor. El nu vroia să cedeze în faţa femeilor, să devină un sclav al lor ca tatăl său, nu vroia să se lase abătut din drumul său de către femei. Încă din tinereţe, concepuse planul de a nu lăsa femeile să triumfe asupra sa. De aceea a fugit de fata care îl mişcase, pentru că ea putea să facă cu el ce vroia.

Vroia să fie Samson care se salva la timp din fața Dalilei. Pentru aceasta a avut nevoie de religie, de muncă fără odihnă și a avut nevoie de impotența sa. *Nu avea voie să simtă, dacă vroia să nu fie înfrânt.* Dorința de dominație a soției sale a subminat temeliile căsniciei sale și a făcut o apropiere imposibilă. Fata modestă care îl prețuia ca pe o ființă elevată a putut să evite cel mai periculos obstacol, lupta între sexe și, pe această cale, să vindece potența sa bolnavă.

Trebuie să menținem în fața ochilor ideea că toți nevroticii suferă de o ură excesivă pe care vor să o convertească în iubire. De aici cerința lor veșnică de iubire, care, în parte, dovedește incapacitatea lor de a iubi. La ei, sub influența diferențelor de tensiune de natură sufletească, iubirea se poate transforma mult mai ușor în ură. Dar cu mult mai înainte ca ura să izbucească, absența potenței, a orgasmului sau alte tulburări ale actului sexual pot să trădeze lipsa iubirii. La fel cum în cazul femeii dispareunia este de fapt o mărturisire și, în ciuda declarațiilor solemne cu sens contrar ale femeii, se poate traduce prin: „Nu-l iubesc pe bărbat", tot astfel, lipsa orgasmului este un simptom sigur că iubirea este zdruncinată, chiar dacă bărbații afirmă contrariul. Ei se amăgesc singuri. Am învățat deja cât de greu este uneori să se recunoască această autoamăgire și să se dezvăluiască adevărata stare de fapt.

Domnul T.Z., un bărbat de 42 de ani, se plânge de dureri la coit. În ultimii ani s-a format o tulburare neplăcută. Înainte, în momentul culminant al orgasmului simțea o plăcere atât de intensă, încât aproape își pierdea cunoștința. Acum, în momentul ejaculării, în loc de orgasm apare o durere intensă. Își descrie durerea astfel: „Este ca o durere usturătoare care se întinde din osul sacral până în membru. Durerea este atât de puternică, încât trebuie să-mi retrag membrul și aș dori să țip. Mă trec fiori reci prin întregul corp. Este foarte dureros. Gândiți-vă, așteptî cea mai intensă plăcere și deja întregul corp este pregătit pentru ea și, în loc de aceasta, sosește o durere atât de dezgustătoare.

Este căsătorit de șaisprezece ani, s-a căsătorit din iubire și o prețuiește pe soția sa, căreia îi descrie toate virtuțile. Întreb despre începutul acestei tulburări și aud că suferința există deja de doi ani și, cu pauze temporare, este combinată cu impotență. Bolnavul motivează această impotență prin teama de dureri, care este logic întemeiată și foarte posibilă. Dar trebuie să presupunem că iubirea pentru soția sa a dispărut. Este foarte posibil ca el să se fi îndrăgostit de o altă femeie și să realizeze coitul doar

forțându-se. Auzim apoi, încetul cu încetul, despre o tragedie conjugală din cele care apar zilnic cu duzinele. De aici putem învăța că o căsătorie din iubire nu este și o asigurare împotriva unei căsnicii nefericite. Din contră. Este deja cunoscut că mariajele din iubire se pot transforma în cele mai proaste căsnicii dacă trecerea de la divinizarea partenerului către aspectul uman (perioada de desprindere de această divinizare) nu se produce treptat, ci brusc, cu o mare dezamăgire. Această dezamăgire era întemeiată în cazul nostru. Căci, din păcate, el a trebuit să constate că soția sa nu era virgo. Plângând, ea i-a mărturist că la vârsta de 14 ani fusese folosită de către tutorele ei. Era complet nevinovată și nu știa ce vroia de la ea. El a luat-o cu el în pat și la început s-a jucat cu ea, ceea ce a durat câteva săptămâni, dar apoi s-a ajuns la un coit și el a deflorat-o cu mari dureri. Dar ea nu a spus nimic, pentru că se rușina atât de mult și pentru că îl iubea atât de mult pe tutorele ei. După câteva luni, a aflat la spovedanie că acesta este un mare păcat și a fugit din casa tutorelui. Soția lui murise și ea trebuia să conducă gospodăria.

Această comunicare a soției sale, care era o ființă agreabilă, bună, pudică, l-a zdruncinat extraordinar de mult. S-a gândit că ea nu poate să facă nimic. Tutorele ei murise între timp, astfel încât nu putea să-l tragă la răspundere. S-a supus destinului său. Dar i-a rămas totuși o anumită amărăciune și mulți ani a avut reprezentarea obsesivă că trebuia să se gândească mereu la această scenă cu tutorele. Între timp au ieșit la iveală și alte diferențe între el și soția sa. El era entuziasmat de muzica serioasă și în perioada nunții soția sa a împărtășit acest entuziasm. Dar în prezent a început să se plictisească la operele lui Wagner și vrea mereu să meargă la operetă. Când se cântă *Tristan*, ei i se face somn. De asemenea, citește doar cărți lipsite de valoare, romane de proastă calitate, în timp ce pentru el nu este suficient decât ceea ce este cel mai bun. Între ei s-a creat tot mai mult o prăpastie și astăzi ea s-a înstrăinat sufletește de el. Sunt multe lucruri pe care nu le împarte cu el. În perioada nunții, practicaseră unele sporturi împreună. Oamenii grași lui i-au provocat întotdeauna scârbă („Miros a transpirație și nu pot să suport așa ceva!") Soția sa are un apetit nestăvilit, mănâncă de două ori mai mult decât el și mănâncă mereu aluaturi, pe care medicul i le-a interzis.

Acum poate fi explicată tulburarea sexualității sale. Dar se dovedește că schimbarea sa este și mai profund determinată. Adică, povestește că datorită mirosului de transpirație al soției sale, au dormitoare separate. În acest timp el a avut relații sexuale cu o menajeră, relații complet normale, în care a simțit un

mare orgasm. Dar a sosit soţia sa. Au avut loc scene îngrozitoare! El şi-a dat cuvântul de onoare că îi va fi credincios.

„Nu era atât de uşor – continuă el – pentru că dormitoarele noastre sunt separate".

„Soţia dvs. doarme singură?"

„Nu ... cu fiica mea."

„Ce vârstă are fiica?"

„Acum ... paisprezece ... nu, ce spun eu ... şaisprezece ani."

(Observ imediat că aici trebuie să fie o legătură cu întâmplarea soţiei sale care avea 14 ani când a fost defloratã de tutorele ei).

„Vine soţia dvs. sau mergeţi dvs. la ea?"

„Ce vă trece prin gând, domnule doctor? Nu o voi lăsa totuşi pe soţia mea să se scoale noaptea din patul cald! (o raţionalizare[1] nostimă). Eu sunt cel care merge întotdeauna la ea ... şi tocmai în această perioadă merg des, pentru că sper să scap de dureri. Am un impuls teribil să merg la soţia mea şi nu găsesc niciodată satisfacere."

„Nu vă este ruşine de fiica dvs.?"

„Ah, ea este tânără şi doarme atât de profund, încât nu aude nimic ..."

Acest bărbat nu are nici o bănuială că se află sub influenţa fantasmelor incestuoase şi că impulsul „teribil" îşi are originea tocmai în faptul că doreşte o complet altă fiinţă decât soţia sa...

După câteva zile m-a vizitat soţia lui. Ea vroia să vorbească cu mine şi să mă roage să-l conving să renunţe la expediţiile nocturne, atât timp cât fiica lor se află culcată lângă ei. Ea vrea să meargă zilnic la soţul ei. Dar nu îndrăzneşte să-l contrazică pentru că este îngrozitor de irascibil şi tiranizează întreaga casă. Toţi tremură în faţa lui. La începutul căsniciei l-a iubit, dar fiinţa lui tiranică a ucis întreaga iubire. El nu acceptă nici o altă voinţă în afara voinţei sale. Dintr-un fel de încăpăţânare copilărească, ea a renunţat să se intereseze de ceea ce îi plăcea lui. Adesea s-a gândit la despărţire, dar copiii au împiedicat-o să facă acest lucru. El este necioplit, violent, face scene în faţa servitorilor, bate copiii, le dă puţini bani şi ei îi reproşează mereu că nu a fost virgină. În ultimii ani, i-a venit brusc gândul că al doilea fiu nu este al lui. Atunci l-a şicanat îngrozitor şi l-a nedreptăţit.

Totul a fost suportabil mai uşor decât această tulburare nocturnă regulată; se comportă atât de neliniştit, încât în mod sigur trezeşte copilul...

1 Procedeu prin care subiectul încearcă să dea o explicaţie raţională unei idei, acţiuni, atitudini cu sorginte afectivă şi inconştientă (deci necunoscută de el) (N.t.).

„Fata este foarte dezvoltată?"

„Vreau să cred acest lucru. Era o femeie ca mine încă de la vârsta de 14 ani...cu totul ca mine. Încă de la 13 ani am avut menstruaţie şi la 14 ani eram atât de plină, încât toţi bărbaţii alergau după mine pe stradă..."

„Aţi observat că soţul dv. acordă prea multă atenţie fiicei dv.?"

„Da. Câteodată o priveşte într-un fel care mă face să am fiori reci de-a lungul şirei spinării. Apoi a început să bea. O dată a avut o beţie şi a luat copilul în braţe strângându-l atât de mult, încât era o ruşine..."

Îmi povesteşte despre momentul în care au apărut prima oară durerile în timpul coitului. I-a venit într-o zi foarte puternic în amintire întâmplarea soţiei sale dinainte de căsătorie. A devenit furios şi la început a vrut s-o bată. În loc de aceasta, a devenit foarte excitat şi a avut raport sexual cu ea. Fiica, în vârstă de 14 ani, stătea întinsă lângă ei. Atunci a avut pentru prima oară durere în timpul coitului. Analiza arată în continuare că el are fantasme de incest cu fiica sa, fantasme preconştiente. O dată i-a trecut prin minte ca un fulger gândul: *singura pedeapsă pentru soţia ta ar fi dacă ai face ca tutorele*. Te-a lipsit de virginitate, acum trebuie să-ţi dea un înlocuitor prin copilul tău. Refula acest gând pe cât putea, astfel încât curând nu a mai ştiut că era mânat spre fiica lui. Nu-şi putea explica durerea. Dar durerea provenea din faptul că întotdeauna însoţea coitul cu fantasme de incest şi realitatea se anunţa ca durere. Mărturiseşte că soţia lui are un vagin mare şi el îşi doreşte un vagin strâmt. Reprezentarea fiicei sale îi pătrunde întreaga fiinţă şi îl face foarte grav nevrotic. Gândul la incidentul cu tutorele este doar imaginea în oglindă a conflictului său, care l-a făcut alcoolic.[1]

Copilul a fost dat din casă. Imediat a dispărut impulsul spre soţia sa şi a fost complet impotent cu ea. Şi reprezentarea obsesivă a dispărut foarte curând. Am văzut pacientul doar de câteva ori. Locuia destul de departe de Viena şi venea la mine doar în pauzele mai mari. Ulterior am auzit că soţia sa l-a părăsit pentru că el avea o relaţie cu o altă femeie. Am comunicat cazul atât de amănunţit pentru că ne oferă un exemplu puternic despre apariţia acestei senzaţii de plăcere paradoxală care se transformă în du-

1 Un material interesant despre relaţiile taţilor cu fiicele lor se găseşte în broşura lui Max Marcuse, *Der inzest* (Incestul).

rere. Suferința este mult mai frecventă la femei decât la bărbați. Am descris acest fenomen în volumul anterior în capitolul, *Voința de neplăcere.*[1]

Următorul caz este un unicat în unele privințe. Vom cunoaște un pacient care s-a lăsat tratat timp de șase ani din cauza absenței orgasmului, de către un medic care este unul dintre cei mai buni în domeniu. Vom cunoaște din acest exemplu forța transferului și a contratransferului.[2]

Domnul Viktor – îl numim astfel – un jurist de 30 de ani, se plânge de impotență. Până în urmă cu șapte ani fusese pe deplin potent. Atunci s-a îmbolnăvit de o gonoree și a făcut câteva complicații grele. După vindecare, căutând din nou o prostituată, a observat că devenise impotent și a mers imediat la un medic. A ajuns în cele din urmă la un medic vestit și foarte renumit în domeniul bolilor nervoase, doctor X, care l-a tratat fără succes timp de șase ani, astfel încât a devenit dezgustat de viață și a vrut să se sinucidă. La o căsnicie nu se gândea încă.

Copil fiind, a fost lămurit în chestiunile sexuale încă de timpuriu și a început să se masturbeze foarte devreme. La vârsta de 19 ani a renunțat la onanie și a putut avea relații sexuale cu femeile, fără dificultate. Până când a avut gonoreea nu a avut de ce să se plângă de potența sa. Din contră! Putea să prelungească actul sexual foarte mult și, câteodată, obosea înainte de orgasm.

Este foarte sceptic în ce privește tratamentele, căci doctorul X a încercat toate mijloacele existente. A fost masat, electrizat, a luat toate medicamentele posibile. Dar nu i-a fost mai bine. Aceste afirmații au fost făcute în prezența unui prieten în care are încredere și față de care nu are secrete.

La început ar dori să-mi scrie o scrisoare amănunțită. Îi este imposibil să vorbească despre toate detaliile tratamentului său, care i-a furat mulți ani din viață.

În următoarele zile primesc următoarea scrisoare ciudată, pe care o reproduc prescurtat.

Mult stimate domnule doctor!

Înainte de a intra în tratament la dv., trebuie să vă fac o relatare sinceră în legătură cu tratamentul la doctorul X. Apoi veți înțelege faptul că eu pot să acord puțină încredere promisiunilor făcute de medici. Iertați-mi germana deficitară. Sunt slav și nu stăpânesc pe deplin frumoasa dv. limbă maternă.

1 *Psihologia eroticii feminine* (cap. 4) (N.t.).

2 Ansamblu de reacții inconștiente ale analistului față de tranferul persoanei analizate.

În aprilie 1908 l-am consultat pe doctorul X în Viena; el mi-a fost recomandat ca specialist de primă mână în domeniul bolilor nervoase și ca autoritate, căci eu sufăr de neurastenie sexuală. Doctor X a acordat imediat o deosebită atenție cazului meu și m-a examinat foarte precis, s-a interesat mai ales de următoarele: cu ce fată am căpătat gonoreea, dacă am depus un efort special pentru a o cuceri pe fată, cât a durat gonoreea și dacă tratamentul ei a fost legat de mari dureri. De asemenea, s-a interesat dacă înainte de gonoree am avut tulburări sexuale și dacă tulburările s-au instalat o dată cu izbucnirea gonoreei. Domnul doctor X a examinat urina și după trei zile mi-a comunicat că îmi poate promite *succes sigur*. Nu pot lăsa nemenționat că doctorul X a fost indignat când i-am comunicat că sunt în tratament medical deja de mai multe luni (cinci), iar tratamentul nu a fost însoțit de nici un rezultat. Doamna Y, sora doctorului X, care s-a interesat de la el cum a fost posibil ca eu să nu fiu însănătoșit în ciuda tratamentului ce a durat câteva luni, a aflat că am fost *greșit tratat* și că el este *unicul medic* din Viena care mă poate vindeca, adăugând „ceilalți medici vienezi nu l-ar fi făcut niciodată sănătos".

Cu aceste speranțe, am intrat în tratament la domnul doctor X. La început mi-a electrizat mâinile, după o săptămână mi-a electrizat partea de sus a corpului, brațe, piept, spate.Tratamentul dura un sfert de oră. După tratament, domnul doctor X a examinat tensiunea arterială și, după 14 zile, a constatat că îmi merge semnificativ mai bine, ceea ce el a comunicat doamnei Y. După patru săptămâni am comunicat domnului Z, cu care pe atunci eram în relații foarte apropiate, că încă nu simt nici o ameliorare, la care acesta a fost supărat, remarcând: „Unchiul a zis că deja îți merge semnificativ mai bine". În acea perioadă, sfârșitul lui mai, eram aproape de încheierea practicii mele judecătorești și aveam intenția fermă să prind un post de notar în provincie. Din acest motiv, l-am întrebat pe domnul doctor X cât timp va mai dura tratamentul. Domnul doctor X mi-a explicat: „Cel mult două luni și veți fi vindecat!" El cerceta zilnic tensiunea arterială și constata de multe ori că tratamentul progresează. La sfârșitul lui iulie, când după prognoza doctorului X trebuia să fiu vindecat, eram la fel de impotent ca la sfârșitul lui aprilie. Domnul doctor X a plecat în concediu, perioadă în care și eu am plecat în concediu, în ținutul meu natal. Domnul doctor X mi-a comunicat că se întoarce la Viena la mijlocul lui august și apoi foarte curând voi fi însănătoșit. Apoi mi-a dat instrucțiuni pe care trebuia să le

respect cu stricteţe (reţinere de la bere, vin, cafea). În prima jumătate a lunii august am plecat în ţinutul meu natal şi împotriva voinţei tatălui meu, care îşi bătea joc de mine că mă las chinuit cu electricitate de atât de mult timp, la mijlocul lui august, pe cea mai mare arşiţă, am plecat de la ţară la Viena.

La începutul lui septembrie a început din nou tratamentul electric. Doctorul X mi-a electrizat nu numai mâinile şi partea de sus a corpului, ci şi picioarele. Au trecut astfel săptămâni şi săptămâni, fără să intervină vreo ameliorare. În acea perioadă, aveam o înclinaţie pentru o fată şi mă gândeam să mă căsătoresc cu ea. Dar nu ştiam sigur dacă, ţinând cont de suferinţa mea, mă pot căsători şi l-am întrebat pe doctorul X ce gândeşte în legătură cu aceasta. El mi-a explicat că nu are nici un gând potrivnic. „Dacă vă spun că vă veţi însănătoşi, vă veţi însănătoşi! " Această discuţie a avut loc la mijlocul lui septembrie. La începutul lui noiembrie s-au instalat diverse neplăceri nervoase (angoasă, urinare frecventă, dureri) care m-au determinat să i le aduc la cunoştinţă doctorului X. Domnul doctor X mă liniştea mereu, explicându-mi că aceste neplăceri sunt doar trecătoare şi că în *câteva săptămâni* voi fi complet sănătos, starea mea poate dura *cel mult* două luni. El poate stabili această prognoză cu o siguranţă apodictică, întrucât posedă o vastă experienţă în chestiunile sexuale şi deja a vindecat mai multe cazuri de acest fel; un învăţător are deja o căsnicie fericită şi a conceput un copil sănătos. Dar pentru a mă însănătoşi foarte curând, trebuie să merg la el la consultaţie *de două ori pe zi*. Plecând de la premiza că un tratament electric mai susţinut duce mai repede către ţel, am mers de două ori pe zi la doctorul X. La începutul lui ianuarie, s-a produs o schimbare esenţială. Vroiam să concurez pentru un post de notar la ţară. I-am comunicat domnului doctor X că în curând, cel mai târziu la mijlocul lui mai, voi pleca la ţară şi l-am rugat să mă vindece cel mai târziu până atunci. Doctorul X mi-a promis sus şi tare că cel mai târziu la mijlocul lui mai 1909 voi fi complet vindecat. În acest context, precizez că în septembrie 1908 doctorul X îmi promisese că cel mai târziu până la sfârşitul lui decembrie 1908 mă voi vindeca pe deplin. Am mers din nou de două ori pe zi la doctorul X, am fost din nou electrizat cu cel mai puternic curent de două ori pe zi. Nici o urmă de rezultat, dacă nu enumerăm ca rezultat neplăceri ca: stări de angoasă, mai ales *oboseală, nechibzuinţă, lipsă de concentrare în muncă, proastă dispoziţie, depresii, ameţeli etc.* Mă plângeam aproape în fiecare zi doctorului X de neplăceri, dar el mă asigura mereu că voi fi complet sănătos şi totul se va termina cu bine. Un lucru pot să spun astăzi cu siguranţă şi anume, înainte nu am avut niciodată neplăcerile pe care le-am avut în timpul tratamentului electric. Astfel, se apropia mijlocul lui mai. Simţeam cu siguranţă că nu mă voi însănătoşi niciodată prin tratamentul doctorului X şi îmi spuneam că un tratament corect aduce rezultate după un an şi jumătate, în orice caz face simţită o ameliorare. Am primit diverse întăriri ale acestei păreri.

La mijlocul lui mai, aveam intenţia fermă de a pune capăt tratamentului; atunci, într-o zi, a sosit domnul doctor X şi mi-a comunicat că mă va hipnotiza.

Au trecut mai, iunie, iulie, doctorul X încă nu a început hipnoza. El spunea mereu că nu poate începe pentru că sunt prea nerăbdător şi nu am linişte sufletească. Întrucât pe vremea aceea suferam de *depresii* puternice, mergeam zilnic şi *seara* la doctorul X, care îmi electriza *abdomenul* în scopul înlăturării depresiilor. Întrucât în acea vreme, timp de zece luni, nu am ocupat nici un post şi a trebuit să trăiesc din bani lichizi – domnul doctor X era informat în orice privinţă – aveam ferma intenţie de a merge în provincie, totuşi m-am lăsat abătut de la hotărârea mea fermă prin promisiunile continue ale doctorului X de a mă vindeca complet. Domnul doctor X explica mereu că în câteva săptămâni voi fi sănătos şi aş fi fost sănătos de multă vreme dacă ar fi fost mai bune condiţiile mele materiale şi aş fi avut un echilibru sufletesc mai mare. Electrizările multiple nu mi-au ameliorat însă starea. Depresiile au încetat, eu, atât în profesie cât şi altfel, eram obosit, împrăştiat, *tensionat, prost dispus şi în mare măsură melancolic.*

La mijlocul lui iulie 1909, doctorul X a plecat în concediu şi s-a întors la Viena la începutul lui august. Am intrat din nou în tratament la el, am fost din nou electrizat cu cel mai puternic curent, din nou mi s-a luat tensiunea arterială în fiecare zi şi din nou mi s-au dat speranţe aproape zilnic în legătură cu vindecarea foarte apropiată. Eram deja disperat, nici o mirare când un om, timp de un an şi jumătate este electrizat zilnic de multe ori. La mijlocul lui octombrie 1909, doctorul X a început cu hipnoze. Se producea minunea. Doctorul X a început să-mi închidă ochii, să-mi mângâie ochii, fruntea, obrajii, braţele, pieptul, vorbindu-mi în timpul hipnozei: „Veţi fi în mod sigur complet sănătos! Vă pot asigura în modul cel mai precis pe baza experienţei mele anterioare! Bizuiţi-vă pe faptul că veţi deveni sănătos, fiţi sigur de acest lucru!" Nu am adormit şi am auzit tot ce-mi vorbea doctorul X. Pe vremea aceea, mergeam de trei ori pe zi la doctorul X. Devreme la ora opt, la prânz şi seara. Şi spuneam mereu doctorului X că în hipnoză pacientul trebuie să doarmă, la care doctorul X spunea mereu că mă va adormi. Se plângea mereu rudelor sale din cauza nerăbdării mele, spunând că aş fi fost de multă

vreme sănătos dacă aş fi avut echilibru sufletesc. Astfel, am ajuns la începutul lui decembrie 1909. Răbdarea mea era la sfârşit. În vremea aceea eram angajat definitiv la un avocat la ţară şi vroiam să plec la începutul lui decembrie, hotărâre pe care i-am comunicat-o doctorului X. El s-a supărat, alergând ca un sălbatic prin cameră, strigând ca din gură de şarpe că sunt atât de nerăbdător. „Dacă vă spun că vă veţi vindeca, vă veţi vindeca".

Va dura cel mult până la paşti 1910. Prin aceste afirmaţii solemne m-a făcut să mă hotărăsc să mă apropii din nou.

Doctorul X a continuat hipnoza. Eu nu adormeam. Astfel, am ajuns în februarie. La mijlocul lui februarie a murit tatăl meu. La Paşti, în 1910, când eu m-am plâns că tot nu sunt sănătos, deşi la sfârşitul lui decembrie 1909 el a susţinut sus şi tare, dându-şi cuvântul de onoare, că mă voi vindeca curând, el a pus eşecul pe seama *iritării mele* legate de moartea tatălui, a marii mele nerăbdări, a lipsei mele de încredere în el şi a proastelor mele condiţii materiale. Mi-a explicat însă că în 1910 de Rusalii voi fi complet sănătos. „Mergeţi pe drumul cel bun al însănătoşirii. " Mă hipnotiza mereu şi mereu, de două ori pe zi: la prânz, trei sferturi de oră până la o oră, uneori o oră şi un sfert, seara, o oră până la două ore. Dimineaţa şi la prânz eram electrizat în partea de sus a corpului, iar seara eram electrizat la abdomen. Nu adormeam; nu atingeam liniştea profundă; aveam ochii închişi şi auzeam mângâierile şi îndemnurile doctorului X. Atunci s-a produs ceva nou. Doctorul X mi-a dat două tablete (luminal) care aveau ca scop să mă aducă într-o linişte profundă, pentru a încuraja reuşita hipnozei. Reuşita a lipsit. Au sosit Rusaliile, sărbătoarea încântătoare, dar nu însănătoşirea. Dar docotrul X spunea că sunt pe drumul cel bun al vindecării, „succesul se află în faţa uşii". Cu cât se apropia mai mult vara, cu atât adormeam mai puţin.

Atunci, doctorul X mi-a dat timp de 14 zile o mare doză de brom; cu toate acestea, nu adormeam. Într-o zi, doctorul X a sosit explicând că ştie un mijloc prin care voi adormi imediat şi mi-a adus veronal, un mijloc despre a cărui influenţă funestă am aflat din păcate prea târziu. Era începutul lui iunie. Soseam zilnic, la ora opt seara, la doctorul X. În camera de aşteptare se afla un pahar cu apă, iar lângă el se aflau două prafuri pe care trebuia să le iau înainte de hipnoză. Am intrat în camera de consultaţii, am fost primit de doctorul X în modul cel mai prietenesc, am fost electrizat în zona abdomenului şi mângâiat în aceeaşi zonă şi am adormit. Am rămas în această stare până către miezul nopţii. M-am sculat obosit, sleit din această stare. În fiecare zi mă plângeam doctorului X că sufăr de oboseală deosebită. La care, doctorul X se supăra foarte mult şi striga: „Ce vreţi, îmi satisfac pentru dv. seara şi întregul meu timp. Aceasta vă este recunoştinţa?" Acest hocus pocus a continuat până către sfârşitul lui iulie 1910. Doctorul X a plecat din nou la ţară. Eram prăbuşit, inacapabil de muncă. Domnul docotr m-a încurajat cu ideea că voi continua tratamentul numai către septembrie, octombrie, după care voi fi complet sănătos (potent) şi voi rămâne astfel până la adânci bătrâneţi.

Domnul doctor X mi-a recomandat lecturi care să mă sustragă, lucrări de Stifter Grillparzer Halbe, mi-a prescris medicamentul *tinct valerian* şi a plecat urându-mi vară plăcută.

La începutul lui septembrie m-am întors la Viena, am fost primit de doctorul X în modul cel mai amabil. Studiase cazul meu şi întreaga literatură cu mare minuţiozitate, adesea meditase *întreaga noapte asupra cazului meu* şi acum ştie ce mă va duce sigur către scop. A început din nou să mă electrizeze şi să mă hipnotizeze, mi-a dat din nou veronal, praf şi pilule. Adormeam şi moţăiam până spre doisprezece-unu noaptea. A sosit sfârşitul lui octombrie, şi eu eram la fel de bolnav ca la începutul tratamentului. La începutul lui noiembrie 1910, doctorul X mi-a explicat că va face o pauză de veronal câteva zile. M-a încurajat cu cuvintele „în două zile poţi fi sănătos, trebuie doar să ai răbdare". Mi-a adus poezii de Goethe şi operele lui Darwin, m-a lăsat o oră să citesc şi apoi m-a expediat cu observaţia că îmi merge deja semnificativ mai bine. Mi-a cercetat tensiunea arterială şi a explicat că îmi poate garanta că până la cel târziu lui februarie 1911 voi fi complet restabilit. Această prognoză a fost făcută la începutul lui ianuarie 1911 şi mi-a provocat râsul. Doctorul X a reînceput cu hipnoze la începutul lui ianuarie, fără a-mi da însă veronal. Eu nu adormeam şi, în ciuda tratamentului electric continuu, nu înregistram nici o ameliorare. Se apropia mijlocul lui februarie. I-am comunicat că la 1 martie 1911 trebuie să părăsesc Viena şi că din acel moment voi pleca din tratament. Mi-am exprimat îndoiala că voi pleca sănătos din tratamentul său. Dar el m-a asigurat că poate fi vorba despre cel mult două zile.

În fine, am adormit câteva zile şi am simţit *la trezire de două ori o excitaţie sexuală*. Aceasta era către sfârşitul lui februarie. La începutul lui martie şi întreaga perioadă până la mijlocului lui martie nu am adormit şi nu am simţit nici o urmă de excitaţie sexuală.

Medicul mi-a explicat că nu m-am însănătoşit doar pentru că nu am echilibru sufletesc, totuşi la mijlocul lui martie voi pleca complet sănătos. Va trebui să-mi folosesc următorul concediu pentru continuarea tratamentului de hipnoză. El mi-a dat unele indicaţii importante. Mai ales seara trebuie să mă scufund într-o

liniște adâncă, ceea ce este premisa deșteptării lui libido sexualis. Astfel, am plecat la mijlocul lui martie 1911 în localitatea N., am rămas acolo până în octombrie 1912 și apoi m-am întors la Viena, unde am început tratamentul de hipnoză cu doctorul X. El m-a hipnotizat din nou, fără ca eu să adorm. *Către mijlocul lui noiembrie 1912 am simțit în corp o tihnă plăcută, pe care doctorul X, în cursul zilei, a întărit-o prin mângâierile sale* (organele sexuale nu erau totuși atrase în comunitatea de simțire). Încă de la trezirea senzației de plăcere, doctorul X a explicat că în câteva zile voi fi complet sănătos, că nici unul dintre toți ceilalți medici nu mă ajutase vreodată, pentru că ei nu aprofundau la fel ca el esența bolii. *În timp ce eu simțeam în întregul corp o pronunțată senzație de plăcere, la nivelul organelor sexuale nu se mișca nimic.* La mijlocul lui decembrie 1912 a trebuit să plec. Doctorul X mi-a explicat că după examen trebuie să vin din nou la Viena 14 zile, această perioadă va fi suficientă pentru a mă restabili complet. Am plecat în localitatea N., de unde i-am scris doctorului X că voi ocupa provizoriu un post. Doctorul X a răspuns că restul tratamentului trebuie să-l amân într-o anumită perioadă. „Încercați să treziți senzații de plăcere intensă *și nu consultați nici un medic*". M-am întors la Viena la începutul lui iulie 1913; dr. X a reluat tratamentul de hipnoză. Din nou, el a produs senzații *foarte plăcute* în întregul corp prin masaj și mângâieri, fără ca organele sexuale să fie atrase în comuniunea de simțire. *În timpul tratamentului mă simțeam foarte agitat și nervos.* El îmi spunea mereu că *meditase foarte mult asupra cazului meu și ajunsese la convingerea că suferința mea e complet vindecabilă.* După hipnoză mi-a dat cuvântul de onoare că în mod *sigur* mă va conduce *spre scop.* Dacă eram la medic, aveam o senzație de plăcere accentuată; dacă nu eram la el, eram în mare măsură nervos și iritat, sufeream de insomnie, nu aveam poftă de mâncare, îmi doream să stau de vorbă cu el etc. Astfel m-a tratat dr. X mai multe luni. În timpul tratamentului sufeream de o mare confuzie și de neliniște, astfel încât cei din jur vedeau în mod clar cât de nervos sunt, noaptea transpiram îngrozitor, sufeream de lipsa poftei de mâncare, și de stări de angoasă. Nici urmă de potență, nu aveam nici o dorință legată de femei. Dr. X îmi explica cu un echilibru înduioșător că în mod sigur mă va conduce către țel. Starea devenea tot mai rea. Tremuram din întregul corp, nervozitatea era de-a dreptul insuportabilă, sufeream în mod special de insomnie, împotriva căreia dr. X mi-a prescris adalină.

După ce s-a sfătuit cu un internist, dr. X a început cu injecții cu cacodil. Injecțiile erau punctul culminant al curei. În plus, el mi-a prescris sperminum-Poehl și arsenic.

Deveneam tot mai iritat și mai nervos, nu aveam alt gând decât cura și îmi petreceam întreaga zi plecând de la și venind la dr. X și dormind la dr. X. Dimineața mă trezeam cu palpitații și mă grăbeam spre el; la prânz se desfășura prima hipnoză și adesea rămâneam acolo trei ore; seara, era târziu, după miezul nopții, când în stare de amețeală, fără conștiința simțurilor mele, părăseam casa medicului. Era o pasiune ca alcoolul sau morfina. Vedeam că această cură nu are nici un sens și totuși nu mă puteam desprinde. Întotdeauna plecam de acolo plin de dorință și nesatisfăcut. Era ca și cum așteptam ceva măreț, o minune și această minune nu apărea. Eram tot mai iritat, mai inapt pentru viață și mă retrăgeam tot mai mult din calea femeilor și a fetelor.

Am devenit lipsit de voință și am pierdut orice putere. Nu aș fi venit nici la dvs. dacă nu m-aș fi destăinuit unui prieten care a fost îngrozit de tot ce a auzit ...El m-a adus la dvs. și sper că arta dvs. va reuși să mă redea vieții.

Acum este martie 1914, această cură a durat șase ani plini și simt că am o anumită dependență de dr. X. Dacă în prezent mă cheamă și mă asigură că în câteva săptămâni voi fi complet sănătos, trebuie să merg din nou la el. Sunt în puterea lui și nu mă pot apăra de el. Sunteți singura mea salvare! Ajutați-mă să fiu din nou sănătos și să-mi pot construi o viață nouă!

Aceasta este istoria bolii lui Viktor. În ciuda simplificărilor, am înfățișat-o în toată amploarea ei epică, pentru că este extraordinar de instructivă și ne arată diverse fenomene de transfer și atitudine homosexuală, cu o claritate care nu poate fi găsită altfel. Mai întâi spre salvarea onoarei dr. X care desigur este un foarte bun medic de boli nervoase, cu o formare clinică excelentă, aș dori să mă refer la faptul că el nu a tratat acest pacient atât de mult timp din interes material. El a primit o singură dată o sumă mică de la pacient și apoi a refuzat primirea unui onorariu, susținând că nu poate primi banii până când bolnavul nu va fi vindecat. Noi, psihanaliștii, știm cât de periculos este acest principiu. Apoi bolnavii nu mai au nici un motiv să se însănătoșească. Sunt provocate încăpățânarea lor și sentimentul lor de superioritate. Se ajunge apoi la o competiție între medic și pacient, în care medicul trebuie să cedeze pentru că el este complet la dispoziția pacientului. Dacă pacientul nu vrea, nu se însănătoșește. Vom reveni cu alte prilejuri la aceste tensiuni interioare între medic și pacient. Niciodată nu trebuie să se stea în acest mod la dispoziția unui nevrotic!

Dr. X l-a tratat pe bolnav din iubire! Nu este o formulare valabilă pentru un tratament gratuit. Este adevărul! El era îndrăgostit homosexual de pacientul său, fără să o ştie. La rândul său, Viktor a transferat întreaga sa iubire asupra dr. X. În aceste condiţii nu s-ar fi ajuns niciodată la o înclinaţie heterosexuală şi înţelegem faptul că prin acest „super tratament" Viktor a căpătat o fixaţie la dr. X. Toate aceste mângâieri şi masaje, această hipnoză, această şedere în poziţia culcat timp de ore în şir în camera medicului trebuie să-i fi creat bolnavului o tensiune afectivă imensă într-o stare de aşteptare libidoală în care un act homosexual ar fi fost o rezolvare. La acest act nu s-a ajuns întrucât nici unul dintre cei doi participanţi nu-şi conştientiza homosexualitatea. Încoronarea prin „injecţie" a avut loc – în loc de spermă care a fost obţinută doar sub formă de sperminum poehl – cu arsenic. Era un înlocuitor simbolic al actului ce lipsea. Adică, am motivele mele să presupun că nu s-a ajuns la nici un act în starea de somnolenţă produsă de veronal. El ar fi trebuit să producă o îmbunătăţire necondiţionată a stării dacă l-ar fi împins pe Viktor, poate pentru totdeauna, pe drumul homosexualităţii. Aşa, s-a ajuns doar la plăcere preliminară, care s-a exprimat printr-o tihnă plăcută. Pielea, ca zonă erogenă, a fost excitată până când a produs o senzaţie de plăcere, iar organul genital, care dezvăluie atât de trădător caracterul tratamentului, a fost scos din circulaţie. Cel puţin, în prima perioadă, căci mai târziu, aşa cum vom auzi, s-a întâmplat altfel. Este interesant cum s-a exprimat iubirea dr. X. El s-a temut că-l pierde pe pacientul care zilnic îi fură câteva ore din timpul său de muncă. Se gândea mereu la el. Nu la iubitul, aceasta nu ar fi îndrăznit să îşi mărturisească, ci la cazul interesant.

În primul rând, m-a intersat tipul de impotenţă al bolnavului nostru. Astfel a ieşit la iveală faptul ciudat că nu era vorba despre o impotenţă în sensul obişnuit al cuvântului. *Bolnavul se plângea doar de lipsa completă a libidoului.* Am accentuat deja, când am vorbit despre homosexualitate, cât de importantă poate fi o gonoree pentru apariţia homosexualităţii, căci activitatea heterosexuală este barată prin dezgust şi teamă. Şi în acest caz s-a ajuns la stingerea libidoului heterosexual abia după gonoree. Dar tocmai acest caz ne va arăta cât de multe forţe concură pentru a produce un simptom. Viktor, aşa cum a arătat, a încercat şi după gonoree câteva acte cu prostituate. *S-a ajuns la o erecţie fără cusur ... dar orgasmul a lipsit complet şi nu a fost atins în ciuda tuturor străduinţelor.*

Deci era vorba despre un caz de lipsă a orgasmului, aşa cum se întâmplă atât de frecvent dacă obiectul sexual aflat la dispoziţie şi scopul sexual secret nu se suprapun. Pentru femei el era potent şi o menajeră cu care făcuse câteva încercări nu îi putea fi suficient de recunoscătoare pentru ... potenţa sa extraordinară. Deci, el era impotent referitor la detumescenţa sa. Impulsul de contractare (Moll) era netulburat. Firește, prim avansarea tratamentului, au încetat şi încercările şi libidoul său s-a rezolvat prin poluţii şi rare acte onaniste. În ultimii doi ani ai tratamentului, el a reînceput să se masturbeze pentru că se temea chiar să nu devină nebun. Încă o dovadă că masturbarea trebuie să înlocuiască actul adecvat şi, de aceea, este mai apreciată decât coitul. Tratamentul mai scoate la lumină un factor. În timpul hipnozei, el avea erecţii puternice, pe care doctor X le aprecia foarte favorabil. „Trebuie să fiţi erect mai întâi aici, apoi veţi merge şi la femei!" Nu am putut să cercetez niciodată dacă în perioadele de somn s-au produs alte acte pentru că, din motive de colegialitate uşor de înţeles, nu am putut să întreb niciodată. Cred însă, aşa cum am spus, că mai degrabă *nu* decât *da*. O scurtă explicare a forţelor homosexuale a acţionat foarte favorabil asupra bolnavului. La fel interdicţia de a încerca un coit, faţă de care asemenea pacienţi se simt obligaţi. Interdicţia acţionează mult mai favorabil decât recomandarea coitului pentru că, ulterior, coitul este conceput ca un triumf asupra medicului. Într-o zi, bolnavul vine triumfând şi povesteşte că nu a respectat interdicţia şi, cu toate acestea, a fost strălucitor. Scurta analiză aduce uimire după uimire. Mai întâi relatează că de când este impotent locuieşte la o femeie pe care a iubit-o mai întâi ca fată. Cum a ajuns la ea?

„M-a întâlnit odată pe stradă şi mi-a povestit că s-a căsătorit, dar că totuşi trebuie să vin să locuiesc cu ea."

„Aţi acceptat imediat?"

„Da ... Sincer vorbind ... mai demult o dorisem foarte mult şi ea nu era de cucerit. Am sperat să recuperez pierderea." „Aţi devenit tandru cu ea?"

„...(după o pauză). Nu. I-am dat un sărut în prima zi şi am constatat că îi miroase gura."

„V-a provocat în vreun fel?"

„Mai mult decât clar. Evident. Ea spera că eu voi fi prietenul ei de casă. Dar la o examinare mai apropiată, nu mi-a plăcut. Este o şleampătă, cum se spune în Viena. În casă nu este niciodată ordonat îmbrăcată, umblă cu bluze murdare. Nu pot să sufăr aşa ceva. Ca să doresc o femeie, trebuie să o văd curată."

El depreciază această fiinţă în toate modurile posibile. O găseşte murdară, constată acest miros al gurii pentru a se proteja de încercare. Analiza relevă că, interior, el este foarte credincios şi nu este niciodată în stare să cucerească o femeie căsătorită. Deci, am găsit un factor foarte important pentru impotenţa sa. Mărturiseşte că în prima perioadă a tratamentului la dr. X avea încă frecvent vise de poluţie, în care obiectul era menajera sa. Dezgustul faţă de murdărie nu este adevărat, el se dovedeşte a fi o puternică atracţie sexuală. O mică observaţie al lui Viktor pare să releve că mama sa umblă prin casă foarte neglijentă şi că, în acelaşi timp, mama este reprezentată în psihogeneza impotenţei. În realitate, îşi iubea mama mai presus de orice pe lume şi aproape întotdeauna îşi petrecea la ea pauzele în tratamentul dr. X. Dintre cei zece fraţi, el este preferatul mamei. În timp ce fraţii săi se bucurau de mari libertăţi, el era tot timpul supravegheat de mama sa. Avea paisprezece ani când a vrut să închege o relaţie cu o menajeră. Dar mama a sosit repede şi i-a făcut o scenă îngrozitoare.

Mai târziu a trebuit să-i jure că nu va avea relaţii sexuale cu nici o fată înainte de căsătorie!

Mama locuia la ţară şi a pretins acest jurământ înainte ca el să meargă la studii universitare în metropolă. El a putut să jure liniştit, pentru că era plin de idealuri şi îşi propusese să rămână cast. Pe atunci era şi foarte religios. Mai târziu, şi-a pierdut religiozitatea şi nu şi-a făcut nici un scrupul pentru sperjur. Abia când a apărut gonoreea a conceput-o ca pe o pedeapsă divină pentru sperjur. Exista, deci, o mare inhibiţie care, înainte de căsătorie, ridica o mare barieră între el şi femeie.

O iubeşte pe mama sa mai mult decât a iubit vreodată o femeie. Vorbeşte şi despre reprezentări legate de cerinţa sexuală în copilărie, la fel ca şi despre vise de incest care îl făceau foarte nefericit după trezire.

Nu lipsesc nici evenimentele homosexuale din perioada copilăriei, dintre care unul merge mult dincolo de actele onaniste obişnuite realizate în comun.

Cel mai important lucru în tratament a fost separarea de dr. X, de hipnoză, rezolvarea transferului foarte repede produs şi care i-a permis desprinderea de dr. X. După patru săptămâni am putut să îl eliberez de tratament, bineînţeles cu indicaţia de a nu face experimente periculoase. Jurământul dat mamei îl îndrepta spre o căsătorie. Dar el m-a uimit cu comunicarea că orgasmul în cadrul coitului a revenit deja, el a făcut totuşi o încercare împotriva permisiunii mele. La scurt timp, s-a îndrăgostit de o fată bogată, s-a logodit cu ea, s-a căsătorit la puţină vreme după aceea, a devenit un bărbat căsătorit potent şi astăzi este deja tatăl mai multor copii.[1]

Ca şi în cazul psihogenezei dispareuniei, şi în etiologia unei impotenţe psihice se găseşte un jurământ sau un legământ care împiedică apariţia orgasmului şi chiar, adesea, cauzează o grea impotenţă. În cele mai multe cazuri, sunt jurăminte pe care omul le-a făcut faţă de el însuşi şi par mai puţin agravante, dar cunosc cazuri în care un legământ făcut în biserică sau o promisiune făcută pe patul de moarte, un jurământ pe viaţa unei rude apropiate joacă un rol.

Tulburările de orgasm au adesea legătură cu asemenea legăminturi şi jurăminte care aparent sunt uitate, dar cu toate acestea forţa lor inhibitoare a rămas în inconştient. În momentul plăcerii celei mai mari, răsare din interior avertismentul: nu ai voie să simţi! Vom vedea cu alte ocazii cum pot bolnavii să obţină acest „a nu simţi" printr-o abatere. Sau ei se gândesc inconştient la un alt obiect sexual, la un altfel de satisfacere, îndepărtează prezentul şi realitatea prin trecut şi fantasmă.

Un exemplu din experienţa mea ilustrează în mod clar esenţa acestei tulburări.

---

1 Nu numai că Stekel nu a rezolvat transferul în patru săptămâni, dar a prilejuit un transfer de substituţie (intervenind imediat după prima terapie, el a jucat un rol, rolul salvatorului, fără să-l analizeze). Stekel analizează cu subtilitate registrul homosexual al relaţiei medic pacient, dar nu sesizează regresia profundă a pacientului în această relaţie, până la starea de neajutorare a sugarului. Problema cea mai profundă a pacientului pare să fie cea a separării. Stekel îl ajută să o rezolve pe moment, dar neanalizând-o, ceea ce s-ar fi putut realiza într-o cură psihanalitică, de durată. Trebuie specificat că problema separării, deci a trăirilor primare, din perioada primului an de viaţă, este studiată abia de psihanaliza ultimelor decenii. (N.t.).

Dl. T.W., în vârstă de 39 de ani, se plânge de lipsa orgasmului de câteva luni. Potența sa a fost întotdeauna fără cusur. Cerința sa sexuală era întotdeauna foarte mare și nu-i era niciodată de ajuns o singură femeie; pe lângă soția sa, el avea întotdeauna câteva alte obiecte, deși el susține că își iubește soția și are o căsnicie fericită. Cu trei luni în urmă i s-a întâmplat pentru prima oară să nu poată obține deloc orgasm. Deși s-a străduit timp de o oră, a reușit doar să transpire, să aibă o ușoară amețeală și palpitații, astfel încât a trebuit să renunțe. Această lipsă a orgasmului s-a întâmplat cu o fată pe care a întâlnit-o pe stradă. Ea nu era prostituată, dar el și-a făcut gânduri și s-a temut de o infecție. Își explică lipsa orgasmului prin această circumstanță. Numai că orgamsul a lipsit și cu soția sa. Și, de când i s-a întâmplat prima oară este ca vrăjit. „A intrat diavolul în mine sau sunt bolnav? Nu mai pot să ajung la nici o plăcere."

Mai întâi mă interesez dacă nu are în fața ochilor imaginea unei anumite femei. Neagă. O iubește doar pe soția sa. Oricât de ciudat sună, în ciuda tuturor infidelităților, el îi este credincios. Cu ea a simțit întotdeauna cea mai mare plăcere. Totuși, este infidel. S-a obișnuit să aibă raporturi sexuale conjugale în fiecare zi pentru a-și *scoate* infidelitatea. Ceea ce nu-l împiedică să se uite după orice fată frumoasă și orice femeie senzuală și eventual să intre în relații cu ea.

„Soția dv. știe de infidelitate?"

„Jură că îi sunt credincios. Nu m-a socotit niciodată vinovat de ceva. Doar o singură dată. "

„Cum așa?"

„Soția mea are o particularitate ciudată. Este telepatică. A simțit întotdeauna când îi eram infidel. Ajungeam acasă și îmi povestea că la o anumită oră i-a fost rău. O durere ca și cum cineva i-ar fi înfipt un pumnal în inimă. Numea acestă durere criza ei de inimă. Dar i se întâmpla întotdeauna în orele în care îi eram infidel. Dar ea nu avea nici o bănuială că eu puteam să încalc fidelitatea, pentru că totuși aveam raporturi sexuale cu ea în fiecare noapte și ea știa de la prietenele ei ce performanță extraordinară era aceasta.

Doar o singură dată s-a întâmplat altfel. Eram cu o englezoaică foarte rasată, o tânără de la conservator, plină de temperament. Participase în mod sigur și la școala de maeștrii ai iubirii. Căci nu mai trăisem așa ceva în ce privește ardoarea și rafinamentul. Nici eu nu am dat înapoi. Au fost poate cele mai înflăcărate ore de iubire din viața mea. Când am ajuns acasă, am găsit-o pe soția mea în pat. Avusese o criză de inimă gravă, ca niciodată până atunci. M-a întrebat pentru prima oară cu îndoială: „Unde ai rămas atât de mult timp?" Ca de obicei, am pretextat cu afacerile. Apoi a găsit că sărutul meu este „ciudat " și mi-a adulmecat hainele. „Astăzi miroși atât de ciudat. Unde ai fost? Ce fel de parfum este acesta?" Am susținut cu tărie că îmi spălasem mâinile la cafenea, iar săpunul fusese foarte parfumat. Soția mea m-a privit cu ochi mari și mi-a cerut să jur pe viața copiilor noștri că în căsnicie i-am fost întotdeauna fidel. Ce puteam să fac, am jurat fals deși mă înspăimânta acest lucru. Știam că soția mea nu mi-ar trece cu vederea infidelitatea și cu aceasta s-ar duce fericirea mea conjugală. Așa încât, am jurat tot ce a vrut ea."

Acum îmi era clar că gândul la jurământul fals și încă pe viața copiilor săi, pe care îi iubea mai presus de orice, a fost cauza tulburării. Tulburarea a apărut astfel: din străfundurile conștiinței sale pândea gândul sperjurului și gândul că Dumnezeu îl va pedepsi. Pentru a se căi, renunțase deja la escapadele sale și își construise suplimentar următoarea legătură indestructibilă: atât timp cât îi vei fi credincios soției sale, copiii tăi nu vor muri! Această legătură îi plutea prin fața ochilor. Dar nu a putut să-și țină promisiunea. Era prea slab. Atunci s-a anunțat conștiința sa, amestecându-se cu virtutea, retrăgându-i premiul de plăcere al sexualității, orgasmul. Vindecarea s-a produs mai întâi prin ejaculare fără orgasm. Curând după aceea, printr-un orgasm timid și, în decurs de câteva luni, orgasmul a revenit la vechea forță. La escapadele sale a trebuit să renunțe, întrucât extraconjugal nu putea atinge orgasmul.

Concluzii şi perspective

O calitate a naturilor superioare este aceea că ele întotdeauna văd simbolic lumea, cu toate particularităţile ei.

Hebbel

Dacă aruncăm o scurtă privire asupra diferitelor tulburări pe care le-am descris în această lucrare, ne vedem chinuiţi de un gând: nu este vorba despre cazuri rare, despre excepţii, ci despre tulburări larg răspândite, caracteristice pentru timpul nostru, care îşi pun pecetea asupra lui. Bolile epocii, aşa cum am descris, sunt boli sociale, în cel mai pronunţat sens al cuvântului.

Asemenea boli ale epocii nu sunt condiţionate doar individual. Ele sunt expresia tendinţelor sociale, ele ne dovedesc că întreaga noastră cultură este bolnavă. Ar fi foarte ispititor să dovedesc, ca iubitor de oameni, că o înţelegere sănătoasă a sexualului ar trebui să facă sănătoasă întreaga omenire. Numai că, pentru a pune la cale îmbunătăţiri sociale, forţa individuală nu este suficientă. Mişcarea sa va cuprinde doar o anumită pătură culturală superioară şi marea majoritate a oamenilor va trăi în vechea mizerie şi va muri în vechile dureri.

Cât de des am auzit pe unii făcând creştinismul răspunzător pentru actuala situaţie! M-am referit deja la faptul că creştinismul este doar un fenomen pe care epoca l-a născut pentru a se apropia de scopul ei secret.

Şi acest scop – ce nu se poate nega – este *o rafinare, o înnobilare, o îmbunătăţire a sexualităţii noastre.* Omul se dezvoltă de la

animal către divinitate. Ne găsim acum într-un punct oarecare al evoluției și toate bolile noastre sociale sunt o jertfă imensă pe care omenirea trebuie să o plătească pentru această dezvoltare. Dezvoltarea este biologic întemeiată. Ea poate fi cuprinsă în cuvintele următoare: *Omul măduvei spinării devine un om al creierului.*

Ceea ce am descris noi în nenumăratele istorii ale suferinței, cum aș dori să numesc istoriile bolii pe care le-am cunoscut, este de fapt lupta dintre creier și măduva spinării. Viața sexuală a animalului este un imperativ al măduvei spinării. Creierul se află în serviciul măduvei spinării. Așa trebuie să fi fost alcătuit omul primitiv. Toate gândurile și năzuințele sale au ca scop doar să îndeplinească poruncile măduvei spinării, instinctele. Omul cultural se află într-o luptă permanentă cu omul primitiv. „A fi Dumnezeu" înseamnă a sta dincolo de instinctele sale, înseamnă a fi învins pământescul, animalicul. Noi toți tânjim după o înviere a omului interior mai nobil, după o spiritualizare a întregii vieți. Dumnezeu este un scop, este idealul nostru proiectat în infinitate. Dumnezeu este viitorul.

În omul cultural se luptă trecutul și viitorul. Prezentul suportă consecințele acestei lupte veșnice și amare. Această străduință de a trece dincolo de sine, această luptă pentru libertate în fața instinctelor sale se exprimă ca un „instinct antisexual" (James), care își pune pecetea asupra timpului nostru. Dacă reducerea sexualității este prea puternică, se ajunge la un curent opus și trecător, pare că s-ar fi ajuns la o renaștere a libertății sexale. Dar este o cumplită iluzie. Este doar o creastă a valului, trecătoare. Însă întreaga curbă crește în direcția indicată. Acest lucru ne este arătat de toate aceste istorii ale suferinței la care ne-am referit. Acești oameni sunt martiri ai omenirii, au fost bătuți pe curcea nevrozei, fiecare este un mântuitor pentru sine și pentru întreaga omenire. Așa se face că am putut găsi atât de multe nevroze cristice.

Activitatea sexuală devine iubire. Creierul se întreabă în legătură cu scopul și sensul instinctului sexual. Plăcerea nu mai este un scop în sine. Omenirea și-a sacrificat dreptul ei la plăcere și fericire. Neodihnita voință de putere trece în interior și apare fenomenul luptei cu sine, se formează autostăpânirea, se dezvoltă oameni care sunt slabi în fața celorlalți, dar puternici față de ei înșiși.

Am găsit aceste idei exprimate cu toată ascuțimea de Nietzsche. Mă refer la vestitul pasaj din *Genealogia moralei,* în care *el vorbește despre nașterea conștiinței.*[1] Am plecat de la observarea bolnavilor mei și am ajuns la același rezultat. Nu prin Nietzsche m-am lovit de aceste legături. Le cunoșteam deja când le-am găsit la marele psiholog. În același timp, aceste adevăruri trebuie impuse multor oameni. Ele plutesc în aerul epocii noastre.

Este deosebit de semnificativ că din diverse direcții s-a ajuns la rezultate asemănătoare. Cartea mea este dedicată medicilor, pentru că fără cunoașterea temeiurilor individuale și sociale ale parafiliilor, ei nu pot să-i ajute pe cei care suferă. Medicul are misiunea grea de a cerceta conștiința rea individuală și de a se ocupa de descărcarea individuală. El trebuie să se străduiască să pregătească un acord individual și să deschidă bolnavului izvoarele baricadate ale plăcerii. El trebuie să facă de găsit punctele care, în lupta dintre creier și măduva spinării, permit o zonă de armistițiu.

---

1 „Eu consider conștiința încărcată drept profunda stare morbidă în care omul a trebuit să cadă sub influența acelei tranformări, cea mai radicală pe care a suferit-o vreodată, a acelei transformări care s-ar produce când el se află definitiv legat în lanțul societății și al păcii. Anumite animale acvatice, constrânse să se adapteze la viața terestră sau să piară, acele semi-animale atât de bine adaptate vieții sălbatice, războiului, curselor vagabonde și aventurilor, și-au văzut dintr-o dată toate instinctele depreciate și „făcute inutile" de atunci au fost forțate să meargă pe picioarele lor și „să fie ele însele", de unde până atunci le plimbase apa: o greutate enormă le strivea. Se simțeau inapte pentru funcțiunile cele mai simple, în aceea lume nouă și necunoscută nu mai aveau ghidul de altă dată acele instincte regulatorii, inconștient infailibile, erau obligate să gândească, să deducă, să calculeze, să combine cauzele și efectele, nefericitele! Se trezeau reduse la conștiința lor, la organul lor cel mai slab și mai neîndemânatic! Cred că nicicând nu a existat pe pământ un asemenea sentiment de suferință, niciodată un rău atât de apăsător! Adăugați la aceasta faptul că fostele instincte nu renunțaseră dintr-o dată la pretențiile lor! Însă e greu și adesea imposibil a le satisface: au fost, într-un cuvânt, forțate *să-și caute satisfactii* noi și *subterane.* Toate instinctele care nu au un debușeu, pe care o anumită forță represivă le împiedică să izbucească în afară, *se întorc înapoi* – este ceea ce eu numesc *interiorizarea* omului: astfel se dezvoltă în el ceea ce mai târziu se va chema „sufletul" său. Întreaga lume interioară, de origine prea slabă pentru a fi ținută în secret, s-a dezvoltat și amplificat, a câștigat în profunzime, în lărgime, în înălțime, când expansiunea omului spre exterior a fost *îngrădită.* Aceste formidabile

Creierul se răzbună pe măduva spinării printr-o monstruoasă suprastructură de inhibiții, care pun piedici funcției ireproșabile a actului reflex sexual; dar măduva spinării năzuiește să cucerească din nou zona de valabilitate a creierului. Omul de nivel cultural ridicat devine impotent; ca urmare a năvalei fantasmelor sexuale, el nu poate munci și nu-și poate îndeplini misiunea socială. Acestea ar fi două exemple practice pentru ilustrarea modului în care văd această luptă.

Întregul viitor al omului stă în spiritualizarea sexualității. Iubirea pune întotdeauna pretenții mai mari de participare a psihicului. Ea este cea mai grea problemă pentru omul cultural. Numărul căsniciilor nefericite crește, pentru că cerințele celor ce iubesc, față de partener, devin tot mai mari, din punct de vedere sufletesc. Aceasta este marea criză sexuală prin care trecem. Ea cere o reformă a fundamentelor noastre sociale... Mă refer la o *reformă a căsătoriei*. Căsătoria în forma ei actuală devine de nesusținut. Este ceea ce ne-au dovedit cărțile despre femeia frigidă și despre impotența bărbatului, cărțile pe care le avem la dispoziție. Mi se pare că aici încep forțele viitorului și că nemulțumirea generală față de starea actuală, în această privință, a atins

bastioane pe care organizarea socială le-a ridicat pentru a se proteja împotriva fostelor instincte de libertate – și trebuie să așezăm pe primul loc, între aceste mijloace de apărare, pedeapsa – au reușit să întoarcă toate instinctele omului sălbatic, liber și vagabond, *contra omului însuși*. Ranchiuna, cruzimea, nevoia de persecuție – toate acestea s-au îndreptat împotriva posesorului unor asemenea instincte: acesta este originea „conștiinței încărcate". Omul care, în absența opreliștilor și a dușmanilor externi, strâns în menghina regularității moravurilor, se sfâșia cu nerăbdare, se persecuta, se măcina, se înspăimânta și se maltrata el însuși, acest animal pe care vrem să-l domesticim și care se izbește de gratiile cuștii sale până când se rănește, această ființă pe care lipsurile o fac să tânjească în nostalgia pustiei și care fatalmente trebuia să afle în el un teren al aventurilor, o grădină a supliciilor, un ținut periculos și nesigur, acest nebun, acest prizonier al aspirațiilor disperate, a devenit inventatorul „conștiinței încărcate".

Însă atunci a fost introdusă cea mai mare și mai neliniștitoare dintre toate maladiile, de care omenirea încă nu s-a vindecat nici astăzi, omul maladie a omului, bolnav *de el însuși*: consecință a unui divorț violent de trecutul animal, de un salt și o cădere în același timp. În situații noi, în mijlocul unor noi condiții de existență, ale unei declarații de război contra fostelor instincte care până atunci constituiseră forța sa, bucuria și caracterul său redutabil". În versiune românească, traducere de Darie Lărărescu, Editura Mediarex.

cel mai înalt grad. Familia, care ajută la monopolizarea sexualității, devine astăzi dușmanul sexualității.

Problema nevroticilor este problema familiei. De cele mai multe ori ei sunt incapabili să se desprindă de familia lor și să întemeieze o nouă familie. Sau încearcă acest lucru și devin nefericiți. Astfel, trebuie să înțelegem tulburările individuale ca expresie a acestei lupte a totalității cu familia. Autoerotistul și homosexualul se opun îndatoririi sociale de a întemeia o familie, femeia frigidă se revoltă împotriva menirii ei sexuale prin vaginism și anestezie și chiar și impotența bărbatului ne-a arătat că are relații cu căsătoria; ea înseamnă o teamă de căsătorie; ea fie apare prin căsătorie, fie este vindecată prin căsătorie.

Problema sexuală arată, deci, relațiile sale importante cu familia. Trebuie să ne imaginăm mai ales că primele bariere sexuale au fost stabilite de familie. Trebuie să fi fost în interesul omului primitiv să-și apere averea: soția sa și copiii săi. Ei erau averea sa. Așa trebuie să se fi stabilit prima înțelegere. Fiecăruia îi aparține femeia sa și cel care ia femeia altuia suportă pedeapsa și proscrierea din partea întregii comunități. Fiecare își retrage familia din grup. Dar comunitatea se răzbună pentru această retragere prin instalarea barierei incestului. Familia a trebuit să devină proprietatea statelor primitive. Bărbatul avea doar dreptul asupra soției sale. *Copiii aparțineau tuturor!* Omenirea a mestecat și a înghițit greu acest ultim imperativ social, fără să-l poată digera. Dizolvarea familiei merge astăzi atât de departe, încât căsniciile cu un singur copil devin tot mai frecvente. Cele cu mulți copii sunt excepții. Părinții se opun faptului de a fi doar părinți. Femeia vrea mai mult de la viață, bărbatul se apără de costurile pricinuite de copii. Familiile cu un singur copil crează cei mai gravi nevrotici. Este mai ușoară despărțirea de zece copii decât de unul singur. Întotdeauna decăderea unei instituții începe cu utilizarea ei extremistă. Familia ucide familia. Familia cu unul sau doi copii produce nevrotici inapți pentru familie. De obicei, ei înseamnă sfârșitul familiei.

Familia nu mai este protecția individului, garanția fericirii. Am văzut că problema alegerii în iubire devine tot mai grea și mai complicată. Femeia frigidă și bărbatul impotent își datorează suficient de des suferința căsniciei nefericite. Aici trebuie slăbite legăturile ale căror forțe sub tăiate adânc în carnea omenirii. Educația pentru căsătorie ar fi una dintre cele mai importante sarcini ale omenirii.

De asemenea, am putut să constatăm mereu cât de nefericit este clivat omul cultural modern. Progresul disocierii interioare este de neoprit. Omul cultural nu mai este capabil să reunească într-un suflet unitar sufletele sale parțiale. El nu vrea ceea ce vrea, astfel încât nu mai poate ceea ce a vrut să poată.

În toate analizele am pătruns mereu până la stratificarea bipolară a sufletului său: impulsul către libertate și tendința de a se lega, conștiința sexuală și imperativul sexual, tendințele poligame și cele monogame, nevoia de variație și factorul de inerție (conservatorism), ateismul extern, libertate spirituală de paradă și religiozitate interioară (ascetism). Ură și iubire, încăpățânare și ascultare, „voința de putere" și „voința de supunere".

Nici o suferință nu ne arată mai clar acest clivaj interior al omului cultural decât impotența psihică, a cărei psihogeneză am analizat-o în cadrul nenumăratelor istorii ale bolii.

Este clar că numai o reorganizare completă a educației poate crea transformare și ameliorare. Nu se pot forma oameni cu adevărat liberi printr-un fundament religios în tinerețe. Nu există decât o singură libertate: cea interioară. *În tinerețe trebuie să se pună piatra de temelie a unui alt om liber, nobil.* Basmul despre vina omului, conștiința vinovăției istorice, despre păcatul strămoșesc al instinctului sexual nu mai este capabil în vremea noastră să creeze o nouă generație sănătoasă. Ceea ce este întipărit în tinerețe, rămâne indestructibil toată viața. În lături cu educația prin teamă, cu amenințarea cu pedeapsa iadului și pierderea veșnicei mântuiri! În lături cu concepțiile învechite despre josnicia instinctului sexual, despre lupta împotriva naturii animalice! Copiii să fie învățați în spiritul iubirii pentru bine și frumos, din iubire pentru bine și frumos. Să se sădească în sufletele lor sensibile prețuirea pentru marea flacără, care ne încălzește întreaga viață. Din iubirea care curpinde și conține totul, în forma căreia ei se pot exprima întotdeauna.

O istorie a bolii ne aduce încă o dată în fața ochilor întregul tragism al omului cultural clivat.

> Un funcționar în vârstă de 38 de ani mă consultă din cauza impotenței. De zece ani trăiește într-o căsnicie nefericită. Acum a găsit ființa care îl poate face fericit. Arde de pasiune. Ea în sfârșit îi cedează și vrea să-i dea ascultare; iar el, pentru prima oară în viață, este impotent. Rămâne și în continuare impotent,

chiar și atunci când doarme o noapte întreagă împreună cu iubita sa. A trebuit să constat că religiozitatea sa interioară instituie un veto de neînvins față de un coit în afara căsătoriei.

În ciuda tuturor străduințelor fierbinți, nu poate învinge această natură interioară. Copiii săi și religiozitatea sa interioară îl leagă de o femeie pe care nu o iubește. Scrisoarea care urmează poate să ofere o mărturie despre chinurile sale sufletești. El s-a îndreptat spre idealul său de neatins:

„Destinul nu m-a răsfățat cu adevărat niciodată. Am trecut printr-o școală a vieții dură, începând cu copilăria lipsită de soare, continuând cu o tinerețe săracă în bucurii, pustie, cu o căsnicie tristă, nefericită, a cărei sărăcie s-a accentuat și mai chinuitor din cauza nevoilor materiale, a luptei pentru existență chinuitoare, a conflictelor pline de ură; la toate acestea a contribuit esența mea din naștere nefericită, compusă din bunătate altruistă, blândețe, considerație, o esență căreia îi lipseau atât de mult egoismul brutal sănătos, atitudinea de afirmare a vieții lipsită de menajamente. Ținând cont de acest om interior atât de nefericit înzestrat, în plus, de vicisitudinile luptei pentru existență, de întâmplările nefericite, care putea fi rezultatul, care putea fi destinul meu? Cu toate acestea, dintr-un suflet profund sensibil, ieșea o mare dorință de fericire! Astfel, anii nesatisfăcători ai căsniciei mele lipsite de bucurii, chinuite, au fost o căutare necontenită și o dorință de satisfacție a vieții. Fără liniște, hoinăream cu o dorință chinuitoare de căutare a fericirii. Întotdeauna, doar o scurtă auto-amăgire, căreia îi urma amara deziluzie.

Atunci te-am întâlnit pe Tine! Și am recunoscut curând că am găsit în tine un om care însemna pentru mine fericire și satisfacții. Și dorința mea fierbinte, nesatisfăcută, fără odihnă, a atâtor ani netrăiți, a făcut popas la tine și nu a vrut să meargă mai departe. Și a început perioada minunată a cererii de iubire, cu farmecul ei nespus, dulce, cu intimitatea ei, cu siguranța ei plină de căldură și sinceritate, cu orele celei mai curate și adânci bucurii și intimități. În acest timp tu erai bogată și frumoasă! Și această porțiune de drum pe care o parcurgeam strâns înlățuiți, care ne permitea să nu uităm niciodată, ne oferisem unul altuia o atât de multă frumusețe, că am fi ingrați și superficiali dacă am uita vreodată această porțiune de drum însorită, înflorită. Destinul nu are disponibile multe asemenea ore de sărbătoare pentru viața noastră scurtă și săracă. Și chiar dacă de acum încolo nu am mai avea într-adevăr nimic să ne oferim, nu am avea voie să ne spunem niciodată că a fost un timp pierdut cel pe care l-am putut trăi împreună. Nu multor oameni le este dată o asemenea primăvară înflorită a iubirii, o asemenea frumusețe bogată a nă-

zuinței și tocmai intimitatea tandră, subtilă a năzuinței mele amoroase le-a prins în captivitate; sufletul tău sfios, trist, minunat tindea spre mine și își întindea rădăcinile spre mine, scoțând din ființa mea o nouă forță de viață și o nouă bucurie a vieții, care te învăluia cu o forță a iubirii mai apropiată, credincioasă și plină de căldură. Și Tu, cea care erai rănită de moarte din cauza unei mari nefericiri care Te nimicea, Tu, cea care nu mai puteai crede niciodată într-o însănătoșire, încet te-ai însănătoțit. Și dacă aceasta a trebuit să fie soarta noastră, ca drumurile vieții noastre să se despartă pentru totdeauna, dacă Tu trebuia să găsești încă o dată un alt om, fericirea și satisfacția vieții, atunci gândește-te câteodată cu drag și cu bunătate la mine, cel a cărui iubire Te-a făcut capabilă de fericire și a împiedicat ca Tu să te pierzi în disperarea adâncă. Și poate că așa a vrut mișelia destinului, ca toată dorința și lupta mea și toată năzuința mea de mai târziu, plină de disperare, îndreptată spre Tine, să vă netezească, Ție și unui altuia, drumul către fericire.

Și apoi a venit vremea în care luptele mele fără odihnă, neobosite, amare, dulci și chinuitoare în același timp, să te vizeze. Forța mea de viață mult reținută și adunată în anii de negare a vieții se înălța puternică, sângele meu fierbea furtunos, doar o privire a ochilor Tăi, o ușoară atingere a mâinii Tale, apropierea ta fizică mă amețeau și făceau să-mi fiarbă sângele furtunos, încât eram eu însumi uimit de acest farmec, de această dorință furtunoasă, fierbinte, cu o forță a iubirii atât de senzuală. Și Tu opuneai năzuinței mele o rezistență supraomenească și totuși pe jumătate aprobatoare, pentru ca apoi să mă refuzi din nou cu totul. Și aceste emoții și lupte îngrozitoare, ca urmare a stărilor fiziologice naturale însoțitoare, mi-au pregătit durere și chin corporale. Tu depuneai nu numai rezistență fizică, ci aduceai și toate argumentele morale, mi-ai spus să mă gândesc la consecințele posibile, ai încercat să-mi faci clar că Tu însăți nu te poți mulțumi cu asemenea situații; și totuși, am simțit cum rezistența Ta slăbește încet, dar continuu, cum și în Tine sângele a învins și apoi a venit ceasul pe care l-am așteptat cu o dorință atât de chinuitoare, ceasul în care a fost ruptă rezistența Ta, dar, spre spaima mea și forța mea! Ce a urmat este prea amar și prea trist pentru a transcrie în cuvinte.

Nu am lăsat nimic neîncercat, m-am supus timp de câteva luni tratamentului dureros făcut de doi medici (ceea ce nu aș fi suportat dacă nu ar fi fost dorința arzătoare și speranța de reușită), totuși, totul a fost fără rezultat. Atunci a început să-mi devină clar că puteam baza întreaga suferință pe întreaga mea capacitate sufletească, pe conflictul interior și neliniștea care se explicau

prin condițiile de viață externe. Ceea ce mi-a confirmat o autoritate medicală, pe care așa cum o știi, am consultat-o. Simt cu claritate, aproape corporal, inhibiția interioară care, pentru a mă exprima plastic, se opune cursului sângelui meu ca un dig de reținere. Și este o batjocură crudă faptul că mă trezesc repetat noaptea și trebuie să mă conving tocmai de caracterul intact corporal, exagerat de chinuitor, al organelor mele.

Pe scurt, ești foarte nedreaptă cu mine când susții că eu mă mulțumesc cu situația dată. Dacă ar fi așa, nu ar exista inhibiția interioară. Dar toate împrejurările mele de viață apasă paralizator asupra mea, scurtul interval de timp pe care-l fur printr-o minciună pentru a-l petrece la Tine, sentimentul neplăcut de a mă întoarce acasă și de a apărea în fața celeilalte, pe scurt, toate consecințele care decurg din această situație. Ți-am spus că nu mă bucur de nimic, pentru că Tu nu te poți bucura. Mă doare o frumoasă zi de primăvară în natură, fiind conștient că tu stai singură. Nu mă pot bucura de un concert sau de o piesă de teatru, pentru că Tu nu participi. Nu mă voi bucura de zilele de concediu pentru că Tu nu ai asemenea zile. Mă gândec cu amărăciune, în special duminica după amiază, la faptul că Tu ești singură. Nici una dintre micile bucurii cotidiene nu are importanță pentru mine, fiindcă tu nu participi. Dacă citesc o carte bună, vreau ca și Tu să poți citi; dacă văd și mă bucur de ceva frumos, doresc să ai și Tu această bucurie. Această neputință de a trăi împreună este chinuitoare pentru mine. Și simt că *nu există forța* de a schimba totul printr-o mișcare energică. Pe de altă parte, sentimentul de milă profundă pentru soția mea bolnavă și nefericită, lipsită de iubire și tandrețe și pe care trebuie să o fi ucis prin descoperirea fără menajamente a întregii stări de lucruri, cuvânt cu cuvânt. Eu nu aș fi fost capabil de starea corporală a acestei enervări dacă, oricât de chinuit de autoreproșuri, fie și exagerate, aș fi putut da fericire unui alt om și mie însumi bucuria neîngrădită de a trăi. Pe de altă parte, starea actuală este un chin insuportabil pentru Tine, care ești greu păgubită și pe care nu pot să te fac răspunzătoare. Și torturat de acest conflict, de aceste lupte *în prezent*, spre durerea mea lipsită de consolare, nu văd decât o ieșire pe care Tu însăți ai atins-o în mod repetat, v-a trebuit să Te ocolesc, oricât de nespus de greu îmi vine. Sunt vinovat față de Tine. Ar fi un semn trist pentru iubirea ce ți-o port dacă nu aș găsi forța pentru singurul sacrificiu posibil în prezent. Numai că îmi bat capul cum să fac să nu renunț totuși la micile griji pentru Tine care sunt o nevoie a inimii mele. Gândul că tu trebuie să duci lipsa unui lucru sau a altuia încă m-ar face să sufăr. Ești tânără, ai încă toate posibilitățile pentru fericire, nu

am dreptul să-ți stau în drum. Nu mă gândesc la o despărțire pentru totdeauna. Sunt ferm convins că drumurile vieții noastre se vor reîntâlni – după un timp mai scurt sau mai lung – și aceasta în condiții de viață complet schimbate, și dacă inima Ta va fi încă liberă, dacă încă îți voi fi drag, atunci viața nu ne va mai despărți. Poate se va întâmpla curând, poate abia după ce ne va încărunți părul. Poate ne este hotărâtă o fericire mai târzie, dar de dragul acestei posibilități nu am voie să-ți răpesc vara vieții tale. Nu recunoști, dar crede-mă că această jertfă, nu știu încă cum o voi suporta – ți-o aduc de dragul iubirii mele! Dorul meu, gândurile mele, dorința mea, iubirea mea, rămân ale Tale pentru totdeauna. Interior sunt prea adânc unit cu Tine ca să Te pot uita vreodată! Dar știu că nu se poate altfel, atât timp cât toate obstacolele cauzate de viața mea actuală continuă să existe.

Iubita mea, rămân mereu același pentru Tine, sunt la Tine cu întreaga mea inimă, cu întreaga mea grijă, cu toate dorințele. Să nu te gândești că ești părăsită. Nu uita, te rog cât se poate de stăruitor, că ai un prieten adevărat, dacă ai nevoie de sfat și de ajutor; dacă vei fi la nevoie indiferent cum, să știi că voi fi fericit să-ți fiu alături. Orele sincere petrecute la tine, toată tandrețea și frumusețea pe care mi le-ai dăruit și cărora le aparțin cu viața mea, acum nu le voi mai avea. Poți judeca sinceritatea și profunzimea iubirii pe care Ți-o port, iubire care îmi poruncește să suport o jertfă a renunțării atât de nespus de grea. Am suferit multe greutăți, dar tot ce mă chinuie de o perioadă deja mare de timp este sigur lucrul cel mai greu pe care mi l-a hărăzit destinul. Mai este nevoie să existe un iad dincolo? Căci acesta este cel mai greu chin al iadului cu care m-a copleșit o crudă ironie a soartei. Dacă voi deveni fericit cu Tine încă o dată, va trebui să fie o mare fericire, căci am suferit atât de mult pentru ea.

Am văzut în nenumărate exemple cât de greu este pentru omul cultural să-și atingă idealul sexual. Atât de multe cazuri de impotență sunt doar consecința unei false alegeri amoroase și a unei violentări a omului interior. Unirea între erotică și sexualitate, între iubirea sufletească și cea corporală le reușește celor mai mulți bărbați abia după căutări mai îndelungi, după o căutare, o tatonare, alergare după ființa care corespunde imperativului sexual sau cel puțin este aproape de el. Aceste căutări și încercări sunt făcute imposibile prin căsătorie. Viitorul poate aduce schimbarea numai dacă propunerea lui Goethe, a unei căsătorii de probă de cinci ani, primește valabilitate generală. Întrepătrunderea problemelor căsătoriei cu religia au condus la rigiditate și la starea actuală insuportabilă, ipocrită. În Roma, orice legătură conta ca o căsătorie în care era stabilit consensul celor doi parteneri, așa numitul animus maritalis. Romanului îi era suficient sensul căsătoriei. Noi avem nevoie de prescripții obligatorii ale statului și ale religiei. Dar și biserica, până la consiliul de la Trient, s-a mulțumit cu mărturisirea liberă a celor ce se iubesc. Apoi erau necesari doi martori în fața preotului și întreaga formalitate era încheiată. Dar acum căsătoria este o instituție forțată, întrucât despărțirea celor ce nu se potrivesc este întâmpinată cu mari piedici. De aceea, „despărțirea liberă" este pe bună dreptate una dintre cele mai importante cerințe ale spiritelor libere. Bineînțeles că nu pot fi de acord cu sexologii care pretind pentru bărbat dreptul de a avea mai multe femei în același timp pentru a-și îndeplini întregul imperativ sexual în acest mod. Iwan Bloch este de părere că fiecare poate adora în același timp o blondă și o brunetă, pentru un ideal spiritual și unul senzual și aduce ca dovadă iubirea dublă al lui Wieland. Christian von Ehreufels intervine pentru poligamia care să-i permită bărbatului ca, pe lângă soție, să aibă mai multe concubine. Această alăturare nu corespunde cerințelor etice ale adevăratei iubiri libere. Adevărata iubire nu cunoaște nici o altă completare erotică în afară de partenerul iubit. Cea care se numește iubire și se manifestă violent ca iubire sălbatică, nu are nimic de-a face cu adevărata iubire. Căsătoria conștiinței produsă prin iubire liberă și adevărată și care își propune încheierea căsătoriei cu libertatea deplină a ambelor părți, este scopul demn de toate eforturile ale oricărei mișcări de reformă care vrea să remedieze actuala stare insuportabilă.

Am văzut prin nenumărate exemple cum se răzbună încheierea precipitată a căsătoriei în tinerețe. Cei doi oameni se dezvoltă și, după un număr de ani, stau alături ca străini, cu atitudine dușmănoasă, nefericita luptă între sexe devorează fericirea căsniciei. Și așa numita căsătorie din rațiune, care adesea înseamnă o căsătorie comercială, în care femeia l-a cumpărat pe bărbat printr-o zestre corespunzătoare, duce la tot felul de tulburări ale căsniciei, în special frigiditatea femeii și impotența bărabtului. Chiar dacă căsătoriile din iubire sfârșesc nefericit, câteodată pentru că nu a fost vorba despre o adevărată iubire, rămâne totuși credința importantă pentru cercetătorul în acest domeniu că încheierea căsătoriei sau conviețuirea, așa cum corespunde ea unei căsătorii, au

fost încheiate numai pe baza unei atracții. Dacă atracția se dovedește a fi doar amăgire, doar iluzie a simțurilor, o scurtă înflăcărare a pasiunii ca urmare a unei pregătiri pentru iubire intense, divorțul liber face posibil o despărțire a celor dezamăgiți și care vor căuta din nou. Deplina egalitate în drepturi a sexelor, din punct de vedere juridic și politic, nu mai este în prezent o cerință în van, ci devine tot mai mult o realitate. În sfârșit, femeia are posibilitatea să conceapă iubirea într-un mod mai liber și mai elevat, astfel încât și din partea ei se manifestă forța ce caută *nota bene* nu într-o alăturare pustie, ci într-o succesiune. Cel care, la această loterie a iubirii, trage lozul câștigător al unei mari iubiri, se poate retrage cu înclinația sa în citadela unei căsnicii de durată, bazată pe iubire și fericire. La aceasta contribuie nesfârșit de mulți factori: empatie reciprocă, eliminare a luptei între sexe, tropism sexual asemănător, o a doua lume asemănătoare, interese economice paralele, un ritm asemănător al nevoilor fizice și sufletești și o posibilitate de adaptare la slăbiciunile și forțele partenerului

Impotența bărbatului ne învață marea însemnătate a alegerii amoroase individuale. Pentru a o facilita și a o face posibilă, este necesar un amestec timpuriu al celor două sexe. Sunt partizan al coeducației. Chiar am vizitat o asemenea școală și nu îmi amintesc de prejudicii speciale, ci de multe avanataje. Cu cât este mai mare libertatea care domină în relația dintre sexe, cu atât mai mult se întâlnesc în concepții cele două părți.

Mai am de spus câteva cuvinte cu privire la tratamentul fizic, chimic și organoterpeutic. Îl consider inutil și dăunător, pentru că acoperă adevăratele cauze ale bolii. Impotența este o suferință sufletească și o suferință nu trebuie să fie niciodată tratată și vindecată cu alte mijloace decât cele sufletești. Am utilizat o vreme cunoscutele preparate organoterapeutice.

Ici și colo, am văzut un succes după ce s-a utilizat diverși hormoni, în cazul unui hermafioditism fizic accentuat (ginecomastie, creștere a părului redusă, voce subțire, laringe de femeie, bazin de femeie, testicule subdezvoltate, organe sexuale mici.) Poate că în asemenea cazuri operația lui Steinach (implantarea unei glande a pubertății) oferă o bună șansă intensificării instinctului masculin. Mărturisesc că aceste cazuri sunt destul de rare, în comparație cu numărul uimitor al cazurilor de adevărată impotența psihică. Altădată îmi bazam terapia pe astfel de preparate, dar în

prezent m-am îndepărtat complet de ele, de când m-am convins cât de puternic poate acționa forța sufletească, chiar și în ceea ce privește corpul. De asemenea, există hormoni și fermenți psihici. Vedem bărbați care trec de la tipul infantil la cel masculin dacă folosesc instinctul lor sexual ca bărbați. Vocea devine mai gravă, părul crește mai bogat, energia devine masculină, mușchii devin mai încordați. Dr. Georg Groddek[1] a comunicat un număr de experiențe care par să dovedească această schimbare a corpului prin forțe sufletești. El susține: „sinele" (inconștientul) are forțe care produc fermenți, care în anumite condiții sunt latente. Dacă sunt eliberate prin indiferent ce fel de intervenție – fizică sau psihică – ele încep să lucreze pe cont propriu, în modul și cu forța cu care devin liberi fermenții și să se infiltreze într-o parte sau alta a inconștientului și să o împingă la acțiune. Aceleași forțe pe care le are individul la douăzeci de ani sunt active încă de la început. Forțele producătoare de fermenți pot fi scoase din circulație în viața timpurie, iar mai târziu pot deveni libere. Dacă ele devin libere, depinde de tratamentul nostru în mică măsură, decizia propriu-zisă în favoarea însănătoșirii sau a îmbolnăvirii nu o luăm noi, medicii, ea este exclusiv în mâna sinelui, a inconștientului. Dar sinele poate, de acest lucru nu mă îndoiesc, să influențeze straturile adânci ale naturii sale care nu sunt deloc accesibile conștiinței omenești prin acțiuni producătoare de fermenți ale straturilor superioare.

Am accentuat întotdeauna, că noi, analiștii, nu suntem creatori ai unei noi vieți. În aforismele mele „în jurul psihanalizei"[2], spuneam: „Să învățam din experiențele noastre și să examinăm cinstit rădăcinile succeselor noastre. Totuși, fiecare bolnav se vindecă singur. Noi, medicii sufletului, suntem un fel de ghizi cu care pacientul se orientează prin labirintul nevrozei sale. Deci, în cel mai bun caz, o călăuză. Să nu ne imaginăm că suntem creatori ai unei noi existențe. Tot ce apare a existat deja o dată. Nu există revoluții în viața sufletească! Totul este dezvoltare și nici nevroza nu este stagnare.

Analizele dovedesc acest lucru. Impotența a fost deja pregătire pentru o nouă potență. Hormonii dormitează, dar ei așteaptă cu

---

1 *Psychische Bedingtheit und psychoanalitische Behandlung organischer Leiden* (Condiționarea psihică și tratamentul psihoanalitic al suferinței organice). Verlag S. Hirzel. Leipzig 1917.

2 *Das liebe ich* Verlag Otto salle Berlin

nerăbdare cuvântul miraculos care să-i trezească la o nouă viață. Și cine ar putea hotărî astăzi unde trece sufletescul în corporal?

Nevrozele sunt boli ale iubirii, nevroticul nu și-a găsit încă iubirea sa. Medicul îi dă curajul de a-și căuta împlinirea. Cine caută, găsește. Medicul îi înlătură pietrele din drum – atenție! – pentru ca vagonul vieții sale aflat în mișcare să ruleze către țel!

Postfață

Conflictul psihic – cheia înțelegerii disfuncției sexuale

După volumul dedicat psihologiei eroticii feminine, Stekel scrie despre psihologia eroticii masculine. În ediția românească, cele două volume se succed la interval de mai puțin de doi ani, la fel ca în prima lor ediție în limba germană.

Un merit istoric și în același timp actual al gândirii lui Stekel este acela că atrage atenția asupra importanței psihoterapiei în cazul disfuncțiilor sexuale. Și acesta pentru că indiferent dacă vom corela aceste disfuncții cu nevroza actuală, cu psihonevrozele sau cu nevroza truamatică (vom face diferențierea în cele ce urmează), unicul lor tratamentul este prin cuvânt. Volumul dedicat eroticii masculine abundă în exemple de eșec al terapiilor mecanice și chimice, foarte mult utilizate în vremea lui Stekel, adevărate perversiuni artificiale, enumerate printre sursele de excitație sexuală de către Freud, în *Trei eseuri asupra teoriei sexualității*, cap. II. Ultimul capitol al cărții lui Stekel, cel despre tulburările de orgasm la bărbat, ne prezintă un caz melodramatic, cazul lui Viktor, pacientul care s-a supus timp de șase ani acestor terapii, cu același medic, care a încercat inclusiv hipnoza, medicul prevalându-se la maximum de tendințele homosexuale pasive și mascohiste ale pacientului.

Concepția lui Stekel relevă în general o structură psihică oedipiană, capacitatea de elaborare, de legare, de refuare, a pacientului: dacă relația conjugală este tulburată de o disfuncție sexuală, este foarte posibil ca pacientul să-și fi refulat iubirea pentru o altă femeie (menajera, secretara, în general un obiect interzis – culpabilitate oedipiană subiacentă tendinței către infidelitate – sau să aibă o fobie de a nu atrage o boală venerică – formațiune substitutivă). Ambele situații sunt bogat ilustrate în volumul lui Stekel. Urmează de obicei o confesiune făcută mai ușor sau mai

greu, o destăinuire – de multe ori Stekel vine în întâmpinare şi solicită pacientului o anamneză în scris. Nimic de necuprins, de neînţeles, de nepovestit, nici o tăcere nu tulbură terapia. Totul poate fi direct interpretat, ca şi cum a fost deja mentalizat de către pacient. Şi concepţia lui Freud despre impotenţa psihică, expusă în lucrarea *Despre forma cea mai obişnuită de decădere în viaţa sentimentală*, presupune o structură oedipiană a psihicului, o funcţionare mentală capabilă să elaboreze, să lege, să refuleze reprezentări conflictuale. După Freud, impotenţa este în sens larg anestezie – bărbaţi care execută actul sexual, dar fără plăcere – asemănător femeilor frigide. În sens restrâns, este impotenţă erectivă. Şi într-un sens şi în altul, cauza este disjuncţia dintre curentul tandreţei – îndreptat spre obiecte primare (mama, sora), obiecte tabu şi de aceea interzise senzualităţii – şi curentul senzualităţii, care s-a exersat cu obiecte neiubite.

Şi totuşi, de foarte multe ori, tulburările sexuale relevă o cu totul altă funcţionare psihică. Iată ce spune Jean Cournut în cartea sa, *L'ordinaire de la passion* (Ceea ce este obişnuit în pasiune), P.U.F 1991:

> „Chiar dacă aceste perturbări nu ţin realmente de registrul psihosomatic, ele par să survină totuşi la persoane care «mentalizează» puţin, sau pasager prost şi care, din această cauză, au puţină intuiţie în legătură cu funcţionarea lor psihică sau mai degrabă care au o intuiţie foarte vagă, puternic impregnată de ambivalenţă şi curiozitate refuzată." (p.287).

Autorul remarcă faptul că rateul sexual nu pare să utilizeze operaţii psihice cum ar fi condensarea, deplasarea, figurabilitatea, scenariul fantasmatic, din contră, el apare ca un vid, disperat, fără suflet, fără foc. (p. 288). Să poată fi trecute aceste simptome sexuale în aceeaşi categorie cu fobiile şi obsesiile? Răspunsul lui J. Cournut este negativ şi, pentru explicarea lor, propune un model teoretic care nu mai este axat pe reprezentare, refulare, este mai energic, tot freudian. (Este teoria despre energia mobilizată în caz de primejdie, este vorba despre nevroza traumatică. Este modelul prin care un alt autor, Jacques André, a explicat deficienţele sexualităţii feminine. Posibilitatea utilizării aceluiaşi model în cazul sexualităţii masculine este dată de cazurile în care eul pacientului este prea slab pentru a face faţă excesului de excitaţie – stare obişnuită a eului infantil. În această stare, contrainvestiţiile necesare pentru a contracara acest exces blochează sistemul reprezentare-refulare (p. 288). Ce rămân? Panica, fuga, starea de abandon exprimată prin corp.

În impresionanta sa lucrare de psihopatologie psihanalitică, *The Psychoanalytic Theory of Neurosis*, Norton & Company Inc. New York, 1945, Otto Fenichel expune idei similare în capitolul destinat nevrozei traumatice. Sexualitatea se numără printre funcţiile slăbite sau blocate, pentru că au devenit relativ neimportante după traumă. Ca urmare, interesul sexual al acestor persoane este scăzut, la bărbaţi apare deseori impotenţa. În acest caz, simptomul, deşi poate fi datorat complicaţiilor psihonevrotice, este un simptom nespecific, precizează Fenichel (p. 118).

Nu mai este, deci, vorba despre o formaţiune simptomatică, în sensul freudian al termenului, ci despre o inhibiţie, o apărare a eului printr-o inhibiţie. În capitolul dedicat acestora din cartea sa *Technique de la psychanalyse*, P.U.F., Paris, 1958, Edward Glover le numeşte inhibiţii sexuale. Acestea sunt dezordini funcţionale care se pot asocia atât cu stările psihosomatice, cât şi cu formaţiunile simptomatice psihotice şi cu psihonevrozele. De aceea, spune Glover, importanţa lor nu se poate judeca după întinderea lor. Un exemplu: o impotenţă se poate dovedi absolut inaccesibilă, mai ales dacă este acompaniată de o fixaţie pregenitală tenace. În schimb, o impotenţă totală, care nu durează mult timp, poate răspunde la tratamentul psihanalitic, fără să fie necesară o analiză regulată (sunt cazuri în care are eficienţă metoda lui Stekel). Glover mai adaugă că acestor tulburări li se poate pune o etichetă etiologică comparabilă cu cea a psihonevrozelor numai când au luat naştere mai ales în stadiul genital al dezvoltării infantile (p. 225).

Nu poate fi omisă concepţia economică importantă a lui W. Reich, care urmăreşte distribuţia de energie între tulburările funcţiei sexuale şi procesul nevrotic. În viziunea sa, psihonevrozele şi nevroza actuală (determinată de tulburări ale vieţii sexuale actuale) se condiţionează reciproc. În timp ce în cazul nevrozei traumatice energia sexuală este mobilizată în scopul stăpânirii excitaţiei, în cazul la care se referă Reich, ea este consumată de simptomul nevrotiv care, la rândul său, transformă staza libidinală acută într-una cronică (*Funcţia organismului*, p. 97). Simptomul nevrotic este numit în mod sugestiv „funcţie-plus", în timp ce inhibiţia genitală este numită „funcţie-minus" (p. 116). De aceea, spune Reich, aceasta din urmă nu este simptom în sens dinamic,

nu corespunde satisfacerii deghizate a unei porniri instinctuale libidinale (cu excepția vaginismului) (p. 116).

Şi pentru O. Fenichel, inhibițiile sexuale sunt cele mai frecvente simptome care se produc în orice tip de nevroză. Esențialmente ele nu sunt întoarceri ale refulatului, ci manifestări clinice ale apărării însăşi. Desigur, dacă însoțesc psihonevrozele, au un prognostic mai bun. Există foarte puține cazuri în care perturbarea genitală să exprime o satisfacere instinctuală. Exemple: persoane care, prin comportamentul lor inhibat, îşi rănesc partenerii sexuali, o impotență în care îşi poate găsi expresie o atitudine feminin-receptivă masochistă (p. 170).

Să urmărim însă particularitatea gândirii lui Stekel în raport cu gândirea altor psihanalişti, ocupându-ne de câteva subiecte importante care fac obiectul unor capitole distincte ale volumului de față.

Autoerotismul, problemă tratată în capitolul *Onanie şi potență*: situația paradramatică pe care ne-o prezintă Stekel este aceea a bărbatului a cărui fucție sexuală este fără cusur, până într-o zi în care începe să se manifeste eşecul sexual. Atunci apare reprezentarea „sunt impotent", împreună cu ideea că acum el trebuie să plătească pentru păcatul din tinerețe, onania, care, spune Stekel, este considerată „rezervor de vinovăție pentru toate învinovățirile posiblie". Din păcate, Stekel nu fructifică această formulare foarte inspirată. În schimb, el atacă ideea că ar exista o relație cauzală între onanie şi impotență, bazându-se pe observațiile sale conform cărora există bărbați care practică onania şi nu sunt impotenți. Pentru Stekel, bărbatul este pradă unei temeri care poate fi înlăturată prin explicații de tipul: „Onania nu cauzează impotența", şi pe care el o ia ca pe o teamă de un pericol real, care poate să dispară dacă se arată că acest pericol nu există. Ceea ce nu vede Stekel, este exact efectul retroactiv al eşecului actual care reactivează angoasa de castrare legată de masturbarea infantilă şi dorințele oedipiene, angoasă rezistentă la explicații pentru că este inconştientă. Limita provine din neacceptarea celor doi stâlpi ai construcției freudiene, complexul Oedip şi complexul castrării, ceea ce îl împiedică pe Stekel să ajungă la „rădăcina infantilă a simptomului" (W. Reich), deci la adevărata sa etiologie. Oare nu prin angoasa de castrare, mai exact lipsa acestei angoase, ne-am putea explica faptul că femeia, în cazul frigidității, nu suferă de aceleaşi sentimente de culpabilitate, ceea ce reiese chiar din *Psihologia eroticii feminine* a lui Stekel?

Stekel realizează o relativizare a conceptelor freudiene fundamentale, ceea ce ar putea fi ilustrată acum prin referire la complexul Oedip şi complexul castrării. Ideea reiterată de Stekel este că acestea nu au valoare de generalitate. La unii pacienți, ele pot fi depistate, la al alții, nu. În capitolul *Profesie şi sexualitate*, dând exemple de impulsuri criminale la copii, el enumeră impulsul de a otrăvi, de a înjunghia, dorința de a-şi vedea tatăl omorât în furtună şi, în al patrulea caz, dorința de a-şi castra tatăl (din invidie sexuală). Stekel continuă: „...ulterior se castrează singur şi devine impotent. Mulți impotenți au vrut în copilărie să-i priveze pe alții de potențele lor. Astfel, fantasmele criminale se răzbună după principiul talionului; angoasa este pusă apoi în serviciul inhibării acestor fantasme. *Ea este, în acelaşi timp, apărare şi pedeapsă.*" Capitolul *Iubire inconştientă şi ură inconştientă* se încheie astfel: „*a explica toate cazurile de impotență masculină prin iubirea față de mamă ...*" „*...a vedea peste tot complexul Oedip şi apoi a considera cazul rezolvat, aceasta înseamnă a forța lucrurile.* Desigur, vom cunoaşte şi asemenea cazuri şi ele nu sunt rare. Dar mica noastră cazuistică ne-a arătat cât de mulți alți factori pot fi luați în considerație în psihogeneza unei impotențe." În fine, în capitolul *Asceți, ipohondrii şi sclavi ai familiei* citim: „Trebuie să mărturisesc că foarte rar am avut fericirea să dau de acest complex al castrării accentuat atât de pătimaş, fără să am tendința de a-l trece cu vederea. Vom cunoaşte câteva exemple. În cazul de față, se arată semne abia perceptibile ale unui „complex al psihic castrării". Tatăl l-a castrat şi el şi-a castrat tatăl". Această transformare a generarului în accidental, realizată desigur sub presiunea unei rezistențe (nu e valabil decât în unele cazuri, deci nu şi în cazul meu), ar putea fi criticată şi din alte puncte de vedere. Unul dintre ele: Stekel nu ține cont de încărcătura teoretică a acestor concepte, care nu îşi pot regăsi conținutul ca atare la nivelul simțului comun, fără a fi vulgarizate şi denaturate. Prin urmare, ele pot cuprinde o realitate foarte diversă, care le exprimă în modalități particulare, care păstrează o legătură mediată cu conceptul de care par a fi rupte. În fine, şi în filosofia ştiinței contemporane se consideră tot mai mult că este lipsită de valoare confruntarea izolată a unor idei cu realitatea, pentru că ele fac parte dintr-un ansamblu coerent – o concepție în ansamblul ei, o teorie. În afara contextului teoretic, sensul lor este denaturat. Psihanaliza este de multe ori victimă a unui asemenea tratament din partea profanilor, care fac conversație pe teme din

acest domeniu în diverse ocazii. Deşi Stekel nu este profan, el stă totuşi destul de clar sub semnul unei ambivalenţe faţă de maestrul său, Freud.

Un alt subiect important este cel care priveşte ejacularea precoce. În capitolul dedicat acestui tip de perturbare a funcţiei sexuale, Stekel realizează o critică a concepţiei lui Karl Abraham. El nu este de acord cu ideea lui Abraham că ejacularea precoce este rezultatul unei dispoziţii infantile şi, în ce îl priveşte, o consideră un simptom ce exprimă compromisul dintre inhibiţie şi instinct, instinctul fiind mai slab decât inhibiţia. Ca şi în cazurile analizate mai sus, Stekel îşi argumentează poziţia prin ideea că experienţa sa nu confirmă o asemenea ipoteză.

Concepţia lui K. Abraham poate fi întâlnită şi la alţi autori, W. Reich şi O. Fenichel, ambii făcând referire în lucrările lor la articolul lui Abraham dedicat acestui subiect ca la o lucrare de referinţă. La toţi aceşti trei autori, prin conceptul de ejaculare precoce este înţeleasă o tulburare cu două rădăcini diferite şi, ca urmare, cu grad de gravitate diferit şi prognostic diferit. Într-un prim caz, ea însoţeşte o psihonevroză, exprimă un conflict la un nivel genital, este mai uşor de tratat, se manifestă ca un simptom dinamic. O. Fenichel arată că formele mai uşoare sunt mai legate de isterie şi perturbarea se produce doar ocazional. În aceste forme, ejacularea nu este sub formă de scurgere, ci de izbucniri spasmodice şi există alte semne că dezvoltarea genitală a fost realizată. De asemenea, aceste forme dovedesc o deplasare a prohibiţiei masturbării în prohibiţie a atingerii, simptomul exprimând ideea: „Penisul nu trebuie să fie atins". Pentru ejaculare precoce cronică sunt caracteristice puternice sentimente de vinovăţie în legătură cu mastrubarea, corespunzând scopurilor pregenitale şi sadice ale acesteia. În simptom, pacientul încearcă să inhibe exprimarea acestor scopuri care, totuşi, găsesc o exprimare distorsionată (op. cit. p. 172).

Cele două situaţii de mai sus se regăsesc şi la K. Abraham (în articolul intitulat „Ejaculatio praecox", scris în 1917, în *Selected Papers of Karl Abraham, Basic Books*, Inc., Publishers, second American Impression, 1954). În subcapitolul intitulat „Impulsuri activ-masculine şi modificările lor" el vorbeşte despre două categorii de persoane suferind de ejaculare precoce: bărbaţi a căror individualitate pare în întregime inertă, fără energie, pasivi, şi bărbaţi foarte vioi, aflaţi într-o continuă grabă. La cei din prima

categorie, simptomul are caracteristica unei formaţiuni reacţionale pentru că, la început, libidoul lor nu era lipsit de o componentă sadică. La aceşti bărbaţi se află într-o strânsă proximitate excesiva iritabilitate şi paralizarea plăcerii masculine normale în act. În inconştientul lor există o atitudine agresivă şi crudă faţă de femeie. În vis şi în fantasme ei au ideea că ucid femeia în actul sexual. Penisul este o armă sadică. Transformarea reactivă care urmează constă în aducerea acestuia la condiţia de nu putea fi folosit în mod sadic împotriva femeii. La aceşti bărbaţi dispare iniţiativa sexuală şi apare des ideea morţii proprii. Este tipică asocierea la simptom a unui sentiment de leşin. Bărbaţii din a doua categorie execută funcţia lor sexuală în grabă, ca şi cum s-ar aştepta să fie perturbaţi în orice moment. Această teamă este strâns legată, în inconştientul lor, cu atitudinea faţă de tată. Se tem de ochii lui care văd totul, de mâna lui. De aici, angoasa de castrare. Această angoasă are rolul ei în psihogeneza ejaculării precoce.

Aceiaşi pacienţi au o teamă accentuată faţă de organele genitale feminine (aceeaşi angoasă de castrare) şi, legată de aceasta, teama de a nu-şi pierde penisul în actul sexual prin smulgerea lui de către femeie. De această dată se manifestă teama că femeia produce castrarea, ceea ce ar putea trimite la un conflict pregenital cu mama, ceea ce Abraham nu menţionează. Este vorba, deci, despre un erotism uretral. Făcând o paralelă cu acest tip de erotism, S. Ferenczi, în lucrarea sa *Thalasa*, se referă la un erotism anal care poate conduce, prin opoziţie cu primul, la o ejaculare întârziată. Această teamă explică de ce dorinţa şi erecţia bărbatului dispar imediat după intromisiune sau chiar înainte de contact (p. 286-288).

În fine, W. Reich, referindu-se la rădăcina genitală a simptomului de ejaculare precoce, vorbeşte despre o fixaţie la stadiul „uretral genital". În acest caz, prezenţa libidoului genital pur se manifestă prin capacitatea de erecţie, excitabilitate sporită în comparaţie cu uretra şi rădăcina penisului, fantasme de act sexual, caracter masculin-activ, câteodată manifest homosexual-activ. Îmbolnăvirea apare după o perioadă de potenţă relativă. La aceşti pacienţi poate să existe teama că vaginul matern ar putea avea dinţi sau teama de a „înfrunta leul în cuşca lui" (după expresia unui pacient), ejacularea precoce constituind asigurarea că nu va

întârzia mult în acel loc. Ejacularea precoce este ca scurgerea involuntară de urină a copiilor cînd se tem. (op. cit., p. 143-144).

O a doua rădăcină a ejaculării precoce este dată de un conflict pregenital, mai exact, conflicte de natură oral-erotică. Inconştient, pacientul s-a identificat cu mama care hrăneşte, primele sale conflicte legate de faptul de a fi hrănit pot trece în conflicte în jurul alimentaţiei, care găsesc o exprimare distorsionată în perturbarea ejaculării (O. Fenichel op. cit. p. 172). Este o formă gravă, cu prognostic nefavorabil. K. Abraham o descrie astfel: uretra este zona erogenă conducătoare. Emisia de spermă nu se produce ca o expulzare ritmică, ci ca o simplă scurgere. În ce priveşte maniera acestei emisii, ejacularea este micţiune. Lipsesc mişcările corporale active, erecţia maximă sau contracţiile ritmice ale perineului, ejacularea se produce ante portas. (op. cit., p. 281).

În ultima parte a articolului său, K. Abraham realizează o caracterizare a acestor pacienţi. Este vorba despre o inhibiţie în dezvoltarea libidoului. Pacientul nu a ajuns la o atitudine normală faţă de femeie şi sexualitatea lui are un număr de trăsături infantile. Trăsătura sa caracteristică este narcisismul. În copilărie, el avea plăcerea micţiunii, iar penisul era supraestimat ca organ al micţiunii, astfel încât mai târziu, când organul trebuie să-şi îndeplinească adevărata sa funcţie sexuală, el refuză să o facă. Rezultatul este acest compromis recunoscut deja la nivelul ejaculării precoce. Pacientul îşi priveşte partenera ca pe un substitut al mamei şi o udă pe aceasta la fel cum copilul îşi udă mama cu urina sa. Persoana care suferă de acest simptom nu este capabilă să dea, ci doar să primească iubire. Partenera nu primeşte nimic, nici senzaţie de plăcere, nici sămânţa sa (copilul). Pacientul are o atitudine pasivă faţă de femeie, este dependent de mamă. El se răzbună pe orice femeie pentru dezamăgirile pe care i le-a produs mama când era copil. (op. cit., p. 290-297).

În fine, iată ce spune W. Reich despre acestă formă gravă de ejaculare precoce. Bolnavii nu au fost niciodată potenţi, fantasmele coitale hetero lipsesc şi fac loc celor pregenitale, glandul este foarte puţin sau deloc excitabil, erecţia este aproape neglijabilă, sediul de plăcere este uretra. În plus, bolnavii au un caracter feminin-pasiv, cu un masochism moral şi erogen, au suferinţe neuroastenice (constipaţie cronică, senzaţie de apăsare la cap, extenuare, spermatoree, ipohondrie). În timp ce în cazul ejaculării precoce genitale obiectivul propriu-zis rămâne tot satisfacerea genitală, pacientul cu formă gravă renunţă la actul sexual pentru

plăcerea preliminară (penisul a intrat definitiv în serviciul feminităţii dorite) (op. cit., p. 143, 147).

Revenind la Stekel, vom remarca în timp ce vom parcurge capitolul dedicat acestui subiect că, datorită ambivalenţei la care ne-am referit, prin exemplele sale ajunge în situaţia de întări nu ideile proprii, ci mai degrabă pe cel ale lui K. Abraham. Faptul că ne prezintă un amplu citat din articolul lui Abraham, precum şi ultimul caz prezentat în capitolul „Asceţi, ipohondrii şi sclavi ai familiei" arată că el nu contrazice de fapt concepţia lui Abraham. Cazul respectiv prezintă multe dintre simptomele descrise de autorii de mai sus: ejacularea precoce, puternice înclinaţii homosexuale pasive („S-a transformat în femeie şi s-a rezervat pentru tată", ne spune Stekel) micţiune care apare înaintea actului sexual, anulându-l (este un refugiu în infantil, subliniat de Stekel). Şi primul caz relatat în capitolul despre ejacularea precoce prezintă simptome de acest tip, neurastenie, fantasme pasive etc.).

Un ultim subiect la care ne vom referi este legat de tulburările de orgasm.

Stekel are meritul de a trata şi această chestiune (în ultimul capitol al cărţii), mai puţin investigată în cazul sexualităţii masculine. W. Reich remarcă faptul că în literatura de specialitate au fost abordate mai mult tulburările potenţei erective şi ejaculative, în timp ce tulburările „plăcerii finale" (Freud) la bărbaţi au fost mai puţin luate în consideraţie. De asemenea, despre cercetările lui Stekel asupra tulburărilor funcţiei sexuale feminine şi masculine, Reich scrie că ele „aduc un material abundent, însă nevalorificat corespunzător; fără considerarea şi evaluarea cuvenită a sexualităţii infantile, care poate fi abordată numai cu ajutorul tehnicii *freudiene*, nu se poate ajunge la o înţelegere temeinică". (*op. cit.*, p.47).

Stekel surprinde şapte forme de tulburare a orgasmului:
1. Orgasm urmat de sentimente de neplăcere, durere, oboseală, dezgust, stări de angoasă. 2. O dată cu plăcerea orgasmului apare o durere mai mare sau mai mică. 3. Nu există senzaţie de plăcere, ci o durere care cuprinde întreg aparatul genital. 4. Ejaculare fără orgasm. 5. Coit îndelungat urmat de un orgasm foarte slab. 6. Orgasm fără ejaculare (cazuri rare). 7. În ciuda tuturor strădaniilor, nici orgasm, nici ejaculare. În ce priveşte cauza acestor tulburări de orgasm, regăsim aceleaşi conflicte psihice care, în con-

În schimb, W. Reich, datorită faptului că oferă conceptului de potență o semnificație economică, creează pe această bază conceptul de „potență orgasmică", în prezentarea căruia regăsim concepția sa specifică în care cantitativul și calitativul se determină reciproc. Reich remarcă la un moment dat: „Oricât de surprinzătoare pare această ipoteză, senzația «pierderii a ceva» sau a «pierderii de sine» este realmente legată de orgasm" (*op. cit.* p.67). În acest punct al tratării orgasmului, perspectiva economică a lui Reich devine insuficientă, pentru că el abordează complet nediferențiat orgasmul masculin și cel feminin. Sintagmele „pierdere a ceva" și „pierdere de sine" exprimă o diferență care este urmărită în psihanaliza contemporană. Este adevărat că pierderea reprezintă o castrare, dar studierea sexualității feminine a adus la diferențierea problematicii pierderii (problematică specific feminină) de cea a castrării (specific masculină). Și atunci, în cazul femeii, vom vorbi despre pierdere de sine (a se vedea în W. Stekel, *Psihologia eroticii feminine*. Editura Trei, 1997, în *Cuvântul introductiv*, modul în care este privit orgasmul feminin de către diverși autori, inclusiv , bineînțeles, Stekel), iar în cazul bărbatului, despre pierdere a ceva (bărbatul pune în joc partea, iar femeia pune în joc întregul – J. Cournut, op. cit., subcapitolul *Orgasm infinit*).

În acest subcapitol, J. Cournut diferențiază orgasmul masculin – caracterizat în termeni de cucerire, de „posesie", oferind un model finit, discontinuu, contrapunctat – de cel feminin – orgasm infinit. Această diferență pune în fața bărbatului problema tolerării orgasmului feminin care poate declanșa o catastrofă narcisică nu numai pentru femeie, ci și pentru bărbat, putând genera atât frigiditatea, cât și impotența (*op. cit.*, p. 300-304). Despărțite inițial, cele două problematici, cea feminină și cea masculină, în cele din urmă se întâlnesc, interferează.

Complexitatea și diversitatea problemelor care apar din interferența celor două sexualități, feminină și masculină, ne dovedește că sexualitatea umană nu se află în serviciul speciei, ca la animal, care este mânat de un instinct stereotip, ci al individului. La nivelul lui, ea nu poate funcționa decât ca psihosexualitate. În acest fel, a devenit posibil ca Stekel, la fel ca și alți psihanaliști, să se poată ocupa de clinica și teoria psihologiei eroticii feminine și a celei masculine.

Georgeta Mitrea

Psihologia eroticii masculine reprezintă, în contextul operei lui Stekel, o completare firească a volumului despre psihologia eroticii feminine, apărut tot la Editura Trei.

În concepția lui Stekel, perturbările sexualității masculine (lipsa erecției, ejacularea precoce etc.) sunt simptome provocate de un conflict psihic, de o cauză psihică, și nu de una organică. Autorul demonstrează prin exemple incitante că aceste disfuncții pot fi abordate mai eficient printr-o psihoterapie.

Volumul lui Stekel răspunde unor întrebări privitoare la homosexualitate, masturbare, obsesionalitate, ipohondrie. Cazurile prezentate ne arată că performanțele sexuale ale bărbatului sunt condiționate de istoria vieții sale trecute și prezente, în primul rând de factorii psihici.

www.edituratrei.ro